

Svensk utgåva

Meddelanden och upplysningar

femtioåttonde årgången

14 juli 2015

Innehållsförteckning

I Resolutioner, rekommendationer och yttranden

YTTRANDEN

Europeiska ekonomiska och sociala kommittén

EESK:s 503:e plenarsession den 10–11 december 2014

2015/C 230/01	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Lokalt ledd utveckling som ett verktyg för sammanhållningspolitiken 2014–2020 för utveckling av lokalområden, landsbygdsområden, stadsområden och stadsnära områden (förberedande yttrande på begäran av det grekiska ordförandeskapet)	1
2015/C 230/02	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "EU:s strategi för Alperna" (förberedande yttrande)	9
2015/C 230/03	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Flygplatskapacitet inom EU (förberedande yttrande på begäran av Europeiska kommissionen)	17
2015/C 230/04	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Fullbordande av EMU – Skattepolitikens roll (Yttrande på eget initiativ)	24
2015/C 230/05	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Industriell omvandling i den europeiska förpackningssektorn (yttrande på eget initiativ).	33
2015/C 230/06	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Träförädlingssektorns bidrag till kolbalansen (yttrande på eget initiativ)	39
2015/C 230/07	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Europeisk film i den digitala tidsåldern (yttrande på eget initiativ)	47
2015/C 230/08	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Det civila samhället i Ryssland" (yttrande på eget initiativ)	52

III Förberedande akter

EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN

EESK:s 503:e plenarsession den 10–11 december 2014

2015/C 230/09	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – Forskning och innovation som källor till förnyad tillväxt (COM(2014) 339 <i>final</i> – SWD(2014) 181 <i>final</i>)	59
2015/C 230/10	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – Programmet om lagstiftningens ändamålsenlighet och resultat (Refit): Lägesrapport och framtidsutsikter" COM(2014) 368 <i>final</i>	66
2015/C 230/11	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén – Mot ett förnyat samförstånd om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter: En EU-handlingsplan COM (2014) 392 <i>final</i>	72
2015/C 230/12	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Vitbok – Effektivare kontroll av företagskoncentrationer i EU COM(2014) 449 <i>final</i>	77
2015/C 230/13	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén om EU:s strategiska ram för arbetsmiljö 2014–2020 COM(2014) 332 <i>final</i>	82
2015/C 230/14	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén om möjligheter till resurseffektivitet inom byggsektorn COM(2014) 445 <i>final</i> Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – Mot ett kretsloppssamhälle: Program för ett avfallsfritt Europa COM(2014) 398 <i>final</i> och Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiven 2008/98/EG om avfall, 94/62/EG om förpackningar och förpackningsavfall, 1999/31/EG om deponering av avfall, 2000/53/EG om uttjänta fordon, 2006/66/EG om batterier och ackumulatorer och förbrukade batterier och ackumulatorer och 2012/19/EU om avfall som utgörs av eller innehåller elektriska och elektroniska produkter COM(2014) 397 <i>final</i> – 2014/0201 (COD)	91
2015/C 230/15	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: Grön handlingsplan för små och medelstora företag – Att hjälpa små och medelstora företag att omvandla miljöproblem till affärsmöjligheter COM(2014) 440 <i>final</i> och Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – Initiativ för grön sysselsättning: Ta vara på den gröna ekonomins jobbpotential COM(2014) 446 <i>final</i>	99
2015/C 230/16	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet – Ökad medvetenhet om situationen till sjöss genom ökat samarbete mellan sjöövervakningsmyndigheter: Nästa steg inom den gemensamma miljön för informationsutbyte för EU:s sjöbevakningsområde COM(2014) 451 <i>final</i>	107
2015/C 230/17	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Strategi för skydd och säkerställande av immateriella rättigheter i tredjeländer (meddelande) COM(2014) 389 <i>final</i>	112
2015/C 230/18	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om import till unionen av jordbruksprodukter med ursprung i Turkiet (kodifiering) COM(2014) 586 <i>final</i> – 2014/0272 (COD).	117
2015/C 230/19	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om tillfälligt upphävande av vissa koncessioner när det gäller import till unionen av jordbruksprodukter med ursprung i Turkiet (kodifiering) COM(2014) 593 <i>final</i> – 2014/0275 (COD) .	118

2015/C 230/20	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om öppnande och förvaltning av vissa unionstullkvoter för nötkött av hög kvalitet, griskött, fjäderfäkött, vete och blandsäd samt kli och andra restprodukter (kodifiering) COM(2014) 594 final – 2014/0276 COD	119
2015/C 230/21	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om upprättande av en flerårig plan för bestånden av torsk, sill/strömming och skarpsill i Östersjön och det fiske som utnyttjar dessa bestånd, om ändring av rådets förordning (EG) nr 2187/2005 och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1098/2007 COM(2014) 614 final – 2014/0285 COD	120
2015/C 230/22	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om de skyddsåtgärder som avses i avtalet mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen och Republiken Island (kodifiering) COM(2014) 308 final – 2014/0160 (COD)	121
2015/C 230/23	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om gemensamma importregler (kodifiering) COM(2014) 322 final – 2014/0167 (COD)	122
2015/C 230/24	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om gemensamma importregler" (kodifiering) COM(2014) 321 final – 2014/0166 (COD)	123
2015/C 230/25	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om gemensamma regler för import från vissa tredjeländer" (omarbetning) COM(2014) 323 final – 2014/0168 (COD)	124
2015/C 230/26	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om gemensamma bestämmelser för import av textilprodukter från vissa tredjeländer som inte omfattas av bilaterala avtal, protokoll eller andra överenskommelser eller av andra särskilda unionsbestämmelser för import" (omarbetning) COM(2014) 345 final – 2014/0177 (COD)	125
2015/C 230/27	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av unionsförfaranden på den gemensamma handelspolitikens område i syfte att säkerställa unionens rättigheter enligt internationella handelsregler, särskilt regler som fastställts av Världshandelsorganisationen (WTO)" (kodifiering) COM(2014) 341 final – 2014/0174 (COD)	126
2015/C 230/28	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om de åtgärder som unionen får vidta till följd av rapporter som antagits av Världshandelsorganisationens tvistelösningsorgan när det gäller antidumpningsåtgärder eller antisubventionsåtgärder (kodifiering) COM(2014) 317 final – 2014/0163 (COD)	127
2015/C 230/29	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om vissa förfaranden för tillämpning av stabiliserings- och associeringsavtalet mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Montenegro, å andra sidan (kodifiering)" COM(2014) 374 final – 2014/0190 (COD)	128
2015/C 230/30	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om skydd mot subventionerad import från länder som inte är medlemmar i Europeiska unionen (kodifiering) COM(2014) 660 final – 2014/0305 (COD)	129

I

(Resolutioner, rekommendationer och yttranden)

YTTRANDEN

EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN

EESK:S 503:E PLENARSESSION DEN 10–11 DECEMBER 2014

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Lokalt ledd utveckling som ett verktyg för sammanhållningspolitiken 2014–2020 för utveckling av lokalområden, landsbygdsområden, stadsområden och stadsnära områden

(förberedande yttrande på begäran av det grekiska ordförandeskapet)

(2015/C 230/01)

Föredragande: Roman HAKEN

I en skrivelse av den 2 april 2014 begärde ambassadör Theodoros N. Sotiropoulos, ordförande för Ständiga representanternas kommitté, på det grekiska ordförandeskapets vägnar att Europeiska ekonomiska och sociala kommittén skulle utarbeta ett förberedande yttrande om

”Lokalt ledd utveckling som ett verktyg för sammanhållningspolitiken 2014–2020 för utveckling av lokalområden, landsbygdsområden, stadsområden och stadsnära områden”.

Facksektionen för Ekonomiska och monetära unionen, ekonomisk och social sammanhållning, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 18 november 2014.

Vid sin 503:e plenarsession den 10 och 11 december 2014 (sammanträdet den 11 december) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 133 röster för, 2 röster emot och 1 nedlagd röst.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Kommittén är medveten om att Leader-metoden under de gångna 20 åren har visat prov på sin duglighet. Den har hjälpt landsbygdsaktörer att bedöma den långsiktiga potentialen i sina regioner och visat sig vara ett effektivt och ändamålsenligt verktyg i genomförandet av utvecklingspolitiken. Kommissionen har också främjat denna partnerskapsbaserade metod för finansiering av projekt i gemenskapsinitiativen Urban, Urbact och Equal samt lokala Agenda 21, Transition towns (omställningsstäder) och territoriella sysselsättningspakter. Detta har gett upphov till lokalt ledd utveckling (även känd under den engelska beteckningen CCLD – *Community-Led Local Development*), en uppgradering av Leader-metoden som innebär ett slags provisorisk omställning.

1.2 Lokalt ledd utveckling är ett särskilt verktyg för användning på subregional nivå, och det kompletterar annat utvecklingsstöd på lokal nivå. Lokalt ledd utveckling kan engagera och involvera lokalsamhällen och lokala organisationer så att de bidrar till en smart och hållbar tillväxt för alla. Den främjar den territoriella sammanhållningen och gör det möjligt att uppnå särskilda politiska mål, också i förbindelserna med partner utanför EU. Den gör det även möjligt att uppnå hållbar tillväxt genom att man på ett effektivt sätt utnyttjar de europeiska struktur- och investeringsfonderna för att skapa nya arbetstillfällen av god kvalitet och företag, inklusive lokalt ledda aktiviteter i fråga om klimatförändringar och hållbarhet i enlighet med Europa 2020-strategin.

1.3 Lokalt ledd utveckling bör så snabbt som möjligt omvandlas till ett "smart" instrument för att hjälpa de lokala aktörerna att finna en väg ut ur den ekonomiska och sociala krisen och återställa förtroendet för EU:s politik. Man bör betona innovativa projekt, nya arbetstillfällen av god kvalitet och företagande, och åtgärderna för att behärska klimatförändringarna och främja en hållbar utveckling och social inkludering bör stärkas i enlighet med den nya Europa 2020-strategin. Lokalt ledd utveckling är en ny sorts partnerskap som syftar till att stödja social innovation.

1.4 De flesta medlemsstaterna har tagit med lokalt ledd utveckling i sina partnerskapsavtal, och detta visar vilken vikt som man nu tillmäter lokal utveckling⁽¹⁾. Denna metod för flernivåstyre bör utvidgas till all slags verksamhet som finansieras genom de europeiska struktur- och investeringsfonderna, och man bör eventuellt fastställa en obligatorisk användningsnivå för samtliga fonder (minst 5 %). EESK ställer sig positiv till att samtliga EU:s medlemsstater successivt börjar använda sig av detta instrument och drar nytta av partnerskapsprincipen och utbytet av bästa praxis.

1.5 Kommittén kan med tillfredsställelse konstatera att de grekiska och italienska ordförandeskapen 2014 lägger stor vikt vid sammanhållningspolitiken som ett värdefullt sätt att öka den hållbara tillväxten och komma ur den rådande ekonomiska krisen i Europa.

1.6 EESK utgår från att också detta yttrande kommer att fungera som stöd vid genomförandet av pilotprojekt (som bl.a. finansieras med medel från Europeiska kommissionen) för att testa lokalt ledd utveckling på platser där detta ännu inte sker, alltså i stadsnära områden och framför allt i stadsområden och på så sätt utöka de möjliga användningsområdena för detta instrument. Lokalt ledd utveckling bör under perioden 2014–2020 tillämpas på alla fonder och i både landsbygds- och stadsområden där det finns ett intresse för detta. Det handlar om att kombinera representativ demokrati och deltagardemokrati. I själva verket är det ett verktyg som gör det möjligt för myndighetsföreträdare att i partnerskap samarbeta med det organiserade civila samhället och allmänheten.

1.7 Kommittén är övertygad om att man bör göra det möjligt för lokala aktörer – invånare, näringslivets och arbetsmarknadens organisationer, icke-statliga organisationer och lokala myndigheter – att delta i t.ex. den lokala utvecklingsplanen där de befinner sig, med hjälp av lokalt ledd utveckling. Det är också viktigt att mot bakgrund av erfarenheterna av Leader-metoden i landsbygdsområdena ge lokalt ledd utveckling i städerna ett innehåll så att städerna och invånarna får en föreställning om vilka åtgärder som kan komma att föreslås inom ramen för lokalt ledd utveckling i städerna.

1.8 Kommittén noterar med besvikelse att offentliga myndigheter många gånger inte är positivt inställda till lokalt ledd utveckling, trots metodens effektivitet. Man måste hålla fast vid en strategi som informerar och ger alla aktörer professionell vägledning och rikta in sig närmare på de offentliga myndigheterna för att främja utnyttjandet av denna möjlighet att utveckla och genomföra strategier för lokal utveckling. Frågan om "äganderätten till resultaten" i sådana grupper är av avgörande betydelse för stabiliteten i utvecklingsstrategierna på lång sikt och för uppfyllelsen av målen i Europa 2020-strategin. För att instrumentet ska bli framgångsrikt måste det få politiskt stöd på samtliga nivåer (europeisk, nationell, regional och lokal nivå).

1.9 EESK vill betona att näringslivets och arbetsmarknadens organisationer och det organiserade civila samhället i högre grad bör involveras i den lokalt ledda utvecklingen, och att en förutsättning för detta är att man stärker deras kapacitet att spela denna roll. Att alla dessa parter direkt deltar i partnerskapet med de offentliga myndigheterna är grunden för en sann representation av medborgarnas intressen och behov.

1.10 Lokalt ledd utveckling är ett nytt fenomen inom regionalpolitiken som inte är tillräckligt känt vare sig på lokal nivå eller i vissa medlemsstater eller inom de plattformar där det finns aktörer som kan bära upp denna strategi. För att hjälpa till med tillämpningen av detta nya instrument för lokalt ledd utveckling i den europeiska politiken måste man göra en detaljerad bedömning av hur varje medlemsstat tillämpar det och framföra rekommendationer för att göra tillämpningen mer effektiv. Detta kommer också att ge upphov till studier med exempel på bästa praxis och beskrivningar av misslyckanden som bör undvikas i framtiden. EESK har ett intresse av att delta i utarbetandet av sådana studier tillsammans med lämpliga avdelningar vid Europeiska kommissionen, Europaparlamentet, rådet och Regionkommittén. De skulle kunna utgöra grunden för inrättandet av en tvärför politisk grupp om lokalt ledd utveckling, som skulle fungera som mellaninstitutionell plattform.

⁽¹⁾ I förordning (EU) nr 1303/2013 om gemensamma bestämmelser fastställs för perioden 2014–2020 tre olika integrerade strategier. Lokalt ledd utveckling är en av dessa, tillsammans med integrerade territoriella investeringar (ITI) och gemensamma handlingsplaner.

1.11 EESK har följande förslag i fråga om lokalt ledd utveckling:

- a) **Finansiering ur flera fonder** – Man bör övervaka och stärka lokalt ledd utveckling vid finansiering ur flera fonder över hela Europa och i EU:s program samt verka för att nästa programplaneringsperiod sätts i gång så fort som möjligt.
- b) **Harmonisering av praxis och strategier** – Man bör främja kvaliteten på den lokalt ledda utvecklingen i EU, standardisera verksamheten inom lokala aktörsgrupper⁽²⁾ och utbyta bästa praxis samt ge stöd för att täcka in vita fläckar så att Leader-metoden kan utvidgas både territoriellt och tematiskt. Detta är en förutsättning för att Leader och lokalt ledd utveckling ska fungera inom ramen för EU:s olika program.
- c) **Nätverk och samarbete** – Detta är en grundförutsättning för att lokalt ledd utveckling ska fungera bra. Man bör genomföra samarbetsprojekt inom ramen för redan befintliga nätverk men även skapa nätverk på regional, nationell och europeisk nivå och framhålla att kostnaderna för att skapa och driva nätverk, inklusive medlemmarnas bidrag, måste vara stödberättigade.
- d) **Utvidgning av metoden** – Man bör stödja tillämpningen av lokalt ledd utveckling även utanför Europa inom ramen för t.ex. anslutningsförhandlingar och utvecklingspolitik.
- e) **Förenkling av processen** – Man bör se till att de små aktörerna på lokal nivå inte betungas med alltför mycket byråkrati. Överallt där detta är möjligt bör man sänka rapporteringskraven till lägsta tillförlitliga nivå, man bör inte tillåta att de behöriga myndigheterna ändrar reglerna vid genomförandet av de europeiska struktur- och investeringsfonderna, och man bör överallt och omedelbart inleda program som ger information samt seminarier som möjliggör utbyte av god praxis och som stöder de lokala offentliga och privata aktörerna.
- f) **Stärka kapaciteten hos näringslivets och arbetsmarknadens organisationer och hos det civila samhällets aktörer** – Så många partner som möjligt bör kunna föreslå en aktiv strategi för lokalt ledd utveckling innan tidsfristen löper ut (dvs. före den 31 december 2017).

1.12 Lokalt ledd utveckling är en metod som kan användas fullt ut inte bara för de europeiska struktur- och investeringsfondernas medel utan också för fördelning av egna medel (från lokal, regional och nationell nivå). Därför är det viktigt att utvecklingsstrategierna, de specifika projekten och resurserna för deras genomförande inte fastställs med utgångspunkt i EU:s planerade medel utan att de återspeglar det verkliga behovet när det handlar om att ändra livskvaliteten i lokalsamhället.

1.13 Kommittén anser att man strikt måste hålla sig till de grundläggande principerna i lokalt ledd utveckling. Ett balanserat partnerskap med deltagande av lokalsamhällena bör utgöra ett förhandsvillkor för att man ska få tillgång till bidrag. För en effektiv lokal utveckling kan man inte tolerera rent formella strategier där man i syfte att få tillgång till bidrag endast aviserar en partnerskapsstrategi som i praktiken inte förverkligas. Man måste alltså utveckla ett effektivt kontrollsystem till skydd mot missbruk av principen om lokalt ledd utveckling.

1.14 EESK konstaterar att detta instrument har faktorer som inte kan försummas, inte bara i ekonomiska kristider, nämligen överskådligheten i flödena från den offentliga budgeten, det ökade förtroendet mellan myndigheter och allmänhet och effektiviteten i de investerade medlen. Liknande partnerskapsmetoder förespråkas också av FN, OECD, Världsbanken och andra institutioner. Det handlar om en bredare strategi för att stödja användningen av lokalt ledd utveckling utanför Europa, t.ex. inom ramen för anslutningsförhandlingarna om utvecklingspolitik och i syfte att uppnå FN:s hållbarhetsmål för 2015 och åtagandena i fråga om klimatförändringarna.

⁽²⁾ Det vill säga ställa krav på och se till det råder lika villkor i EU:s olika medlemsstater för hur instrumentet för lokalt ledd utveckling ska fungera, i enlighet med principerna för strategin och med hänsyn till nationella och regionala särdrag.

1.15 EESK har identifierat möjliga utmaningar för nästa period för lokalt ledd utveckling när det handlar om att förenkla och begränsa de administrativa bördorna. Vi vill framhålla följande:

- a) Man bör främja inrättandet och utvecklingen av alternativa och oberoende system (eller plattformar) för beslutsfattande och/eller förlikning, bestående av sakkunniga, som bidrar till att snabbt och enkelt lösa administrativa och finansiella problem till följd av eventuella konflikter mellan förvaltningsorganen för de operativa programmen och projektledningen för de enskilda partnerskapen (enligt modellen med redovisningsrevisorer men även på andra områden än det finansiella).
- b) Man bör omsätta principen om att genomförandeorganen (också vid kontroll av övervakningsrapporter) ska ägna sig åt a) resultaten av projekten, b) frågan om kostnadernas berättigande, och c) respekten för tidsfrister – och inte åt detaljer som dyker upp på vägen till dessa resultat.
- c) I området i fråga bör man också efterlysa förslag till "integrerade projekt" som läggs fram av flera kandidater (som i Equal-strategin).
- d) På det finansiella området bör man ändra den nuvarande tolkningen av oegentligheter och begreppet budgetöverträdelse:
 - Man bör undvika en onödigt hård tolkning i triviala fall som bara omfattar några euro: man bör inte undersöka fall där belopp upp till 10 (eller 40) euro inte har bokförts eller saknas och klassificera dem som oegentligheter.
 - Om en skada samtidigt är mindre än kostnaden att åtgärda den (för mottagaren och tillsynsmyndigheten) bör man bortse från den men ändå registrera den och addera den till de andra små skadorna.

1.16 EESK rekommenderar att en distinkt terminologi används för att skilja på de olika sätten att tillämpa programmet för lokalt ledd utveckling, på samma sätt som med de lokala aktionsgrupperna på landsbygden och de lokala aktionsgrupperna för fiske. För de lokala aktionsgrupperna i städerna föreslår vi exempelvis att man talar om "stadspartnerskap" när det handlar om lokalt ledd utveckling i städerna. Detta skulle göra det lättare att urskilja vilket slags område det handlar om samt att urskilja de finansiella strömmarna och vart de går. Vi rekommenderar samtidigt att man med utgångspunkt i Leader-programmets lyckade modell överväger en ny benämning för lokalt ledd utveckling och en attraktiv förkortning, som skulle kunna väcka intresse och som alla aktörer skulle kunna sluta upp bakom. Benämningen ingår som en fullvärdig del i kampanjen, och benämningen "lokalt ledd utveckling" kan kvarstå "som en fotnot" som ett namn på metoden.

2. Introduktion till problematiken: lokalt ledd utveckling och hur detta instrument uppstod (Leader-programmet) – historia, effekter, EU-institutionernas ståndpunkter

2.1 De grundläggande principerna i Leader-metoden, mervärdet och tillämpningen av dem i lokalt ledd utveckling:

2.1.1 En strategi med territoriell inriktning

För av ett mindre territoriums hållbara utveckling utgår programmet från områdets reella potential. Programmet beaktar dess tillgångar och svagheter och den utvecklingsstrategi som utarbetas svarar mot områdets verkliga behov. Området avgränsas på ett flexibelt sätt och inte enbart med hjälp av administrativa gränser.

2.1.2 En strategi nedifrån och upp

När man fattar beslut och fastställer strategins prioriteringar är det mycket viktigt att den lokala förvaltningen och lokalbefolkningen är delaktiga. Inriktningen på den lokala nivån är på så sätt den viktigaste av programmets sju punkter. Programmet syftar dock inte till att kringgå den nationella nivån, utan snarare till att främja utbyte mellan dessa två nivåer.

2.1.3 Lokala aktionsgrupper

Stödet till inrättande av lokala grupper är en viktig del av programmet. De lokala grupperna bör bestå av aktörer från de offentliga, privata och ideella sektorerna och leda till en dialog om vilken inriktning den lokala utvecklingen bör ha.

2.1.4 En innovativ strategi

Programmet stöder innovation. Syftet är att skapa nya produkter, processer, organisationer och marknader. Om de lokala grupperna ges så stor handlingsfrihet som möjligt kommer detta att främja innovation.

2.1.5 En integrerad strategi som omfattar flera sektorer

I programmet läggs fokus på integration av de olika sektorerna. Ambitionen är att samordna de ekonomiska, sociala och kulturella sektorerna och miljöfrågorna och att integrera dem i samlade projekt.

2.1.6 Bildande av nätverk

Programmet stöder inrättande av nätverk så att deltagarna kan utbyta erfarenheter. Nätverken är antingen institutionella, om de finansieras av kommissionen, eller mindre formella, om de inrättas på nationell, regional eller lokal nivå.

2.1.7 Samarbete

Samarbetet inom programmet omfattar dock inte bara utbyte av erfarenheter inom nätverken. De lokala grupperna kan samarbeta direkt om ett tematiskt projekt.

2.1.8 Aktivering av ett område

För att uppnå ett verkligt samarbete med invånarna i en region måste man inte bara informera dem utan också skapa ett klimat som stimulerar kommunikation och öka tilltron till att deras idéer kommer att bedömas och beaktas objektivt.

2.2 **Regionkommittén** anser att "Lokalt ledd utveckling är av avgörande betydelse för en harmonisk utveckling av stads- och landsbygdsområden, eftersom den förstärker kapaciteten att skapa kopplingar till omgivande stadsnära områden och landsbygdsområden" ⁽³⁾.

2.3 **Europeiska ekonomiska och sociala kommittén** har utarbetat en rad yttranden om samarbete och deltagande i partnerskap, bl.a. dem som anges i fotnoterna nedan ⁽⁴⁾.

2.4 **Europeiska kommissionen** har gett ut material om genomförandet av lokalt ledd utveckling som utgår från erfarenheterna av Leader-metoden: "Europeiska struktur- och investeringsfonderna – Vägledning för medlemsstater och programmyndigheter – Vägledning för stödmottagare – Vägledning om lokalt ledd utveckling för lokala aktörer" ⁽⁵⁾ och "Guidance on Community-led Local Development in European Structural and Investment Funds" (vägledning om lokalt ledd utveckling inom ramen för struktur- och investeringsfonderna) ⁽⁶⁾.

2.5 Spridningen av dessa dokument bör göras mer effektiv inom ramen för en verkligt proaktiv informationsstrategi. Man måste också skapa ett forum där aktörerna i den lokalt ledda utvecklingen och de sakkunniga kan mötas, diskutera och jämföra de metoder som används i EU:s olika regioner. De faciliteter som behövs för verksamheten skulle exempelvis kunna tillhandahållas av EESK.

⁽³⁾ Yttrande från Regionkommittén om "Lokalt ledd utveckling", EUT C 17, 19.1.2013, s. 18.

⁽⁴⁾ Yttranden från EESK: "Styrelseformer och partnerskap på nationell och regional nivå och grunden för regionalpolitiska projekt", EUT C 77, 31.3.2009, s. 143; "Sammanhållningspolitikens strategier och program för programperioden 2007–2013", EUT C 228, 22.9.2009, s. 141; "Ett effektivt partnerskap i förvaltningen av sammanhållningsprogrammen", EUT C 44, 11.2.2011, s. 1.; "Sammanhållningspolitikens roll och prioriteringar inom Europa 2020-strategin", EUT C 248, 25.8.2011, s. 1.; "Hur regionalpolitiken kan bidra till smart tillväxt i Europa", EUT C 318, 29.10.2011, s. 82; "Leader – ett instrument för lokal utveckling", EUT C 376, 22.12.2011, s. 15.; "Allmänna bestämmelser för Europeiska strukturfonderna", EUT C 191, 29.6.2012, s. 30.

⁽⁵⁾ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/guidance_clld_local_actors_sv.pdf

⁽⁶⁾ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/guidance_clld_local_actors_sv.pdf

3. Lokala aktionsgrupper i landsbygdsområden och stöd till dem under perioden 2014–2020 – en offentlig budget under offentlig kontroll

3.1 Den lokala aktionsgruppen är den grundläggande enheten i Leader-programmet. Det är ett lokalt partnerskap med proportionell representation i fråga om både sektorer och insatsområden. De lokala aktionsgrupperna har status som juridiska personer och förfogar över ett antal förfaranden för förvaltning och beslutsfattande. Det sammanlagda antalet lokala aktionsgrupper i EU som får stöd genom landsbygdsutvecklingsprogram och andra åtgärder som t.ex. Leader uppgår till 2 402 och täcker 77 % av EU:s sammanlagda territorium ⁽⁷⁾, dvs. ungefär 90 % av landsbygden och mer än 50 % av EU:s befolkning ⁽⁸⁾.

3.2 Leader-metoden har visat sig vara så effektiv att den så långt det är möjligt bör utvidgas till alla EU:s landsbygdsområden. Man måste också se till att reglerna för det internationella samarbetet mellan lokala aktionsgrupper från olika medlemsstater är kompatibla.

3.3 Bland de prioriteringar som föreslås i programmet för 2014–2020 kan man också nämna följande:

- a) **Ungdomar på landsbygden** – detta handlar om att få ut ungdomarna från stadskärnorna till landsbygdsområdena genom att på lämpligt sätt använda lokalt ledd utveckling, öka landsbygdsområdenas attraktionskraft för den unga generationen, stödja utvecklingen av och tillgången till informationsteknik samt främja utbildning.
- b) **Lokal ekonomi** – man måste ge stöd till den lokala ekonomin, småföretag som drivs av aktörer utanför jordbruket (t.ex. genom att blåsa liv i hantverk och mikroföretag) och små och medelstora företag.
- c) **Socialt företagande** – man måste förstärka det sociala företagandet på lokal nivå inom innovativa sektorer för att främja arbetstillfällen och hållbar (inom t.ex. turism, förnybara energikällor eller kultur- och idrottsaktiviteter). Det är viktigt att de lokala, nationella och europeiska aktörerna och övriga ekonomiska partner erkänner den sociala ekonomin som en viktig faktor för lokal ekonomisk och social utveckling. De europeiska institutionerna bör föreslå kampanjer för att framhålla den sociala ekonomins bidrag till den lokala utvecklingen. Man bör dessutom fastställa allmänna riktlinjer för att integrera de sociala företagen i partnerskap för lokal utveckling. EESK föreslår därför att man skapar kooperativ och andra sociala företag med hjälp av offentliga och privata rådgivningstjänster som får stöd av företagare och företagskuvöser på lokal nivå. EESK stöder främjandet av partnerskap mellan lokala sociala företag och lokala och regionala myndigheter i syfte att tillhandahålla nödvändiga tjänster (t.ex. i fråga om social integration och utbildning).
- d) **Hälsosam livsmedelsproduktion** och regionala produkter.
- e) **Utveckling av teknisk infrastruktur** (t.ex. anläggningar för rening av avloppsvatten, både i hushållen och fytoining).
- f) **Övergång till ett hållbart koldioxidsnålt samhälle**. Detta skulle kunna återspeglas i de indikatorer och mål inom lokalt ledd utveckling som hänger samman med hållbarhet, koldioxidutsläpp, motståndskraft och EU:s mål i fråga om hållbar utveckling och klimatförändringen samt FN:s mål för hållbar utveckling för 2015 och åtaganden i fråga om klimatförändringen.
- g) **Ett effektivt utnyttjande av befintliga nätverk** (t.ex. de nationella landsbygdsnätverken).

4. Stadsnära områden och lokala aktionsgrupper för fiske – specifika utmaningar

4.1 I de områden där stad och landsbygd ligger nära varandra finns det stort utrymme för en effektiv användning av lokalt ledd utveckling. Detta slags instrument gör det möjligt att reagera på förändringar i området och ta hänsyn till funktionella kopplingar i det. Kopplingarna mellan stad och stadsnära landsbygd är mycket starka och förtjänar en specifik strategi.

⁽⁷⁾ Europeiska nätverket för landsbygdsutveckling, grafisk information om Leader.

⁽⁸⁾ Se Depoele, van L., "Local development strategies in the EU", The Case of LEADER in Rural Development (Strategier för lokalt ledd utveckling, exemplet Leader inom ramen för landsbygdsutvecklingen), s. 4:
http://www.eurolocaldevelopment.org/wp-content/uploads/2013/03/local_development_strategies_in_the_eu-pdf

4.2 De stadsnära områdena uppvisar specifika problem (utmaningar) som kan lösas med hjälp av lokalt ledd utveckling. Till de grundläggande utmaningarna hör att skapa hållbar rörlighet, bygga samhällen med social sammanhållning och fastställa prioriteringar för hur marken ska användas. Stadsnära områden är områden runt städer med över 25 000 invånare. Här bör man nämna OECD:s och kommissionens gemensamma forskningsprojekt "Rurban", som syftar till att kartlägga och bedöma de formella och informella partnerskapen mellan stad och landsbygd och deras bidrag till den lokala utvecklingen⁽⁹⁾.

4.3 Sedan 2007 har lokal utveckling även använts inom Europeiska fiskerifonden för att stödja en hållbar utveckling av fiskesamhällena genom lokala aktionsgrupper för fiske.

5. Stadsområden – att engagera invånarna och se till att lokalt ledd utveckling finansieras

5.1 Det finns ingen entydig definition av stadsområden, men vi utgår från de regler och det bruk som återfinns på nationell och lokal nivå. I landsbygdsområdena används ett kriterium för hur stor en stad får vara: antalet invånare får inte överstiga 25 000. Detta kan också tillämpas analogt på stadsområden (genom att man fastställer gränsvärden: minst 10 000 invånare och högst 150 000 invånare). Den offentliga förvaltningen skulle representeras av företrädare med befogenhet i området i fråga, i bästa fall från både den centrala stadsförvaltningen och en eller flera stadsdelsförvaltningar (från t.ex. ett visst kvarter, ett område med en hög grad av social utestängning och delar av staden som är drabbade av ett visst slags problem).

5.2 Som källa till inspiration kan man använda de erfarenheter som vissa städer har skaffat sig genom att delta i det operativa programmet Urbact II och den europeiska plattformen för kunskapsutveckling⁽¹⁰⁾ (och inom kort plattformen för stadsutveckling)⁽¹¹⁾. Man bör också nämna erfarenheterna från Transition Towns (omställningsstäder) och Permaculture communities, där flera tusentals lokalsamhällen i hela EU med framgång har främjat hållbar lokalt ledd utveckling.

5.3 Tjugo års erfarenheter på landsbygden innebär också att städerna kommer att lära sig av landsbygden, till en början t.ex. under en övergångsperiod som sedan utvärderas. Med hjälp av sakkunniga och någon typ av mentorskap kommer man i praktiken alltså att kunna verka för en lyckad överföring av denna metod.

5.4 Redan under programplaneringsperioden 2007–2013 inrättade man i städerna rådgivande organ i form av lokala Urbact-stödgrupper som deltog i utarbetandet av lokala aktionsplaner. Till skillnad från Leader-metoden och lokalt ledd utveckling handlade det dock om förhållandevis lösa rådgivande grupper av sakkunniga utan några stränga krav på att olika sektorer fanns representerade. Dessa grupper sammansättning berodde på den tematiska inriktningen på projektet i fråga. Det operativa programmet Urbact II gav inget finansiellt stöd till de lokala stödgrupperna. För att öka effektiviteten i partnerskapsprincipen också i stadsområden bör man inrätta partnerskap som grundar sig på lokalt ledd utveckling och har tillräckliga finansiella medel för att fungera. *"Denna strategi kan också tillämpas i stadsområden och i små och medelstora städer och deras funktionella områden i deras roll som lokala och infraregionala centrum"*⁽¹²⁾.

5.5 När det gäller de problem som behandlas i städerna kan olika operativa program vara ett lämpligt instrument för att finansiera pilotprojekt genom lokalt ledd utveckling. Vi föreslår därför att lokalt ledd utveckling och de strategier som denna utmynnar i inom pilotprogrammen används för finansieringen i städerna (t.ex. på miljöområdet, för skydd av kulturminnesmärken och kulturarv m.m.)⁽¹³⁾.

5.6 Exempel på bästa praxis av att utveckla städer genom partnerskapsstrategin bör samlas in från olika medlemsstater och skulle kunna ingå i den studie som nämns i punkt 1.10. Den uppförandekod som har utarbetats – "Partnerskapsprincipen i samband med utnyttjandet av de EU-fonder som omfattas av den gemensamma strategiska ramen – inslag i en europeisk uppförandekod för partnerskap"⁽¹⁴⁾ – kan också fungera som vägledning för arbete i partnerskap.

⁽⁹⁾ <http://www.oecd.org/regional/rurbanrural-urbanpartnerships.htm>

⁽¹⁰⁾ www.eukn.org

⁽¹¹⁾ http://www.emi-network.eu/Sharing_knowledge/News_on_EU_policy/Cohesion_Policy_2014_2020_negotiations_about_the_urban_dimension

⁽¹²⁾ Polska stadsförbundet, januari 2014, <http://ldnet.eu/CLLD+in+urban+areas>

⁽¹³⁾ Vid sidan av lokalt ledd utveckling är integrerade territoriella investeringar ett annat lämpligt integrerat verktyg. Om dessa verktyg tillämpas samtidigt kommer det att leda till synergieffekter.

⁽¹⁴⁾ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/working/strategic_framework/swd_2012_106_sv.pdf

6. Hur ska man uppnå en heltäckande och mer frekvent användning av lokalt ledd utveckling?

6.1 Lokalt ledd utveckling ska hjälpa allmänheten att utveckla sina kommuner och städer på ett meningsfullt och hållbart sätt. Medborgarna kan genom lokalt ledd utveckling direkt delta i arbetet med att höja livskvaliteten i sina samhällen. Det handlar om reell tillväxt för alla med synliga resultat på lokal nivå. När man inför lokalt ledd utveckling måste man naturligtvis avsätta medel för kapacitetsuppbyggnad så att alla partner kan fungera som sådana och inte bara som observatörer och så att de aktivt kan delta i ett horisontellt partnerskap i enlighet med principen om flernivåstyre. Man måste också stödja coaching och mentorskap (dvs. utbildning) från mer erfarna aktörer och sakkunniga. Detta förslag bör både analysera och förklara orsakerna till effektiviteten och framgången i Leader-strategin och motivera varför lokalt ledd utveckling som metod bör utvidgas till alla program inom de europeiska struktur- och investeringsfonderna så att sammanhållningspolitiken blir framgångsrik.

6.2 Där man ännu inte börjat använda metoden bör man använda en halvtidsutvärdering för att sätta i gång de europeiska struktur- och investeringsfonderna för 2014–2020.

6.3 En viktig aspekt är utbytet av expertkunskaper mellan näringslivets och arbetsmarknadens organisationer, företrädare för det civila samhället och lokala, regionala och nationella myndigheter. Detta utbyte bör främjas från alla håll.

6.4 Utformningen av strategier för lokalt ledd utveckling kräver viss tid. Det är dock viktigt att man under perioden i fråga har tillräckligt med tid för att genomföra dem, och tillräckligt stor budget för att finansiera de olika åtgärderna. Alltför långa förberedelser utan effekt på fältet (i form av projekt som genomförs) och en snabbare finansiering av åtgärder (eftersom tidsfristen för utnyttjandet närmar sig) väcker misstro mot detta instrument.

6.5 Andra problem som man måste ta itu med för att lokalt ledd utveckling ska tillämpas korrekt är byråkratin, de alltför stora administrativa hindren, den sena återbetalningen av kostnader och förfinansieringen av projekten med egna medel eller lån som slutmottagarna måste betala räntorna på. I detta sammanhang skulle man kunna överväga modeller för gräsrotsfinansiering, offentlig-privat finansiering och medverkan av banksektorn, med statlig garanti.

6.6 Vid sidan av kommissionens bestämmelser inför medlemsstaterna oömsbäddade ofta andra bestämmelser för sin egen "nationella" byråkrati. Dessa försvårar i hög grad användningen av bidrag och avskräcker de sökande genom sin komplexitet och sina möjliga effekter. Vissa nationella myndigheter försöker också att minimera kostnaderna för aktiviteter i territorierna och för administrationen av mindre lokala aktionsgrupper, men detta kan leda till en funktionskris för hela systemet.

6.7 EESK efterlyser utbildning av utbildare: Utbildning av nationella och regionala aktörer bör ges i form av tekniskt stöd i enlighet med artikel 5 i förordning (EU) nr 1303/2013, som innehåller de allmänna bestämmelserna. Man måste också skapa förutsättningar för att på ett effektivt sätt kunna inrätta och utnyttja regionala, nationella och internationella nätverk, förutsatt att arbete i nätverk ger ett betydande mervärde.

6.8 Man bör samla in exempel på bästa praxis från olika medlemsstater som skulle kunna ingå i den studie som nämns i punkt 1.10.

Bryssel den 11 december 2014.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "EU:s strategi för Alperna"**(förberedande yttrande)**

(2015/C 230/02)

Föredragande: Stefano PALMIERI

Den 27 oktober 2014 bad Europeiska kommissionen i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt Europeiska ekonomiska och sociala kommittén att utarbeta ett förberedande yttrande om

EU:s strategi för Alperna (Eusalp).

Facksektionen för Ekonomiska och monetära unionen, ekonomisk och social sammanhållning, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 18 november 2014.

Vid sin 503:e plenarsession den 10–11 december 2014 (sammanträdet den 10 december 2014) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 132 röster för och 3 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) välkomnar den särskilda vikt som lagts vid utarbetandet av en EU-strategi för Alperna (Eusalp). Strategin ska stärka sammanhållningen och konkurrenskraften för att hantera de utmaningar som inte kan åtgärdas på ett tillfredsställande sätt av enskilda medlemsstater eller regioner med sedvanliga medel.

1.2 EESK betonar att Alpområdets utveckling är kopplad till bergskedjan Alperna, också när det gäller områdets identitet och image. Bergskedjan är en knutpunkt mellan alla områden som berörs av strategin ur ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt perspektiv.

1.3 EESK noterar de berörda staternas starka politiska åtagande i Eusalp och den höga graden av medvetenhet om och deltagande i denna strategi från såväl de nationella som de regionala regeringarnas sida. Detta engagemang är resultatet av ett samarbete som pågått i området sedan 1970-talet.

1.4 EESK anser att Alpområdets särdrag – såsom förekomsten av några av världens mest konkurrenskraftiga territoriella system, ekonomiska och sociala obalanser mellan "landsbygds- och bergsområden" och "stadsområden och städer", natur- och kulturarvet samt den stora koncentrationen av transportflöden – är faktorer som kännetecknar och formar området.

1.5 EESK stöder den allmänna inriktningen i strategin och anser att målen, pelarna och prioriteringarna är i linje med arbetsdokumentet, men anser att de måste inarbetas i handlingsplanen och förbättras.

1.6 EESK noterar att det geografiska område som Eusalp kommer att omfatta kännetecknas av ekonomisk utveckling, miljömässig hållbarhet och social sammanhållning som ligger klart över EU:s genomsnitt. Trots dessa egenskaper har den ekonomiska och finansiella krisen och de förändringar som globaliseringen av ekonomin och marknaderna medfört skapat stora och känsliga utmaningar i den berörda makroregionen. Av dessa skäl anser EESK att arbetet med att uppnå Eusalps övergripande mål – att "se till att regionen förblir en av de mest attraktiva i Europa, genom att på bästa sätt utnyttja de egna resurserna och möjligheterna till hållbar och innovativ utveckling"⁽¹⁾ – är mycket viktigt för att stödja den ekonomiska konkurrenskraften och den sociala sammanhållningen i Europa.

1.7 EESK anser att det är mycket viktigt att stärka Eusalps holistiska tillvägagångssätt för utveckling genom att fastställa nya och mer kvalificerade mål, såsom anges i punkt 4.4.

1.8 EESK hoppas att man i utarbetandet av handlingsplanen för Eusalp förstärker det ömsesidiga beroendet och samstämmigheten mellan de prioriteringar som rör konkurrenskraft (första pelaren) och de som är inriktade på hållbarhet (tredje pelaren), för att säkerställa att utvecklingsmålen uppnås utan att man äventyrar kommande generationers behov och möjligheter.

⁽¹⁾ Europeiska kommissionens samrådsdokument "En EU-strategi för Alperna (Eusalp)".

1.9 När det gäller den första pelaren anser EESK att det är mycket viktigt att säkerställa hållbar tillväxt och främja full sysselsättning, innovation, konkurrenskraft och sammanhållning i Alpområdet genom en ömsesidig solidaritet mellan bergsområden och stadsområden. När det gäller prioriteringar se punkt 5.2.

1.10 När det gäller den andra pelaren stöder EESK främjandet av en territoriell utveckling som grundas på samarbete mellan de interna och de externa territoriella systemen, tjänsternas tillgänglighet, hållbar rörlighet, förbättrade transporter och förstärkt kommunikationsinfrastruktur. När det gäller prioriteringar se punkt 5.3.

1.11 När det gäller den tredje pelaren anser EESK att det är viktigt att stärka insatserna för hållbar förvaltning, miljöskydd och utnyttjandet av områdets territoriella kapital. När det gäller prioriteringar se punkt 5.4.

1.12 Kommittén anser att utan en stark styrning och särskilda finansiella medel för att stödja kapacitetsuppbyggnaden finns det risk för att Eusalp förlorar sin effektivitet och strategiska betydelse. Mot denna bakgrund, och i enlighet med rådets slutsatser, förespråkar EESK att man utarbetar en handlingsplan som bygger på komplementaritet mellan finansieringsprogram, samordning av institutionella instrument och utarbetande av nya makroregionala projekt ⁽²⁾.

1.13 Med hänvisning till slutsatserna i yttrandet om "Styrning av makroregionala strategier" ⁽³⁾ anser EESK att utformningen och genomförandet av Eusalp kräver ett särskilt styrningssystem som bygger på samarbete och samordning. I detta avseende och för att säkerställa strategins effektivitet anser EESK att man måste förse Eusalp med ett välfungerande flernivåstyre ⁽⁴⁾ som kan utnyttja den horisontella dimensionen (det civila samhällets deltagande), som omfattar och kompletterar den vertikala dimensionen (regionernas och kommunernas deltagande) med full respekt för subsidiaritetsprincipen och proportionalitetsprincipen ⁽⁵⁾.

1.14 EESK förespråkar deltagande av det organiserade civila samhället i kapacitetsuppbyggnaden och välkomnar inrättandet av ett permanent forum för att företräda och stödja näringslivets och arbetsmarknadens parter i Alpområdet.

1.15 EESK anser att det är absolut nödvändigt att stödja sysselsättningen, särskilt för unga människor och långtidsarbetslösa, liksom åtgärder för att främja sociala investeringar och anpassningen av sociala trygghetssystem.

2. EU:s strategi för Alperna: allmänna kommentarer

2.1 Syftet med detta yttrande är att bedöma dokumentet för offentligt samråd om "EU:s strategi för Alpområdet" ⁽⁶⁾, nedan kallad *Eusalp*, bland annat mot bakgrund av yttranden om makroregionala strategier som kommittén redan har antagit.

2.2 Alpområdet omfattar fem medlemsstater (Italien, Frankrike, Österrike, Tyskland och Slovenien) och två tredjeländer (Schweiz och Liechtenstein) och sträcker sig över ett område på 450 000 km² med en befolkning på 70 miljoner människor.

2.2.1 De territoriella system som berörs av Eusalp är starkt kopplade till bergskedjan Alperna, som förutom att vara en del av områdets identitet och image också utgör länken mellan dessa områden ur ett ekonomiskt, logistiskt och miljömässigt perspektiv ⁽⁷⁾.

2.3 I den makroregionala politik som EU bedrivit sedan 2009 har Eusalps geografiska läge en strategisk betydelse för den europeiska sammanhållningspolitiken och för kontinuiteten i förhållande till Östersjöstrategin (EUSBR) ⁽⁸⁾, Donaustrategin (EUSDR) ⁽⁹⁾ och strategin för området kring Adriatiska havet och Joniska havet (EUSAIR) ⁽¹⁰⁾, men har också avgörande betydelse när det gäller att sprida begreppet makroregionalitet till västra Medelhavsområdet ⁽¹¹⁾.

⁽²⁾ Europeiska rådets slutsatser EUCO 23/1/11 REV 1, 23–24 juni 2011.

⁽³⁾ EUT C 12, 15.1.2015, s. 64.

⁽⁴⁾ Regionkommitténs vitbok om flernivåstyre, CONST-IV/020, 2009.

⁽⁵⁾ Europeiska kommissionen: *Den europeiska uppförandekoden för partnerskap inom ramen för de europeiska struktur- och investeringsfonderna*, C(2013) 9651 final.

⁽⁶⁾ http://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/consultations/eusalp/

⁽⁷⁾ http://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/consultations/eusalp/

⁽⁸⁾ <http://www.balticsea-region-strategy.eu>

⁽⁹⁾ <http://www.danube-region.eu>

⁽¹⁰⁾ <http://www.ai-macroregion.eu>

⁽¹¹⁾ EESK:s yttrande "Mot en makroregional EU-strategi för att utveckla den ekonomiska, sociala och territoriella sammanhållningen i Medelhavsområdet" (EUT C 170, 5.6.2014, s. 1).

2.4 Sedan 1970-talet har regionerna i Alpområdet, som sträcker sig över de nationella gränser som historiskt sett har skiljt dem åt, utvecklat en gemensam medvetenhet om behovet av att betrakta det territoriella systemet i Alperna som en enhet som ska bevaras och förbättras. Just av dessa skäl har man inlett ett antal initiativ för interregionalt, transnationellt och gränsöverskridande samarbete, där ett av de viktigaste målen har varit att främja ömsesidig förståelse mellan de berörda nationerna och därigenom göra det möjligt att överbrygga språkliga, socioekonomiska och etniska skillnader och främja större integration på europeisk nivå ⁽¹²⁾.

2.5 Milstolparna i förfarandet för att sätta igång Eusalp, som enligt planerna ska avslutas med rådets godkännande före slutet av 2015 ⁽¹³⁾, var den alpina konferensen i Bad Ragaz (juni 2012) och konferensen i Grenoble (oktober 2013).

2.5.1 Vid konferensen i Grenoble ⁽¹⁴⁾ antogs en politisk resolution för genomförandet av EU:s strategi för Alperna, i vilken man fastställde mål, möjligheter och utmaningar på tre huvudområden: "konkurrenskraft och innovation, jord- och skogsbruk och turism", "vatten, energi, miljö och klimat" och "tillgänglighet, kommunikationer och transporter".

3. Samrådsdokument: allmän ram, syfte och mål

3.1 I EU:s strategi för Alperna är bergsmassivet Alperna den faktor som är utmärkande för hela samarbetsområdet. Den stora regionala mångfalden i området – bergstrakter och omgivande områden, tillgängliga och avlägsna dalgångar, lågland och höglänter, storstadsområden och städer – är en av de viktigaste egenskaperna som skiljer Alpområdet från andra delar av Europa.

3.1.1 För att få en bättre bild av vilka områden som Eusalps mål och prioriteringar bör fokusera på har vi identifierat följande fem typer av geografiska områden som kännetecknar Alpområdet: alpina storstadsområden, alpina städer, tillväxtområden på landsbygden, landsbygdsområden på tillbakagång och turistområden.

3.2 Alpområdet har många särdrag som förtjänar särskild uppmärksamhet och som skiljer Eusalp från de makroregionala strategierna för Östersjön, Donauområdet och Adriatiska havet och Joniska havet: I området finns några av de mest utvecklade regionerna i världen med konkurrenskraftiga ekonomier, en hög livskvalitet och social och politisk stabilitet, uppenbara ekonomiska och sociala obalanser mellan landsbygdsområden, slättland och stadsområden, ett unikt naturarv och unika ekosystem, ett kulturarv som är av grundläggande betydelse för den sociala sammanhållningen och Alpområdets utveckling samt en koncentration av trafikflöden som har skapat problem när det gäller trafikstockningar och miljöskydd.

3.3 Eusalp-strategins övergripande mål är att se till att regionen förblir en av de mest attraktiva i Europa genom att på bästa sätt utnyttja de egna resurserna och dra nytta av möjligheterna till hållbar och innovativ utveckling.

3.3.1 Detta mål ska uppnås genom aktiviteter som genomförs i anslutning till tre tematiska pelare: "Förbättra konkurrenskraften, välbefindandet och sammanhållningen", "Säkerställa tillgänglighet och anslutbarhet för alla invånare" och "Säkerställa hållbarhet".

3.3.2 Första pelaren: Förbättra konkurrenskraften, välbefindandet och sammanhållningen i Alpområdet

3.3.2.1 Trots att Alpområdet är det största ekonomiska produktionscentrumet i Europa och har stor utvecklingspotential är bristen på ekonomisk, social och territoriell sammanhållning fortfarande ett problem. Bergen utgör en utmaning för en enhetlig utveckling av området. Eusalp syftar till att stödja en innovativ ekonomisk utveckling i regionen genom att utarbeta en mer balanserad modell som samtidigt tar hänsyn till mångfalden och särdragen i de olika områdena. Det är nödvändigt att stödja en konkurrenskraftig ekonomi som kan kombinera välbefindande, energieffektivitet, livskvalitet och de traditionella värden som kännetecknar området.

⁽¹²⁾ Arge-Alp, Alpe-Adria, Alp-Med, Euregio Tirol-Alto Adige-Trentino, Alpkonventionen, programmet "Alpområdet", gränsöverskridande samarbete.

⁽¹³⁾ Europeiska rådet den 19–20 december 2013, s. 25.

⁽¹⁴⁾ Konferensen hölls i Grenoble den 18 oktober 2013 i närvaro av regeringsföreträdare och ordförande för de regioner som deltar i Eusalp.

3.3.3 Andra pelaren: Säkerställa tillgänglighet och anslutbarhet för alla invånare i Alpområdet

3.3.3.1 Det är nödvändigt att stödja en balanserad territoriell utveckling genom miljövänliga rörlighetsmodeller, hållbara transportsystem, kommunikationstjänster och infrastruktur. När det gäller europeiska transporter har Alpområdet ett strategiskt läge eftersom det är en skärningspunkt för de nord-sydliga och öst-västliga förbindelserna. De allra viktigaste transportknutpunkterna i Europa finns i området liksom talrika alppass med territoriella system som är särskilt sårbara ur miljösynpunkt. Det är nödvändigt att föra en samordnad politik som kan tillgodose behoven när det gäller transport, befolkningens välfärd och ekologisk balans. Med tanke på mångfalden och den territoriella komplexiteten i Alpområdet bör begreppet anslutbarhet utvidgas till att omfatta även infrastruktur och kommunikationstjänster.

3.3.4 Tredje pelaren: Säkerställa hållbarhet i Alpområdet

3.3.4.1 Bevarandet av det alpina arvet och främjandet av en hållbar användning av naturresurser och kulturtillgångar är absolut nödvändigt för regionen. Vatten, mineralresurser, olika landskap med stor biologisk mångfald och ett rikt och mångfacetterat kulturarv är särdrag som måste bevaras och stärkas. Utnyttjande av den potential som finns i resurser såsom vatten och biomassa är – om det genomförs på ett miljövänligt sätt – grundläggande för att stödja konkurrenskraften och sammanhållningen i området, eftersom det kan bidra till att uppnå strategiska mål, t.ex. i fråga om självförsörjning på energiområdet och regional energilagringsskapacitet.

4. Särskilda kommentarer om Alpområdets makroregionala dimension

4.1 Det finns ett starkt politiskt åtagande och en utbredd medvetenhet i de involverade länderna när det gäller strategin för Alpområdet, och detta innebär inte bara en utmaning, utan också ett lysande tillfälle för EU. Eusalps uppdrag är att utveckla ekonomin, sammanbinda regionerna och skydda miljön i ett område som är extremt viktigt för den ekonomiska konkurrenskraften och den sociala sammanhållningen i Europa.

4.2 Utvecklingen av Eusalp kräver en strukturerad dialog mellan de olika aktörerna så att man gemensamt kan kartlägga och hantera särskilda behov. Man bör ta noggrann hänsyn till miljömässiga, kulturella, ekonomiska och sociala förhållanden samt det starka ömsesidiga beroendet mellan stads- och landsbygdsområden. En omfattande och öppen dialog mellan de berörda parterna bör därför inledas för att utveckla en allmänt accepterad strategi.

4.2.1 Det är viktigt att politiken samordnas för att främja territoriell sammanhållning. Vissa frågor som gäller ekonomisk innovation, transportsätt och miljö hänger samman med varandra och kan inte behandlas separat på lokal nivå, utan kräver det bredare perspektiv som är möjligt på makroregional nivå.

4.2.2 Med hänvisning till meddelandet om styrningen av makroregionala strategier⁽¹⁵⁾ är det nödvändigt att skapa ett flernivåstyre i Eusalp som har en effektiv horisontell dimension (det civila samhällets deltagande) som omfattar och kompletterar den vertikala dimensionen (regionernas och kommunernas deltagande) med full respekt för subsidiaritetsprincipen och proportionalitetsprincipen.

4.3 EESK anser att Eusalp är ett grundläggande verktyg för arbetet i Alpområdet när det gäller frågor som den ekonomiska globaliseringen, klimatförändringarna, informationssamhället, den kunskapsbaserade ekonomin, demografiska förändringar och rörlighet för varor och personer.

4.4 Strategin kommer att göra det möjligt att förbättra utvecklingen av Alpområdet eftersom den har ett helhetsperspektiv där de ekonomiska, miljömässiga och sociala dimensionerna görs till en funktionell och inbördes relaterad enhet. EESK har för att åskådliggöra detta helhetsperspektiv med särskilda målsättningar identifierat fem strategiska mål som bör ingå i handlingsplanen:

— Främja ett dynamiskt system för små och medelstora företag och ett blomstrande näringsliv som kan skapa sysselsättning.

— Bidra till ett bättre utnyttjande av traditioner och den sociala mångfalden.

⁽¹⁵⁾ Styrningen av makroregionala strategier, COM(2014) 284 final.

- Främja en jämlik och rättvis tillgång till tjänster av allmänt intresse i hela Alpområdet.
- Stödja ett delat ansvar och ett rättvist samarbete mellan regionerna i Alperna.
- Främja skyddet och den hållbara förvaltningen av biologisk mångfald, landskap och naturresurser.

4.4.1 Främja ett dynamiskt system för små och medelstora företag och ett blomstrande näringsliv som kan skapa sysselsättning. Eusalp bör göra det möjligt för berörda territoriella system att bättre konkurrera i en global ekonomi genom att stödja bevarandet och skapandet av nya arbetstillfällen av hög kvalitet.

4.4.2 Bidra till ett bättre utnyttjande av traditioner och den sociala mångfalden. Eusalp bör bidra till att bevara de särskilda identitetsskapande värden som kännetecknar de berörda områdena genom att främja utnyttjandet av lokala kunskaper och lokala traditioner som en drivkraft för ekonomisk utveckling och social integration.

4.4.3 Främja en jämlik och rättvis tillgång till tjänster av allmänt intresse i Alpområdet. Eusalp ska stödja bevarandet och anpassningen av utbudet av tjänster av allmänt intresse för att möta behoven hos de människor som bor i området, och särskilt hos dem som är bosatta i områden med geografiska nackdelar.

4.4.4 Stödja ett delat ansvar och samarbetet mellan regionerna i Alperna. Eusalp bör stödja nya metoder för delat ansvar och rättvist samarbete mellan regionerna i Alpområdet, såsom vertikala förbindelser mellan storstäder och landsbygds- och turistområden.

4.4.5 Främja skyddet och den hållbara förvaltningen av biologisk mångfald, landskap och naturresurser. Eusalp bör främja skyddet och den hållbara förvaltningen av biologisk mångfald, landskap och naturresurser och säkerställa den rätta balansen mellan bevarandeinsatser och insatser för en rationell användning av ekosystemtjänster och ekosystemprodukter. Det är också nödvändigt att främja antagandet av miljövänliga förvaltningsmodeller som syftar till en mer balanserad fördelning av de fördelar som uppstår vid användningen av ekosystemprodukter och -tjänster mellan de olika områdena i Alperna.

4.5 EESK anser att strategin bör genomföras i enlighet med rådets beslut om att en makroregional strategi inte får innebära ytterligare finansiering, ny lagstiftning eller nya förvaltningsorgan (regeln om "tre nej"), men anser att det är nödvändigt att utarbeta en handlingsplan som bygger på komplementaritet mellan finansieringsprogram, samordning av institutionella instrument och utarbetande av nya makroregionala projekt. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt kapacitetsuppbyggnad.

4.5.1 EESK anser att det är nödvändigt att involvera företrädare för det organiserade civila samhället i kapacitetsuppbyggnaden vid sidan av offentliga myndigheter. Ett sätt att uppnå detta är att inrätta ett permanent forum som företräder näringslivets och arbetsmarknadens parter.

4.5.2 EESK anser att den avsevärda finansiering som EU redan har öronmärkt för regionala program i de europeiska struktur- och investeringsfonderna 2014–2020⁽¹⁶⁾ är tillräcklig och bör användas effektivt för att genomföra strategin med hjälp av bättre samordnade insatser enligt ett enhetligt strategiskt tillvägagångssätt. Andra finansieringsmöjligheter under programperioden 2014–2020 är EU-instrument som Horisont 2020⁽¹⁷⁾, Cosme⁽¹⁸⁾, FSE⁽¹⁹⁾, EU:s program för sysselsättning och social innovation⁽²⁰⁾, Erasmus+⁽²¹⁾ och Life⁽²²⁾.

5. Särskilda kommentarer till de tre pelarna

5.1 För att stödja arbetet med att uppnå de strategiska mål som fastställs i samrådsdokumentet och de särskilda mål som nämns i punkt 4 i det här yttrandet anser EESK att det är viktigt att fastställa mer specifika prioriteringar för de tre pelarna i Eusalp.

⁽¹⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013.

⁽¹⁷⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1290/2013 av den 11 december 2013.

⁽¹⁸⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1287/2013 av den 11 december 2013.

⁽¹⁹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1315/2013 av den 11 december 2013.

⁽²⁰⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1296/2013 av den 11 december 2013.

⁽²¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1288/2013 av den 11 december 2013.

⁽²²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1293/2013 av den 11 december 2013.

5.1.1 Den största utmaningen som bör stödjas genom strategin för Alperna handlar om en harmonisering och förbättring av balansen mellan målen för ekonomisk, miljömässig och social hållbarhet.

5.2 Första pelaren: Utveckling av Alperna – Förbättra konkurrenskraften, välbefindandet och sammanhållningen i Alpområdet

5.2.1 EESK anser att det är väsentligt att säkerställa en hållbar tillväxt och främja full sysselsättning, innovation, konkurrenskraft och sammanhållning i Alperna genom att stärka och diversifiera särskilda ekonomiska aktiviteter med utgångspunkt i en ömsesidig solidaritet mellan bergsområden och stadsområden.

5.2.2 Prioriteringar

5.2.2.1 Man bör stödja de små och medelstora företagens innovation och konkurrenskraft genom att förbättra systemen för tillgång till kredit och företagens förmåga att utnyttja de möjligheter som erbjuds av EU:s program 2014–2020 och av systemet för "innovativ upphandling" (med särskild hänvisning till förkommersiell upphandling ⁽²³⁾).

5.2.2.2 Man bör bidra till att stärka utvecklingen i riktning mot en grön ekonomi, bland annat genom att grunda nya företag och utnyttja de miljömässiga särdragen och den starka produktions- och innovationskapaciteten i området.

5.2.2.3 Man bör främja produkter från Alperna med hjälp av en politik för märkesmedvetenhet, dvs. en särskild ursprungsmärkning och regional marknadsföring. Främjandet av ekosystemprodukter och ekosystemtjänster ⁽²⁴⁾ skapar ett ytterligare mervärde som stöder områdets konkurrenskraft.

5.2.2.4 Man bör stärka samarbetet mellan vetenskaps- och teknikparker, universitet, forskningscentrum och små och medelstora företag samt forskningsinfrastrukturernas kapacitet och deras förbindelser med de viktigaste institutionerna runt om i världen. När handlingsplanen för Eusalp utarbetas bör man fastställa en övergripande prioritering som stöder forsknings- och innovationsverksamhet.

5.2.2.5 Man bör utveckla en gemensam strategi för att omvandla makroregionen Alperna till en hållbar turistdestination i världsklass genom att utnyttja natur- och kulturarvet och det historiska arvet.

5.2.2.6 Man bör se till att prioriteringen "arbete" fortsatt står i fokus för Eusalp, med särskild uppmärksamhet på ungdomar och långtidsarbetslösa. Det är mycket viktigt att stödja skapandet av nya stabila arbetstillfällen av god kvalitet för att på så sätt hantera de problem som är kopplade till säsongsanställning, ett fenomen som är särskilt utbrett i turistområden i bergen och på landsbygden i Alpområdet.

5.2.2.7 Man bör stödja initiativ som syftar till att skapa ett enda område för arbete, arbetstagarnas rörlighet, gränsöverskridande lärlings- och praktikprogram, utformning av utbildningar och karriärmöjligheter i flera länder och fullständigt erkännande av examensbevis och yrkeskvalifikationer. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt kvalifikationerna hos arbetstagare inom turismsektorn, som är mer utsatta för problem med koppling till säsongarbete.

5.2.2.8 Man bör stödja samarbetet mellan de olika geografiska områdena i Alperna och stärka storstadsområdenas och städernas roll som drivkrafter för konkurrenskraft och social sammanhållning.

5.2.2.9 Man bör underlätta genomförandet av åtgärder för att stödja sociala investeringar och anpassa de sociala trygghetssystemen genom att utveckla en politik som står i överensstämmelse med kommissionens meddelande om sociala investeringar till stöd för tillväxt och social sammanhållning ⁽²⁵⁾.

5.2.2.10 Man bör stödja åtgärder som syftar till att främja integrationen av personer med funktionsnedsättning och förebygga diskriminering på grund av ras, etniskt ursprung, ålder, sexuell läggning eller kön.

5.3 Andra pelaren: Sammankoppla Alperna – Säkerställa tillgänglighet och anslutbarhet för alla invånare i Alpområdet

5.3.1 EESK stöder främjandet av en territoriell utveckling som bygger på samarbete mellan interna och externa territoriella system, tillgång till tjänster, hållbar rörlighet, förbättrade transporter och en förstärkt kommunikationsinfrastruktur.

⁽²³⁾ Artikel 131 i budgetförordningen (förordning (EU) nr 966/2012).

⁽²⁴⁾ Ekosystemprodukter är t.ex. livsmedel, vatten, bränslen och virke, medan tjänster omfattar vattenförsörjning, luftrening, naturlig återvinning av avfall, jordmånsbildning, pollinering och många andra naturliga regleringsmekanismer.

⁽²⁵⁾ COM(2013) 83 final.

5.3.2 Prioriteringar

5.3.2.1 Man bör stödja antagandet av innovativa lösningar för att säkerställa grundläggande tjänster i landsbygds- och bergsområden (utbildning, hälsa, sociala tjänster och rörlighet), för att eliminera den digitala klyftan och utveckla höghastighetsbredband i hela regionen.

5.3.2.2 Man bör stärka användningen av informations- och kommunikationsteknik inom alla områden av allmänt intresse (administration, hälsa, arbetssökning, e-lärande, e-handel med alpina produkter osv.) och säkerställa en tillräcklig tillgång till offentliga tjänster för att tillgodose behoven hos olika territoriella system i Alperna och upprätta rätt balans mellan mängden tjänster och deras tillgänglighet.

5.3.2.3 Man bör främja integrerade transportsystem som stöder utbyten mellan de olika territoriella systemen och förbättra förvaltningen av person- och godstransporter för att minska miljöpåverkan och öka fördelarna för lokalsamhällena. Några av de centrala aspekterna för att stödja en hållbar utveckling av transporterna i Alpområdet är en flyttning av godstrafiken från vägar till järnvägar och åtgärder för att begränsa användningen av sekundära alpina korridorer (t.ex. samma vägavgifter för alla transitkorridorer i Alperna).

5.3.2.4 Man bör utarbeta planer för logistisk interoperabilitet i hela makroregionen och bygga ut multimodala förbindelser mellan infrastrukturknutpunkter (hamnar, flygplatser och godsterminaler) och det övergripande nätet och anslutningarna till inre vattenvägar.

5.3.2.5 Man bör främja transnationella tematiska nätverk för frågor av betydelse för utvecklingen av Alpområdet, såsom riskhantering, turism, idrott, skogsbruk, jordbruk, energi och tekniska tjänster.

5.3.2.6 Man bör förbättra styrningen av Alpområdet genom ett mer aktivt deltagande av det civila samhället, samtidigt som man stöder åtgärder för att öka medborgarnas medvetenhet och deras kunskaper om viktiga frågor som rör Alperna.

5.4 *Tredje pelaren: Skydda Alpområdet – säkerställa hållbarhet i Alpområdet*

5.4.1 EESK anser att det är nödvändigt att stärka åtagandet i fråga om hållbar förvaltning och miljöskydd samt utnyttjande av områdets territoriella kapital.

5.4.2 Prioriteringar

5.4.2.1 Man bör anpassa de åtgärder som syftar till att stödja den ekonomiska utvecklingen i Alperna till åtaganden för att bekämpa klimatförändringarna, för att se till att de territoriella system som omfattas av Eusalp har en tillväxt och konkurrenskraft som är oberoende av förbrukningen av naturresurser och råvaror.

5.4.2.2 Man bör göra de lokala samhällena i Alperna mer medvetna om värdet av ekosystemtjänster och en rättvis och hållbar förvaltning av naturtillgångar. Alperna har Europas största vattenförråd och det är därför viktigt att stärka insatserna för att förbättra förvaltningen av vattenreservoarer och avrinningsområden i Alperna.

5.4.2.3 Man bör stödja initiativ som främjar harmoniseringen av åtgärder med syftet att bevara den biologiska mångfalden och landskapen i Alpområdet och sådana som syftar till en miljövänlig användning av dem.

5.4.2.4 Man bör utveckla gränsöverskridande verktyg och förfaranden för att förebygga och minska risker (översvämningar, jordskred, laviner, skogsbränder osv.) och integrera förvaltningen av skogar (både på grund av deras ekologiska och naturliga värde och eftersom de är en ekonomisk resurs) och hanteringen av frågor som rör markanvändning (markkompaktering och stadsutbredning).

5.4.2.5 Man bör underlätta övergången till ett energisystem utan koldioxidutsläpp genom att genomföra energi-effektivitetsinitiativ, inrätta decentraliserade distributionsnät för förnybara resurser och genom förbättrad fysisk planering och en kollektivtrafik som bygger på energibesparingar.

5.4.2.6 Man bör utveckla och genomföra integrerade mobilitetssystem för att minska beroendet och användningen av bilar och främja kollektivtrafik som en tjänst av allmänt intresse och, om möjligt, transportformer som drivs av förnybar energi.

Bryssel den 10 december 2014.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE

**Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Flygplatskapacitet inom EU
(förberedande yttrande på begäran av Europeiska kommissionen)**

(2015/C 230/03)

Föredragande: Jacek KRAWCZYK

Den 4 september 2014 beslutade Europeiska kommissionen att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

Flygplatskapacitet inom EU (förberedande yttrande).

Facksektionen för transporter, energi, infrastruktur och informationssamhället, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 11 november 2014.

Vid sin 503:e plenarsession den 10 och 11 december 2014 (sammanträdet den 10 december) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 117 röster för och 1 nedlagd röst:

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EU:s befintliga flygplatsresurser måste utnyttjas mer effektivt om man ska kunna hantera kapacitetsbristen. Mer intermodalitet, bättre förbindelsemöjligheter, ett effektivare utnyttjande av sekundära nav och mindre flygplatser, större flygplan och optimering av processer skulle kunna vara lämpliga lösningar, liksom antagande av flygplatspaketet och genomförande av det gemensamma europeiska luftrummet och Sesar. Flygplatskapacitet måste bli en fullt utvecklad pelare inom det gemensamma europeiska luftrummet.

1.2 På lång sikt kommer flygplatskapaciteten att behöva byggas ut i form av infrastruktur som terminaler och start- och landningsbanor. Huvudsyftet med utbyggnaden av flygplatserna måste vara att förbättra förbindelsemöjligheterna utifrån en hållbar ekonomisk bas. EU:s navflygplatser måste få reella möjligheter att tillgodose den stigande efterfrågan, bland annat genom förkortade planeringsprocesser så att de snabbt kan reagera på ny efterfrågan som uppstår.

1.3 Utbyggnader av flygplatser bör – när sådana är motiverade – utgöra en del av en balanserad strategi. För det första har flygplatser en positiv ekonomisk effekt på närområdet. För EESK står det klart att man måste värna om denna positiva inverkan. För det andra måste man granska miljöfrågorna på ett öppet och insynsvänligt sätt. För det tredje finns det en offentlig dimension när det gäller utbyggnad av flygplatser. Detta kräver en offentlig dialog mellan t.ex. flygledare, flygplatsmyndigheter, flygbolag, regionala aktörer, lokalbefolkning, regeringar osv.

1.4 Kommittén är övertygad om att det är oerhört viktigt att medlemsstaterna vidtar omedelbara åtgärder när det gäller markanvändningsplanering och markförvaltning. I annat fall kommer flygplatsutvecklingen att försvåras av många oförutsedda och onödiga hinder, och i vissa fall kommer även den befintliga flygplatskapaciteten att hotas.

1.5 Befintliga regionala flygplatser bör endast byggas ut om det finns ett tydligt behov av ökad trafik. Medlemsstaternas regeringar bör identifiera kapacitetsutmaningarna och ta fram strategier för att hantera dem. Förutom i de fall där det föreligger allmän trafikplikt bör EU sluta att finansiera utvecklingen av ny regional kapacitet på obebyggd mark, utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i artikel 107 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

1.6 EESK anser att de nya EU-riktlinjerna om statligt stöd till flygplatser och flygbolag är mycket värdefulla genom att de skapar rättssäkerhet. Den fortsatta driften av regionala flygplatser som inte bär sig ekonomiskt kommer antligen att granskas utifrån gemensamma kriterier.

1.7 Om flygplatserna ska kunna känna tillförsikt när det gäller att hantera kapacitetsbristen är det mycket viktigt att lagstiftningen tillämpas på ett konsekvent och tydligt sätt i syfte att skapa de nödvändiga incitamenten för att säkerställa långsiktiga investeringar i infrastruktur.

1.8 Flygplatskapaciteten har också en politisk dimension. Kommittén är fast övertygad om att EU, tillsammans med medlemsstaterna och berörda parter (bland annat arbetsmarknadsparterna), måste fatta allmänna strategiska beslut om vilka flygplatser som kommer att vara viktiga för systemet och bör utvecklas under de närmaste åren. För att upprätthålla EU-luftfartens konkurrenskraft på de globaliserade marknaderna bör man omgående upprätta en europeisk integrerad luftfartsstrategi som tar hänsyn till såväl ekonomiska, miljömässiga och sociala aspekter som skapandet av nya arbetstillfällen.

1.9 En utvärdering bör göras av flygplatsinfrastrukturprojekt som EU medfinansierat under de senaste åren. EESK välkomnar Europeiska revisionsrättens åtagande att genomföra detta viktiga arbete. Slutsatserna och rekommendationerna från detta arbete bör bli föremål för en offentlig debatt.

1.10 EESK anser att Europeiska kommissionen bör förenkla och rationalisera förvaltningsstrukturerna för luftfarten i EU, i synnerhet EU:s flygplatser. Kommissionen behöver fullständiga och tillförlitliga data och uppgifter om driften av EU:s flygplatser. Sådana data finns inte i dagsläget. EESK uppmanar flygplatsförvaltningarna och de offentliga myndigheterna att tillhandahålla dem.

2. Inledning

2.1 Flygplatserna i EU är värdefulla tillgångar, men flera större flygplatser kommer att drabbas av en allt mer omfattande överbelastning under de kommande åren, medan många andra kommer att förbli underutnyttjade. Man skulle kunna hävda att den sammantagna kapaciteten i EU är tillräcklig, men frågan är huruvida den finns på rätt plats.

2.2 Den offentliga debatten om flygplatskapaciteten har under de senaste åren huvudsakligen handlat om två saker: förlusten av centrala flygplatsers navkapacitet till konkurrenter utanför EU/Europa som Turkiet och gulfstaterna, samt "Ryanair-syndromet", med lågprisflygbolag som snabbt ökar trafiken vid mindre regionala flygplatser men inte är stabila användare i det långa loppet. Problemet är dock mycket mer omfattande än så.

2.3 Kommissionen offentliggjorde 2007 sitt meddelande om "En handlingsplan för kapacitet, effektivitet och säkerhet på Europas flygplatser", där man konstaterade att det finns en växande klyfta mellan kapacitet och efterfrågan vid ett antal navflygplatser i EU⁽¹⁾ och föreslog flera åtgärder som syftar till att förbättra utnyttjandet av den befintliga kapaciteten. Europaparlamentet antog 2007 ett initiativbetänkande som svar på kommissionens handlingsplan, där man välkomnade kommissionens meddelande och tog upp den viktiga frågan om kapacitetsbristen vid flygplatserna.

2.4 Kommissionen offentliggjorde 2011 ytterligare ett meddelande⁽²⁾ om kapacitet som en del av åtgärds paketet "Bättre flygplatser", där man slog fast att kapacitet och kvalitet är de viktigaste utmaningarna för flygplatserna i Europa.

2.5 Eurocontrol lanserade och återupptog sin studie "Challenges of Growth" ("Tillväxtens utmaningar") 2004, 2008 och 2013, och förutspådde där en kapacitetskris under de närmaste 20 åren.

2.6 En sådan intensiv verksamhet visar hur brådskande kapacitetsfrågan är. Luftfartsindustrin har redan uppnått betydande resultat, och man har lyckats förbättra både kapaciteten och effektiviteten på alla verksamhetsområden. Förbättringarna omfattar

- bättre och mer intermodala förbindelser till och från vissa flygplatser,
- omorganisering av interna rutiner i hela luftfartssystemet, bland annat konsolideringsprocesser,
- införande av ett beslutsfattande i samarbete mellan flygplatser (Airport Collaborative Decision Making, A-CDM) vid ett allt större antal flygplatser.

⁽¹⁾ COM(2006) 819 final.

⁽²⁾ COM(2011) 823 final.

2.6.1 Inom initiativet om ett gemensamt europeiskt luftrum har man sedan 2004 arbetat för ett bättre utnyttjande av det europeiska luftrummet genom att försöka begränsa de negativa konsekvenserna av fragmenteringen av det europeiska luftrummet. Flygplatser som deltar i det gemensamma europeiska luftrummet bidrar också till initiativets mål genom forskningsprojektet om flygledningstjänster i det gemensamma europeiska luftrummet (Sesar). Brist på markkapacitet kan leda till att genomförandet av det gemensamma europeiska luftrummet äventyras.

2.7 Kommissionen håller för närvarande på att ta fram detaljerade planer för en kommande flygplatsstrategi tillsammans med berörda parter inom det europeiska observationsorganet för flygplatskapacitet. Observationsorganet har tre syften:

- a) Att hjälpa kommissionen att hantera utmaningarna som rör kapacitet och kvalitet vid flygplatserna.
- b) Att främja utbyte av erfarenheter och bästa praxis inom och utanför Europa.
- c) Att skapa en bättre överblick över problemet, dess konsekvenser samt möjliga lösningar, bland annat genom politiska åtgärder.

EESK välkomnar inrättandet av observationsorganet och uppmuntrar till en fortsättning av dess redan bevisade kvalitetsarbete.

3. Utvecklingen av de europeiska flygplatserna under det senaste årtiondet

3.1 Det finns i dag fler än 450 flygplatser i Europa, men trots detta står europeiska flygplatser fortfarande inför en överhängande kapacitetskris.

3.2 Airports Council International Europe (ACI) delar in flygplatser på följande sätt:

ACI:s flygplatsgrupper	Flygplatsens storlek (miljoner passagerare per år)	Antal flygplatser i Europa
1	> 25	14
2	10–25	23
3	5–10	34
4	< 5	390

En stor del av trafiken hanteras av ett förhållandevis litet antal flygplatser. Förklaringen till detta är de olika flygplatsmodellerna. Flygplatserna i grupp 3 och 4 är relativt små och tillhandahåller direktförbindelser samt flyger in trafik till de större flygplatserna och garanterar offentliga tjänster. Detta betyder att många stora flygplatser är beroende av små flygplatser.

En navflygplats är "en enskild flygplats där ett eller flera flygbolag erbjuder ett integrerat nätverk av mycket frekventa anslutningar till ett stort antal resmål" (i AEA, European Airports, Bryssel 1995).

3.2.1 I ett system med direktförbindelser reser passagerarna direkt från ursprungsorten till resmålet utan byten.

3.2.2 De två systemen har olika syften men kompletterar varandra: Navsystemet syftar till att skapa så många förbindelser som möjligt, medan systemet med direktförbindelser syftar till att uppnå så stor mobilitet och flexibilitet som möjligt.

3.3 EU har finansierat ett oerhört stort antal infrastrukturprojekt som rör flygplatser. EESK anser att det saknas allmänt tillgänglig information om dessa investeringar och om hur effektiva de är när det gäller att skapa ytterligare förbindelsemöjligheter och effektivitet för allmänheten.

3.4 EESK anser att de nyinförda EU-riktlinjerna⁽³⁾ om statligt stöd till flygplatser och flygbolag är mycket värdefulla genom att de skapar rättslig säkerhet. I riktlinjerna gör man också skillnad mellan flygplatser som behövs för exempelvis

⁽³⁾ EUT C 451, 16.12.2014, s. 123.

offentliga tjänster och flygplatser som är överflödiga, dvs. flygplatser som varken kan täcka sina driftskostnader eller behövs för att garantera offentliga tjänster.

4. Framtida tillväxtförväntningar

4.1 Framtidens luftfartsmarknader kommer att ligga i Asien och Stillahavsområdet, Latinamerika, Afrika och Mellanöstern. Den genomsnittliga årliga tillväxten när det gäller passagerarflöden i dessa regioner kommer att uppgå till 6–7 % fram till 2032, medan den genomsnittliga tillväxttakten i Europa och Nordamerika kommer att vara omkring 3 %.

Dessutom håller en enormt stor kapacitet på att byggas upp utanför EU. Kina har byggt nästan 80 flygplatser. Turkiet, Dubai och Singapore håller för närvarande på att bygga gigantiska plattformar som kommer att kunna hantera upp till 160 miljoner passagerare – avsevärt många fler än världens största flygplats i dag, som är Atlanta med 96 miljoner passagerare.

4.2 Eurocontrol konstaterade i sin senaste "Challenges of Growth"-rapport från 2013 att det kommer att uppstå en kapacitetsbrist inom de närmaste 20 åren. Det mest troliga scenariot är att 1,9 miljoner flygningar inte kommer att genomföras på grund av kapacitetsbegränsningar år 2035. Detta motsvarar 12 % av efterfrågan. 20 flygplatser i Europa kommer att vara starkt överbelastade under mer än sex timmar per dag, medan detta i dag är fallet vid endast tre.

4.2.1 Den kapacitetsökning som sker kommer inte att fördelas jämnt på flygplatserna i Europa. Den största ökningen kommer att ske i Östeuropa, medan inomeuropeisk trafik och nordvästra Europas trafikandel kommer att minska. EESK har tagit del av utvecklingen och menar att flygplatserna i Europa måste ta itu med dessa utmaningar.

5. Utmaningar i samband med tillväxten

5.1 EESK anser att det är mycket viktigt att förbättra Europas konkurrenskraft och dragningskraft som destination för investeringar i luftfartssektorn. I detta avseende är kapaciteten på marknaden oerhört viktig.

5.2 Kommittén är övertygad om att det gemensamma europeiska luftrummet borde ha genomförts för länge sedan och att det behövs för att hantera kapacitetsbristen. Enbart genom att minimera förseningarna skulle man direkt kunna påverka kapaciteten i systemet och på flygplatserna som ingår i det. EESK instämmer med ACI om att kapaciteten på marknaden bör utgöra en fullt utvecklad pelare inom det gemensamma europeiska luftrummet och att målen för markkapaciteten bör ligga i linje med målen för det gemensamma europeiska luftrummet.

5.3 I Eurocontrols studie "Challenges of Growth" föreslås sex åtgärder som, i kombination med varandra skulle kunna minska den andel av efterfrågan som inte kan tillgodoses med 42 % fram till 2035. Detta innebär 800 000 ytterligare flygningar eller 50 miljoner passagerare som då skulle kunna hanteras. Lösningarna omfattar:

- Större flygplan.
- Ytterligare höghastighetståg.
- Lokala alternativa lösningar: flygbolagen bör växa där det finns kapacitet.
- Bättre utnyttjande av mindre flygplatser.
- Genomförande av Sesar.
- Konsolidering av färdplaner.

5.3.1 EESK förstår att dessa åtgärder ska genomföras för att minska den andel av efterfrågan som inte kan tillgodoses, men menar att åtgärderna kanske inte kommer att vara tillräckliga för att hantera all framtida efterfrågan. Dessutom är det inte alla av dessa åtgärder som går att tillämpa vid alla flygplatser i EU.

5.4 EESK anser också att antagandet av flygplatspaketet, som kommissionen föreslagit, skulle bidra till att uppnå ett bättre utnyttjande av befintliga flygplatsresurser. EESK efterlyser ambitiösa resultat av det pågående arbetet i Europaparlamentet och rådet i enlighet med vad kommittén föreslog i sitt yttrande om "Flygplatspaketet" ⁽⁴⁾.

⁽⁴⁾ EUT C 181, 21.6.2012, s. 173.

5.5 I slutändan verkar det som om lösningen på problemet med otillräcklig flygplatskapacitet är att bygga upp ny kapacitet parallellt med att optimera befintlig kapacitet. Detta är svårt eftersom många flygplatser inte längre har möjlighet att investera i framtida kapacitet. I sin "Challenges of Growth"-rapport från 2013 konstaterade Eurocontrol att "inkomstbortfall, svårigheter att få finansiering och ett växande motstånd mot transportinfrastrukturprojekt" har lett till att vissa flygplatser har omprövat sina utvidgningsplaner.

5.6 EESK rekommenderar eftertryckligen att man gör en utvärdering av de investeringar i flygplatsinfrastruktur som EU hittills har gjort. Vi välkomnar Europeiska revisionsrättens uttalande om att de arbetar med frågan och rekommenderar att man använder ett brett urval av stickprov.

6. Hinder för utbyggnaden av flygplatsinfrastruktur

6.1 Flygplatser ställs inför flera utmaningar när de planerar en utbyggnad av sin infrastruktur. Dessa utmaningar eller hinder kan delas in på följande sätt:

- Finansiella och ekonomiska utmaningar.
- Lagstiftningsmässiga krav, bland annat miljörelaterade faktorer.
- Offentliga utmaningar, t.ex. ökat motstånd från allmänheten.
- Politiska faktorer.

6.1.1 Flygplatser är på grund av den senaste ekonomiska krisen ofta mycket försiktiga med att investera. Å ena sidan har inkomsterna tenderat att minska. Å andra sidan står flygplatserna inför ökande säkerhetskostnader (driftskostnader). Nya beslut om en förbättring av statligt stöd och de nya riktlinjerna för statligt stöd gör det svårare för små flygplatser att bära sig ekonomiskt. Att hitta finansiering för infrastrukturprojekt har blivit en stor utmaning för flygplatser.

6.1.2 På det lagstiftningsmässiga planet måste flygplatserna uppfylla ett stort antal krav. De administrativa förfarandena är mycket komplexa, särskilt när det gäller säkerhets- och miljöfrågor. EESK vill inte på något vis förringa miljökravens betydelse. Man måste dock ha en balanserad syn på dessa frågor. Kommissionen har redan kommit en god bit på väg, exempelvis genom förordning (EU) nr 598/2014 om regler och förfaranden för att av bullerskäl införa driftsrestriktioner vid flygplatser i unionen inom en välavvägd strategi. Den europeiska luftfartssektorn är en industrisektor som har goda förutsättningar för "grön tillväxt". EESK varnar särskilt kommissionen för att genomföra ointegrerade lösningar för att hantera miljöfrågor. Kommittén framhåller behovet av integrerade globala lösningar. Med detta i åtanke skulle ett första betydelsefullt steg kunna vara att kommissionen beställer ett omfattande projekt som syftar till att kartlägga och dokumentera befintliga miljöbegränsningar som påverkar kapaciteten vid europeiska flygplatser.

6.1.3 Ett relativt nytt problem är de allt större utmaningarna på det offentliga planet i form av allmänhetens växande motstånd mot infrastrukturprojekt. Stora utbyggnadsprojekt vid navflygplatser i EU har lagts på is – vissa av dem i mer än tio år. Exempel på detta är en eventuell tredje flygplats i Paris, ytterligare start- och landningsbanor på flygplatserna i Frankfurt och München samt diskussionen i Förenade kungariket/London om hur man på bästa sätt kan utöka kapaciteten i en multimodal storstadsmiljö.

6.1.4 Motståndet från allmänheten växer, bland annat på grund av bullerproblemen. Å andra sidan spenderar flygplatser och flygbolag enorma summor på bullerdämpande åtgärder. Wiens flygplats har exempelvis lanserat ett bullerskyddsprogram som omfattar 12 000 hushåll. Den uppskattade totala kostnaden kommer att uppgå till omkring 51 miljoner euro, av vilka 37 miljoner euro kommer direkt från Flughafen Wien AG. Budgeten för flygplatserna i Liège och Charleroi för återköp eller bullerisolering av 20 816 hushåll ligger på 444 miljoner euro. London Heathrow spenderade 37 miljoner euro på bullerdämpande åtgärder under perioden 2007–2011.

6.1.5 Medlemsstaternas regeringar bör identifiera kapacitetsutmaningarna och ta fram strategier för att hantera dem. I detta sammanhang finns det ett tydligt behov av ett starkt ledarskap på europeisk nivå för att samordna de nationella strategierna för kapacitet och vid behov tillhandahålla ekonomisk rådgivning och stöd. Kriterierna för att bevilja EU-finansiering för flygplatsinfrastruktur på obebyggd mark bör vara mycket strikta. EU bör begränsa finansieringen av sådana projekt till projekt som är ekonomiskt bärkraftiga eller uppfyller kriteriet om allmän trafikplikt.

6.1.6 EESK vill påpeka att diskussionen om kapacitet också har en politisk dimension. Kommittén är fast övertygad om att EU, tillsammans med medlemsstaterna och berörda parter (bland annat arbetsmarknadsparterna), måste fatta allmänna strategiska beslut om vilka flygplatser som kommer att vara viktiga för systemet och som bör utvecklas under de närmaste åren. Balansen i EU:s prioriteringar avseende navsystemet och systemet med direktförbindelser bör utvärderas och vid behov ses över. En integrerad europeisk politik behövs nu mer än någonsin, och den måste ta hänsyn till såväl de ekonomiska, miljömässiga och sociala aspekterna som skapande av sysselsättning.

6.1.7 Deras ansvarsområde beror på det specifika politiska området, och det finns många kopplingar till olika områden, t.ex. internationella förbindelser, statligt stöd, det gemensamma europeiska luftrummet och multimodalitet. Detta tillvägagångssätt har inte varit effektivt när det gäller att skapa en integrerad strategi som beaktar hela värdekedjan för EU-luftfarten, vilket nu är absolut nödvändigt. Kommissionens åtgärder på luftfartsområdet, i synnerhet när det gäller flygplatser, måste integreras på ett mycket bättre sätt.

6.2 På samma sätt som andra produktionsprocesser har en flygplats fysiska kapacitet begränsningar, dvs. faktorer som minskar den faktiska kapaciteten. När det gäller kapacitet på start- och landningsbanor omfattar dessa:

— Verksamhet (flygplansmix).

— Väderförhållanden.

— Lokaler och utrustning.

6.2.1 Utöver detta påverkas alla faktorer bakom flygplatskapaciteten vanligtvis av driftsrutiner och bestämmelser, t.ex. speciella inflygnings- och utflygningsförfaranden eller krav på luftrummet utformning för att minska bullernivåerna. Den faktiska flygplatskapaciteten är vanligen mycket lägre än den fysiska flygplatskapaciteten. Internationella civila luftfartsorganisationens (Icao) "balanserade strategi" är det effektivaste sättet att hantera buller på och omkring flygplatser på ett sätt som tar hänsyn till miljön och är ekonomiskt ansvarsfullt.

6.2.2 Kommissionen beaktar oftast enbart start- och landningsbanornas kapacitet i arbetet med flygplatskapacitet. Som framgår av ovanstående är denna metod ofullständig, och EESK uppmanar kommissionen att även ta andra avgörande faktorer för flygplatskapaciteten, t.ex. luftrummet kapacitet vid omkringliggande flygplatser, i beaktande när det gäller flygplatskapacitet. Samspelet mellan flygplatser och luftrum (eller leverantörer av flygtrafiktjänster) är av avgörande betydelse för att hantera kapacitetsbristen vid flygplatser. Detta samspel hanteras emellertid på mycket olika sätt runt om i Europeiska unionen och till och med inom vissa medlemsstater.

6.2.3 Det är oerhört viktigt att medlemsstaterna vidtar åtgärder när det gäller markanvändningsplanering och markförvaltning. Detta är ofta en befogenhet för de lokala eller regionala myndigheterna, som bör beakta den roll som flygplatserna har i de nationella och europeiska näten, särskilt i centrala navområden där trycket på att använda marken för andra ändamål är stort. EU måste enas om gemensamma principer i detta avseende och tillhandahålla en konsekvent ram för lagstiftning och planering i syfte att fatta så bra beslut som möjligt om ny kapacitet.

6.3 EU behöver skapa en konsoliderad inre marknad för den civila luftfarten. EESK varnar emellertid för att främja navflygplatser på regionala flygplatsers bekostnad. De två typerna kompletterar varandra och bör utgöra integrerande delar i vad som i TEN-T-politiken kallas stomnätet och det övergripande nätet. Detta leder ibland till att överbelastning och tillväxt går hand i hand.

6.4 EESK uppmanar kommissionen att betrakta frågan om flygplatskapaciteten i Europa både mot bakgrund av den internationella konkurrenskraften – som, naturligtvis, är avgörande – och en väl fungerande inre marknad i EU. En förbättrad och mer rationell användning av regional kapacitet skulle kunna bidra till att minska trycket på hårt trafikerade

nav. Det pågående försöket med fjärrstyrda flygledartorn (i t.ex. Sverige) är i detta sammanhang ett intressant verktyg för att sänka driftskostnaderna vid sådana regionala flygplatser och samtidigt upprätthålla högsta möjliga säkerhetsnivå.

6.5 Kommissionen har en mycket viktig roll. Denna roll har dock inte definierats i detalj: För att kunna göra mer än att övervaka och gång på gång upprepa för alla aktörer att de måste bli mer effektiva skulle kommissionen för det första behöva fullständiga och tillförlitliga data och uppgifter om driften av flygplatserna i EU. Sådana data finns inte i dagsläget. Det finns inte heller några kriterier för hur en "effektiv flygplats" ska fungera eller officiella siffror om offentligt stöd till flygplatser på EU-nivå.

Bryssel den 10 december 2014.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Fullbordande av EMU – Skattepolitikens roll

(Yttrande på eget initiativ)

(2015/C 230/04)

Föredragande: Carlos TRIAS PINTÓ

Medföredragande: Petru Sorin DANDEA

Den 27 februari 2014 beslutade Europeiska ekonomiska och sociala kommittén att i enlighet med artikel 29.2 i arbetsordningen utarbeta ett yttrande på eget initiativ om

Fullbordande av EMU – Skattepolitikens roll.

Facksektionen för Ekonomiska och monetära unionen, ekonomisk och social sammanhållning, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 18 november 2014.

Vid sin 503:e plenarsession den 10 och 11 december 2014 (sammanträdet den 10 december) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 164 röster för, 53 röster emot och 11 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Den långsammare återhämtningen i Europa än i resten av världen tyder på att det finns problem som en mer djupgående ekonomisk och monetär union måste komma till rätta med. Yttrandet stöder en fördjupad ekonomisk och monetär union, särskilt inom euroområdet, med utgångspunkt i beskattningspolitikens roll. Det har varit och kommer även fortsättningsvis att vara svårt att ytterligare samordna den direkta beskattningen, eftersom detta tillhör medlemsstaternas behörighet och är rotat i hur varje medlemsstat genom århundradena har valt att finansiera de offentliga utgifter som man betraktar som nödvändiga. Ändringar på beskattningsområdet måste leda till ett globalt sett konkurrenskraftigare och mer hållbart skattesystem.

1.2 För att den ekonomiska och monetära unionen ska fungera väl måste man under den nya lagstiftningsperioden lägga grunden för och gradvis röra sig i riktning mot en finanspolitisk union som skapar förutsättningar för att komma tillrätta med den stora mångfald av nationella regler som utgör hinder för en verklig integration och inrättandet av en inre marknad, och man måste också röra sig i riktning mot en större gemensam budget för euroområdet.

1.3 Tillsammans med ECB:s monetära pelare måste det på medellång sikt i själva verket också finnas en "gemensam budgetpelare" som kan säkerställa makroekonomisk stabilitet inom EMU, särskilt vid "asymmetriska chocker".

1.4 För att få bukt med skattepolitikens fel och brister krävs mer ambitiösa mål inom euroområdet dels för att minska skatteposterna och göra dem mer enhetliga, bredda skattebaserna och noggrannare anpassa skattesatserna, dels för att stärka instrumenten för samarbete och utbyte av information i syfte att bekämpa bedrägerier och skatteflykt.

1.5 Man måste under den nya lagstiftningsperioden samarbeta nära med OECD och G20 för att finna en snabb lösning på det globala problemet med urholkning av skattebasen och överföring av vinster. OECD har gjort stora framsteg när det gäller att införa en global modell för företagsbeskattning, med en strävan att uppbörden av skatt ska ske där det ekonomiska underlaget finns. Den ska utgöra grunden för företagsbeskattningen i EU.

1.6 För att utvecklingen ska kunna gå i riktning mot en alltmer djupgående skatteunion är det av största vikt att fortsätta budgetövervakningen i enlighet med tvåpacken och skyndsamt införa en fond för egna medel inom euroområdet i syfte att motverka makroekonomiska obalanser ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Systemet är emellertid alltför stelbent och tungrott, och det har inte förmåga att snabbt säkerställa den flexibilitet som krävs för att ta itu med överhängande ekonomiska problem och utforma en policymix för euroområdet, i en situation där medlemsstaterna inte längre har tillräckligt manöverutrymme för att genomföra återhämtningsplaner för sina ekonomier. Konsekvensen av detta är att en kraftig finansiell instabilitet uppstår.

1.7 Kommittén stöder fullt ut en fortsättning av den europeiska planeringsterminen, som bör ses över för att säkerställa dess effektivitet. De enskilda landsspecifika rekommendationerna skulle kunna utgöra ett verktyg för att skapa en gemensam grund.

1.8 Den knappa gemensamma budgeten på knappt 1 % av EU:s BNP måste ökas, särskilt i euroområdet. Kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker menar i de politiska riktlinjer som han lagt fram, "En ny start för EU", att budgeten bör vara inriktad på sysselsättning, tillväxt och konkurrenskraft. Kommittén stöder denna strategi och framhåller behovet av att utnyttja översynen av den fleråriga budgetramen i slutet av 2016 till att lägga grunden för en ökad budget i syfte att uppnå en väl fungerande monetär union.

1.9 Kommissionen bör följa upp sitt meddelande från mars 2013 "Mot en djupgående och verklig ekonomisk och monetär union"⁽²⁾ och införa ett instrument för konvergens och konkurrenskraft i anslutning till avtalsarrangemang som syftar till att medlemsstaterna ska genomföra reformer med en nationell och europeisk nytta och vidta sådana åtgärder mot obalanser som inte skulle kunna genomföras utan ekonomiskt stöd. Denna fond bör utvecklas till en finanspolitisk kapacitet med egna medel som kan ge tillfälligt stöd i kampen mot regionala chocker⁽³⁾.

1.10 Euroområdets budget bör bidra till att den monetära unionen fungerar bättre, ge finanspolitiskt stöd för att uppnå en fullt utvecklad bankunion och motverka asymmetriska chocker. Dessa funktioner saknades när den ekonomiska krisen slog till, något som dramatiskt förvärrade de ojämlikheter som kräver finanspolitiska åtgärder.

1.11 Kommittén är medveten om att frågan är komplicerad och föreslår därför att man stegvis antar en rad åtgärder, i enlighet med målen i EU-fördragen⁽⁴⁾:

På kort sikt (6–18 månader):

- Skapa en "gemensam konsoliderad bolagsskattebas" i EU⁽⁵⁾, i linje med kommitténs tidigare ståndpunkter⁽⁶⁾ och med mer rättvist fastställda parametrar än i kommissionens föreliggande förslag⁽⁷⁾. Man bör också ta hänsyn till OECD:s framsteg.
- Inom ramen för OECD och G20 möta den globala utvecklingen när det gäller urholkning av skattebasen och överföring av vinster i syfte att se till att skattesystemen är öppna för insyn och inte ger oskäligen skattelättnader. Man bör också snarast möjligt se till att avskaffa förfaranden i medlemsstaterna som innebär att särskilda skattelättnader beviljas vissa utvalda företag.
- Försöka uppnå effektiva avtal i euroområdet i syfte att utvidga den planerade skatten på finansiella transaktioner till stater utanför de elva medlemsstater som stöder den.
- Engagera invånarna i kampen mot den svarta ekonomin, skatteundandragande och skattebedrägeri genom att uppmuntra den privata sektorn att förstärka olika instrument, t.ex. servicecheckar, elektroniska betalningssätt som lämnar ett spår och samarbete med myndigheterna i dessa syften.
- Det administrativa samarbetet bör förbättras och inte bara omfatta det nuvarande nätverket och databasen för mervärdesskatt. Samarbetet bör förbättras på följande fyra områden:
 - i) Förstärkning av Eurofisc-plattformen⁽⁸⁾ som en grund för ett EU-organ som kan fungera som en clearing-organisation för mervärdesskatt och bekämpa de skattebedrägerier som börjar uppträda i euroområdet, i syfte att komplettera de nationella skattemyndigheternas informationskedja och därigenom sätta stopp för "karusellbedrägerier"⁽⁹⁾.

⁽²⁾ COM(2013) 165 final.

⁽³⁾ EESK:s yttrande om "Instrument för konvergens och konkurrenskraft/större reformer av den ekonomiska politiken" (EUT C 271, 19.9.2013, s. 45).

⁽⁴⁾ Se särskilt artiklarna 113 och 115 i EUF-fördraget.

⁽⁵⁾ Se punkter av intresse för ECO i de politiska riktlinjerna för nästa kommission, presenterade för Europaparlamentet av Jean-Claude Juncker. Se även Juncker: *En ny start för EU: Mitt program (...)*, s. 6.

⁽⁶⁾ EESK:s yttrande om "En gemensam konsoliderad bolagsskattebas" (EUT C 24, 28.1.2012, s. 63).

⁽⁷⁾ COM(2011) 121 final.

⁽⁸⁾ www.eurofisc.eu

⁽⁹⁾ Fiktiva försäljningar i destinationsmedlemsstaten som skapar potentiellt obegränsade förluster för statskassan.

- ii) Förstärkning av direktivet om ömsesidigt bistånd ⁽¹⁰⁾ från 2011 som rättslig grund i hela EU. Om så krävs kan en del av dess innehåll ges formen av förordning.
- iii) EESK uppmanar kommissionen att genomföra sitt förslag i handlingsplanen för att stärka kampen mot skattebedrägeri och skatteundandragande om att svartlista stater som fungerar som skatteparadis och inte iakttar god skatteförvaltning. Kommittén vill även se gemensamma kriterier på EU-nivå för att identifiera sådana stater och hindra varierande tillämpning. Kommittén uppmanar GD Konkurrens att grundligt undersöka eventuella orättvisa skatteavtal mellan medlemsstater och enskilda företag. Verksamhet i och lokalisering av företag i sådana områden bör dessutom uttryckligen nämnas i alla rapporter om börsnoterade företags sociala ansvar.
- iv) Inrättande av ett europeiskt organ för skattemässig förenkling som utgår från tidigare erfarenheter i medlemsstaterna.

Medellång sikt (18 månader till 5 år):

- När det gäller företagsbeskattning: Skapa en "skatteorm" i euroområdet bestående av effektiva minimi- och maximisatser för att gradvis harmonisera dem, i samma anda som 1980-talets "valutaorm" och i syfte att bereda vägen för en fördragsändring.
- Inrätta en särskild budget i euroområdet ⁽¹¹⁾, baserad på den ovannämnda skatten på finansiella transaktioner och på fyra andra: skatt på icke-förnybara bränslen (begränsad till dem som noterat prisfall på senare år), en tillfällig avgift som tillämpas på överskott från betalningsbalanser som överskrider sex procent av BNP ⁽¹²⁾, utfärdande av gemensamt säkerställda obligationer och seignorageinkomster från valutaemissioner.
- Inrätta en myndighet i euroområdet i syfte att samordna medlemsstaternas verksamhet när det gäller såväl uppbörd av dessa fem skatter som kontroll, inspektion och fördelning av inkomster.
- Därmed införs en kompletterande federal budget i euroområdet som gör det möjligt att genomföra en gemensam arbetslöshetsförsäkring, sammanhållningsstrategier och hållbara investeringar med koppling till en grön ekonomi.
- Ändring av den nuvarande modellen för budgetbeslut i euroområdet, där besluten ska fattas med kvalificerad majoritet. Kommittén inser att detta skulle innebära en fördragsändring som skulle ge upphov till tvister.

2. EMU och dess skatte- och avgiftsmässiga ramar

2.1 Ramar

2.1.1 De 28 EU-medlemsstaterna har inlett en dynamisk integration, med större åtaganden och skyldigheter inom euroområdet, med hjälp av valutaunionen. Integrationen har nu förstärkts med en bankunion under utveckling och med det mellanstatliga fördraget om stabilitet, samordning och styrning inom Ekonomiska och monetära unionen.

2.1.2 Skattepolitiken omfattar för närvarande mer än 600 olika skatteposter. Dessa står för den stora majoriteten av intäkterna, som totalt (skatter och sociala avgifter) uppgår till 39,4 % av medlemsstaternas BNP ⁽¹³⁾ (40,4 % i euroområdet). Det finns ett behov av att öka samordningen av skattepolitiken i medlemsstaterna inom euroområdet i syfte att komplettera ECB:s gemensamma monetära politik.

2.1.3 Framsteg i riktning mot en finanspolitisk union inom euroområdet skulle innebära att detta område får möjlighet att förlita sig på sina egna resurser och ge ett konkret stöd till viktiga strukturreformer i de ekonomier som har svårigheter, samt att genomföra strategier för omfördelning och solidaritet som är viktiga för att motverka asymmetriska chocker.

⁽¹⁰⁾ Direktiv 2011/16/EU.

⁽¹¹⁾ Se EESK:s yttranden om "Finanspolitisk konsolidering: tillväxt och finanspolitiska justeringar" (EUT C 248, 25.8.2011, s. 8), och om "Fullbordande av EMU – nästa lagstiftningsperiod i EU" samt "En plan för en djupgående och verklig ekonomisk och monetär union", COM(2012) 777 final/2, punkt 3.

⁽¹²⁾ Se EESK:s yttrande om "Fullbordande av EMU – nästa lagstiftningsperiod i EU" (EUT C 451, 16.12.2014, s. 10).

⁽¹³⁾ Uppgifter för 2012 offentliggjorda av Eurostat (92/2014) den 16 juni 2014.

2.1.4 EU och euroområdet har en lägre tillväxttakt (BNP) och sysselsättningsgrad än andra avancerade ekonomier. De flesta teorier om ekonomisk integration inrymmer modeller som omfattar både den monetära och den finanspolitiska unionen. Enligt EUF-fördraget krävs dock att skattebeslut ska fattas enhälligt, något som gör det betydligt svårare att anta lagstiftning.

2.1.5 Den låga makroekonomiska effektiviteten inom euroområdet kan delvis tillskrivas motsättningen mellan finanspolitiken, som är mycket decentraliserad och faller under medlemsstaternas befogenheter, och den alltmer centraliserade penningpolitiken i euroområdet under ECB:s ledning.

2.1.6 ECB:s begränsade befogenheter förhindrar att budgetunderskott finansieras genom nya valutaemissioner. Detta är kanske positivt för prisstabiliteten och valutavärdet, men inte för tillväxten eller sysselsättningen och inte heller för andra mål. Få framsteg har gjorts mot en finanspolitisk union i EU sedan den monetära unionen. Detta gör det svårt att säkerställa arbetskraftens och kapitalets rörlighet samt att vidta åtgärder mot krisen och mot asymmetriska chocker.

2.2 Utveckling och problem i fråga om kostnader och intäkter

2.2.1 Den minimala samordning av skattepolitiken som hittills gjorts har med nöd och näppe lyckats hindra en snedvridning av konkurrensen mellan medlemsstaterna och hålla nere skattekonkurrensen, vilket framför allt påverkar de nominella och effektiva bolagsskatte- och inkomstskattesatserna. Det vore positivt med en samordning mellan medlemsstaterna på detta område. Detta är tyvärr för närvarande ett minussummespel, där endast kapitalinkomster och mycket rörlig arbetskraft vinner medan den stora majoriteten förlorar.

2.2.2 Även om den finanspolitiska integrationen kräver ett överföringssystem och en skattemyndighet är EU:s budget begränsad till 1 % av BNP. Nettoöverföringarna uppgår till en minimal andel av dessa resurser, trots de mål som anges i **Europa 2020-strategin** och **Projekt Europa 2030**.

2.2.3 I färdplanen mot en fullständig ekonomisk och monetär union, som utformades 2012⁽¹⁴⁾, föreslås att man på medellång sikt rör sig mot en ekonomisk, monetär och finanspolitisk union, bland annat genom mer specifika initiativ, medan det på kort sikt planeras en förstärkning av den finanspolitiska och ekonomiska styrningen (sexpaket, den finanspolitiska pakten och tvåpaket); den europeiska planeringsterminen; och slutligen det mellanstatliga fördraget om stabilitet, samordning och styrning inom EMU, som undertecknats av 25 länder, oberoende av EUF-fördraget. Systemet är ensidigt, stelbent och tungrovt, och ger inte den flexibilitet som behövs för att hantera de överhängande ekonomiska problemen i en krissituation och för att utforma en policymix för euroområdet.

2.2.4 Det är anmärkningsvärt att endast åtgärder på kostnadssidan har lanserats, samtidigt som intäktssidan i en finanspolitisk union helt försummas.

2.2.5 Förutom att det saknas en övervakningsmyndighet på skatteområdet har dessutom trojkan spelat en politiserad roll i de åtstramningsplaner som påtvingats de länder som har behövt hjälp. Trojkan har också kritiserats av Europaparlamentet⁽¹⁵⁾ och EESK för bristande effektivitet och insyn.

2.2.6 EESK stöder kommissionsordföranden Jean-Claude Junckers politiska riktlinjer i "En ny start för EU", där han menar att EU bör ersätta "trojkan" med en struktur som har större demokratisk legitimitet och ansvarsskyldighet baserad på EU-institutionerna, med starkare parlamentarisk kontroll både på europeisk och på nationell nivå.

⁽¹⁴⁾ COM(2012) 777 final/2.

⁽¹⁵⁾ Alejandro Cercas, betänkande: PE528.091v02-00.

2.2.7 Samtidigt har den skatterelaterade devalveringspolitik som genomförts i vissa av de mest utsatta länderna i euroområdet både skadat den europeiska sociala modellen⁽¹⁶⁾ och gjort det svårt att återskapa konkurrenskraften, eftersom den minskade skatten på arbete knappt har påverkat tillväxten, sysselsättningen och skuldsituationen, utan i slutändan inneburit en onödig förlust av skatteintäkter. I vissa medlemsstater verkar emellertid korrigeringen av vissa obalanser börja ge positiva effekter.

3. Kommentarer

3.1 Betydelsen av beskattning på finansiella och digitala tjänster

3.1.1 Svårigheterna med att nå framsteg i skatteintegrationen har visat sig på två områden: finansiella transaktioner och transaktioner inom den digitala ekonomin. Kommissionen bör snabbt bemöta denna utveckling i linje med GD Konkurrens granskning, rekommendationerna från kommissionens expertgrupp för beskattning av den digitala ekonomin⁽¹⁷⁾ och OECD:s första förslag⁽¹⁸⁾ till en samordnad internationell strategi för att bekämpa skatteflykt från multinationella företags sida, i enlighet med OECD:s och G20:s projekt rörande urholkning av skattebasen och överföring av vinster (projektet syftar till att skapa en samlad uppsättning internationella skatteregler för att stoppa urholkning av skattebasen och den konstlade överföringen av vinster till andra jurisdiktioner i avsikt att undvika skatt).

3.1.2 Eftersom den planerade skatten på finansiella transaktioner som gäller för hela EU hittills inte har nått längre än till direktivet från februari 2013 om fördjupat samarbete som endast omfattar elva länder i euroområdet⁽¹⁹⁾, anser kommittén att tillämpningen bör utsträckas till att åtminstone omfatta hela euroområdet (för att komma tillrätta med bristen på framsteg de senaste månaderna).

3.1.3 EESK välkomnar förslaget om ändring av direktivet om beskattning av inkomster från sparande⁽²⁰⁾ i syfte att förbättra kvaliteten på informationen och skapa ett större skydd mot skatteflykt.

3.2 Skattestrukturer: skattebaser, skattesatser och undantag

3.2.1 EU förlorar varje år mycket mer skatteinkomster än Förenta staterna och andra länder där fenomen som svart ekonomi, skatte- och sysselsättningsrelaterade bedrägerier och skatteflykt är mindre vanligt⁽²¹⁾. För att undvika problem som skatteparadis, förutsätter de omfattande och komplexa skattestrukturerna en ökad enhetlighet, förenkling och harmonisering mellan länderna. Denna process bör inledas med euroområdet, samordnas av kommissionen och Eurogruppen, med hjälp av en europeisk byrå för förenkling av det slag som redan finns i vissa länder⁽²²⁾.

3.2.2 EESK anser också att det vore lämpligt att inkludera konvergensen av skattepolitiken som en prioritet i den europeiska planeringsterminen (genom att dra fördel av vissa landsspecifika rekommendationer), eftersom det är inom detta område som de ekonomipolitiska ansträngningarna måste samordnas mellan medlemsstaterna för att man även ska lyckas uppnå målen i Europa 2020-strategin med hjälp av andra politiska insatser.

3.2.3 EESK efterlyser ett mer effektivt och jämlikt system där skattereformer och harmonisering är inriktade på öppenhet, breddning av skattebaserna och förhindrande av aggressiv skatteflykt, vilket ger möjlighet till sänkta skattesatser och omfördelad börda.

⁽¹⁶⁾ <http://www.eurofound.europa.eu/publications/annual-report/2014/eurofound-yearbook-2013-living-and-working-in-europe>

⁽¹⁷⁾ Rekommendationerna från kommissionens expertgrupp för beskattning av den digitala ekonomin. Den 22 oktober 2013 antog kommissionen ett beslut om inrättande av en expertgrupp, som samma år definierade målet för sitt arbete och sin arbetsplan. Det slutliga yttrandet offentliggjordes den 28 maj 2014.

⁽¹⁸⁾ <http://www.oecd.org/tax/beps-2014-deliverables.htm>

⁽¹⁹⁾ COM(2013) 71 final, 03/0045 (CNS): Belgien, Tyskland, Estland, Grekland, Spanien, Frankrike, Italien, Österrike, Portugal, Slovenien och Slovakien.

⁽²⁰⁾ Direktivet om beskattning av inkomster från sparande – Europeiska kommissionen.

⁽²¹⁾ Friedrich Schneider, "Shadow Economies and Corruption all over the World: Empirical Results for 1999 to 2003", i: *Special issue of the International Journal of Social Economics (IJSE)*, Serie 1, Vol. 35, nr 9, 2008.

⁽²²⁾ Till exempel *The Office of Tax Simplification* vid det brittiska finansdepartementet, en del av Storbritanniens regering.

3.2.4 EESK rekommenderar att man, beroende på typen av skatt, begränsar systemet för undantag genom rigorösa analyser av ekonomiska och sociala kostnader och fördelar i linje med den internationella doktrin om skatteutgifter som konsoliderades redan 1968. Här bör noteras att skatte- och bidragssystemen under de senaste fem krisåren enligt kommissionens studier kunnat begränsa en avsevärd del av ökningen av marknadsjämligheten i de flesta av EU:s medlemsstater⁽²³⁾.

3.2.5 EESK uppmanar EU att via sina företrädare för euroområdet ta mer aktiv del i diskussionerna om hur man ska samordna sina harmoniserings- och förenklingsinsatser med OECD⁽²⁴⁾, IMF⁽²⁵⁾ och G20⁽²⁶⁾. Man bör börja med att diskutera banköverföringspriser, bedrägerier och den svarta ekonomin och framför allt rättviseproblemen i samband med fördelningen av skattemässiga bördor.

3.2.6 EESK anser att handlingsplanen⁽²⁷⁾ vad gäller BEPS (urholkning av skattebasen och överföring av vinster) kommer att vara av grundläggande betydelse för att bemöta skatteflykt och aggressiv skatteplanering på global nivå. Vi uppmanar därför G20, OECD och alla medlemsstater att utveckla handlingsplanen, som skulle kunna utgöra grunden för ett EU-organ som kan fungera som clearingorganisation för mervärdesskatt och bekämpa skattebedrägerier, i syfte att sätta stopp för "karusellbedrägerier"⁽²⁸⁾ för transaktioner inom EU, som t.o.m. är mer skadliga än den svarta ekonomin.

3.2.7 Med tanke på att skattebefrielser och skatteavdrag resulterar i effektiva skattesatser som är mycket lägre än de nominella satserna, bör de samordnas med EU-målen gällande sysselsättning, produktiva investeringar, företagens konkurrenskraft och social integrering, liksom med de delar av unionens politik som berör den europeiska sociala modellen.

3.3 Företagsbeskattning

3.3.1 EESK vill prioritera en harmonisering av bolagsskatterna och sträva mot en samstämmig budgetunion och en **finanspolitisk union**⁽²⁹⁾, så att de små och medelstora företagen inte får betala de högsta effektiva skattesatserna. Dessutom anser kommittén att den praxis som förekommer i vissa medlemsstater att utan allmänhetens vetskap ge särskilda skattelättnader till vissa internationella företag är mycket klandervärd, och vi uppmanar därför kommissionen att vidta alla tänkbara åtgärder för att undanröja sådana metoder. Denna situation leder till en snedvridning av konkurrensen som är oförenlig med själva syftet med den inre marknaden.

3.3.1.1 En av de första och viktigaste åtgärderna bör vara att införa en "gemensam konsoliderad bolagsskattebas". Denna ståndpunkt antogs officiellt av EESK 2006⁽³⁰⁾ och bekräftades senare⁽³¹⁾. Redan 1992 påpekades i **Ruding-rapporten** att det fanns ett behov av gemensamma regler för att kunna definiera skattebasen och **till en början fastställa en lägsta och högsta nivå för skattesatserna**.

3.3.1.2 Kommittén föreslår att man uppmanar ansvariga organ att samarbeta om att fastställa ett tak och ett golv för bolagsskatt med "valutaormen", som användes för att motstå valutafluktuationer innan euron infördes, som förebild. Man bör också på ett samordnat sätt avskaffa de undantag som inte främjar ökad sysselsättning och produktivitet.

3.3.2 EESK välkomnar förslaget till direktiv om moderbolag och dotterbolag hemmahörande i olika medlemsstater, en av de 34 åtgärder som ingår i "En handlingsplan för att stärka kampen mot skattebedrägeri och skatteundandragande"⁽³²⁾ som kommissionen lade fram i slutet av 2012. Vi skulle dock föredra att man genomför detta genom en förordning.

⁽²³⁾ Europeiska kommissionens forskningspromemoria 02/2013, "The effect of tax-benefit changes on income distribution in EU countries since the beginning of the economic crisis".

⁽²⁴⁾ OECD:s projekt om urholkning av skattebasen och överföring av vinster (BEPS) 2013.

⁽²⁵⁾ IMF:s roll i den internationella beskattningen.

⁽²⁶⁾ https://www.g20.org/sites/default/files/g20_resources/library/Saint_Petersburg_Declaration_ENG.pdf

⁽²⁷⁾ Centre for Tax Policy and Administration – OECD.

⁽²⁸⁾ Fiktiva försäljningar i destinationsmedlemsstaten som skapar potentiellt obegränsade förluster för statskassan.

⁽²⁹⁾ Se EESK:s förklaring "En handlingsplan för Europa", som antogs vid plenarsessionen den 29–30 april 2014. Se även EESK:s yttrande om "Intelligenta strategier för finanspolitisk konsolidering – utmaningen att identifiera tillväxtfaktorer för Europa" (EUT C 248, 25.8.2011, s. 8).

⁽³⁰⁾ EESK:s yttrande om "Inrättande av en gemensam konsoliderad företagsskattebas i EU" (EUT C 88, 11.4.2006, s. 48).

⁽³¹⁾ EESK:s yttrande om "En gemensam konsoliderad bolagsskattebas" (EUT C 24, 28.1.2012, s. 63).

⁽³²⁾ COM(2012) 722 final.

3.3.3 När det gäller handeln inom EU med varor och tjänster har det gjorts större framsteg i fråga om harmonisering av mervärdesskatt. Harmoniseringen av skattebasen har förbättrats, men det finns fortfarande betydande skillnader i fråga om skattesatser.

3.3.4 EESK rekommenderar slutligen att man prioriterar skattemässiga stimulansåtgärder till förmån för forskning och utveckling, med tanke på deras strategiska karaktär ⁽³³⁾.

3.3.5 Vid alla planerade åtgärder måste man se upp så att de inte skadar de europeiska företagens konkurrenskraft.

3.4 Skatt på inkomster och hushåll

3.4.1 Fysiska personer betalar både direkt och indirekt skatt. Man bör komma ihåg att indirekt beskattning är regressiv till sin karaktär och att i synnerhet en harmonisering uppåt av den indirekta beskattningen kan få dramatiska konsekvenser för de befolkningsgrupper som har lägst inkomster, om det inte införs ett utjämnande inkomststöd.

3.4.2 Vid direkt beskattning av fysiska personer begränsar sig harmoniseringen till specifika fall och konvergeringen av skattetrycket har avstannat.

3.4.3 I framför allt euroområdet är det viktigt att se över antalet steg i inkomstskatteskalen och kostnaderna för sociala avgifter i syfte att förhindra social dumpning och utjämna den så kallade skattekillen på arbete och därigenom underlätta rörligheten ⁽³⁴⁾. En sådan beskattningsprogressivitet bör utvidgas till kapitalinkomster och de förmögenheter som ger upphov till dessa inkomster, så att skatt på egendom, arv och gåvor åter kan användas som kontrollinstrument. Dessutom har denna typ av skatter en mindre dämpande effekt på efterfrågan än skatt på arbete.

3.4.4 Behovet av att rikta större uppmärksamhet mot investeringar snarare än mot konsumtion innebär att man måste harmonisera och inrätta *konvergensormar* när det gäller beskattning av inkomster från sparande ⁽³⁵⁾ och utdelning som uppbärs av fysiska personer samt gränsöverskridande pensionsutbetalningar.

3.4.5 EESK stöder kommissionen i dess försök att hitta möjligheter att göra skattestrukturerna mer tillväxtvänliga och undersöka den roll som beskattning kan spela när det gäller att tillgodose behovet av konsolidering inom ramen för en bredare skattebas, t.ex. beskattning av bostäder. Rekommendationerna från kommissionen till medlemsstaterna inom ramen för den europeiska planeringsterminen skulle innebära ytterligare användning av periodiskt återkommande fastighetsskatter, som en del av en konsolidering eller en överflyttning av skattebördan från arbete ⁽³⁶⁾.

3.4.6 EESK föreslår att man antar ytterligare åtgärder för att harmonisera miljöskatterna, med utgångspunkt i kommissionens rapport "En ram för klimat- och energipolitiken fram till 2030".

3.4.7 Medborgarna kommer att hjälpa till att bekämpa det allvarliga problemet med skatte- och arbetsbedrägerier om det finns incitament för detta. Det är viktigt att stärka instrument som exempelvis servicecheckar, och att rikta skattebefrielser och skattesänkningar mot andra personliga stödtjänster, eftersom de både bidrar till att uppfylla välfärdsmålen och till att avslöja den svarta ekonomin.

3.4.8 För att bekämpa den informella ekonomin föreslår EESK att man introducerar skatteincitament för användning av betalningsformer som lämnar spår efter sig och som främjar finansiell och digital integration, som betalkort eller mobiltelefoner, genom harmoniserade skattelättnader eller skattebefrielser för personer och företag som minskar användningen av kontanter.

3.4.9 Likaså kan samarbetet med medborgarna stärkas genom ekonomiska stimulansåtgärder så att man kan upptäcka bedrägliga transaktioner genom att använda vissa metoder som är vanliga i Förenta staterna.

⁽³³⁾ Se *Placing taxation at the service of research and development*.

⁽³⁴⁾ Eurogruppens deklaration av den 8 juli 2014: *Structural reform agenda – Thematic discussions on growth and jobs – Reduction of the tax wedge*.

⁽³⁵⁾ http://europa.eu/legislation_summaries/taxation/l31050_sv.htm

⁽³⁶⁾ Europeiska kommissionen (2014), *Tax reforms in EU Member States*, s. 112.

3.5 Beskattning i territorierna (regioner, stater, EU)

3.5.1 De många skattemässiga skillnaderna gynnar bedrägerier, korruption och den svarta ekonomin. EESK uppmanar medlemsstaterna i euroområdet att förstärka sina befogenheter på de fyra största skatteområdena: direkt beskattning av fysiska och juridiska personer (däribland skatt på kapitalinkomster och egendom samt andra förmögensrelaterade skatter) och indirekta skatter som moms och punktskatter.

3.5.2 För att förbättra den finanspolitiska styrningen måste medlemsstaterna successivt ge avkall på sin suveränitet. På så sätt kan indrivningen fortsätta att skötas på i huvudsak statlig nivå, medan kontroller, inspektion och fördelning av intäkterna sker mellan EU och staterna. EESK föreslår därför att man inrättar en skattemyndighet på EU-nivå, inledningsvis i euroområdet.

3.5.3 I enlighet med subsidiaritetsprincipen är det viktigt att respektera de lokalt fastställda skatterna. EESK rekommenderar emellertid att man inleder arbetet med att förenkla förfarandena genom att reducera, gruppera och harmonisera en lång rad av de befintliga skattetyperna.

3.6 Den yttre dimensionen och kopplingen till den offentliga politiken

3.6.1 En överstatlig finanspolitik⁽³⁷⁾ skulle vara ett effektivt instrument för att uppnå målen i fördragen, särskilt sammanhållnings- och hållbarhetspolitiken.

3.6.2 EESK framhåller behovet av en tilläggsbudget av federal karaktär, åtminstone i euroområdet, som möjliggör skatteuppbörd och ett successivt övertagande av de politikområden som bättre kan genomföras på EU-nivå, nämligen arbetslöshetsförsäkringar kopplade till aktiva arbetsmarknadsstrategier⁽³⁸⁾, forskning och utveckling, försvarspolitik, en gemensam mekanism för att kompensera för skuldräntekostnader⁽³⁹⁾, osv.

3.6.3 Slutligen stöder EESK helhjärtat initiativen från OECD och G-20 om internationellt samarbete på skatteområdet och kamp mot skattebedrägerier, och vi framhåller vikten av att omvandla det automatiska utbytet av skatteinformation till en internationell standard.

Bryssel den 10 december 2014.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE

⁽³⁷⁾ Stefan Collignon, *Taking European integration seriously*.

⁽³⁸⁾ Se EESK:s yttranden om "Fullbordande av EMU – nästa lagstiftningsperiod i EU" och om "Ekonomiska och monetära unionens sociala dimension" (EUT C 271, 19.9.2013, s. 1).

⁽³⁹⁾ Se EESK:s yttrande om "Förnyad tillväxt" (EUT C 143, 22.5.2012, s. 10).

BILAGA

till yttrandet från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén

Följande ändringsförslag avsågs, men fick minst en fjärdedel av rösterna (artikel 54.3 i arbetsordningen):

Punkt 1.4**Ändra enligt följande:**

För att få bukt med skattepolitikens fel och brister krävs mer ambitiösa mål inom euroområdet dels för att minska skatteposterna och göra dem mer enhetliga, bredda skattebaserna och noggrannare anpassa skattesatserna, dels för att stärka instrumenten för samarbete och utbyte av information i syfte att bekämpa bedrägerier och skatteflykt. I samband med detta bör man ta hänsyn till att det totala skattetrycket i euroområdet inte bör vara högre än i grannländerna.

Motivering

Yttrandet innehåller också förslag om att införa nya skatter. Därför är det viktigt att skattetrycket i euroområdet inte är högre än i grannländerna. I annat fall kan detta (höga skattetryck) inverka negativt på euroområdet och leda till att allt fler företag flyttar ut och arbetskraft utvandrar.

Resultat av omröstningen:

Röster för:	80
Röster emot:	129
Nedlagda röster:	17

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Industriell omvandling i den europeiska förpackningssektorn

(yttrande på eget initiativ)

(2015/C 230/05)

Föredragande: Gonalo LOBO XAVIER

Medföredragande: Nicola KONSTANTINOU

Den 22 januari 2014 beslutade Europeiska ekonomiska och sociala kommittén att i enlighet med artikel 29.2 i arbetsordningen utarbeta ett yttrande på eget initiativ om

Industriell omvandling i den europeiska förpackningsindustrin

Rådgivande utskottet för industriell omvandling (CCMI), som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 13 november 2014.

Vid sin 503:e plenarsession den 10 och 11 december 2014 (sammanträdet den 10 december 2014) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 119 röster för, 1 röst emot och 4 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Den europeiska förpackningsindustrin står inför flera utmaningar. Eftersom denna industri är så viktig för en rad sektorer har den en central roll när det gäller den europeiska ekonomins konkurrenskraft. Europa måste behålla sin ledande ställning inom branschen och hålla jämna steg med utvecklingen på områdena miljömässig hållbarhet, säkerhet och varumärkesutveckling. EESK anser att denna ledande ställning bör baseras på fyra huvudpelare: resurseffektivitet; forskning, utveckling och innovation; social dialog; hållbarhet och anpassning.

1.1.1 Resurseffektivitet

Med tanke på att sektorns produkter används för att förpacka, skydda och bevara andra konsumtionsvaror och därefter brukar slängas har sektorn en avgörande roll att spela när det gäller att främja återvinningsgraden i EU-medlemsstaterna. Företagen behöver dock fortfarande stöd för att uppnå detta mål, och EESK anser att Europeiska kommissionen skulle kunna bistå dem i denna fråga genom att tillhandahålla mer information om bästa praxis och om hur man bäst utnyttjar tillgängliga resurser. Detta kan också uppnås genom att man stöder respekten för miljöfrågor hos alla berörda aktörer, även de som bedriver verksamhet utanför Europa. Resurseffektivitet är en mycket viktig aspekt av förpackningsprocessen och även en miljöfråga. EESK anser att kommissionen skulle kunna ta fram en politisk ram för att stödja den övergång som krävs för att uppnå målen i Europa 2020-strategin samt förnya och understödja en miljömedveten förpackningsindustri.

1.1.2 Utmaningar

Kommittén är medveten om de utmaningar som industrin står inför till följd av ökande energipriser, inte bara vad gäller den dagliga verksamheten utan också återvinningsprocessen. EESK påpekar att återvinningsprocessen, som är avgörande för förpackningsindustrin, organiseras såväl inom som utanför EU. Kommittén anser att frågan om energi till ett balanserat pris bör bli en politisk prioritering för EU när det gäller denna specifika bransch.

För att ytterligare bidra till EU:s koldioxidutsläppsmål bör varje sektor inom branschen fastställa realistiska återvinningsmål, i linje med dem som fastställs i EU-lagstiftningen (direktivet om förpackningar och förpackningsavfall och ramdirektivet om avfall) med koppling till Europa 2020-strategin och därefter tillhandahålla årliga rapporter för att mäta framstegen. Trots att medlemsstaterna arbetar för att tillhandahålla data, som varje år publiceras av Eurostat, saknas det fortfarande en komponent i utvärderingen av uppgifterna. EESK anser att bruket att använda mer förpackningsmaterial än nödvändigt är slöseri och något som bör ifrågasättas av industrin och som konsumenterna bör vara uppmärksamma på. En informationskampanj riktad till allmänheten skulle kunna vara ett sätt att främja de "väsentliga krav" som fastställs i direktivet om förpackningar och förpackningsavfall avseende "överemballering". Som ett exempel bör kommissionen fastställa en detaljerad tidsplan i syfte att begära ett fullständigt förbud mot engångsplastkassar till förmån för återanvändbara eller biologiskt nedbrytbara kassar. Denna tidsplan bör omfatta etapper för samråd med arbetsmarknadsparterna och åtgärder för att stödja sektorns omvandling.

1.1.3 Forskning, utveckling och innovation

Det bakgrundsarbete som gjorts för detta yttrande och diskussioner med berörda parter och kommissionen visar tydligt att det inte finns tillräckligt mycket tillgängliga data när det gäller en rad viktiga frågor. Kommissionens stöd skulle därför vara välkommet när det gäller att ta fram en förbättrad metod för insamling av data om sektorn i syfte att ge arbetsmarknadsparterna relevant information för att säkerställa sektorns långsiktiga lönsamhet. EESK anser även att sektorns huvudutmaningar inom forskning och utveckling är betydande och omfattar effektiv varutransport, effektiva spårningssystem, kostnadsminskningar, lagstiftnings- och säkerhetsfrågor samt ekodesign och miljöprestanda när det gäller förpackningars livscykel. Med tanke på dessa specifika behov och strategier anser EESK att det är mycket viktigt att innovationsmedel från Horisont 2020 prioriteras och erbjuds förpackningsindustrin. Branschorganisationer och de berörda aktörerna måste främja möjligheten att delta i europeiska konsortier i syfte att stimulera innovationsverksamhet.

Kommittén anser att de kontinuerliga investeringar som krävs för att hantera alla befintliga utmaningar är avgörande. Det är ytterst viktigt för sektorns långsiktiga fortlevnad att kapitalinvesteringar sker tillsammans med investeringar i sektorns arbetskraft. Detta kräver ordentlig planering och dialog mellan arbetstagare, arbetsgivare, regeringar, EU-institutioner och andra samhällsaktörer, bland andra nationella utbildningsstrukturer.

Det står klart att förpackningsindustrins utveckling påverkas av trycket från nya trender, t.ex. e-handel. Ökningen av e-handeln framgick tydligt i resultaten av en Eurobarometerundersökning från 2013 som visade att nästan hälften av EU-medborgarna hade handlat på nätet under de föregående sex månaderna ⁽¹⁾. Kommissionen har slagit fast att e-handel är en viktig motor för utveckling med en potential vad avser ekonomisk tillväxt och sysselsättning som uppskattas till mer än 10 % mellan 2013 och 2016 ⁽²⁾. Denna utveckling skulle kunna utgöra ett incitament för att införa nya lösningar som syftar till att minska avfallsmaterial som kartong och plast, och det är viktigt att man tar hänsyn till dessa tendenser i forsknings- och utvecklingsarbetet.

Innovation inom förpackningsindustrin har också visat sig kunna ge unga människor anställningsmöjligheter. Industridesigner, materialingenjörer och andra nya yrkesgrupper kan hitta en rad möjligheter på den framtida marknaden. EESK anser att det finns möjligheter till innovation när det gäller hållbarhet och design inom sektorer som använder mycket förpackningar.

1.1.4 Engagemang från det civila samhället, social dialog med anställda, hållbarhet och anpassning

Den viktigaste utmaningen för den europeiska sektorns arbetsgivare och arbetskraft är att se till att branschen bevarar sin konkurrenskraft, utnyttjar tekniska innovationer fullt ut och producerar varor som är miljömässigt hållbara och av hög kvalitet. EESK anser också att de berörda parterna måste kartlägga den nya kompetens som krävs för sektorns framtid i syfte att anpassa utbildningssystemen till denna avgörande utmaning. Nya utvecklingstendenser som internetförsäljning medför utmaningar som bör utvärderas ingående, och man bör göra en bedömning av deras påverkan och konsekvenser.

Majoriteten av förpackningsföretagen och deras personal är villiga att anpassa sig till förändringar, men det krävs mer information för att ge parterna möjlighet att fatta rätt beslut för sektorn och för sysselsättningen. Denna anpassning till förändringar på marknaden bör göras på ett sätt som respekterar arbetstagarna, men man måste också ta hänsyn till hotet från snabba förändringar och omlokaliseringar.

EESK anser att diskussionen om sektorns hållbarhet måste föras inom ramen för en dialog med det civila samhället och arbetsmarknadens parter på nationell och europeisk nivå. Genom att inrätta en kommitté för dialog mellan förpackningssektorns arbetsmarknadsparter skulle man kunna skapa förutsättningar för detta.

2. Inledning

Huvudsyftet med detta yttrande är att informera EU-institutionerna om ett antal rekommendationer som EESK/CCMI anser vara avgörande för att stimulera ekonomin i Europa och i synnerhet förpackningssektorn. EU måste gå i täten och främja en positiv efterlevnad av lagstiftningen för att stödja ekonomin på ett hållbart sätt i syfte att förbättra den inre marknaden. Man bör i första hand satsa på förtroende och överensstämmelse med rättsliga krav, inte på skydd.

⁽¹⁾ Eurobarometer 398, inre marknaden (oktober 2013).

⁽²⁾ MEMO-13-1151, Europeiska kommissionen, citerat i kommissionens meddelande "En färdplan för fullbordandet av den inre marknaden för paketterleveranser" (COM(2013) 886 final).

2.1 Förpackningsindustrin tillgodoser en lång rad behov i vårt dagliga liv: **skydd** (förhindrar att varor skadas, förstörs eller kontamineras, förlänger hållbarheten), **reklam** (produkternas ingredienser, egenskaper, reklambudskap och varumärkning), **information** (produktidentifiering, tillagning och användning, information om näringsinnehåll och förvaring, säkerhetsanvisningar, kontaktinformation, öppningsanvisningar, hantering av uttjänta produkter), **bekvämlighet** (produktberedning, servering, lagring och portionering), **användning** (information till konsumenter, återförsäljare och transportenheter), **hantering** (transport från producent till återförsäljare, butiksskyltning) och **avfallsminskning** (bearbetning, återanvändning av biprodukter, lagring och transportenergi).

2.2 Med tanke på den mycket stora variation som finns inom sektorn kräver förpackningsindustrin en omfattande och varierad strategi. Eftersom sektorn är värdefull måste man gå försiktigt fram och ta hänsyn till de skillnader som finns, vikten av att följa regler och lagstiftning samt, naturligtvis, sektorns konkurrenskraft.

2.3 Även om det finns ett antal mycket viktiga frågor som är gemensamma för de flesta sektorer, har de enskilda undersektorerna givetvis sina egna särskilda problem att hantera. Anledningen till detta är att det finns olika krav för enskilda produkter, särskilt avseende standarder och certifieringar.

2.4 Att använda förpackningar för att sprida information om innovationer och kvalitet innebär en möjlighet för Europa. Därför syftar flera åtgärder till att tydligt framhålla de kvalitativa och innovativa aspekterna av den produkt som levereras i en viss förpackning. Detta är en ständig utmaning som är mycket viktig för att särskilja EU-produkter från produkter från andra delar av världen.

2.5 EESK anser att det finns ytterligare två frågor som också är mycket viktiga för denna diskussion: den logistiska aspekten av förpackningsindustrin och tillgången till de råvaror som sektorn använder.

Mot bakgrund av dessa två frågor är det lätt att se varför den europeiska förpackningsindustrin står inför sådana enorma utmaningar.

Huvudsyftet med detta yttrande är att informera EU-institutionerna om ett antal rekommendationer som EESK/CCMI anser vara avgörande för att stimulera ekonomin i Europa i allmänhet och förpackningssektorn i synnerhet. EU måste, liksom på andra områden, återigen gå i spetsen och kräva efterlevnad av regler och lagstiftning som verkligen gynnar ekonomin och som tillämpas på ett hållbart sätt i syfte att stimulera den inre marknaden. Man bör i första hand satsa på förtroende och överensstämmelse med rättsliga krav, inte på skydd.

2.6 Särskilt materialanvändning är en viktig fråga som kräver en noggrann analys för att man både ska kunna respektera den öppna marknaden och säkerställa rättvisa konkurrensvillkor för samtliga marknadsaktörer.

2.7 EESK menar att man genom att inrätta en samordnad och inkluderande dialog mellan sektorns aktörer kan säkerställa att sektorn förblir hållbar och kan erbjuda arbetstillfällen med anständiga villkor på lång sikt samt att den är bättre rustad att hantera förändringar och anpassa sig till konsumenternas behov och kraven från samhället i stort. I detta avseende utnyttjar man inte fullt ut den sociala dialogens potential att stärka sektorn, och detta måste åtgärdas omgående.

2.8 Om sektorn behöver anpassa sig till förändringar och omvandlas för att tillgodose marknadens krav, är det enda sättet att utforma hållbara och rättvisa åtgärder att skapa flera olika kanaler för att involvera berörda parter. För att hantera frågor som rör sektorn, dess struktur, konkurrenskraft och andra närliggande frågor som sysselsättning, färdigheter, anpassning och sektorns framtida livskraft och dess arbetskraft bör en lämpligt utformad och organiserad social dialog uppmanas av kommissionen. För att skapa ett forum där fler aktörer (t.ex. samhälle och konsumenter, arbetstagare, arbetsgivare, regeringar etc.) kan föra fram sina synpunkter, bör en kanal för tvåvägskommunikation mellan de olika aktörerna och institutionerna skapas. På så sätt kan alla berörda parter involveras i sektorn och i dess bredare och centrala roll i samhället.

3. Analys/ram

3.1 Den europeiska förpackningssektorn omfattar en rad olika typer av verksamhet. Även om sektorn till viss del har samma problem som andra branscher står den för närvarande och på kort och medellång sikt inför ett antal unika och viktiga utmaningar. Förpackningssektorn omfattar företag som tillverkar glas-, metall-, plast-, trä- och pappersförpackningar, med totalt över 6,5 miljoner anställda i Europa ⁽³⁾ (Eurostat).

3.2 Förpackningssektorn omfattar inte bara en rad olika produkter utan även ett stort antal olika processer med egna särdrag som används för att skapa produkter för specifika marknader och särskilda användningsområden, som alla kräver olika miljöförutsättningar och innebär en rad olika utmaningar och särskilda omständigheter.

Energiförbrukning är exempelvis en betydande kostnadsfaktor för företag som tillverkar glasförpackningar. Eftersom upp till 80 % av glasförpackningsavfallet återvinns ger glasåtervinningen dessutom ett viktigt bidrag till EU:s återvinningsmål och minskar regionens koldioxidavtryck.

3.3 Kopplingen mellan materialen som används för förpackningar är också en viktig aspekt, och de ökade kostnaderna för transport av material, t.ex. wellpapp och rör som ska användas för förpackningar, har haft en negativ inverkan på förpackningssektorn. De konsekvenser som energikostnaderna får genom sektorns hela leveranskedja – tänk t.ex. på de långa sträckor som produkter, t.ex. trycksaker, måste transporteras innan de används av förpackningsföretag – övervältras på förpackningssektorn.

3.4 Metall kan återvinnas om och om igen utan att kvaliteten försämras, vilket skapar mervärde när det gäller sektorns bidrag till EU:s återvinningsmål.

3.5 Förpackningsglas används för att tillverka flaskor, burkar och andra förpackningsprodukter och är den största sektorn inom EU:s glasindustri. Den står för omkring 60 % av den totala glasproduktionen och sysselsätter 90 000 människor i EU (Eurostat). Sysselsättningen i hela glassektorn har minskat på grund av ökad automatisering, industrikonsolidering och konkurrensen från lågkostnadsländer. Import från länder utanför EU står för en allt hårdare konkurrens, och antalet produktionsanläggningar har ökat i länder som ligger nära eller gränsar till EU och har lägre arbetskostnader och slappare lagstiftning. Detta skapar överskottskapacitet på kort sikt och pressar priserna.

Frankrike, Tyskland och Italien är de största tillverkarna i EU. Glas är ett resurseffektivt material som kan återvinnas ett obegränsat antal gånger. Energiförbrukning är exempelvis en betydande kostnadsfaktor för företag som tillverkar glasförpackningar men är inte lika viktig för andra. Eftersom upp till 80 % av glasförpackningsavfallet återvinns, ger glasåtervinningen dessutom ett viktigt bidrag till EU:s återvinningsmål samt minskar regionens koldioxidavtryck. På grund av de material de använder och de produkter de tillverkar är andra delar av sektorn mindre beroende av energi.

3.6 Om man betraktar användningen av papper eller likande material, kompliceras sektorns leveranskedja av det faktum att de företag som ansvarar för att behandla pappers- och pappförpackningar – för produkter som kartong, wellpapp, förpackningskartong osv. – ofta producerar papper själva och utgör ett led i en cirkulär process som omfattar massaframställning och avsvärtning av använt material liksom användning av träåvårar.

3.7 Plastförpackningar har å andra sidan också sina särdrag: Det är inte alla undersektorer i förpackningsbranschen som representeras av flera branschorgan. Plastförpackningar används inom andra marknader än de som nämns ovan. Slutanvändarna omfattar biltillverkare, kosmetikaföretag och företag som tillverkar hälso- och sjukvårdsprodukter och behållare för färdigförpackade livsmedel. Trots detta finns det bara en enda branschorganisation för denna undersektor. Plastförpackningar är också förknippade med miljöproblem, t.ex. vad gäller tillverkningen av plastpåsar för butiker och svårigheter i samband med avfallshantering och nedbrytningen av deras beståndsdelar.

3.8 Denna situation med många olika produktionsprocesser har lett till ett överflöd av branschorganisationer, vilket i sig skapar hinder för samarbete mellan företag och arbetstagarrepresentanter om sådana viktiga frågor som miljömässig hållbarhet och hantering av förändringar. Fragmenteringen av förpackningsbranschens undersektorer, t.ex. företag som tillverkar metallförpackningar, framgår av det stora antalet branschorgan som företräder dem. Aluminiumproducenter tillverkar exempelvis ofta även aluminiumförpackningar och har sina egna handelsorganisationer (European Aluminium Association). Specialister på metallförpackningar som tillverkar dryckesburkar (av stål och aluminium) har emellertid sin egen branschorganisation, och för förpackningsföretag som är specialiserade på stålprodukter finns det ytterligare en branschorganisation.

⁽³⁾ 700 000 direktanställda.

3.9 Med tanke på sektorns betydelse, både vad gäller dess bidrag till BNP och till sysselsättningen, bör dessa sektorsspecifika frågor ägnas särskild uppmärksamhet. Denna fragmenterade sektor tillgodoser emellertid behoven hos företag i tidigare led inom många olika ekonomiska sektorer, långt utanför dess traditionella marknader.

3.10 Produktförpackningar tillgodoser en rad behov och omfattar produktskydd (förhindrande av att varor skadas, förstörs eller kontamineras), säljfrämjande information (produktidentifiering, varumärkning, tillagning, användning, information om näringsinnehåll och säkerhet), information om hantering (transport och butiksskyltning) och minskning av förpackningsavfall (bearbetning, lagring och transportenergi). I samband med insatser för att minska koldioxidutsläpp är utformningen av förpackningarna också en viktig aspekt för att maximera det tillgängliga utrymmet för transport av varor. Själva förpackningarnas roll i minskning av mängden avfall har blivit relevant i takt med att internetföretag som Amazon har blivit mycket stora användare av förpackningar, och frågan om vem som är den "ansvariga parten" bör lösas.

Amazon använder till exempel certifierade "lättöppnade" förpackningssystem. Genom att eliminera plast och remmar har Amazon sedan 2008 radikalt ändrat sin strategi för 200 000 produkter från 2 000 tillverkare och därigenom minskat sin kartongförbrukning med 5,4 miljoner kvadratmeter, standardmaterialet med 11 203,7 ton och den totala volymen lådor med 410 000 kubikmeter. I praktiken bär konsumenterna det slutliga ansvaret för förpackningsavfall, men tillverkaren, eller den mellanliggande användaren, bör ha intresse av att begränsa mängden förpackningar som sedan slängs.

3.11 De frågor som tas upp nedan behöver granskas ingående i syfte att ta fram en samlad bild av den aktuella situationen och möjliga lösningar för att säkerställa att den europeiska förpackningssektorn fortsätter att vara konkurrenskraftig och miljömässigt hållbar och erbjuda sysselsättning med anständiga villkor för de tusentals arbetstagare som är beroende av den.

3.12 Samtliga förändringar vad gäller tillgången till råvaror kommer att påverka såväl priset som tillgången till färdiga förpackningsprodukter och kan allvarligt störa sektorns verksamhet. Man bör därför granska drivkrafterna och trenderna när det gäller råmaterial för att ge branschen möjlighet att föregripa kommande förändringar utan de potentiella störningar som dessa kan medföra. Metallförpackningssektorn är t.ex. särskilt hårt pressad av de kraftigt ökande råvarukostnaderna och energipriserna.

3.13 Kommissionen lanserade 2012 det europeiska innovationspartnerskapet om råvaror i syfte att ta itu med utmaningar som rör tillhandahållande av träbaserade råvaror och mineralråvaror.

3.14 Efterfrågan, framför allt från Asien, har drivit upp priserna på returråvaror för pappersförpackningar, och tillverkarna har inte möjlighet att helt enkelt övervältra de extra kostnaderna på konsumenterna. Den kinesiska efterfrågan har bidragit stort till det ökade priset på återvunnet material för pappersförpackningar (priset på returpapper har nästan fördubblats sedan 2006, samtidigt som priset på återvunnet papper har ökat med nästan 50 % under samma period). Priserna kommer sannolikt att fortsätta att stiga under en överskådlig framtid.

4. Sektorns krav och tendenser

4.1 Enligt Eurostat sysselsätter metallförpackningstillverkningen (bl.a. stål och aluminium) inom förpackningsindustrin omkring 60 000 personer i Europa av sammanlagt 355 000 personer i den europeiska stålindustrin, och *Metal Packaging for Europe* bedömer att 80 000 människor arbetar inom aluminiumindustrin, medan 255 000 är sysselsatta inom hela den europeiska aluminiumvärdekedjan. Sektorn har dock förlorat, och fortsätter att förlora, arbetstillfällen, dels på grund av konsolideringar inom sektorn, dels på grund av internationell konkurrens⁽⁴⁾.

4.2 Utmaningen för sektorns arbetsgivare och anställda i Europa består i att se till att sektorn bevarar sin konkurrenskraft, utnyttjar tekniska innovationer fullt ut och producerar varor som är miljömässigt hållbara och av god kvalitet.

⁽⁴⁾ Siffror från Eurostat för det senaste årtiondet visar en stadig minskning av sysselsättningen inom tillverkningen av korrugerade förpackningar samt plast-, metall-, glas- och träförpackningar. Den totala sysselsättningen inom dessa undersektorer har minskat med 1,2 miljoner sedan 2003.

4.3 Den internationella konkurrensen fortsätter att pressa ned arbetsvillkoren för de anställda inom sektorn – samma personer som ska skapa välbefinnande, utnyttja innovativ teknik och, på ett grundläggande plan, upprätthålla sektorns verksamhet och se till att den är hållbar för kommande generationer.

4.4 Den europeiska förpackningssektorn lider fortfarande av överkapacitet. Detta förvärrar effekterna av den internationella konkurrensen och håller löner och arbetsvillkor nere. Den nedåtgående trenden när det gäller sysselsättningen inom sektorn visar hur både konkurrens och överkapacitet påverkar sektorn.

4.5 Förpackningssektorn kan skapa mer generella fördelar för EU:s ekonomier genom sin kapacitet att återvinna material. Mer och mer förpackningsmaterial antingen återvinns eller tillverkas av återvunnet material från andra tillverkningssektorer. Miljövinster med återvinning är mycket tydliga och framhålls regelbundet i kommissionens dokument. Förpackningssektorn kan emellertid förbättra återvinningsgraden i medlemsstaterna. Sektorn har samtidigt potential att sluta cirkeln i kretsloppsekonomin genom att förhindra export av problematiskt avfallsmaterial samt neka importörer av förpackningar som inte uppfyller bästa miljöpraxis⁽⁵⁾ tillträde till EU:s marknader. Företag som tillverkar metall- och aluminiumförpackningar, och vars produkter utgör 16 % av den totala volymen av aluminiumprodukter i Europa, är beroende av såväl utvinning av råmaterialet (bauxit) som återvinning av metallsrot.

4.6 Skydd av konsumenterna, genom tillhandahållande av viktig produktinformation eller rådgivning avseende användningen av produkten, är också en betydande och viktig aspekt av den europeiska förpackningsindustrin. Konsumenterna förväntar sig med rätta att förpackningen ska skydda den vara de köper och, när det gäller mat och dryck, att den ska bevara livsmedlet och förebygga hälsorisker som kan uppstå genom kontamination. Återförsäljare har liknande förväntningar, men kräver dessutom att förpackningen av de produkter de säljer ska maximera varans hållbarhet.

4.7 Branschens framtida utformning och struktur kommer, i större eller mindre utsträckning, att påverkas av innovation och investeringar i teknik: 3D-utskrift erbjuder exempelvis sektorn och konsumenterna nya möjligheter, men ett framgångsrikt införande och utnyttjande av tekniken är starkt beroende av såväl samarbete inom sektorn som konsumenternas förväntningar. Branschen måste dra nytta av den tillgängliga tekniken och anpassa sig genom en ordentlig dialog.

4.8 God praxis när det gäller att omvandla sektorn och anpassa den till förändringarna håller hela tiden på att utvecklas men kräver stöd från EU-institutionerna för att nå sin fulla potential. EU kan erbjuda hjälp i form av ekonomiskt stöd eller inrättande av ett forum för att fördjupa diskussionerna mellan arbetsmarknadens parter, och sektorn bör involvera EU i denna process.

4.9 Man kommer endast att kunna ta fram hållbara och fungerande lösningar om båda sidor inom sektorn samarbetar, och den sociala dialogen på nationell och europeisk nivå utgör en sådan möjlighet. Det är därför grundläggande att en kommitté för dialog mellan förpackningssektorns arbetsmarknadsparter inrättas, så att man kan börja ta itu med en rad frågor som tas upp i detta yttrande.

Bryssel den 10 december 2014.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE

⁽⁵⁾ Även om det finns lagstiftning som säkerställer att förpackningsmaterial uppfyller miljöstandarder följer europeiska förpackningsföretag ett antal riktlinjer i syfte att minska utsläppen och främja bästa miljöpraxis. Utomeuropeiska konkurrenter måste visserligen följa EU-lagstiftningen men tillämpar inte alltid dessa frivilliga uppförandekoder eller standarder som europeiska företag följer.

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Träförädlingssektorns bidrag till kolbalansen

(yttrande på eget initiativ)

(2015/C 230/06)

Föredragande: Ludvík JÍROVEC

Medföredragande: Patrizio PESCI

Den 27 februari 2014 beslutade Europeiska ekonomiska och sociala kommittén att i enlighet med artikel 29.2 i arbetsordningen utarbeta ett initiativytttrande om

Träförädlingssektorns bidrag till koldioxidbalansen.

Rådgivande utskottet för industriell omvandling (CCMI), som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 13 november 2014.

Vid sin 503:e plenarsession den 10 och 11 december 2014 (sammanträdet den 10 december 2014) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 119 röster för, 1 röst emot och 5 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 I syfte att dra största möjliga nytta av de fördelar som träprodukter innebär för kolbalansen och stärka den europeiska träförädlingsindustrins⁽¹⁾ konkurrenskraft och dess förmåga att driva på innovationen, har Europeiska ekonomiska och sociala kommittén utarbetat följande rekommendationer.

1.2 EESK anser att EU:s och medlemsstaternas lagstiftning har stor påverkan på träförädlingsindustrin. Av denna anledning uppmanar EESK medlemsstaterna att utreda alla möjligheter som finns för att använda trä som ett miljövänligt material i syfte att öka denna sektors konkurrenskraft, främja sysselsättningen och stödja investeringar i forskning och innovation.

1.3 EESK uppmanar kommissionen att i samråd med berörda parter utarbeta EU-riktlinjer för utbudet av trä i syfte att öka utbudet av trä och främja en hållbar användning av träkällor. Principer om resurseffektivitet bör inkluderas. Rekommendationerna i *Good practice guidance on the sustainable mobilisation of wood in Europe* (riktlinjer om goda metoder för ett hållbart utnyttjande av trä i Europa) från 2010 bör beaktas och vid behov utvecklas.

1.4 EESK erinrar om vikten av att undanta "pallar och återvunnet trä från konsumenter" från definitionen av "tertiär biomassa".

1.5 Som EESK konstaterade i sitt yttrande om "Möjligheter och utmaningar för en mer konkurrenskraftig europeisk sektor för träbearbetning och möbler", antaget i oktober 2011⁽²⁾, och i linje med de principer som fastställs i ett meddelande som kommissionen nyligen offentliggjort, "Mot ett kretsloppssamhälle: Program för ett avfallsfritt Europa", framhåller EESK att principen om "kaskadanvändning" (användning, återanvändning, återvinning och energiåtervinning) – då det är ekonomiskt och tekniskt genomförbart i enlighet med särskilda nationella och regionala särdrag – är det optimala sättet att maximera resurseffektiv användning av trä. EESK ser positivt på att man efter kommitténs begäran om att erkänna vikten av principen om kaskadanvändning vad gäller trä har infört denna princip i flera EU-dokument, t.ex. "För en industriell renässans i Europa", "En ny EU-skogsstrategi" samt arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar "A

⁽¹⁾ EESK följer den definition av "träförädlingsindustri" som ingår i statistisk näringsgrensindelning i Europeiska unionen (Nace), huvudgrupp 16: Tillverkning av trä och varor av trä, kork, rotting o.d. utom möbler. Sågning och hyvling av trä. Tillverkning av varor av trä, kork, halm, rotting o.d. Tillverkning av faner och träbaserade skivor. Tillverkning av sammansatta parkettstavar. Tillverkning av andra byggnads- och inredningssnickrier. Träförpackningstillverkning. Övrig trävarutillverkning samt tillverkning av varor av kork, halm, rotting o.d.

⁽²⁾ Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Möjligheter och utmaningar för en mer konkurrenskraftig europeisk sektor för träbearbetning och möbler" (initiativytttrande), (EUT C 24, 28.1.2012, s. 18–23).

blueprint for the EU forest-based industries (woodworking, furniture, pulp & paper manufacturing and converting, printing)", som återföljer meddelandet "En ny EU-skogsstrategi: för skogarna och den skogsbaserade sektorn". Kommittén kan dock inte stödja rättsligt bindande regler och förespråkar ett tillvägagångssätt som bygger på den öppna marknaden och marknadsaktörernas frihet.

1.6 Alternativen vid hantering av byggnadsmaterial bör inbegripa åtgärder för att undvika att återvunnet material, t.ex. trä, går till deponier. EESK uppmanar kommissionen och berörda aktörer att fastställa riktlinjer och rekommendationer om insamling av träavfall och lösningar på hur man ska behandla träavfall från konsumenter.

1.7 EESK uppmanar EU-kommissionen att införa en norm som på ett korrekt sätt avspeglar de akustiska särdragen i stängda rum, med tanke på att trä kan spela en viktig roll för akustisk isolering. Trä har faktiskt förmåga att isolera rum akustiskt från yttre ljud och att minska efterklangstiden. Möjligheterna i samband med träapplikationerna bör utredas.

1.8 EESK uppmanar medlemsstaterna och berörda aktörer att fastställa nationella handlingsplaner som är utformade för att öka användningen av trä i byggnader och grön infrastruktur. Lokala myndigheter bör vara direkt involverade i genomförandet av dessa handlingsplaner.

1.9 Mot bakgrund av att trä inte är lika bekant hos byggmästare och arkitekter som andra produkter uppmanar EESK medlemsstaterna att utarbeta initiativ som syftar till att främja en träkultur. Företrädare för de europeiska träförädlingsindustrierna och arbetsmarknadsparterna bör dessutom utarbeta samordnade informationskampanjer i syfte att skapa en mer positiv bild av sektorn.

2. Beskrivning av den europeiska träförädlingsindustrin. Utmaningar och möjligheter. EU-lagstiftningens eventuella påverkan på sektorns konkurrenskraft

2.1 Den europeiska träförädlingsindustrin har en årsomsättning på omkring 122 miljarder euro och ett produktionsvärde på över 115 miljarder euro. Enligt Eurostat bestod träförädlingsindustrin år 2012 av mer än 311 000 företag. Omkring 126 000 företag var aktiva även inom möbeltillverkningen. Inom träförädlingsindustrin i strikt bemärkelse stod sågverksindustrin för omkring 40 000 företag, medan de andra undersektorerna av träförädlingsprodukter omfattade ungefär 145 000 företag. Trots de förbättringar som skett är det möjligt att dessa siffror inte avspeglar den verkliga situationen eftersom medlemsstaterna inte alltid tar med småföretag i sin rapportering. I möbel- och byggelementssektorn är antalet småföretag betydande. Det verkliga antalet företag kan därför beräknas vara mer än 375 000.

2.2 Under 2012 skedde en brant nedgång av antalet arbetstillfällen i träförädlingssektorn överallt inom EU. Den genomsnittliga nedgången var 4,4 %, men siffrorna ligger på allt mellan - 3,2 % i Tyskland ända upp till - 13,7 % i Spanien. Kroatien och Danmark hade den största ökningen av antalet arbetstillfällen, medan Spanien (- 13,7 %), Cypern (- 13,1 %) och Slovakien (- 11,5 %) hade de största nedgångarna under 2012.

EU:s och medlemsstaternas politik har stora konsekvenser för träförädlingssektorns konkurrenskraft. Som framhålls i EU:s konkurrensrapport 2014 tenderar produktions-, arbetskrafts- och råvarukostnader att vara mycket högre i Europa än i många andra regioner, vilket leder till en hög risk för utlokalisering av stora delar av sektorn. Av denna anledning bör EU kräva att de produkter som kommer in på EU-marknaden ska följa samma sociala, miljömässiga och säkerhetsrelaterade normer som de som tillverkas inom Europa. EESK framhåller också att Europas träförädlingssektor fortsätter att stå inför betydande ökningar av produktionskostnaderna, i synnerhet när det gäller hartser och energi. Energikostnaderna är tre gånger högre i Europa än i Förenta staterna.

2.3 Utvecklingen av förnybar energi och de subventioner som hör samman med detta minskar tillgången på träråvaror och ökar priset på dem. Under 2012 beräknades omkring 15 % eller 182 miljoner kubikmeter av det trä som avverkadades i ECE-regionen ha varit brännvirke. Av den senaste ECE/FAO Joint Wood Energy Enquiry 2011 framgår det att trä som energikälla är den huvudsakliga komponenten i förnybar energi, och att den står för 38,4 % av alla förnybara energikällor.

Enligt den nyligen genomförda studien om tillgången på träråvaror och efterfrågan från EU:s trätillverkningsindustri, beställd av Europeiska kommissionen från Indufor⁽³⁾, måste mängden trä som används för energisyften i EU vara lika stor som dagens totala andel avverkat trä om man vill uppnå målet för förnybar energi 2020. År 2016 kommer det att uppstå en brist på 63 miljoner kubikmeter trä i förhållande till de krav på trätillgång som EU:s medlemsstater räknar med i sina nationella handlingsplaner för förnybar energi.

2.4 Mot bakgrund av det nya meddelandet från kommissionen om energi- och klimatramen 2030 och kravet på att öka andelen förnybar energi till minst 27 % senast 2030 anser EESK att det är nödvändigt att överväga olika sätt att förbättra träanvändningen i EU – till exempel genom att beakta rekommendationerna i *Good practice guidance on the sustainable mobilisation of wood in Europe* från 2010 – och att hitta lösningar för att undvika varje form av snedvridning av konkurrensen mellan de olika användarna av biomassa.

2.5 Mot denna bakgrund uppmanar EESK medlemsstaterna att bedöma hur stor mängd träbiomassa landet eller regionen har som klart och tydligt är tillgänglig för energianvändning och vilka volymer träbearbetningsindustrin redan använder som råvara.

2.6 EESK beklagar dessutom att vissa medlemsstater håller fast vid bestämmelser som begränsar användningen av trä i flervåningshus och vid diskriminerande brandföreskrifter. Brandföreskrifter är det största hindret för användning av trä i byggnader i många länder. Man har kommit överens om europeiska standarder för brandsäkerhet i byggnader, men brandsäkerheten kommer även fortsättningsvis att vara ett nationellt ansvar. Dessa bestämmelser bör omedelbart tas bort eftersom det inte är något tvivel om att de innebär marknadshinder för att utöka användningen av träprodukter i byggsektorn⁽⁴⁾.

2.7 EESK beklagar slutligen att de europeiska träbaserade panel- och sågverkssektorerna inte längre finns med på den lista av sektorer som bedöms vara känsliga för koldioxidläckage. Avlägsnandet av dessa sektorer från listan kommer förmodligen att intensifiera den redan pågående utlokaliseringen av ovannämnda tillverkningssektorer till länder utanför EU. Att behålla dessa två sektorer på listan är av avgörande betydelse för att begränsa de negativa konsekvenserna av det konkurrenstryck som alla företag drabbas av på grund av de enormt ökade kostnaderna för trä, som orsakas av konkurrensen med sektorn för biomasseenergi. Från 2008 till 2013 var det bara inom den europeiska träbaserade paneelsektorn 51 anläggningar som stängdes och detta resulterade i en kapacitetsminskning på 10 386 miljoner kubikmeter. Vissa av dessa stängda produktionsanläggningar har monterats ner och satts upp igen utanför EU:s gränser. Att behålla tillverkningsindustri inom EU:s gränser måste vara en prioritering för alla politiska beslutsfattare och i synnerhet för Europeiska kommissionen. Av denna anledning uppmanas berörda generaldirektorat inom kommissionen att vidta åtgärder för att garantera den europeiska industrins konkurrenskraft och undvika utflyttning av tillverkningssektorn.

2.8 En effektiv åtgärd för att säkerställa den europeiska industrins konkurrenskraft och förebygga utflyttning av produktionen skulle kunna vara en ny energi-/koldioxidskatt som skulle hejda diskrimineringen av europeiska tillverkare.

⁽³⁾ Indufor är en oberoende internationell konsultgrupp med kontor i Finland och på Nya Zeeland. Den tillhandahåller rådgivningstjänster till både privata och offentliga kunder. Synsättet innefattar alla aspekter av hållbar utveckling – ekonomisk, social och miljömässig. Tillämpningsområdet omfattar hållbar skogsförvaltning, investeringar i timmer och plantering, skogsvärdering och företagsbesiktning, trä- och fiberbaserad industri, ekoprodukter, bedömning och kartläggning av skogstillgångar, klimatförändringar och ekosystemtjänster i skogslandskap, skogspolitik och strategiska studier, samt hållbarhets- och utvecklingskonsulttjänster relaterade till hållbar skogsförvaltning och markanvändning.

⁽⁴⁾ I många länder har nationella byggnadsföreskrifter tenderat att begränsa användningen av trästommar för konstruktion av flervåningshus. Anledningen till att många länder har avstått från att använda eldfarliga material är osäkerhet om bränder i byggnaderna. Omfattande forskning och utveckling har dock visat att materialneutrala byggnadsbestämmelser är att föredra och under över ett decennium har funktionsbaserade bestämmelser varit vanliga i många länder. Trä brinner, men på ett kontrollerat sätt, och det är faktiskt möjligt att bedöma hur mycket av tvärsektionen som kommer att vara opåverkad av branden efter en timmes brinnande. Timmer står emot eld mycket bra. När tungt timmer brinner förkolnas det, vilket bidrar till att styrkan och den strukturella integriteten i träet bevaras, något som minskar risken för fullständig kollaps.

3. Ökad användning av träprodukter för att minska koldioxidutsläppen i syfte att bekämpa klimatförändringen

3.1 Den globala uppvärmningen är en viktig politisk fråga. Den påverkar på ett allvarligt sätt människans hälsa och naturresurserna. Vilka material vi väljer att använda kan få betydande konsekvenser på utsläppen av koldioxid som är en av huvudorsakerna till den globala uppvärmningen. Termerna "gröna" och/eller "miljövänliga" produkter accepteras i allt större grad av tillverkare och konsumenter. Samtidigt håller man på att fastställa nationella och europeiska strategier till stöd för dessa produkter. EESK anser att livscykelanalyser⁽⁵⁾ är det lämpligaste miljöförvaltningsverktyget i framtiden.

3.2 Europa skulle kunna minska koldioxidutsläppen drastiskt genom att utöka de kolsänkor som skogarna utgör (genom att optimera förvaltningen av dem) och genom att stärka användningen av hållbart producerade träprodukter. Det är vetenskapligt bevisat att användning av träprodukter i byggnation och vardagsliv har positiva effekter på klimatet. Mängden koldioxid som lagras i trä och träprodukter beror på trädets art, växtförhållanden (miljö), trädets ålder och tätheten i omgivande träd. I vilket fall som helst har det visat sig att om en kubikmeter trä används för att ersätta andra byggnadsmaterial så leder detta till ett betydande genomsnitt på 0,75 till 1 ton i minskad koldioxid. En kubikmeter trä lagrar dessutom 0,9 ton koldioxid.

3.3 I en nyligen genomförd studie på Yale-universitetet, med titeln "Carbon, fossil fuel and biodiversity mitigation with wood and forests"⁽⁶⁾, har man upptäckt att användning av mer trä i byggnads- och brokonstruktioner i betydande grad skulle minska de globala koldioxidutsläppen och konsumtionen av fossila bränslen. Forskarna fann att om man ökade användningen av träprodukter till motsvarande 34 % så skulle det få omfattande och positiva effekter. Mellan 14 % och 31 % av de globala koldioxidutsläppen skulle kunna undvikas genom att lagra koldioxid i cellulosan och ligninet i träprodukter.

3.4 EESK uppmanar kommissionen att stödja medlemsstaterna och den europeiska skogssektorn genom att fastställa och vidta åtgärder och – eventuellt – incitament för användning av avverade träprodukter med långa livscykler⁽⁷⁾. Ju längre trä används och återanvänds desto längre stänger det inne koldioxid. Träavfall (i strikt bemärkelse) kan minimeras huvudsakligen på grund av att alla delar av trä kan användas och återanvändas på ett effektivt sätt, medan det alltid till slut kan brännas för att återvinna sin energi⁽⁸⁾. Om Europa vill ta itu med klimatförändringarna på ett effektivt sätt bör medlemsstaterna och EU-institutionerna uppmanas användning av träprodukter och skapa en gynnsam politisk kontext inom vilken träets livscykel maximeras.

4. Trä i byggande

4.1 Att bygga och driva byggnader har betydande miljöfördelar. Globalt sett är byggnader ansvariga för 20 % av all vattenkonsumtion, 25–40 % av energianvändningen och 30–40 % av växthusgasutsläppen. Vilka produkter man använder för att bygga eller renovera får omfattande följder för miljön. Av denna anledning menar EESK att trä spelar en viktig roll i utvecklingen av hållbara och miljövänliga byggnader. De möjligheter som hör samman med användningen av trä i byggnadskonstruktioner är inte till fullo utredda och detta påverkar träförädlingsindustrins konkurrenskraft. EESK vill undersöka hur man kan förbättra denna situation utan att skapa några negativa effekter för andra material.

⁽⁵⁾ Livscykelanalys är ett verktyg för att identifiera miljöutsläpp och utvärdera den påverkan som förorsakas av en process, produkt eller aktivitet. Det är ett användbart verktyg för industrin i sökandet efter praktiska och användarvänliga beslutsfattarmetoder som skapar en produktutveckling som är miljömässigt sund.

⁽⁶⁾ *Journal of Sustainable Forestry* 33:248-275, 2014.

⁽⁷⁾ Som man erkänt i EU:s beslut COM(2012) 93 final om redovisningsbestämmelserna om bokföringsregler för utsläpp och upptag av växthusgaser till följd av verksamheter i samband med markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk och om information beträffande åtgärder som rör dessa verksamheter så kan ökad hållbar användning av avverade träprodukter i betydande grad begränsa utsläppen och öka upptaget av växthusgaser från atmosfären.

⁽⁸⁾ De uppgifter som samlades in i den nyligen genomförda italienska studien *Analysis of the Life Cycle Assessment (LCA) and comparison between the use of post-consumer wood for the production of chipboard wood panels and for renewable energy use* har visat att med tanke på påverkan på klimatförändringarna så är användning av återvunnet råträmaterial i anläggningar för träskivtillverkning mer fördelaktig än verksamheten att bränna det i ett biomassekraftverk. Denna studie utfördes av det italienska forskningsinstitutet eAmbiente, c/o Parco Scientifico Tecnologico VEGA. Studien lades fram under EESK:s utfrågning om träförädlingsindustrins bidrag till kolbalansen, som hölls i Mestre, Italien, den 19 september 2014.

4.2 Trä har länge varit erkänt som ett miljövänligt material för en lång rad produkter. Livscykelanalyser världen över har visat att träprodukter erbjuder stora miljöfördelar. Trä är ett av världens till 100 % förnybara byggnadsmaterial, det lagrar koldioxid och är en naturlig isolerare på grund av luftfickor i cellstrukturen. Det är ett säkert, hårdigt och tillförlitligt material, även under höga stressförhållanden som orkaner och jordbävningar samt vid bränder.

4.3 Alternativen vid hantering av uttjänta produkter när det gäller byggnadsmaterial innefattar bland annat återanvändning och återvinning. Den rådande situationen visar att en stor mängd byggnadsavfall fortfarande går till avfallsdeponering, vilket ökar bördan på mottagning och hantering av deponier. Material som trä kan återvinnas direkt till samma produkt för återanvändning eller omformas till andra användbara produkter. EESK framhåller att återvinning kräver en ombearbetning som vanligen inte är ekonomiskt genomförbar om inte en effektiv insamling organiseras nära materialkällan. Av denna anledning uppmanar EESK kommissionen och de aktörer som är involverade att inhämta kunskap om alla de bra metoder som finns på nationell nivå i syfte att fastställa riktlinjer och rekommendationer om insamling av träavfall och söka lösningar på behandlingen av träavfall från konsumenter. Att minska och återvinna bygg- och rivningsavfall kan dessutom minska de övergripande bygg- och avfallskostnaderna.

4.4 Byggnadsindustrin är den största användaren av träprodukter. I ett land som Finland är det omkring 70–80 % av de finländska träprodukterna som går till byggnation. Timmerhus har nyligen vunnit mark i ett flertal europeiska länder, främst Förenade kungariket, Irland och Frankrike. EESK anser i alla händelser att användning av trä kan bidra till den gröna ekonomins utveckling och att den av detta skäl bör främjas.

4.5 EESK anser att kunskaperna om användning av trä inom byggnadskonstruktion är tämligen begränsade. Detta gäller inte bara arkitekterna, utan även slutanvändarna har ofta inte tillräckliga kunskaper om träets egenskaper. Den begränsade kunskapen leder ofta till en begränsad användning av trä och följaktligen till problem som på ett negativt sätt påverkar uppfattningen av trä. Bristen på kvalificerad arbetskraft inom timmerhusbyggen hindrar dessutom att denna byggnadsform utvecklas i många europeiska länder.

4.6 EESK uppmanar de europeiska träförädlingsindustrierna och arbetsmarknadsparterna att genomföra samordnade informationskampanjer i syfte att skapa en mer positiv bild av sektorn. Unga människor bör uppmuntras att välja utbildnings- och fortbildningsvägar som på ett korrekt sätt förbereder dem för en karriär inom träförädlingsindustrin.

5. Sociala aspekter i samband med att öka användningen av trä och stärka träförädlingsindustrins roll i ekonomin⁽⁹⁾

5.1 EESK framhåller att de flesta träarbetare är utbildade på jobbet och har fått kunskaperna på informellt sätt från mer erfarna arbetare. De flesta träarbetare lär sig grundläggande maskinoperationer och arbetsuppgifter på några månader, men att bli en erfaren arbetare kräver ofta två eller flera år. Sysselsättningen skapas också genom att erbjuda arbetare utbildning och fortbildning som är anpassad till behoven och efterfrågan på arbetsmarknaden. EESK upprepar dessutom att forsknings- och innovationsprogram kommer att bidra till fler arbetstillfällen och ökad tillväxt inom EU. Av denna anledning uppmanas träförädlingsindustrin att utreda vilka möjligheter som finns tillgängliga inom ramen för Horisont 2020-programmet.

5.2 Kommissionens meddelande nyligen om resurseffektivitet inom byggsektorn bör på ett ambitiöst sätt genomföras av medlemsstaterna i syfte att säkra investeringar i renovering av byggnader och skapa sysselsättning.

⁽⁹⁾ EESK anser att de sociala aspekter och observationer som togs upp i EESK:s yttrande om "Möjligheter och utmaningar för en mer konkurrenskraftig europeisk sektor för träbearbetning och möbler" fortfarande gäller.

5.3 EESK inser att akustiskt buller på offentliga platser har allvarlig inverkan på människans hälsa⁽¹⁰⁾. Trä är inte bara ett viktigt miljövänligt material, utan om det används som isolering så kan det ha en rad sociala och hälsomässiga fördelar. Trä kan spela en viktig roll i akustisk isolering och som absorberingsmaterial. Trä har förmåga att isolera rum akustiskt från yttre ljud och att minska efterklangstiden. EESK uppmanar EU-kommissionen att införa en norm som på ett korrekt sätt avspeglar de akustiska särdragen i stängda utrymmen. Med tanke på att trä kan producera ljud (genom direkta slag) och att det kan förstärka eller absorbera ljudvågor som kommer från andra enheter så bör möjligheter som hör samman med träanvändning utredas. Trä har också vetenskapligt bevisade positiva effekter på inomhusluftens kvalitet/komfort.

5.4 På nationell nivå finns det ett flertal initiativ som syftar till att utbilda människor om möjligheterna att använda trä som ett miljövänligt material, men det finns ingen verklig samordning. En ökande konsumtion av träprodukter är tydligt relaterad till informationskampanjer som bör utföras på nationell nivå. Huvudmålet med utbildningskampanjer om trä är att skapa positiva attityder – tekniska och kulturella – till fördel för användning av trä.

5.5 Som ett intressant exempel på god praxis skulle EESK vilja erinra om det initiativ som kallas "Wooddays". Detta evenemang⁽¹¹⁾ lanserades den 21 mars 2014 i Milano. Det var ett tiodagarsprogram som fokuserade på växande städer och smart, resurseffektiv stadsförtätning med trä. Evenemanget anordnades i syfte att placera trä som ett byggnadsmaterial med hittills outnyttjad potential i en miljö där timmerkonstruktion kommer att spela en huvudroll i framtiden – mitt i våra stadscentrum. Evenemanget kommer att genomföras även i andra europeiska städer: Bratislava, Ljubljana och Bryssel.

5.6 EESK vill påpeka att de största gröna byggnadsprogrammen i viss grad varierar när det gäller behandlingen av användningen av träprodukter. Även om vissa fokuserar på prestanda snarare än på vilka material som används, så lägger andra program "restriktioner" på trä som ett godtagbart material (utan att ha några sådana "krav" för andra byggnadsprodukter). Ökad användning av trä skulle också påverka EU:s ekonomi positivt på många sätt. EESK rekommenderar därför att man följer Frankrikes exempel och sätter upp obligatoriska mål för användning av trä inom byggnation.

6. Träutnyttjande

6.1 Att öka användningen av trä i byggnation och vardagsliv kräver lösningar och åtgärder i syfte att öka träutnyttjandet (inklusive lösningar som är utformade för att återvinna mer trä, träprodukter och rester från industri- och konsumentavfall för återvinning och återanvändning) och förlänga träprodukters livscykel.

6.2 En hållbar och kontinuerlig tillgång till råträravar är avgörande för att upprätthålla en konkurrenskraftig träproduktionsindustri. Rekommendationerna i *Good practice guidance on the sustainable mobilisation of wood in Europe* från 2010 bör beaktas och vid behov utvecklas.

6.3 Under de senaste åren har träförsörjningen kommit under starkt tryck, främst på grund av europeiska och nationella åtgärder där man främjar användning av förnybara energikällor, vilket bl.a. har resulterat i att man bränner trä. EESK erinrar om vikten av att undanta "pallar och återvunnet trä från konsumenterna" från definitionen av "tertiär biomassa". Sådana material är en viktig råvaruingrediens i vissa av de produkttyper som tillverkas av träbaserade skivtillverkare och kan i vissa fall stå för upp till 95 % av träinslaget⁽¹²⁾.

⁽¹⁰⁾ "Ljudhälsoeffekter är hälsokonsekvenserna av höjda ljudnivåer. Förhöjd ljudnivå på jobbet eller andra platser kan orsaka hörselnedsättning, förhöjt blodtryck, ischemisk hjärtsjukdom, irritation och sömnstörningar. Förändringar av immunsystemet och fosterskador har kunnat kopplas samman med utsättning för buller." (Enligt Passchier-Vermeer W, Passchier WF (2000). *Konsumentpolitik och folkhälsa. Miljö. Hälsoaspekter*. 108 Suppl 1: 123–31. doi:10.2307/3454637. JSTOR 3454637. PMC 1637786. PMID 10698728.)

⁽¹¹⁾ Evenemanget "Wooddays" är ett initiativ från pro-Holz Austria i samarbete med institutionen för timmerkonstruktion vid Münchens tekniska universitet och det får stöd från European Organisation of the Sawmill Industry (EOS) och European Panel Federation (EPF).

⁽¹²⁾ Den italienska gruppen "Saviola", känd för sin slogan "Hjälp oss att rädda träden", är den ledande bearbetaren av träavfall i världen, med en återvinningskapacitet på 1,5 miljoner ton av trä från konsumenterna per år. Deras produktionsfilosofi baseras på återvinningen och återanvändningen av sekundära råmaterial som kan återfodas och återanvändas utan att man behöver hugga ner nya träd, genom en ekonomiskt och ekologiskt hållbar process. Olika former av trä som samlas in av gruppen är pallar, fruktlådor och containrar.

6.4 EESK vill i detta sammanhang understryka att principen om "kaskadanvändning" (användning, återanvändning, återvinning och energiåtervinning) – när den är ekonomiskt och tekniskt genomförbar i enlighet med särskilda nationella och regionala särdrag samt balansen mellan tillgång och efterfrågan på trä – kommer att vara det optimala sättet att maximera en resurseffektiv användning av trä, den naturliga råvaran. Kommittén kan dock inte stödja rättsligt bindande regler och förespråkar ett tillvägagångssätt som bygger på den öppna marknaden och marknadsaktörernas frihet. Att använda trä genom "kaskadanvändning" garanterar inte bara en optimal ekonomisk användning av råvaran, utan ger också viktiga klimatfördelar genom den kontinuerliga koldioxidlagringen och ersättningseffekten, som överträffar användningen som energikälla.

Bryssel den 10 december 2014.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE

BILAGA

till CCMI:s yttrande

Följande text i utkastet till yttrande avslogs till förmån för ett ändringsförslag som antogs av CCMI, men fick minst en fjärdedel av rösterna.

Punkt 6.4

6.4 EESK vill i detta sammanhang understryka att principen om "kaskadanvändning" (användning, återanvändning, återvinning och energiåtervinning) när den är ekonomiskt och tekniskt genomförbar i enlighet med särskilda regionala särdrag, kommer att vara det optimala sättet att maximera en resurseffektiv användning av trä, den naturliga råvaran. Lämpliga träsortiment borde användas fysiskt i stället för att tjäna som bränsle. Att använda trä genom "kaskadanvändning" garanterar inte bara en optimal ekonomisk användning av råvaran, utan ger också viktiga klimatfördelar genom den kontinuerliga koldioxidlagringen och ersättningseffekten, som överträffar användningen som energikälla.

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Europeisk film i den digitala tidsåldern**(yttrande på eget initiativ)**

(2015/C 230/07)

Föredragande: Anna Maria DARMANIN

Den 6 november 2014 beslutade Europeiska ekonomiska och sociala kommittén att i enlighet med artikel 29.2 i arbetsordningen utarbeta ett yttrande på eget initiativ om

Europeisk film i den digitala tidsåldern.

Facksektionen för transporter, energi, infrastruktur och informationssamhället, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 11 november 2014.

Vid sin 503:e plenarsession den 10 och 11 december 2014 (sammanträdet den 10 december 2014) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 190 röster för, 9 röster emot och 1 nedlagd röst.

1. Rekommendationer

1.1 EESK välkomnar kommissionens meddelande "Europeisk film i den digitala tidsåldern – Att förena kulturell mångfald och konkurrenskraft" (COM(2014) 272 final), som med rätta tar upp några frågor att diskutera och fundera över beträffande denna mycket viktiga sektor i Europa.

1.2 EESK betonar att det måste finnas en lämplig balans mellan den audiovisuella sektorns värde i affärsmässig och kommersiell mening och dess värde för Europa ur ett kulturarvsperspektiv. Dessa två aspekter kan i grunden inte behandlas separat.

1.3 Det är hög tid att en eller flera innovativa och nya affärsmodeller för sektorn diskuteras öppet i syfte att ta till vara de befintliga möjligheterna i den digitala världen. EESK uppmuntrar därför sektorn, kommissionen och de nationella regeringarna att vara öppna för och villiga att diskutera och främja sådana affärsmodeller.

1.4 Finansiering är ett område som måste undersökas. Man måste eftersträva konkurrenskraft, men inte på bekostnad av den kulturella dimensionen hos film i Europa. Finansiering är främst en fråga för medlemsstaterna. Man bör ändå överväga en öppen debatt om metoder för att säkerställa maximal finansiering och alternativa finansieringsmetoder. Detta omfattar offentlig finansiering för att locka privat finansiering, en mer rationell användning av offentliga resurser och komplementaritet mellan EU:s och medlemsstaternas finansiering samt privat finansiering från nya aktörer såsom internetleverantörer och telekommunikationsföretag.

1.5 Att stärka den kreativa miljön bör också vara en viktig prioritering i färdplanen för sektorn. En sådan strategi bör tas upp i kommissionens meddelande och bör omfatta utbildningsmiljön, arbetsförhållandena för dem som arbetar i sektorn, utvecklingen av kreativ talang, kreativa uttryck, hur mervärde kan tillföras samt europeisk filmkunnighet och språk.

1.6 EESK stöder tanken på att publiken bör stå i centrum för diskussionerna om den audiovisuella sektorn, eftersom publiken inte bara är mottagare utan ofta också skapar tendenser och således leder utvecklingen.

1.7 EESK anser att man bör lägga större vikt vid datainsamling på europeisk nivå för att förbättra förståelsen av branschen.

1.8 Kommissionen borde i sitt meddelande även uppmärksamma den nuvarande situationen beträffande arbetsförhållandena i sektorn som en av utmaningarna. Detta gäller både arbetstagare, egenföretagare och små och medelstora företag, varav vissa för närvarande på olika sätt har otrygga arbetsförhållanden, delvis på grund av särdragen i branschen som sådan, men också till följd av bristande konkurrenskraft, vilket gör att man försöker spara pengar på arbetskostnaderna.

1.9 EESK betraktar filmkunnighet som en viktig faktor för att uppmuntra fler européer att uppskatta och söka efter europeiska filmer. EESK rekommenderar därför att filmkunnighet ska främjas på både europeisk och nationell nivå.

1.10 Tillgänglighet är ett annat område där större insatser bör göras, och därför bör forskning och innovation inriktas på att övervinna hinder såsom språk och funktionsnedsättningar.

1.11 Det europeiska filmforum som kommissionen föreslår bör omfatta alla berörda parter i den audiovisuella sektorn. Forumet är ett viktigt verktyg för att samla alla aktörer i den audiovisuella sektorn så att de kan ta itu med de viktiga frågor som sektorn står inför. EESK stöder detta sedan länge emotsedda samrådsforum, och betonar att alla berörda parter i sektorn måste delta på ett jämbördigt sätt. Detta gäller även mindre grupper av berörda parter, bl.a. företrädare för konsumenter och arbetstagare.

1.12 Viktiga utmaningar och möjligheter i den digitala tidsåldern bör vara fokus för ett sådant forum, så att politik och strategi kan kanaliseras till konkreta åtgärder i sektorn.

1.13 Dessutom betonar EESK att även om den digitala världen (inklusive utsikterna till satellitkommunikation i enlighet med EU:s planer för 2020) förändras snabbt och kan uppfattas som en utmaning för sektorn så erbjuder den trots allt en mängd möjligheter för filmbranschen.

2. Sammanfattning av meddelandet

2.1 Filmbranschen i Europa, som är ett av instrumenten i vår kulturella mångfald, har specifika särdrag och är även mycket kreativ. Branschen är en stor tillgång för det betydande kulturarvet i Europa, men den är också allvarligt hotad på grund av ett flertal utmaningar.

2.2 Kommissionen har tidigare lagt fram ett antal direktiv som rör specifika områden av filmbranschen, t.ex. immateriella rättigheter. Detta meddelande är det första på senare tid som inriktas på branschen som helhet.

2.3 I kommissionens dokument framhålls de särskilda utmaningar som den europeiska filmbranschen står inför, nämligen följande:

- Den europeiska filmpubliken: Få europeiska filmer visas på bio eller tv i ett annat land.
- Förändrade konsumtionsmönster: Filmtittandet förblir detsamma medan mediet förändras. Färre människor går på bio, och fler tittar på film på tv eller genom beställvideo.
- Brister i strategin för att nå en global marknad, bl.a. fragmenterad finansiering och begränsade möjligheter till internationalisering.

2.4 Kommissionens dokument syftar därför till att kartlägga och åtgärda dessa utmaningar som en utgångspunkt för diskussion. Dessa områden är

- finansiering,
- affärsmodellen inom sektorn,
- mer stimulans till den kreativa sektorn,
- publiktillgång.

3. Allmänna kommentarer

3.1 EESK välkomnar kommissionens initiativ att fastställa grunden för en diskussion mellan alla berörda parter och andra aktörer i den audiovisuella sektorn i Europa. Denna dialog är ytterst viktig och har behövts sedan länge, inte bara för att dra nytta av de fördelar som en digital värld i ständig förändring och den nya tekniken erbjuder, utan också för att ytterligare stärka denna mångskiftande och komplexa bransch.

3.2 EESK håller med kommissionen vad gäller de särskilda utmaningar som framhålls i dokumentet. Vi vill dock lägga till en annan utmaning som inte nämns i dokumentet, nämligen den rådande arbetsmiljön för arbetstagare, egenföretagare och företagare i denna sektor.

3.3 När det gäller de prioriterade åtgärdsområdena instämmer EESK i de områden som tas upp i dokumentet. Vi skulle dock vilja lägga till följande områden som måste diskuteras och åtgärdas:

- Utbildningsmiljön, som inte får begränsas enbart till företagarkompetens i utbildningssystemet.
- Arbetsförhållandena och arbetsmiljön.
- Kopplingen mellan teater och bio.
- En mer heltäckande datainsamling och uppvisande av bästa praxis.
- Den inre marknaden och kopplingen mellan immateriella rättigheter och upphovsrätt och branschen.

3.4 Dessutom betonar EESK att även om den digitala världen förändras snabbt och kan uppfattas som en utmaning för sektorn så erbjuder den trots allt en mängd möjligheter för filmbranschen. Bland dessa kan man nämna möjligheterna till satellitkommunikation enligt EU:s satellitinfrastrukturplaner för 2020 och till användning av satelliter för filmdistribution på ett mer flexibelt, miljövänligt och kostnadseffektivt sätt.

4. Särskilda kommentarer

Finansieringsmiljön i den audiovisuella sektorn

4.1 EESK stöder tanken på att den offentliga finansieringen i sektorn inte nödvändigtvis måste ökas, utan snarare optimeras för att ge branschen mervärde. Offentlig finansiering är en fråga för medlemsstaterna, och EU-finansieringen bör syfta till att ytterligare förbättra den lokala finansieringens effektivitet. Denna offentliga finansiering bör dock användas för att locka mer privat finansiering.

4.2 Finansieringsmodellen för den audiovisuella sektorn måste bygga på stöd som riktas till olika slags produkter och på en blandning av direkta bidrag och hävstångsfinansiering som gör det lättare för privata investerare att komma in på marknaden. Den offentliga finansieringens roll som hävstång är avgörande för att uppnå en mer rationell användning av offentliga medel och för att koncentrera insatserna på kulturprodukter.

4.3 EESK betonar att det råder en ömtålig balans mellan konkurrenskraft och kreativa uttryck. Den offentliga finansieringen bör inte inriktas på enbart den ena av dessa två aspekter utan man måste finna en lämplig jämvikt.

4.4 Utöver de frågor beträffande offentlig finansiering som kommissionen tar upp som utgångspunkt för diskussionen skulle EESK vilja lägga till följande:

4.4.1 På övernationell nivå måste man ägna tillräcklig uppmärksamhet åt utvecklingen av ett "europeiskt" filmmärke. Nationell märkning är viktig och bör alltid förbli en central del av filmens eftertext, men ett europeiskt märke måste vidareutvecklas både på global nivå och på nationell nivå.

4.4.2 Garantifondssystem och skatteincitament är de viktigaste finansieringsverktyg som bör användas. Särskilt om de är förenliga med Basiskriterierna främjar garantifonder bankernas utlåning, medan skatteincitament främjar investeringar i eget kapital eller hybridkapital. Dessa finansieringsverktyg måste struktureras så att de kompletterar de europeiska, främst finansieringsinitiativet Kreativa Europa, garantifonder för små och medelstora företag samt EU:s strukturfonder.

4.4.3 Andra finansieringsinstrument såsom Horisont 2020 och Erasmus+, och inte bara programmet Kreativa Europa, bör användas inom denna sektor och inriktas på denna sektor med en lämplig balans.

4.5 I kommissionens meddelande nämns privata investeringar som en finansieringsmetod för branschen. EESK rekommenderar att nya aktörer i den digitala sektorn – t.ex. telekommunikationsföretagen och innehållsleverantörerna – bidrar till finansieringen av branschen.

4.6 Enstaka initiativ räcker inte. Regeringarna och EU måste utveckla en finansieringsinfrastruktur för den audiovisuella sektorn som syftar till att genomföra och främja ett flertal finansiella och icke-finansiella tjänster – inklusive tjänster för kapacitetsuppbyggnad – riktade till branschens hela produktionskedja: utveckling, produktion och distribution.

En innovativ affärsmiljö

4.7 EESK har deltagit i debatten om immateriella rättigheter, den digitala inre marknaden och direktivet om audiovisuella medietjänster. Vi stöder ändå tanken på att undersöka nyskapande affärsmodeller som är ändamålsenliga i samband med den digitala tidsålderns nuvarande tekniska förändringar. EESK betonar också att hela den nuvarande politiken för denna sektor måste rationaliseras.

4.8 Nya affärsmodeller måste undersökas, och målmedvetenheten att fatta djärva beslut bör stödjas. EESK understryker dock att det för att detta ska kunna uppnås krävs att alla berörda parter på ett öppet och heltäckande sätt deltar i diskussionerna om att ändra affärsmodellerna. Dessutom bör en sådan debatt styras av branschen själv.

4.9 Vi är fast övertygade om att denna aspekt är avgörande för branschens framgång, och uppmanar därför alla berörda parter att vara öppna för sådana nya affärsmodeller, inte bara för att dra full nytta av de fördelar som den digitala tidsåldern erbjuder, utan också för att anpassa sig till konsumenternas beteendemönster, som förändras snabbt.

4.10 Det behövs en kulturell förändring av producenternas och tv-bolagens mentalitet: I framtiden kommer produkter avsedda för bio och tv att finnas sida vid sida med crossmedia-produkter. Producenterna och tv-bolagen måste utveckla olika affärsmodeller i förhållande till produkternas olika karaktär. De måste arbeta med olika budgetar och olika utgivningsstrategier beroende på de specifika produkternas karaktär och kommersiella potential. Samtidigt måste regeringarna ompröva den offentliga finansieringsmodellen i enlighet med en mer balanserad blandning av stöd.

4.11 EESK manar till försiktighet vad gäller att helt enkelt anpassa nuvarande affärsmetoder utan att betrakta metoderna ur en fullständigt innovativ synvinkel. Till exempel kanske inte fastställandet av mer flexibla releasefönster nödvändigtvis tillhandahåller de affärlösningar som den digitala tidsåldern kräver.

Förstärkning av den kreativa miljön

4.12 EESK anser att samarbetet mellan filmskolor är avgörande för att ytterligare stärka sektorn. Dessutom betonar vi att denna del av sektorn, dvs. filmskolorna, också måste delta i de diskussioner mellan de berörda parterna som äger rum på europeisk nivå.

4.13 Något som måste beaktas i större utsträckning på detta område är de särskilda utmaningar som filmskolorna ställs inför på grund av att tekniken förändras så snabbt att filmskolorna ofta använder omodern teknik vid utbildningen av eleverna. Det gör att de yrkesutbildade som lämnar dessa skolor ibland inte är förberedda för den tekniska miljö som de sedan möter i själva branschen.

Tillgänglighet och publikutveckling

4.14 EESK stöder principen om att publiken också bör stå i centrum för drivkraften i sektorn. Av detta skäl betonar vi dessutom behovet av ordentliga data på europeisk nivå samt av att konsumentorganisationerna deltar i diskussionerna mellan de berörda parterna, t.ex. inom det europeiska filmforumet.

Insamling och analys av data

4.15 EESK anser att man bör lägga större vikt vid datainsamling på europeisk nivå för att förbättra förståelsen av branschen. Denna datainsamling bör inte bara omfatta publiken i sektorn, utan också användningen av medel på olika nivåer, sektorns konkurrenskraft samt arbetsmiljön och arbetsförhållandena.

4.16 EESK konstaterar också att man måste utveckla en datakälla på nationell nivå och EU-nivå som även omfattar data som används av finansiella förmedlare för att bedöma och hantera investeringsrisken.

Arbetsmiljö och arbetsförhållanden

4.17 Det är EESK:s fasta övertygelse att arbetsförhållandena och arbetsmiljön i sektorn bör vara ett diskussions- och fokusområde. För närvarande är sektorn så mångskiftande att bristen på uppgifter om arbetsförhållandena ofta leder till att detta område inte ägnas tillräcklig uppmärksamhet.

4.18 Osäkra anställningar håller tyvärr på att bli än vanligare i sektorn, delvis på grund av särdragen i branschen som sådan (t.ex. produktion som äger rum under kort tid), men också till följd av bristande konkurrenskraft, som gör att man försöker spara pengar på arbetskostnaderna.

4.19 EESK uppmanar därför kommissionen att ta med denna utmaning i fokusområdet för meddelandet och även ta upp den i diskussionerna. Aktörer som företräder arbetstagarna i filmbranschen måste delta i diskussionerna mellan de berörda parterna och i det europeiska filmforumet.

Det europeiska filmforumet

4.20 EESK stöder kommissionens initiativ att inrätta det europeiska filmforumet. Det är verkligen hög tid att sektorn samlas för att diskutera frågor som anses vara relevanta för branschens konkurrenskraft i dagens digitala tidsålder.

4.21 EESK betonar att alla berörda parter måste delta på ett jämbördigt sätt i denna sektor. Detta gäller även mindre grupper av berörda parter, de som har mindre "makt" samt företrädare för konsumenterna och arbetstagarna.

4.22 Även om tv-sektorn inte påverkas lika kraftigt som filmbranschen av den digitala tidsåldern är det viktigt att även beakta tv-sektorn och diskutera den inom ramen för den bredare debatten eftersom den är en viktig del av den audiovisuella sektorn.

Främjande av europeisk filmkunnighet

4.23 EESK betraktar filmkunnighet som en viktig faktor för att locka fler européer att uppskatta och söka efter europeiska filmer. EESK rekommenderar därför att filmkunnighet ska främjas på både europeisk och nationell nivå. Detta skulle inte bara gynna själva branschen, utan också understryka en viktig yttring av Europas kulturella mångfald. Eftersom den specifika modellen med filmkunskap i skolorna kanske inte nödvändigtvis fungerar, anser EESK att man bör skapa modeller och kampanjer som framhäver framgångarna, skönheten och konsten i den europeiska filmbranschen.

Tillgänglighet

4.24 Språket kan betraktas som ett hinder för publiken i Europa och även resten av världen. Språket är ett fysiskt hinder, men också en del av den kulturella mångfalden. Dessutom är film ett kraftfullt verktyg för inläring av främmande språk. EESK anser ändå att medel från Horisont 2020 även bör avsättas för en innovativ metod för dubbning på ett kostnadseffektivt sätt med hjälp av den modernaste tekniken och framtida teknik.

4.25 Dessutom uppmanar EESK verkligen den audiovisuella sektorn att utnyttja de tillgängliga verktygen för att säkerställa att även en publik med nedsatt syn och/eller hörsel kan ta del av sektorns produkter. Man bör även inrikta forskning på att göra sådana tillgänglighetsverktyg mer kostnadseffektiva.

Bryssel den 10 december 2014.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Det civila samhället i Ryssland"**(yttrande på eget initiativ)**

(2015/C 230/08)

Föredragande: Mall HELLAM

Vid plenarsessionen den 22 januari 2014 beslutade Europeiska ekonomiska och sociala kommittén att i enlighet med artikel 29.2 i sin arbetsordning utarbeta ett yttrande på eget initiativ om

Det civila samhället i Ryssland

(yttrande på eget initiativ).

Facksektionen för yttre förbindelser, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 17 november 2014.

Vid sin 503:e plenarsession den 10–11 december 2014 (sammanträdet den 10 december 2014) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 118 röster för, 6 röster emot och 5 nedlagda röster.

1. Allmänna rekommendationer

1.1 Det är nu viktigare än någonsin tidigare att bygga upp ömsesidigt förtroende, garantera ett fritt samspel mellan Rysslands och EU:s civila samhällen och ge så mycket stöd som möjligt till oberoende organisationer i det ryska civilsamhället.

1.2 Ramen för mänskliga rättigheter och demokrati bör främjas mer aktivt, och man bör ge EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter en utökad politisk roll. Frågor med koppling till det civila samhället och mänskliga rättigheter bör tas upp i all bi- och multilateral dialog med Ryssland. Dialoger om mänskliga rättigheter bör upprätthållas, och civilsammanskapsaktörer med relevanta sakkunskaper bör bjudas in till diskussionerna när detta är möjligt. EU:s höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik bör sammanträda med det civila samhället och det civila samhällets organisationer vid alla besök i Ryssland.

1.3 EU bör samordna sig och tala med en röst när man diskuterar politiska utmaningar och förtrycket av icke-statliga organisationer och medier i Ryssland. EESK uppmanar EU att nära övervaka och regelbundet lämna synpunkter på olika aspekter av det civila samhällets situation i Ryssland.

1.4 Man bör dock inte underskatta vikten av ett bilateralt angreppssätt för att nå framsteg i samtalen med Ryssland. EU bör ta tydlig ställning i fråga om påföljder och ansvar för den allt hårdare kontrollen av det civila samhället. Det kommer dock att krävas stor flexibilitet för att hitta en väg ut ur dagens situation när förbindelserna mellan EU och Ryssland befinner sig i en djup svacka. Ett bilateralt synsätt kan vara ett bra sätt att blåsa nytt liv i förbindelserna.

1.5 Man bör se samarbete mellan civilsamhällena i EU och Ryssland som en möjlig del av det framtida partnerskaps- och samarbetsavtalet ⁽¹⁾, och det kan också vara en värdefull strategisk investering att ställa en särskild budgetpost till förfogande för den oberoende plattformen för dialog mellan civilsamhällena i EU och Ryssland. Trots de extraordinära politiska omständigheterna bör EU fortsätta att göra mjuka och smarta maktpolitiska ⁽²⁾ ansträngningar för att normalisera situationen och förebygga Rysslands (själv-)isolerande utveckling. I detta sammanhang kan det vara lämpligt att beakta

⁽¹⁾ Ryssland och EU har i flera år fört förhandlingar om antagandet av ett nytt partnerskaps- och samarbetsavtal, ett institutionellt och processdefinierande nyckeldokument mellan parterna. Det föregående tioåriga partnerskaps- och samarbetsavtalet trädde i kraft 1997, och sedan det löpte ut har det förlängts automatiskt var tolfte månad. Det är värt att notera att avtalet inte längre svarar mot behoven när det gäller förbindelserna mellan EU och Ryssland.

⁽²⁾ Detta begrepp infördes i fråga om internationella förbindelser av professor Joseph Nye vid Harvard-universitetet. Enligt Joseph Nyes modell används både hård (militär) och mjuk makt (alla former av diplomati) för att göra de internationella förbindelserna mer effektiva.

rekommendationerna i EESK:s tidigare yttranden om den nordliga dimensionen⁽³⁾ (inklusive strategin för Arktis⁽⁴⁾), Östersjöstrategin⁽⁵⁾, Svartahavssynergien⁽⁶⁾, det östliga partnerskapet⁽⁷⁾ och Donaustrategin.

1.6 EU bör på ett lämpligt sätt bevaka de demokratiska processerna och utmaningarna för dialogens deltagare. De senaste två årens snabbt försämrade läge när det gäller rättigheter och friheter i Ryssland måste uppmärksammas och åtgärdas nu. EU:s institutioner och medlemsstaterna, särskilt de som inte har involverats, bör investera i och stödja utbytesprogram, program för civilsamhällssamarbete med Ryssland och stöd till demokratiskt inriktade tematiska icke-statliga organisationer i Ryssland, såsom människorättsförsvarare, miljöorganisationer, konsumentorganisationer, olika arbetsmarknadsorganisationer och andra oberoende yrkesmässiga intresseorganisationer. Lämpliga åtgärder avseende viseringslättnader och viseringsliberalisering bör vidtas på vissa villkor.

1.7 Mångfald är en avgörande faktor för ett hälsosamt europeiskt civilsamhälle, och EU bör samarbeta med ett brett urval av tematiska och regionala civilsamhällsaktörer – trots, och särskilt med hänsyn till, den aktuella bakgrunden med ökande rysk monopolisering och isolering till följd av en återgång till auktoritära beteenden. EESK anser att man bör öka kontakterna mellan människor, särskilt omfattande utbyten på området utbildning och interkulturell dialog, som kan utgöra ett verktyg för att öka den ömsesidiga förståelsen och tilliten. Nya plattformar och former för samarbete mellan civilsamhällsorganisationer i EU och Ryssland bör utvecklas. Forumet för det civila samhället mellan EU och Ryssland (liksom forumet för det civila samhället inom det östliga partnerskapet) kan anses vara en av de befintliga utvecklingsplattformar som är väl lämpade för detta ändamål. Deltagande av arbetsmarknadens parter bör också uppmärksammas inom denna eller en liknande plattform.

1.8 EU bör se över förfarandena för ekonomiskt stöd till icke-statliga organisationer via det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter. Mot bakgrund av den pågående kontroll- och förföljelsekampanjen skulle en relativt hög samfinansieringsandel utgöra en stor börda för många ryska icke-statliga organisationer och deras partner. Därför är det viktigt att öka finansieringsmöjligheterna och skapa ett säkert sätt att få tillgång till dessa för ryska icke-statliga organisationer eller sammanslutningar av icke-statliga organisationer. Europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter rekommenderas till exempel att öka budgeten för Ryska federationen (den föreslås öka från 3 till 9 miljoner euro per år). För att underlätta stödmekanismernas flexibilitet och tillgänglighet kan omfördelningsmodeller komma att övervägas.

1.9 Att öppna upp det europeiska grannskapsinstrumentet för ryska deltagare, som ett led i gränsöverskridande och multilaterala program med motparter i EU och staterna i det östliga partnerskapet, kan också vara en värdefull möjlighet. EESK rekommenderar också att man utvidgar partnerskapsinstrumentet, som för närvarande anslår 10 miljoner euro per år till samarbete med Ryssland, för att möjliggöra ansökningar från institutioner i det civila samhället. Slutligen skulle det europeiska initiativet för demokrati kunna utvidgas till att även omfatta Ryssland. De relevanta regionala och gränsöverskridande samarbetsprogrammets stöd till det civila samhället bör öka.

1.10 EU:s nuvarande finansieringspolitik bör inte enbart inrikta sig på stödprojekt. Institutionellt stöd och en professionell uppgradering av det civila samhället är avgörande för det civila samhällets hållbarhet i övergångsekonomier som Ryssland. För att det ryska civila samhället ska kunna vidareutvecklas måste man öka kapaciteten hos civilsamhällsorganisationerna och arbetsmarknadens parter, stödja utvecklingen av icke-statliga organisationers tekniska, it-relaterade och administrativa kompetens samt främja samarbetet med motparterna i EU.

1.11 EESK anser att ett system bör utvecklas för brådskande åtgärder och varning för grupper och individer som är i fara eller har akuta behov. Detta bör till exempel omfatta bättre tillgång till asyl, beviljande av visum och förlängning av viseringar, medlemskap osv. Det är också mycket viktigt att bistå och stödja civilsamhällesaktivister som redan har tvingats lämna Ryssland av politiska skäl.

⁽³⁾ "Den nordliga dimensionens framtid", 5.7.2006, föredragande Filip HAMRO-DROTZ (EUT C 309, 16.12.2006, s. 91–95).

⁽⁴⁾ "EU:s politik för Arktis". Se även http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/sea_basins/arctic_ocean/index_sv.htm

⁽⁵⁾ "Östersjöområdet: Det organiserade civila samhällets roll för förbättrat regionalt samarbete och en regional strategi", 13.5.2009, föredragande Marja-Liisa PELTOLA (EUT C 277, 17.11.2009, s. 42–48).

⁽⁶⁾ "Upprättande av nätverk av organisationer i det civila samhället i Svartahavsområdet", 9.7.2008, föredragande Mihai MANOLIU och Vesselin MITOV (EUT C 27, 3.2.2009, s. 144–151).

⁽⁷⁾ "Det civila samhällets deltagande i det östliga partnerskapet", 13.5.2009, föredragande Ivan VOLEŠ (EUT C 277, 17.11.2009, s. 30–36).

1.12 EESK efterlyser ökade utbyten och kontakter mellan det ryska och det ukrainska civila samhället, med strukturellt ledarskap och stöd från EU:s sida. EESK föreslår att man ska försöka hitta möjligheter att få med ryska partner i stora regionala projekt med länderna inom det östliga partnerskapet, särskilt på områdena demokrati, miljö, folkhälsa, transporter, energieffektivitet osv.

1.13 EU bör eftersträva mer strukturellt deltagande av företrädare för det oberoende civila samhället i regeringsdialogen mellan EU och Ryssland, även när det gäller ömsesidigt betydelsefulla frågor som migration, interkulturella förbindelser, klimatförändringar, datasäkerhet, informationssäkerhet etc. EU bör också ta fram nya interaktiva och insynsvänliga format för medborgardeltagande i både EU och Ryssland. Ett möte mellan EU:s höga representant och civilsamhällsaktörer som bedriver verksamhet utanför EU kan vara ett steg på vägen mot detta mål.

2. EESK:s roll

2.1 EESK och oberoende organisationer i det ryska civilsamhället bör undersöka olika sätt att berika människorättsdialogen mellan EU och Ryssland och hitta nya vägar för fortsatt dialog.

2.2 För att stärka samspelet mellan det europeiska och det ryska civilsamhället bör följande åtgärder vidtas:

2.2.1 Man bör överväga att utvidga uppföljningskommittén EESK–Ryssland med målet att skapa en möjlighet för fler medlemmar att delta i utbytena med ryska partner.

2.2.2 Man bör stärka samarbetet mellan EESK och forumet för det civila samhället mellan EU och Ryssland i syfte att övervaka utvecklingen i det ryska civila samhället och undersöka olika sätt att främja en dialog mellan EU:s och Rysslands oberoende civilsamhällsorganisationer (bland annat organisationer på områdena miljö, konsumenträttigheter, jordbruk och sociala frågor, samt andra yrkesrelaterade och intressebaserade organisationer).

2.2.3 Man bör upprätta och utveckla kontakter med ett brett spektrum av oberoende arbetsmarknadsparter (till exempel arbetsgivarorganisationer och fackföreningar) i Ryssland.

2.2.4 Man bör stödja, utvidga och prioritera satsningar på ett ökat engagemang i fråga om främjandet av samarbete och det civila samhället i Ryssland, Ukraina och det övriga östliga partnerskapet, även när det gäller förhållandet mellan arbetsmarknadens parter. Man bör också överväga att ge EESK en särskild roll i organiseringen av samarbetet mellan Ryssland och Ukraina på civilsamhällsnivå.

2.2.5 Till följd av den politiska situationen har EESK ställt in de gemensamma workshopparna med Rysslands medborgarkammare. Kommittén upprätthåller dock fortfarande kontakter med Rysslands medborgarkammare när det gäller vissa frågor och kommer också att upprätta kontakter med det ryska ombudsmannaämbetet och andra relevanta institutioner och yrkesverksamma.

3. Inledande kommentarer

3.1 I början av mars 2014 vidtog Ryska federationen aktiva åtgärder för att annektera den autonoma republiken Krim i Ukraina. Sedan april 2014 tros Ryssland ha fört ett ombudskrig i östra Ukraina genom att ge ett allt större stöd till proryska separatister i folkrepublikerna Donetsk och Luhansk och ett direkt intrång på Ukrainas territorium. Detta utgör ett test av både det nuvarande europeiska säkerhetssystemet, som har funnits i årtionden, och bredare internationella avtal som upprättades efter andra världskriget. Från och med sommaren 2014 har EU och Förenta staterna infört en rad sanktioner mot ryska medborgare och företag till följd av annekteringen av Krim och krisen i östra Ukraina. Den 21 september 2014 hölls demonstrationer i Moskva och andra stora städer som troligtvis var de största fredsmanifestationerna på många år (enligt beräkningarna deltog mellan 25 000 och 50 000 personer).

3.2 President Vladimir Putin och den ryska regeringen ägnade 2013 och 2014 åt att stärka sitt grepp om makten och marginalisera all eventuell opposition. De senaste åren har den ryska regeringen drivit igenom en rad strikta lagar som en reaktion på de massiva protesterna mellan december 2011 och mitten av 2012. Begränsningarna omfattade bland annat lagar som skärpte kontrollen av icke-statliga organisationer och internet, dramatiskt ökade böterna för deltagande i gatuprotester utan tillstånd och utvidgade begreppet förräderi.

3.3 Situationen när det gäller mänskliga rättigheter och det civila samhället i Ryssland blir allt sämre. Ändringarna av lagen om icke-kommersiella organisationer (även känd som lagen om "utländska agenter") i kombination med andra nya bestämmelser besträffar opinionsbildande verksamhet, svartmålar icke-statliga organisationer i allmänhetens ögon och hindrar därmed det civila samhällets utveckling. Det ökande antalet rättegångar mot civilsamhällsorganisationer på senare tid är en oroande företeelse. Det övergripande sociala och politiska klimatet har blivit alltmer fientligt mot icke-statliga organisationer och oberoende röster.

3.4 Andra restriktiva lagar, bland annat ett förbud mot propaganda för "icke-traditionella sexuella förbindelser" riktad till minderåriga, leder till stigmatisering och ökande diskriminering och homofobiskt våld. Dessutom har man vidtagit ett antal lagstiftningsåtgärder och administrativa åtgärder på senare tid som sätter hård press på Rysslands oberoende medier.

3.5 I sina slutsatser från den 16 juli 2014 uppmanar Europeiska rådet kommissionen att "göra en förnyad bedömning av samarbetsprogrammen mellan EU och Ryssland i syfte att från fall till fall fatta beslut om att ställa in genomförandet av EU:s bilaterala och regionala samarbetsprogram. Projekt som uteslutande berör gränsöverskridande samarbete och det civila samhället bibehålls dock". Under särskilda omständigheter är det nödvändigt att överväga hur EU-institutionerna och det civila samhället kan bidra till att förbättra villkoren för grupper i Rysslands civila samhälle och stärka en verklig civil och social dialog.

4. Det civila samhällets övergripande situation

4.1 Viktiga internationella aktörer – inom FN, EU, Europaparlamentet, Europarådet, OSSE – har under de senaste åren uttryckt sin oro över det civila samhällets minskande utrymme i Ryssland.

4.2 Det ryska civila samhället – i vid bemärkelse, inbegripet alla slags ideella föreningar – har genomgått betydande förändringar sedan början av 1990-talet. På senare tid har de icke-statliga organisationerna fått sällskap av många löst organiserade sammanslutningar och grupper av medborgare som slår sig samman för att arbeta med välgörenhetsprojekt, utbildning, insatser för att öka kunskaperna om rättigheter osv., men jämfört med uppstartsperioden för cirka 20 år sedan befinner sig dagens ryska civilsamhälle i ett klimat som inte välkomnar enskilda initiativ och social aktivism.

4.3 Efter Vladimir Putins återkomst till Kreml i maj 2012 har ett antal repressiva lagar antagits, och myndigheterna har fått mycket stora befogenheter att begränsa grundläggande friheter. För att bara ta några exempel innebär Rysslands ändrade definition av begreppet förräderi att det är möjligt att bestraffa dem som förespråkar internationella mänskliga rättigheter. Stora böter har utdömts för deltagande i "tillståndslösa" möten. Lagen mot "propaganda för homosexualitet" diskriminerar i stor utsträckning hbt-personer. Chefer för icke-statliga organisationer kan personligen hållas straffrättsligt ansvariga om de förbiser de nya bestämmelserna i lagen om icke-statliga organisationer.

4.4 Det civila samhället i Ryssland står i princip inför ett existentiellt dilemma⁽⁸⁾. Några människorättsobservatörer anser att omfattningen av dessa repressalier mot det civila samhället "saknar motstycke i landets postsovetiska historia", och de uppges till och med "ha intensifierats sedan krisen i Ukraina tog sin början"⁽⁹⁾. Samtidigt har staten ställt omfattande medel till förfogande för så kallade "socialt inriktade" grupper, och skapar därmed en klyfta mellan olika icke-statliga organisationer.

4.5 Förföljelser av aktivister på politiska grunder och omild behandling av den styrande regimens motståndare och kritiker är redan ett faktum. Det är värt att nämna att åtskilliga politiska fångar benådades och släpptes fria före OS i Sotji 2014 (bland annat Michail Chodorkovskij och medlemmar i punkbandet "Pussy Riot"). Under samma period ställdes dock flera dussin av dem som deltog i demonstrationen på Bolotnaja torget i Moskva den 6 maj 2012 inför rätta och åtalades för att ha "organiserat massupplopp" och utövat våld mot polisen⁽¹⁰⁾. Anklagelsernas proportionalitet och relevans ifrågasattes konsekvent av lokala och internationella människorättsinstitutioner.

⁽⁸⁾ Anna Sevortian. *European Human Rights Advocacy Centre Bulletin*, vintern 2013: <http://ehracmos.memo.ru/files/WinterBulletin2013ENGWEB.pdf>

⁽⁹⁾ <http://www.hrw.org/news/2013/04/24/russia-worst-human-rights-climate-post-soviet-era>

⁽¹⁰⁾ En av de svarande fick en upphävd dom och reserestriktioner, en dömdes till obegränsat frihetsberövande på en psykiatrisk institution och resten dömdes till mellan 2,5 och 4,5 års fängelse. Ytterligare fyra personer är för närvarande åtalade för massupplopp och våld mot polisen.

4.6 Ändringarna av den befintliga lagstiftningen för icke-statliga organisationer (känd som lagen om "utländska agenter") som antogs i november 2012⁽¹¹⁾ blev en av hörnstenarna i förtrycket av det civila samhället i Ryssland och utgjorde startskottet för en kampanj med målet att marginalisera ryska icke-statliga organisationer.

4.7 Tyvärr påverkar lagen om "utländska agenter" och många senare repressiva lagar i Ryssland på ett negativt sätt det civila samhällets utveckling i regionen i stort⁽¹²⁾. Själva uttrycket "utländska agenter" utgör en omedelbar påminnelse om den mycket laddade och hatfyllda retoriken under Sovjettiden och associerar på ett tydligt sätt till icke-statliga organisationer med "spioner" ("agenter").

4.8 Inledningsvis ålade den nya lagen alla icke-statliga organisationer som tar emot utländsk finansiering och deltar i så kallad politisk verksamhet (eller *advocacy* på engelska) att registrera sig som "utländska agenter" hos myndigheterna. Underlåtenhet att göra detta blev straffbart och innebär att organisationen kan tvingas att upphöra med sin verksamhet utan domstolsbeslut. När lagen började tillämpas i februari 2013 inleddes en landsomfattande kampanj med inspektioner av över 1 000 icke-statliga organisationer⁽¹³⁾ (i en senare kommentar om kritiken mot detta medgav Vladimir Putin att det hade förekommit vissa "extremfall" vid tillämpningen av lagen).

4.9 Över 60 grupper som arbetar med frågor som rör det civila samhället och mänskliga rättigheter – många av dem med en framträdande ställning – åtalades för "administrativa överträdelser" och har (med varierande framgång) överklagat de anmälningar och böter som inspektionerna ledde till. Den Moskvabaserade icke-statliga organisationen Golos, som är den mest frispråkiga valövervakningsgruppen, har upphävts tillsammans med flera andra icke-statliga organisationer. Rättsliga förfaranden pågår fortfarande och 13 icke-statliga organisationer har gjort en anmälan till Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna. Inga icke-statliga organisationer registrerade frivilligt sig själva⁽¹⁴⁾.

4.10 I juni 2014 ändrades lagen på nytt, och justitieministeriet fick befogenhet att klassificera icke-statliga organisationer som "utländska agenter" efter eget godtycke utan någon rättslig inblandning. De första sex grupperna listades på ministeriets webbplats nästan omedelbart efter att lagen trädde i kraft⁽¹⁵⁾. Den 1 oktober 2014 hade 15 icke-statliga organisationer förts upp på listan, många av dem verksamma på området rättstvister och rättsligt stöd⁽¹⁶⁾.

4.11 Det finns väldigt få statliga institutioner i Ryssland som arbetar med frågor som rör det civila samhället och mänskliga rättigheter: ombudsmannaämbetet, presidentrådet för det civila samhället och – i viss utsträckning – medborgarkammaren⁽¹⁷⁾. Det sistnämnda organet har varit EESK:s partnerorganisation för formella kontakter med den ryska sidan⁽¹⁸⁾. Dessa institutioner har dock inte tillräcklig kapacitet för att ta itu med den senaste tidens negativa utveckling när det gäller icke-statliga organisationer och civilsamhällsgrupper i Ryssland.

5. Dialogen mellan arbetsmarknadens parter

5.1 Treparskommittén är Rysslands officiella organ för hantering av arbetsmarknadsfrågor och arbetsmarknadsrelationer (på basis av ILO:s modell). Kommittén består av 30 företrädare för var och en av de tre parterna: Rysslands nationella fackföreningar, den ryska regeringen och arbetsgivarorganisationerna. Kommitténs verksamhet bedrivs för närvarande inom ramen för det allmänna avtalet för perioden 2014–2016⁽¹⁹⁾. Kollektivavtal förhandlas fram och undertecknas på konkret enhetsnivå.

⁽¹¹⁾ Lagen godkändes också i författningsdomstolens beslut år 2014.

⁽¹²⁾ I september 2013 lades ett liknande initiativ i fråga om "utländska agenter" fram i Kirgizistans parlament, och liknande idéer diskuteras också i Kazakstan etc.

⁽¹³⁾ För de flesta icke-statliga organisationer var dessa "kontroller" inga enstaka händelser. Många av dem stördes i sitt arbete av inspektörer som vanligtvis kom i en grupp med företrädare för åklagarmyndigheten, registreringsmyndigheterna, migrations- eller skattemyndigheterna, polisen, brandkåren och till och med tv-team. I juni 2013 började ett annat lagförslag cirkulera i duman – ett förslag som utökar listan över anledningar till slumpmässiga inspektioner av icke-statliga organisationer utan förvarning.

⁽¹⁴⁾ <http://www.hrw.org/reports/2013/04/24/laws-attribution>

⁽¹⁵⁾ Dessa är: Föreningen Golos (Moskva), regionala Golos (Moskva), Centrum för socialpolitik och jämställdhetsstudier (Saratov), Women of Don (Novocherkassk) och Kostromas centrum för stöd till offentliga initiativ (Kostroma).

⁽¹⁶⁾ Listan återfinns på justitieministeriets webbplats: <http://unro.minjust.ru/NKOForeignAgent.aspx>

⁽¹⁷⁾ Medborgarkammaren inrättades 2005 som en statlig institution med rådgivande befogenheter, och syftet är att den ska övervaka och ge synpunkter på parlamentets initiativ och den statliga politiken. Medborgarkammaren har 126 medlemmar som väljs för en period på två år. Inför kammarens första sammanträde utsåg president Putin en tredjedel av medlemmarna. Kammarens verksamhet hittills har inte varit fri från kontroverser.

I det senaste valet fick kammaren en ny direktör vid namn Alexandr Brechalov, ordförande för "Opora Rossii", en landsomfattande offentlig organisation för små och medelstora företag. Mer information finns på www.oprf.ru/en

⁽¹⁸⁾ På basis av samförståndsavtalet (2008).

⁽¹⁹⁾ <http://www.unionstoday.ru/news/social/2013/12/25/18878>

5.2 Både arbetsgivare och fackföreningar representeras av stora sammanslutningar i kommittén. RSPP, det ryska förbundet för industrimän och företagare⁽²⁰⁾, är en ledande sammanslutning av 361 arbetsgivare på stora företag. Vid trepartskommitténs möten sitter RSPP:s företrädare på arbetsgivarsidan. RSPP erbjuder sina medlemmar medling vid tvister och främjar affärssamarbete med företag i EU. RSPP:s medlemmar företräder sammanlagt ca 6 miljoner anställda och har undertecknat den sociala stadgan för ryska företag, och är en av parterna i Global Compact och Global Reporting-initiativen. Arbetsgivarorganisationerna omfattar bland annat industri- och handelskammaren⁽²¹⁾ och "Opora Rossii" (små och medelstora företag).

5.3 Fackföreningsrörelsen i dagens Ryssland har aldrig haft en stark oberoende röst, men det finns flera uppmuntrande exempel på den fronten – ofta återfinns de inom bilindustrin.

5.4 Den dominerande aktören på området är Federation of Independent Trade Unions of Russia (FNPR), en efterföljare till en liknande modell med "fackföreningarnas fackförbund" som fanns under Sovjettiden (VTsSPS). FNPR har försökt att vara en bro mellan fackföreningarna och myndigheterna, men samtidigt har organisationen kritiserats för sin klart regeringsvänliga hållning och allmänna brist på engagemang i t.ex. strejker och gatumanifestationer. En annan ledande sammanslutning av fackföreningar är Confederation of Labour of Russia (KTR)⁽²²⁾. Det finns också mindre sammanslutningar som "Sotsprof", Rysslands fackförbund (SPR) osv.

5.5 Trots att Ryssland har undertecknat alla viktiga ILO-konventioner är iakttagandet av socioekonomiska rättigheter och arbetstagar rättigheter i Ryssland fortfarande en källa till oro, en åsikt som delas av EESK.

5.6 När det gäller arbetstagares rättigheter är mötesfriheten ett mycket problematiskt område – aktivister uppger att det nästan är omöjligt att strejka utan att bryta mot lagen⁽²³⁾. Dessutom saknas det en tydlig definition av diskriminering i den ryska lagstiftningen, vilket innebär att det är lätt för arbetsgivare att diskriminera nuvarande och eventuella framtida anställda på grundval av kön, ålder och fackföreningsmedlemskap. Missgynnade grupper av anställda, t.ex. fångar eller minoriteter, är särskilt sårbara och de fackligt aktiva saknar ett effektivt rättsligt skydd mot påtryckningar och förföljelser⁽²⁴⁾.

5.7 Centrum för sociala rättigheter och arbetstagar rättigheter, Rysslands enda tematiska tankesmedja, rapporterade om 1 395 fall av arbetsrelaterade protester åren 2007–2013, och antalet ökar för varje år⁽²⁵⁾.

6. Medier och yttrandefrihet

6.1 Informationsfriheten och mediefriheten i Ryssland befinner sig under attack. Efter att ärekränkning kriminaliserades på nytt antog man 2014 en uppsättning nya lagar som syftar till att begränsa pressen och internet. Flera oberoende medieaktörer – i tryckta medier, radio och på internet – lades ned eller tvingades byta ägare, personal och redaktionell policy. Den senaste tidens åtgärder står utan tvivel i motsättning till både de formella bestämmelserna och andemeningen i Rysslands internationella åtaganden.

6.2 Lagen om information och informationsteknik (ändrad i februari 2014) gör det nu möjligt att blockera webbplatser på begäran av allmän åklagare om de påstås innehålla "extremistiskt" innehåll eller uppmana till massupplopp eller sammankomster utan tillstånd.

6.3 Lagstiftningen mot terrorism ändrades i maj, då det tillkom nya regler för bloggare med en läsekrets på över 3 000 dagliga besök. Sådana bloggare måste nu registrera sig hos Roskomnadzor och måste därefter följa den ryska massmedielagstiftningen för bloggar (vilket bland annat innebär begränsningar under val). De kan även åläggas att avslöja sina riktiga namn och andra uppgifter, samt hållas ansvariga för tredje parter kommentarer på deras inlägg. Underlåtenhet att registrera sig är belagd med böter.

⁽²⁰⁾ RSPP har formella kontakter med BusinessEurope och är medlem av IOE/ILO.

⁽²¹⁾ Ryska federationens industri- och handelskammare är medlem av Eurochambers.

⁽²²⁾ Både FNPR och KTR är medlemmar av Internationella fackliga samorganisationen (IFS) och dess regionala struktur för Europa – Pan-European Regional Council (PERC).

⁽²³⁾ <http://www.unionstoday.ru/news/actual-18/2013/09/26/18592>

⁽²⁴⁾ Presidentrådet för mänskliga rättigheter diskuterade denna fråga den 18 april 2014.

⁽²⁵⁾ <http://trudprava.ru/expert/analytics/protestanalyt/1047>

6.4 EU och det internationella samfundet anser också att ett annat lagstiftningsinitiativ är mycket oroande, nämligen ett förslag om att utländska investeringar i ryska medieföretag ska begränsas till 20 % från och med januari 2016.

Bryssel den 10 december 2014.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE

III

(Förberedande akter)

EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN

EESK:S 503:E PLENARSESSION DEN 10–11 DECEMBER 2014

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – Forskning och innovation som källor till förnyad tillväxt

*(COM(2014) 339 final – SWD(2014) 181 final)**(2015/C 230/09)***Föredragande: Gerd WOLF**

Den 10 juni 2014 beslutade Europeiska kommissionen att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – Forskning och innovation som källor till förnyad tillväxt

COM(2014) 339 final – SWD(2014) 181 final.

Facksektionen för inre marknaden, produktion och konsumtion, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 19 november 2014.

Vid sin 503:e plenarsession den 10 och 11 december 2014 (sammanträdet den 11 december 2014) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén enhälligt följande yttrande.

1. Sammanfattning och rekommendationer

1.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén stöder helhjärtat de föreslagna åtgärderna och det mål som kommissionen presenterar. Genomförandet ligger emellertid främst inom medlemsstaternas befogenheter och ansvarsområden.

1.2 Med tanke på den otillräckliga hävstångseffekt som kommissionen har på de berörda politikområdena i medlemsstaterna appellerar kommittén till samtliga relevanta aktörers goda vilja, konstruktiva inställning och beslutskraft när det gäller att prioritera denna brådskande men svåra uppgift, och med konsekvens men utan ytterligare byråkratiska mekanismer slutföra den framgångsrikt.

1.3 EESK anser att följande uppgifter bör prioriteras:

— Bygga upp och ytterligare stärka utmärkt forsknings- och utvecklingskapacitet och innovationscentrum, med de hittills mest framgångsrika exemplen som förebild. Anpassa universitetsutbildning och universitetens utrustning och engagemang för detta mål.

- Främja grundforskning som grogrund för framtida innovation på ett tillräckligt och hållbart sätt.
- Ändra grundinställningen i samhället så att det främjar, stöder och belönar innovation. Administrativa, ekonomiska och sociala hinder måste identifieras, utvärderas och, vid behov, minskas eller helt och hållet undanröjas.
- Främja och skydda små och medelstora företag, nystartade företag och företag inom den sociala ekonomin i tillräcklig utsträckning, eftersom de är hörnstenen i varje effektiv innovationspolitik.
- Fullborda det europeiska området för forskning och innovation.
- Skapa en attraktiv och stabil europeisk arbetsmarknad för forskare, och slutgiltigt och effektivt undanröja specifika sociala nackdelar.

1.4 För en närmare redogörelse hänvisar kommittén till nedanstående punkter.

2. Sammanfattning av kommissionens meddelande (mycket kortfattad)

2.1 Meddelandet är kopplat till strävan att avsevärt öka potentialen i forskning och innovation (FoI) som en nödvändig källa till förnyad tillväxt. Detta ska uppnås genom att man ökar kvaliteten på de investeringar som krävs för budgetkonsolideringen inom ramen för medlemsstaternas tillväxtfrämjande strategier.

2.2 Kommissionen föreslår mot den bakgrunden följande:

- i) I linje med begreppet tillväxtvänlig budgetkonsolidering bör medlemsstaterna främja tillväxtfrämjande utgifter, särskilt för forskning och innovation.
- ii) Investeringarna bör kombineras med reformer för att öka kvaliteten, effektiviteten och verkningarna av offentliga FoI-utgifter och företagens investeringar i FoI.

iii) Medlemsstaterna bör inrikta sig på tre huvudsakliga reformområden:

- Kvaliteten i strategiutvecklingen och den politiska beslutsprocessen.
- Programmens kvalitet och stödmekanismer.
- Kvaliteten på de institutioner som arbetar med forskning och innovation.

2.3 Kommissionen vill på så sätt stödja medlemsstaterna och utnyttja de erfarenheter som gjorts inom ramen för flaggskeppsinitiativet ⁽¹⁾ *Innovationsunionen* och det europeiska forskningsområdet.

2.4 Det är därför nödvändigt att stärka det bredare innovationsekosystemet och skapa lämpliga ramvillkor för EU-företagen.

2.5 Viktiga framsteg har gjorts sedan verksamheten inleddes inom ramen för innovationsunionen. Det krävs emellertid ytterligare insatser för att

- fördjupa den inre marknaden,
- underlätta och bredda tillgången till finansiering,
- stärka innovationskraften hos den offentliga sektorn,
- skapa stabila arbetstillfällen inom kunskapsintensiv verksamhet,
- utveckla humankapital med innovationsförmåga,
- främja spetsforskning,

⁽¹⁾ COM(2010) 546 final.

- stärka den externa dimensionen av FoI-politiken och
- stärka forskningens och innovationens förankring i samhället.

2.6 Kommissionen uppmanar rådet att inleda diskussioner på grundval av kommissionens meddelande och dess förslag.

3. Allmänna kommentarer

3.1 Forskning och innovation hänger nära samman med upplysningstiden ⁽²⁾ och har på kort tid gett mänskligheten de största framsteg i fråga om kunskap, hälsa, teknisk kompetens och välbefinnande som någonsin har uppnåtts. Forskning och innovation är de drivande krafterna bakom fortsatt ekonomisk tillväxt och sociala framsteg.

3.2 Detta har också länder utanför Europa förstått, och därför ökar den globala kunskaps- och innovationskonkurrensen alltmer. I dag byggs betydande vetenskapliga och tekniska centrum upp, framför allt också i Asien, samtidigt som man också mycket dynamiskt fortsätter att stärka forsknings- och innovationskapaciteten.

3.3 Kommittén stöder helhjärtat det mål och de åtgärder som presenteras i kommissionens meddelande, eftersom de motsvarar de rekommendationer som EESK ofta upprepat ⁽³⁾.

3.4 Desto viktigare är därför frågan om hur de föreslagna åtgärderna ska genomföras och vilka resurser som finns tillgängliga. Som kommissionen påpekar ligger de aktuella problemen och uppgifterna huvudsakligen inom medlemsstaternas behörighet.

3.5 Kommissionens möjligheter att ekonomiskt och målinriktat påverka forsknings- och innovationspolitiken i medlemsstaterna bygger i första hand på den tillgängliga budgeten för **Horisont 2020**. Kommittén har flera gånger påpekat att dessa medel endast har en svag hävstångseffekt.

3.6 Kommittén appellerar därför till samtliga berörda aktörers goda vilja, konstruktiva inställning och beslutskraft när det gäller att prioritera denna brådskande uppgift, och successivt, konsekvent och utan ytterligare byråkratiska mekanismer slutföra den framgångsrikt.

3.7 Därför är det nödvändigt att alla EU-medlemsstater kommer vidare i utvecklingen. Det handlar särskilt om att i alla medlemsstater, särskilt i de minst utvecklade inom detta område, bygga upp modern spetsforsknings- och utvecklingskapacitet och innovationscentrum, samt att anpassa universitetsutbildning och utrustning till detta mål. Europa behöver universitet i världsklass. Därför bör man prioritera främjandet av universitet och forskningsinstitut som grogrund för innovativa personer och idéer.

3.8 Detta förutsätter först och främst lämpliga strukturreformer (inklusive internationell kvalitetsbedömning) och att medel från **EU:s strukturfonder och Sammanhållningsfonden** beviljas och sätts in för denna uppgift. Detta är något som kommissionen måste begära och följa upp. Detta kommer att frigöra synergier och minska innovationsklyftan i Europa.

3.9 Om ett modernt och framgångsrikt vetenskaps- och forskningssystem inte redan finns, måste det utvecklas genom ett utbyte av erfarenheter och genom en inlärningsprocess. I det sammanhanget måste man anlita framstående och erfarna specialister och ge dem egenansvar och handlingsutrymme samt tillräcklig och tillförlitlig finansiering. Här kan också partnerskapsstrategin **"Twinning of Excellence"** ("partnersamverkan för spetskompetens"), där redan befintliga kompetenskluster fungerar som partner, spela en positiv roll.

3.9.1 Kommittén varnar dock för alltför stor likriktning och den förlust av systemkonkurrens som detta leder till eftersom denna konkurrens är en viktig grogrund för framtida innovationer. Vi varnar också för alltför formaliserade bedömningskriterier. Å andra sidan är internationell inbördes granskning den bästa tillgängliga åtgärden, och något som man inte kan avstå från när det gäller att bedöma och säkerställa den kvalitet som krävs av FoU över hela Europa, trots vissa svagheter i samband med bedömningen av revolutionerande idéer.

⁽²⁾ *Science as Public Culture* – Jan Golinski – Cambridge University Press.

⁽³⁾ T.ex.: EUT C 132, 3.5.2011, s. 39, EUT C 181, 21.6.2012, s. 111, EUT C 44, 15.2.2013, s. 88, EUT C 76, 14.3.2013, s. 31, EUT C 76, 14.3.2013, s. 43, EUT C 341, 21.11.2013, s. 35, EUT C 67, 6.3.2014, s. 132.

3.10 Tidsperioden från FoI-investeringarna fram till att de innovationer som tas fram blir framgångsrika är ibland mycket lång, och orsakssambandet är därför särskilt svårt att förutse och bedöma.

3.11 Det är ändå sedan länge känt att korrelationen mellan å ena sidan ekonomisk styrka och välstånd i en stat (i den mån de inte främst grundar sig på tillgången till råvaror) och å andra sidan landets investeringar i forskning och innovation och den innovationskraft som detta leder till är särskilt stark.

3.12 Europa behöver därför ett gemensamt forskningsområde som är effektivt, öppet och attraktivt för de bästa begåvningarna från hela världen, med en därtill anpassad invandringspolitik, och där de deltagande nationella vetenskapliga systemen samarbetar mer effektivt på europeisk nivå, med starkare förbindelser externt med de mest framgångsrika internationella instituten.

3.13 På samma sätt behöver Europa politiska insatser och en grundinställning i samhället som främjar, stöder och belönar innovation och skapar förutsättningar för en stark företagaranda. Detta kräver bland annat att man kartlägger, utvärderar och, vid behov, minskar eller undanröjer administrativa, ekonomiska och sociala hinder i syfte att stärka och förbättra innovationsekosystemet.

3.14 Detta kräver en forsknings- och innovationspolitik i EU:s medlemsstater som kopplar samman nationella åtgärder med europeiska och internationella initiativ och leder till samverkan mellan politik, vetenskap, näringsliv och civilsamhälle också på europeisk nivå men som samtidigt har kopplingar till lokala och regionala initiativ.

3.15 Vid sidan av offentligt finansierad FoI-verksamhet är det nämligen särskilt de företag som gör stora investeringar i forskning och utveckling som sedan också når framgångar på marknaden med nya produkter, tjänster och processer. Dessa företag, däribland företag inom den sociala ekonomin, spelar en viktig roll när det gäller att genom innovation säkra Europas ställning på världsmarknaden och att skapa och bibehålla arbetstillfällen i Europa.

3.16 Detta gäller tyvärr inte alla stora företag. En orsak till detta kan vara en systembetingad aversion hos företagsledningarna mot de marknadsrisker som är förknippade med omvälvande teknik⁽⁴⁾. Flygplanet uppfanns och vidareutvecklades ju inte av järnvägs- eller sjöfartsindustrin, och de innovationer som utvecklats av Microsoft och Apple togs inte fram av de el- och elektronikkoncerner som tidigare dominerade marknaden.

3.17 I stället är det ofta företagssamma personer eller tvärvetenskapliga forskarlag, eller till och med utomstående som kommer med nya idéer, eller som saluför dessa. Små och medelstora företag, nybildade företag och företag inom den sociala ekonomin har därför en särskilt viktig roll. Dessa företag måste därför främjas och skyddas i tillräcklig utsträckning, eftersom de är grundpelare i en effektiv innovationspolitik.

3.18 Som redan redovisats i detalj i yttrandet om innovationsunionen⁽⁵⁾ finns det också en stor innovationspotential inom hela spektrumet av mänskliga relationer och organisationsformer, inklusive företag i den sociala ekonomin. Dessa omfattar hela den vetenskapliga, ekonomiska och sociala skalan, vilket behandlas i andra punkter. Innovationer är dock inte nödvändigtvis produkten av systematisk forskning och utveckling, utan kan också vara resultatet av fältarbete och erfarenheter från sådant arbete. Detta gäller bl.a. följande:

— Innovativa arbetsplatser.

— Samarbete mellan arbetsmarknadens parter och företrädare för det civila samhället.

— Sociala innovationer som syftar till att beakta alla behov som marknaden eller den offentliga sektorn inte tagit tillräcklig hänsyn till.

⁽⁴⁾ Se t.ex. Clayton M. Christensen "The Innovator's Dilemma" Harper Business.

⁽⁵⁾ EUT C 132, 3.5.2011, s. 39.

— Arbetstagarnas roll som källor till kunskaper och idéer.

Kommittén stöder på nytt ⁽⁶⁾ kommissionens mål att ytterligare uppmuntra sådana innovationer fullt ut.

4. Särskilda kommentarer

4.1 Kommittén upprepar att det finns starka ömsesidiga kopplingar mellan forskning och innovation, men det finns också skillnader mellan dem, samt att de kräver olika förhållanden för att blomstra ⁽⁷⁾. Det handlar om att erkänna de individuella förutsättningarna för dessa förhållanden, men samtidigt koppla samman dem i största möjliga utsträckning.

4.2 När det gäller användningen av offentliga medel, dvs. de finansiella medel som härrör från skatter på enskilda och företag och som fördelas genom demokratiska processer – har kommittén nyligen klargjort ⁽⁸⁾ att allt stöd från kommissionens sida (stöd som ju härrör från offentliga medel) bör inriktas på sådana uppgifter som har mindre chans att få privat stöd. Detta kan ha följande typiska orsaker:

- Det finns en stor utvecklingsrisk, men om uppgiften lyckas medför det stor nytta.
- De kostnader som uppstår är mycket höga och förutsätter att medel samlas från flera offentliga källor.
- Det tar för lång tid innan uppgiften ger någon användbar nytta.
- Det handlar om övergripande eller viktig möjliggörande teknik (t.ex. nya material).
- Resultatet kan inte saluföras direkt, men det handlar om en allmän social eller miljöbetingad nödvändighet.

4.3 När det gäller att främja forskning och utveckling kan kommittén sammanfatta sin ståndpunkt på följande sätt. Stödet bör utformas med följande i åtanke:

- Grundforskning bör främjas i tillräcklig utsträckning, både för att främja nya och fördjupa befintliga kunskaper om naturen och som grogrund för nya idéer och grundläggande innovationer. Det kan aldrig inskränkas till den del av Horisont 2020-programmet som förvaltas av Europeiska forskningsrådet utan bör också vägas in i alla andra delar av programmet.
- Forskningsfriheten och den vetenskapliga friheten ska respekteras och skyddas.
- Kvalitet ska även fortsättningsvis vara det högsta bedömningskriteriet när forskningsuppdrag beviljas.
- Gränsöverskridande samarbete och gemensamt utnyttjande av kapacitet.
- Skapa en öppen och attraktiv europeisk arbetsmarknad för forskare, och slutgiltigt och effektivt undanröja eller kompensera de sociala nackdelar som föranleds av alltför många tidsbegränsade kontrakt och gränsöverskridande rörlighet.
- Anpassa ramvillkor och administrativa regler till vad en effektiv vetenskap behöver.
- Sörja för optimal spridning, tillgång till och överföring av vetenskaplig kunskap ⁽⁹⁾.
- Stärka den internationella dimensionen av det europeiska forskningsområdet.

4.3.1 Kommittén upprepar sin begäran ⁽¹⁰⁾ att man slutgiltigt och effektivt ska undanröja sociala risker och nackdelar för forskare, vilka uppstått till följd av en nödvändig och önskad gränsöverskridande rörlighet samt till följd av bristen på stabila arbetstillfällen. Kommittén välkomnar därför kommissionens senaste initiativ (Resaver) ⁽¹¹⁾, om att underlätta forskares rörlighet i Europa genom ett nytt alleuropeiskt pensionssystem. Detta verktyg ska göra det möjligt för forskare att flytta till en annan medlemsstat utan att behöva oroa sig för att deras pensionsrättigheter ska gå förlorade. Kommittén anser att detta är ett steg i rätt riktning, men kan ännu inte utvärdera det valda tillvägagångssättet.

⁽⁶⁾ Se fotnot 3.

⁽⁷⁾ EUT C 218, 11.9.2009, s. 8.

⁽⁸⁾ EUT C 67, 6.3.2014, s. 132.

⁽⁹⁾ Se EUT C 218, 11.9.2009, s. 8.

⁽¹⁰⁾ EUT C 110, 30.4.2004, s. 3; EUT C 76, 14.3.2013, s. 31.

⁽¹¹⁾ Pressmeddelande från kommissionen av den 1 oktober 2014.

4.3.2 EESK går i detta yttrande inte in på de särskilda forskningsteman, eftersom de behandlades i detalj i kommitténs yttrande om Horisont 2020. Kommittén upprepar att det även i detta sammanhang krävs en tillräcklig hävstångseffekt på programmets mål i medlemsstaterna.

4.4 När det gäller att främja innovationer sammanfattar kommittén sin ståndpunkt på följande sätt. Innovationer uppstår som regel i följande fall:

- Som en lösning på samhälleliga behov och utmaningar eller för att åtgärda brister, oavsett om de är av mer teknisk eller mer social karaktär.
- Till följd av produktutveckling eller produktförbättring i syfte att förbättra kvalitet eller försäljning.
- Som en följd av ny kunskap inom grundforskningen i syfte att bättre hantera redan kända problem.
- Som ett resultat av nya idéer, för att skapa helt nya möjligheter på områden som resor (flyg), navigering (GPS) eller kommunikation och minskad arbetsbörda (internet).
- För att tillgodose tidigare inte kända behov.
- Som verktyg för forskning eller som en biprodukt av den. Det kan handla om ny viktig möjliggörande teknik. Ett tydligt exempel är "World Wide Web", som utvecklades av CERN⁽¹²⁾, en fyrbåk i europeisk forskning och bland dess forskningsinitiativ. Syftet var att koppla samman centrumet i Genève med samarbetande universitet och forskningsinstitut för att göra forskningsdata tillgängliga och för att skapa kopplingar till forskningsprogrammet. Dess enorma ekonomiska och sociala potential erkändes och utnyttjades tyvärr inte tillräckligt snabbt i Europa. Dess betydelse kan ännu inte bedömas helt.

4.5 Dessa idéer kan ofta endast omsättas i innovation och innovativa produkter genom att det bildas nya företag. Därför är en av de viktigaste politiska åtgärderna för att främja innovation att man stöder och hjälper sådana företag att etablera sig och under de första kritiska 5–10 åren.

4.6 Trots att innovationer på det hela taget hittills alltid har gynnat mänskligheten och därmed på ett avgörande sätt bidragit till välbefinnande och konkurrenskraft, möter de ibland svåra sociala och ekonomiska hinder eftersom det nya ofta först uppfattas som ett hot mot näringsliv, handel, samhälle och politik.

4.7 Innovationer kan mycket riktigt orsaka ekonomiska eller sociala omvälvningar som tränger bort specifika sektorer och företag och i ett första skede leder till att arbetstillfällena går förlorade eller till att dominerande samhällsklasser försvagas, och inte förrän på längre sikt utvecklar sin samhällsnytta och produktiva potential till fullo. Exempel på detta är den mekaniska vävstolen, införandet av arbetsmarknadsparter, genteknik, Google och Amazon, eller införandet av teknik för att utnyttja förnybar energi. Dessutom kan samhällets och företagens anpassningsförmåga (amorteringscykler) överväldigas av alltför snabba innovationsdrivna omvälvningar.

4.8 De betänkligheter som detta lett till hos enskilda sociala grupper har föranlett kommissionen⁽¹³⁾ att införa begreppet "ansvarsfull forskning och innovation"⁽¹⁴⁾. Med tanke på forskningens och innovationens avgörande betydelse som drivkraft och grund för dagens levnadsstandard och kunskaper samt som viktig grogrund för de historiska upplysningsprocesser som utmynnat i avgörande tankar och idéer om mänskliga rättigheter och maktindelning inom staten, anser kommittén dock att detta begrepp är vilseledande och ensidigt. Av denna anledning rekommenderar kommittén att man ser över dess inverkan på det samhälleliga värdet av forskning och innovation.

⁽¹²⁾ <http://home.web.cern.ch/topics/birth-web>

⁽¹³⁾ COM: Towards Responsible Research and Innovation in the Information and Communication Technologies and Security Technologies Fields-ISBN 978-92-79-20404-3.

⁽¹⁴⁾ T.ex. www.consider-project.eu

4.8.1 Naturligtvis måste forskning och innovation ske enligt gällande lagstiftning och etiska principer.

4.8.2 Denna uppmaning gäller emellertid även alla andra verksamheter i samhällslivet, oavsett om det rör medicin, näringsliv, journalistik, lagstiftning, politik eller rättspraxis. Kommittén anser därför att det är olämpligt att begreppet ansvarsfullt beteende endast och uttryckligen ska gälla forskning och innovation.

4.9 Utöver dessa mer grundläggande hinder är det emellertid också kravet på företag att respektera Europas hela – och fragmenterade – lagstiftning som (vid sidan av den avgörande finansieringsfrågan) bereder innovativa nyföretagare de största svårigheterna.

4.9.1 Kommittén upprepar därför sin rekommendation⁽¹⁵⁾ att nystartade företag som inte har uppnått kritisk storlek skulle kunna få en viss karenstid och visst handlingsutrymme. Detta skulle kunna åstadkommas genom en undantagsklausul som under denna tidsperiod befriar dessa företag från de flesta av de annars vanligt förekommande administrativa bördorna och bestämmelserna, så att de får visa sina vetenskapliga och tekniska möjligheter till framgång.

4.10 Såsom vi framhållit i tidigare yttranden, som vi hänvisar till när det gäller ytterligare detaljerade rekommendationer – t.ex. om sociala innovationer – stöder kommittén därför kommissionens mål att *"stärka det bredare innovationsekosystemet och skapa lämpliga ramvillkor för att stimulera EU-företagens innovationskapacitet"*. Detta innebär framför allt att innovationshinder måste upptäckas och undanröjas.

4.10.1 Sålunda kan alltför detaljerade tekniska regler och begränsningar utgöra en flaskhals för innovation. Detta gäller t.ex. de detaljerade bestämmelser som kommissionen överväger i samband med energieffektivitetsinitiativet.

4.10.2 Denna strävan måste syfta till att på bästa möjliga och hållbara sätt värna om medborgarnas och konsumenternas välbefinnande, hälsa och säkerhet även i framtiden.

4.10.3 Dessutom bör man med beaktande av historien undersöka om en alltför strikt tolkning av försiktighetsprincipen, t.ex. när det gäller konsumentskyddet eller utvecklingen av nya medicinska förfaranden, gör att modet att söka efter nya, effektiva lösningar hämmas.

4.11 Kommittén anser att detta – trots de obestridliga europeiska framgångarna inom forskning och utveckling samt inom många näringslivssektorer – inte bara förutsätter ett fullbordande av den inre marknaden och det europeiska forskningsområdet, utan också en analys av de bakomliggande orsakerna till att man i Europa är mindre innovationsvänlig än i t.ex. Förenta staterna eller vissa asiatiska stater. Varför är Microsoft, Google, Facebook eller Monsanto inte europeiska företag? Eller varför finns det inte till och med ett "bättre" Google eller Monsanto, som bättre skulle uppfylla medborgarnas behov, framvuxet inom ramen för EU-politikens inflytande?

4.12 Det handlar om en grundläggande attityd i samhället, om att man inte i första hand betraktar innovationer som en risk eller ett hot, utan som en möjlighet till ytterligare framsteg, fler arbetstillfällen, för EU:s ekonomiska styrka och konkurrenskraft och för den europeiska samhällsmodellens utformning. Vi behöver en ny och bättre balans mellan försiktighet och risktagande, mellan små risker och stora faror, mellan reglering och handlingsutrymme.

Bryssel den 11 december 2014.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE

⁽¹⁵⁾ EUT C 132, 3.5.2011, s. 39.

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ”Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – Programmet om lagstiftningens ändamålsenlighet och resultat (Refit): Lägesrapport och framtidsutsikter”

COM(2014) 368 final

(2015/C 230/10)

Föredragande: Denis MEYNENT

Den 1 oktober 2014 beslutade Europeiska kommissionen att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – Programmet om lagstiftningens ändamålsenlighet och resultat (Refit): Lägesrapport och framtidsutsikter

COM(2014) 368 final.

Facksektionen för inre marknaden, produktion och konsumtion, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 19 november 2014.

Vid sin 503:e plenarsession den 10–11 december 2014 (sammanträdet den 10 december 2014) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 136 röster för, 2 röster emot och 4 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EESK noterar framstegen i genomförandet av det program om lagstiftningens ändamålsenlighet och resultat (Refitprogrammet) som fastställts av kommissionen. Vi ser positivt på att kommissionen strävar efter att förbättra processen och instrumenten. Av principskäl vill vi erinra om kommitténs tidigare yttranden⁽¹⁾.

1.2 EESK stöder en minskning av de bördor som tynger de små och medelstora företagen, mikroföretagen (testet för små och medelstora företag) och medborgarna i de fall då det finns enklare sätt att uppnå de mål som lagstiftningen syftar till att uppfylla. Vi vill dock erinra om att en sund offentlig styrning förutsätter att man förfogar över relevanta och grundläggande uppgifter och upplysningar för att politiken ska kunna genomföras, kontrolleras och utvärderas.

1.3 EESK vill framhålla att syftet med principen om att tänka småskaligt först varken är eller får vara att undanta mikroföretag och små och medelstora företag från tillämpning av lagstiftningen. Det handlar snarare om att vid utformningen av lagstiftningen ta hänsyn till att den även ska gälla för små strukturer, utan att förverkligandet av det mål som fastställs i lagstiftningen för den skall påverkas.

1.3.1 EESK vill understryka att tillämpningen av denna princip inte får strida mot allmänintresset, som bland annat inbegriper att medborgarna, arbetstagarna och konsumenterna ska skyddas mot de risker som de utsätts för.

1.4 Kommittén är mycket oroad över påståendena om bristerna avseende de sociala eller miljömässiga konsekvensanalyserna och uppföljningen av samråden. Vi vill uppmana kommissionen att visa prov på större öppenhet och att motivera varför en bestämmelse eller ett förslag till bestämmelse ska – alternativt inte ska – bli föremål för en konsekvensbedömning eller en utvärdering i efterhand.

1.5 EESK uppmanar kommissionen att se till att de ekonomiska, sociala och miljömässiga dimensionerna tas med i en integrerad och balanserad analys. Vi anser i själva verket att kommissionens mål endast kan uppnås om alla dessa dimensioner – och samtliga aktörers farhågor – beaktas.

1.6 Smart lagstiftning innebär inte ett undantag från kravet på att respektera bestämmelserna om skydd för medborgare, konsumenter och arbetstagare, jämställdhetsnormerna eller miljöstandarderna, och den får inte heller leda till att förbättringar förhindras.

1.7 EESK anser att en smart lagstiftning bör respektera den inre marknadens sociala dimension i enlighet med fördraget, bland annat när det gäller införlivandet av de avtal som förhandlats fram inom ramen för den europeiska sociala dialogen.

⁽¹⁾ EUT C 48, 15.2.2011, s. 107, EUT C 248, 25.8.2011, s. 87 och EUT C 327, 12.11.2013, s. 33.

1.8 EESK vill uppmana kommissionen att i högre grad beakta de synpunkter som framförs vid samråden och att motivera på vilket sätt man tagit eller inte tagit hänsyn till dessa. Mer generellt vill vi föreslå kommissionen att ge samråden en bättre struktur, bland annat på en institutionell och representativ grund, samt att dra nytta av de resurser som finns i befintliga representativa rådgivande organ eller deras motsvarigheter, både på EU-nivå och i medlemsstaterna och regionerna.

1.9 EESK kommer att reagera positivt på kommissionens allmänna upprop till samarbete med arbetsmarknadens parter och det civila samhället. Kommittén är beredd att delta mer aktivt i programmet, utan att det påverkar de andra formerna för den europeiska sociala dialogen.

1.10 EESK samtycker till genomförandet av de utvärderingar i efterhand som kommissionen föreslår, under förutsättning att de genomförs efter en viss tid. I annat fall skulle Refitprogrammet utgöra en källa till instabilitet och permanent rättslig osäkerhet för medborgarna och företagen.

1.11 EESK anser att kommissionen redan besitter tillräcklig kunskap för att kunna förbättra processen. En förutsättning för att EESK ska stödja kommissionens förslag om inrättande av en ny högnivågrupp för att bistå arbetet i framtiden är att den medför ett verkligt mervärde.

2. Sammanfattning av kommissionens dokument – Programmet om lagstiftningens ändamålsenlighet och resultat: Lägesrapport och framtidsutsikter

2.1 I linje med tidigare meddelanden om Refit⁽²⁾ med koppling till meddelandena om Bättre lagstiftning⁽³⁾ och Smart lagstiftning, erinrar kommissionen om att EU-lagstiftningen har stor betydelse för tillväxt och sysselsättning.

2.2 Kommissionen understryker att detta väcker många förväntningar både bland företagen (lika spelregler och främjad konkurrenskraft) och allmänheten (skydd av deras intressen, bland annat i fråga om hälsa och säkerhet, miljö och personlig integritet).

2.3 Det viktiga är att hålla lagstiftningen enkel: Man får inte gå utöver vad som är absolut nödvändigt för att nå det politiska målet och undvika överlappande lager av reglering.

3. Allmänna kommentarer

3.1 EESK stöder de allmänna målen i Refitprogrammet som utarbetats av kommissionen, och kommittén vill hänvisa till sina yttranden⁽⁴⁾ om programmet Bättre lagstiftning och om Smart lagstiftning, framför allt till lösningarna när det gäller de små och medelstora företagens behov.

3.2 Kommittén ställer sig positiv till en minskning av de bördor och den byråkrati som åläggs de små och medelstora företagen, mikroföretagen och medborgarna. Kommissionen bör i själva verket fokusera på kvaliteten snarare än på kvantiteten och prioritera en minskning av de administrativa bördorna, som betraktas som kostnader för företagen och bromsar deras konkurrenskraft och innovation liksom skapandet av arbetstillfällen. Det säger sig självt att detta bör ske med beaktande av de syften och mål som skyldigheterna avser.

3.3 Det finns anledning att undvika överlappningar i fråga om den information som efterfrågas, men en sund offentlig styrning förutsätter också tillgång till relevanta och grundläggande uppgifter och upplysningar för att politiken ska kunna genomföras, kontrolleras och utvärderas.

⁽²⁾ "EU-lagstiftningens ändamålsenlighet", COM(2012) 746 final, och "Programmet om lagstiftningens ändamålsenlighet och resultat (Refitprogrammet): resultat och nästa steg", COM(2013) 685 final.

⁽³⁾ "Tredje strategiska översynen av programmet 'Bättre lagstiftning' i Europeiska unionen", COM(2009) 15 final, Meddelande från kommissionen "Smart lagstiftning i Europeiska unionen", COM(2010) 543 final, och Meddelande från kommissionen "Smart lagstiftning – tillgodose de små och medelstora företagens behov", COM(2013) 122 final.

⁽⁴⁾ EUT C 327, 12.11.2013, s. 33, EUT C 248, 25.8.2011, s. 87 och EUT C 48, 15.2.2011, s. 107.

3.4 EESK delar kommissionens uppfattning att behovet av rättssäkerhet och rättslig förutsägbarhet inte talar för kortsiktiga lösningar. Varje omarbetning av lagstiftningen måste övervägas noga och vara långsiktig, för att förutsägbarhet, rättssäkerhet och öppenhet ska kunna säkerställas.

3.5 Smart lagstiftning innebär inte ett undantag från kravet att respektera bestämmelserna om skydd för medborgare, konsumenter och arbetstagare ("att smart lagstiftning varken bör undergräva arbetstagarnas rättigheter eller minska deras grundläggande skyddsnivå, särskilt i fråga om hälsa och säkerhet på arbetsplatsen" ⁽⁵⁾), jämställdhetsnormerna eller miljöstandarderna. En smart lagstiftning ska möjliggöra framsteg och förbättringar.

3.6 I detta sammanhang ställer sig kommittén positiv till att kommissionen bekräftar att Refit inte ruckar på etablerade politiska mål eller genomförs på bekostnad av enskildas, konsumenters eller arbetstagares hälsa och säkerhet eller på bekostnad av miljön. EESK understryker emellertid att det här inte bara handlar om att undvika negativa effekter på medborgarnas hälsa utan om att se till att man agerar i allmänhetens intresse för att ge befolkningen ett lämpligt skydd mot alla de risker de utsätts för, oavsett om det rör sig om hälsorisker eller inte. Vid Europeiska rådets möte den 26–27 juni 2014 och vid Europaparlamentets plenarsammanträde den 4 februari 2014 uttrycktes liknande farhågor ⁽⁶⁾.

3.7 EESK anser att en smart lagstiftning bör respektera den inre marknadens sociala dimension i enlighet med fördraget, bland annat när det gäller införlivandet av de avtal som förhandlats fram av arbetsmarknadens parter inom ramen för den europeiska sociala dialogen.

3.8 Enligt EESK:s uppfattning bör Refit i linje med kommissionens önskemål vara ett gemensamt mål för EU, medlemsstaterna, arbetsmarknadens parter och andra berörda parter. Det är viktigt att skapa förtroende och se till att det inte råder några missförstånd kring programmets målsättningar. Vissa åtgärder som aviserats eller vidtagits ⁽⁷⁾ har i själva verket väckt misstro bland en del berörda parter och medborgarna.

3.9 EESK anser i själva verket att kommissionens mål endast kan uppnås om samtliga aktörers farhågor beaktas.

4. Programmets genomförande

4.1 EESK noterar framstegen i genomförandet av Refitprogrammet. Framför allt ställer vi oss positiva till att kommissionen strävar efter att förbättra instrumenten, bland annat genom ett samråd om genomförandet av konsekvensbedömningar och om själva samrådsförfarandet. Det är viktigt att dessa båda övergripande inslag i programmet inte ifrågasätts.

4.2 Kombinationen av utvärderingar i efterhand och konsekvensbedömningar får inte leda till att demokratiskt antagna regler inte tillämpas i praktiken. EESK samtycker till genomförandet av de utvärderingar i efterhand som kommissionen förslår, under förutsättning att de genomförs efter en viss tid. En utvärdering i efterhand är i själva verket endast intressant om det har gått ett visst antal år från det att tidsfristen för införlivandet av en bestämmelse i nationell lagstiftning löpte ut till efterhandsutvärderingen. I annat fall skulle Refitprogrammet utgöra en källa till instabilitet och permanent rättslig osäkerhet för medborgarna och företagen.

4.3 Kommittén ställer sig positiv till att kommissionen vid flera tillfällen understryker att det är viktigt att involvera arbetsmarknadens parter, det civila samhället och de små och medelstora företagen. Vi kan konstatera att det hittills snarare har handlat om en principförklaring än om en strukturerad metod som syftar till att diskutera och ta hänsyn till de förslag som läggs fram.

⁽⁵⁾ EUT C 327, 12.11.2013, s. 33.

⁽⁶⁾ Europaparlamentets resolution av den 4 februari 2014 om EU-lagstiftningens ändamålsenlighet, subsidiaritet och proportionalitet – **19:e rapporten om bättre lagstiftning avseende 2011**, där Europaparlamentet betonar att det – förutom att det är nödvändigt att ha tillgång till en enkel, effektiv, ändamålsenlig, lättförståelig och tillgänglig lagstiftning till minsta möjliga kostnad – är viktigt att "konsekvensbedömningen av ny lagstiftning för små och medelstora företag eller stora företag dock inte får vare sig diskriminera arbetstagare på grund av företagets storlek eller medföra en försämring av arbetstagares grundläggande rättigheter, inbegripet rätten till information och samråd, arbetsvillkor, välbefinnande på arbetet och socialförsäkringsförmåner. Den får inte heller motverka en förbättring av dessa rättigheter eller skyddet av dem i samband med gamla och nya arbetsrelaterade risker".

Vid Europeiska rådets möte den 26–27 juni 2014 framhölls att "kommissionen, de övriga EU-institutionerna och medlemsstaterna uppmanas att fortsätta genomförandet av Refitprogrammet på ett ambitiöst sätt, med beaktande av skyddet av konsumenter och anställda samt hälso- och miljöfrågor".

⁽⁷⁾ Bland annat med avseende på Reach, miljön, hälsa och säkerhet på arbetet, skydd för gravida arbetstagare och bättre tillgång till föräldraledighet, hälsa och säkerhet på arbetet i frisörsalonger, muskel- och skelettsjukdomar, carcinogener och mutagena ämnen, färdskrivare, arbetstid, deltidsarbete, tillfällig anställning, information och samråd, information i anslutning till anställningskontrakt, livsmedelsmärkning och miljömärkning, bipacksedlar för läkemedel samt skyldigheter beträffande information om kostnaderna för finansiella tjänster.

4.3.1 På samma sätt anser EESK att det är nödvändigt att de strukturer som företräder det civila samhället, fackföreningarna och de små och medelstora företagen medverkar och rådfrågas via de lämpligaste kanalerna.

4.4 Om konsekvensbedömningarna

4.4.1 I konsekvensbedömningsnämndens rapporter ⁽⁸⁾ från 2012 och 2013 redogörs det för luckor i förfarandet och för de insatser som gjorts för att förbättra situationen.

Bland annat har följande uppmärksammats:

- Ett stort antal konsekvensbedömningar beaktar inte på ett korrekt sätt de olika synpunkter som framförts vid samråden och återger dem på ett skevt sätt.
- Det finns behov av att fullfölja insatserna, bland annat när det gäller att beakta konkreta alternativ (tydlighet, motivering, proportionalitet) och tillhandahålla tillräckligt detaljerad information om samtliga alternativ (och inte bara om det alternativ som är att föredra).
- Kvaliteten på analysen av de sociala konsekvenserna (positiva eller negativa) är en problematisk fråga liksom miljökonsekvensbedömningarnas räckvidd och djup.
- Behovet av att göra utvärderingar i efterhand av EU:s befintliga lagstiftning och program.
- Intresset för en integrerad analys av de ekonomiska, sociala och miljömässiga konsekvenserna.

4.4.2 I sin rapport från 2013 noterar konsekvensbedömningsnämnden en stor minskning av antalet yttranden om konsekvenserna för små och medelstora företag och mikroföretag. Som förklaring anges att kommissionen nu tar större hänsyn till dessa företag, bland annat tillämpas principen om omvänd bevisbörda på mikroföretag. Konsekvensbedömningsnämnden understryker att antalet bedömningar som avser effekterna på konkurrenskraften har ökat betydligt jämfört med 2012 (+ 30 %). Bristen på öppenhet när det gäller de synpunkter som framförts och de kritiska synpunkter som uttalats vid samråden kritiserar på nytt, och man framhåller behovet av att förklara hur de farhågor som uttryckts har beaktats.

4.4.3 EESK ser positivt på att kommissionen och konsekvensbedömningsnämnden strävar efter att förbättra processens kvalitet. Vi noterar att konsekvensbedömningarna av små och medelstora företag och mikroföretag förefaller beaktas i större utsträckning än tidigare, vilket är i linje med kommitténs tidigare yttranden om småföretagsakten, principen om att tänka småskaligt först och testet för små och medelstora företag. EESK understryker att dessa ansträngningar bör fullföljas. Vi vill framhålla att syftet med principen om att tänka småskaligt först varken är eller får vara att undanta mikroföretag och små och medelstora företag från tillämpning av lagstiftningen. Det handlar snarare om att vid utformningen av lagstiftningen ta hänsyn till att den även ska gälla för små strukturer, utan att förverkligandet av det mål som åsyftas i lagstiftningen för den skull påverkas. Enligt EESK:s uppfattning motiverar dessa principer inte att tillämpningsområdet endast avgörs av företagets storlek, och tillämpningen av dessa principer får inte strida mot allmänintresset, som bland annat inbegriper att medborgarna, arbetstagarna och konsumenterna ska skyddas mot de risker som de utsätts för.

4.4.4 Kommittén är dessutom mycket oroad över vissa av de iakttagelser som lyfts fram ovan. Vi kan konstatera att vid sidan av konsekvensbedömningarna av de ekonomiska, sociala och miljömässiga aspekterna tas även en rad andra dimensioner upp ⁽⁹⁾, trots att konsekvensbedömningsnämnden anser att kvaliteten på analysen av de sociala och miljömässiga dimensionerna ofta är otillfredsställande. EESK vill därför försäkra sig om att kommissionen förfogar över resurser för att genomföra samtliga dessa analyser samtidigt, och att detta inte inverkar negativt på den kvalitet, den balans, de mål, de mätinstrument och de parameter som anges.

4.4.5 Anledningen till att vissa projekt eller förslag inte blir föremål för konsekvensbedömningar, bland annat inom ramen för Ekofin (tvåpacken och sexpacken), är inte klar och har gett upphov till uppfattningen hos vissa berörda parter att processen är mer fokuserad på de ekonomiska (eller konkurrenskraftsinriktade) aspekterna än på de båda övriga pelarna. Såsom kommissionen understryker bör förenklingsmålet vara gemensamt och delas av alla samt grundas på gedigna och trovärdiga analyser.

⁽⁸⁾ IAB Report 2012, IAB Report 2013.

⁽⁹⁾ Förteckning över samtliga referensdokument i anslutning till konsekvensbedömningarna som anges på kommissionens webbplats (på engelska): Assessment Guidelines (januari 2009) Guidelines + Annexes 1–13; andra referensdokument från generaldirektoraten: Operational Guidelines to Assess Impacts on Micro-Enterprises (generalsekretariatet + GD Näringsliv), Operational Guidance for Assessing Impacts on Sectoral Competitiveness within the Commission Impact Assessment System – A "Competitiveness Proofing" Toolkit for use in Impact Assessments, Operational Guidance on taking account of Fundamental Rights in Commission Impact Assessments; Assessing Social Impacts, Assessing Territorial Impacts: Operational guidance on how to assess regional and local impacts within the Commission Impact Assessment System.

4.4.6 EESK uppmanar därför kommissionen att

- visa prov på större öppenhet och motivera varför en bestämmelse eller ett förslag till bestämmelse blir föremål för en konsekvensbedömning eller inte,
- se till att allmänintresset beaktas,
- vidta åtgärder för att se till att det i högre grad råder balans när man ska beakta de tre (ekonomiska, sociala och miljömässiga) dimensionerna på ett integrerat sätt och säkerställa analysernas kvalitet på denna nivå,
- i högre grad beakta de synpunkter som framförs vid samråden och motivera på vilket sätt man tagit eller inte tagit hänsyn till dessa.

4.4.7 EESK beklagar att man i kommissionens meddelande inte uttryckligen hänvisar till kommitténs roll som det civila samhällets rådgivande organ som utarbetar yttranden om grundläggande aspekter av EU-lagstiftningen. Kommittén har för avsikt att reagera positivt på kommissionens mer allmänna upprop till samarbete med arbetsmarknadens parter och det civila samhället, och vi är beredda att samarbeta mer aktivt för att förbättra processen genom samråd och tillhandahållande av sakkunskap.

4.5 Om samrådsprocessen

4.5.1 Kommissionen framhåller den viktiga roll som samråden med de berörda parterna spelar i processen, men resultaten av dessa samråd beaktas inte alltid. Andelen svar vid de öppna samråd som kommissionen lanserat, frågan om de svarandes representativitet och följaktligen svarens ibland föga representativa karaktär bidrar till att processens kvalitet försämras. EESK undrar om det ökade antalet samråd samt de medel, den tid och den tillgänglighet de erfordrar om man ska ta fram ett välgrundat svar inte utgör förklaringen till detta. Det sätt på vilket frågorna ställs kan i vissa fall dessutom förefalla leda fram till ett visst svar, vilket gör att man kan ifrågasätta processens objektivitet och opartiskhet.

4.5.2 Samråd utgör grunden för högkvalitativa lagförslag grundade på fakta. Ett adekvat samråd på ett tidigt stadium med företagen, särskilt de små och medelstora företagen, och deras företrädare skulle göra det möjligt att fatta beslut baserade på faktaanalyser, erfarenheter och synpunkter från dem som berörs av lagstiftningen och är involverade i dess genomförande. Samma gäller för olika organisationer som företräder medborgarna (arbetstagare och bidragstagare, konsumenter osv.).

4.5.3 EESK anser att man bör ge arbetsmarknadens parter och berörda intermediära organisationer högsta prioritet. Att direkt och enskilt konsultera de små och medelstora företagen och konsumenterna är inte effektivt, utgör punktinsatser och är inte representativt. De berörda organisationerna bör dessutom ha en konkret möjlighet att delta i förberedelserna av samråden och enkäterna.

4.5.4 EESK undrar därför om det inte är att föredra att bättre strukturera detta samråd på institutionell och representativ grund och dra nytta av de resurser som befintliga, representativa rådgivande organ har samt vid behov inrätta andra om det skulle visa sig vara lämpligt.

4.5.5 EESK föreslår att samråden ska ske med utgångspunkt i befintliga representativa organ inom både EU och medlemsstaterna. Vi påpekar att det i annat fall finns samrådsstrukturer som kan tjäna samma syfte.

4.5.6 EESK rekommenderar att man drar nytta av den sakkunskap och potential som finns inom de europeiska sammanslutningarna av arbetsgivare, företag, fackföreningar och icke-statliga organisationer och att man ger dem i uppdrag att utföra nödvändiga enkäter och studier i stället för att endast anlita privata konsulter.

4.5.7 Kommittén är under alla omständigheter beredd att axla sitt ansvar, utan att det påverkar den europeiska sociala dialogens övriga funktionssätt.

5. Särskilda kommentarer

5.1 EESK anser att Refitprogrammet bör vara långtgående men samtidigt enkelt, tydligt och öppet för insyn.

5.2 Ett ökat antal agendor och program (Bättre lagstiftning, Smart lagstiftning, Tänk småskaligt först osv.) leder till en viss förvirring.

Hierarkin bland dessa program och projekt samt deras samverkan måste klargöras så att allmänheten förstår vem de riktar sig till.

5.3 Det ökade antalet instanser som ingår i processen, kanalerna för samråd och handläggningen av förslagen inverkar negativt på insynen i förfarandena.

5.4 I strävan efter effektivitet och öppenhet och med hänsyn till de mekanismer som redan finns, även inom Europaparlamentet, kan EESK stödja kommissionens förslag om inrättande av en ny högnivågrupp för att bistå arbetet i framtiden endast om denna innebär ett verkligt mervärde. Vi anser i själva verket att kommissionen har tillräcklig kunskap för att kunna förbättra processen.

5.5 EESK noterar att kommissionen anser att konsekvensbedömningar bör genomföras i samtliga etapper i lagstiftningsprocessen, även i fråga om de ändringsförslag som läggs fram av medlagstiftarna. I ett system med två medlagstiftare och där strävan efter kompromisser är regel förefaller det inte lämpligt att en av dem ska ha sista ordet när det gäller konsekvensbedömningar (risk för att fördragets bestämmelser om beslutsfattandet åsidosätts).

5.6 EESK vill för övrigt erinra om att Refitprogrammets mål också är kopplat till rättstillämpningen i EU. Enligt kommissionens riktlinjer för konsekvensbedömningar ska man även undersöka om faktisk rättstillämpning i vissa fall inte löser det problem som uppmärksammats.

5.7 EESK välkomnar kommissionens insatser för att följa upp och kontrollera det faktiska genomförandet av direktiven i medlemsstaterna. Vi vill lyfta fram uppgifterna i den trettionde årsrapporten om kontrollen av EU-rättens tillämpning ⁽¹⁰⁾. I rapporten anges att förseningarna och överträdelserna oftast återfinns på miljö-, transport- och skatteområdet. EESK oroar sig över att problemen 2012 (i fallande ordning) i huvudsak rör transporter, hälso- och sjukvård, konsumentfrågor, miljön, inre marknaden och tjänster.

5.8 EESK anser att man genom att systematiskt bevilja undantag, oavsett vilket område det gäller, i själva verket skapar möjligheter för medlemsstaterna att skönmässigt utarbeta sin egen lagstiftning på nationell nivå, vilket kan bidra till att göra lagstiftningen mer komplicerad och öka rättsosäkerheten på den inre marknaden. EESK vill framhålla att kommittén i sina tidigare yttranden efterlyste att man i lämpliga fall mer systematiskt skulle använda sig av förordningar som instrument, eftersom det förutom att ge en högre rättssäkerhet skulle lösa detta problem till viss del.

5.9 EESK erinrar om sina tidigare yttranden om överreglering (s.k. gold plating) och smart lagstiftning, där man efterlyste en bättre kvalitet på de rättsakter som antas. Vi anser att det är nödvändigt att fullfölja insatserna i denna riktning för att få till stånd ett effektivt genomförande av de politiska mål som EU arbetar för.

5.10 EESK vill även framhålla att självreglering och/eller samreglering i vissa fall kan utgöra en effektiv förebyggande metod eller ett användbart komplement till lagstiftningsåtgärder, under förutsättning att de tillämpas inom ramen för en bred, begriplig och tydligt fastställd lagstiftningsram som bland annat bygger på principerna om öppenhet, oberoende, effektivitet och ansvar.

Bryssel den 10 december 2014.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE

⁽¹⁰⁾ http://ec.europa.eu/eu_law/docs/docs_infringements/annual_report_30/com_2013_726_sv.pdf

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén – Mot ett förnyat samförstånd om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter: En EU-handlingsplan

COM(2014) 392 final

(2015/C 230/11)

Föredragande: Pedro Augusto ALMEIDA FREIRE

Den 16 juli 2014 beslutade Europeiska kommissionen att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén – Mot ett förnyat samförstånd om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter: En EU-handlingsplan

COM(2014) 392 final.

Facksektionen för inre marknaden, produktion och konsumtion, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 19 november 2014.

Vid sin 503:e plenarsession den 10 och 11 december 2014 (sammanträdet den 10 december) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 144 röster för, 3 röster emot och 2 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EESK ställer sig bakom kommissionens allmänna strategi, som består i att anta

- en handlingsplan för att bekämpa intrång i de immateriella rättigheterna i Europeiska unionen; handlingsplanen omfattar en rad åtgärder som syftar till att inrikta EU:s politik för skydd av de immateriella rättigheterna på intrång som sker i kommersiell skala, i enlighet med "följ pengarna"-strategin, och
- en strategi för skydd och säkerställande av immateriella rättigheter i tredjeländer, som syftar till att fastställa ett tillvägagångssätt på internationell nivå genom att undersöka den senaste utvecklingen och lägga fram lösningar för att förbättra kommissionens nuvarande handlingsmöjligheter, för att främja strängare normer för immateriella rättigheter i tredjeländer och för att slå ut handeln med förfälskade varor,

eftersom intrång i de immateriella rättigheterna är en global företeelse som därför måste behandlas med ett helhetsgrepp.

1.2 EESK ställer sig bakom handlingsplanens mål att bekämpa intrång i de immateriella rättigheterna i kommersiell skala, eftersom de inverkar menligt på investeringarna i innovation och skapandet av hållbara arbetstillfällen i EU och leder till att skatteintäkter går förlorade.

1.3 EESK noterar med intresse den allt viktigare roll som Byrån för harmonisering inom den inre marknaden (BHIM) spelar för utarbetandet och stödjandet av kommissionens strategier för att främja och skydda de immateriella rättigheterna, bl.a. den flermålsstrategi som handlingsplanen omfattar.

1.4 EESK stöder kommissionens pragmatiska inställning att prioritera verktyg såsom "följ pengarna" och de berörda aktörernas medverkan.

1.5 EESK ställer sig bakom kommissionens flermålsstrategi, förutsatt att målens kvantitativa och kvalitativa aspekter definieras och beskrivs bättre. Vi välkomnar särskilt de informationskampanjer som genomförts av Europeiska observatoriet avseende intrång i immateriella rättigheter (nedan kallat "observatoriet") för att upplysa de unga ⁽¹⁾, samt även domare och rättstillämpare, om konsekvenserna av intrång i de immateriella rättigheterna ⁽²⁾.

⁽¹⁾ <https://oami.europa.eu/ohimportal/fr/web/observatory/news/-/action/view/1251336>

⁽²⁾ Seminariet **för domare om varumärkesförfälskning och penningtvätt den 16 och 17 oktober 2014** vid Byrån för harmonisering inom den inre marknaden (BHIM), <https://oami.europa.eu/ohimportal/en/web/observatory/news/-/action/view/1574263> Se även EUT L 354, 28.12.2013, s. 73, och COM(2014) 144 final.

1.6 EESK välkomnar den uppmärksamhet som kommissionen ägnar de små och medelstora företagen för att underlätta deras tillgång till rättslig prövning, och stöder även det europeiska IPorta-projektet, ett system för stöd till små och medelstora företag ⁽³⁾ som behandlar frågor om skydd av immateriella rättigheter och samordnar det nationella stödet.

1.7 EESK uppmanar kommissionen att se till att medlen för tillgång till och faktiskt skydd av de immateriella rättigheterna i Europa är tillgängliga, även ekonomiskt, för alla företag oavsett storlek.

1.8 Kommittén beklagar dock att kommissionens strategi begränsas till icke-rättsliga instrument, utan att ens ta upp frågan om det skulle vara lämpligt att utvärdera de gällande rättsliga instrumenten och om de behöver ses över. I detta sammanhang betonar EESK att kommissionen hade kunnat vara ambitiösare och även beakta denna aspekt.

1.9 Kommittén har invändningar mot den roll som kommissionen verkar ge genomförandet av frivilliga system, frivilliga samförståndsavtal och god praxis på ett område där förfalskning och piratkopiering är ett problem.

2. Allmänna kommentarer

2.1 EU-handlingsplanen "Mot ett förnyat samförstånd om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter" omfattar tio särskilda åtgärder för att åstadkomma en ny politik som består i att skapa och utnyttja verktyg för att motverka i synnerhet verksamhet som innebär intrång i de immateriella rättigheterna i kommersiell skala. Denna verksamhet orsakar störst skada och utgör en betydande utmaning för EU eftersom den inverkar menligt på investeringarna i innovation och skapandet av hållbara arbetstillfällen och leder till att skatteintäkter går förlorade.

2.2 Dessa nya verktyg, som för tillfället är icke-rättsliga, omfattar en rad åtgärder som bygger på "följ pengarna"-strategin, som syftar till att hindra dem som gör intrång i kommersiell skala från att få tillgång till möjligheter att marknadsföra och distribuera förfalskade varor samt till att beröva dem deras inkomster.

2.3 EU-handlingsplanen "Mot ett förnyat samförstånd om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter" i det kommissionsmeddelande som behandlas i detta yttrande och strategin för skydd och säkerställande av immateriella rättigheter i tredjeländer har samma mål:

- i) Att använda alla medel för att effektivt avskräcka och förhindra införsel och spridning av förfalskade produkter från tredjeländer på den inre marknaden.
- ii) Att stimulera investeringar, tillväxt och sysselsättning i de sektorer som är beroende av immateriella rättigheter och som är centrala för våra ekonomier.

2.4 Att genom debatter och informationskampanjer göra konsumenterna och producenterna mer medvetna om konsekvenserna av intrång i de immateriella rättigheterna är också en viktig del i detta arbete.

2.5 På europeisk nivå kommer åtgärderna att genomföras av kommissionen, i förekommande fall i samarbete med Byrån för harmonisering inom den inre marknaden (BHIM), som sedan juni 2012 hyser observatoriet ⁽⁴⁾. En studie som observatoriet offentliggjorde den 25 november 2013 ⁽⁵⁾ visade på bristande kunskaper, särskilt bland yngre respondenter, om hur stora konsekvenserna av intrång i immateriella rättigheter kan vara för bevarandet och skapandet av immaterialrättsbaserade arbetstillfällen. Studien visade också att unga människor upplevde att immaterialrättens infrastruktur huvudsakligen gynnade stora företag.

2.6 Kommissionen har därför valt en flermålsstrategi med hänsyn tagen till analysen av skälen till att förfalskningar är alltmer eftersökta av den "digitala generationen". Som en del av denna strategi ska observatoriet utarbeta kommunikationsverktyg för att göra EU-medborgarna medvetna om konsekvenserna av intrång i de immateriella rättigheterna, särskilt för sysselsättningen och ekonomin.

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/enterprise/initiatives/ipr/what-are-iprs/index_en.htm

⁽⁴⁾ Förordning (EU) nr 386/2012 av den 19 april 2012 anförtror BHIM olika uppgifter som syftar till att underlätta och stödja de nationella myndigheternas, den privata sektorns och EU-institutionernas åtgärder i kampen mot intrång i immateriella rättigheter. Dessa uppgifter omfattar inte deltagande i enskilda insatser eller utredningar som utförs av de nationella myndigheterna, och inte heller frågor som omfattas av avdelning V i tredje delen av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (t.ex. straffrättsligt och polisiärt samarbete).

⁽⁵⁾ Se oami.europa.eu. Studien byggde på en litteraturgenomgång, en kvalitativ undersökning med 250 människor mellan 15 och 65 år samt en kvantitativ del där över 26 000 människor uttryckte sina åsikter via telefonintervjuer.

3. Särskilda kommentarer

3.1 Kommissionen lämnar för tillfället inga närmare uppgifter om åtgärdernas innehåll, men försäkrar att man kommer att genomföra ett samråd om de icke-rättsliga instrumenten, bl.a. "följ pengarna"-strategin, som syftar till att beröva dem som gör intrång i kommersiell skala möjligheter att marknadsföra och distribuera förfälskade varor samt till att beröva dem deras inkomster. Dessa verktyg kommer att utarbetas på ett öppet och noggrant sätt för att säkerställa att de är effektiva i kampen mot kränkningar av immateriella rättigheter.

3.2 Strategin kommer att stödjas av samarbetsåtgärder mellan de europeiska myndigheterna samt diskussioner/förhandlingar med tredjeländer. Detta syftar bl.a. till att "använda alla medel för att effektivt avskräcka eller hindra införsel och spridning av produkter som kränker immaterialrätten på marknader" i EU och i tredjeländer.

3.3 Dessa "icke-rättsliga" verktyg kommer att bygga på aktörernas goda vilja, och således kommer inga nya rättsliga instrument att användas. Däremot kommer verktygen att stödja sig på befintliga rättsliga instrument. Fördelen med dessa framförhandlade lösningar är att de kan genomföras snabbt. Dessa förebyggande åtgärder kommer att göra det möjligt att förbättra effektiviteten i den rättsliga prövningen inför tvistemålsdomstolar. Detta mål kommer enbart att kunna uppnås om åtgärderna utarbetas på ett öppet sätt och om de berörda allmänintressena också beaktas.

3.4 EESK konstaterar att denna begränsade strategi för självreglering, i form av "frivilliga avtal" eller "god praxis", inte kan ersätta lagstiftningsåtgärder på områden som bör regleras med hjälp av en effektiv lagstiftning.

4. Begreppet "kommersiell skala"

4.1 Begreppet "kommersiell skala", som avser de åtgärder som anges i kommissionens handlingsplan, är betydligt vidare än man skulle kunna tro. Handlingsplanen är tämligen kortfattad i detta avseende, men EESK konstaterar att begreppet redan förekommer i EU:s regelverk och att det gör det möjligt att förstärka intensiteten i förelägganden och civilrättsliga påföljder.

4.2 EESK betonar att "kommersiell skala" kan avse verksamhet som inte nödvändigtvis bedrivs i "kommersiellt syfte".

4.3 Begreppet förekommer i direktiv 2004/48/EG om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter⁽⁶⁾ och utgör grunden för tillgripandet av vissa civilrättsliga åtgärder. Till exempel ger kriteriet "kommersiell skala" den nationella domstolen rätt att besluta om säkerhetsåtgärder, t.ex. att belägga fast och rörlig egendom som tillhör den påstådda intrångsgöraren med kvarstad, innefattande en möjlighet att frysa dennes bankkonton och andra tillgångar (artikel 9.2 i direktivet). I vissa medlemsstater används detta kriterium även för åläggande av straffrättsliga påföljder, trots att detta inte omfattas av EU:s regelverk.

4.4 I andra EU-rättsliga instrument används begrepp som liknar "kommersiell skala", t.ex. hänvisas det i direktiv 2001/29/EG om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället⁽⁷⁾ till begreppen "kommersiell natur", "kommersiellt intresse", "direkt eller indirekt ekonomisk eller kommersiell vinning" och "kommersiell användning".

I artikel 13 a (Begränsning i rättigheter knutna till mönsterrätten) i direktiv 98/71/EG av den 13 oktober 1998 om mönsterskydd⁽⁸⁾ föreskrivs följande: "De rättigheter som är knutna till mönsterrätten vid registreringen skall inte utövas vad gäller handlingar som företas privat och utan vinstsyfte".

4.5 Slutsatsen är alltså att domstolarna måste göra en bedömning i varje enskilt fall, vilket riskerar att skapa en inkonsekvent, olämplig och därför osäker rättspraxis.

4.6 Kommissionens avdelningar är medvetna om att begreppet är otydligt och att detta leder till rättslig osäkerhet, och har därför uppmanat observatoriet att samla in nationell rättspraxis om kränkningar av immateriella rättigheter i syfte att bl.a. finslipa begreppet. Efter en uppmaning att anmäla intresse som riktades till universitetsvärlden förra sommaren för att analysera immaterialrättens ekonomiska begrepp anordnades dessutom en första ekonomisk workshop den 19 september 2014. Vid detta tillfälle diskuterade vissa specialister den praktiska användningen av begreppen "kommersiell skala" och "kommersiellt ändamål" i samband med intrång i immateriella rättigheter⁽⁹⁾ samt hur de kan förstås i ett ekonomiskt perspektiv.

⁽⁶⁾ Se EUT L 195, 16.6.2004, s. 16.

⁽⁷⁾ Se EUT L 167, 22.6.2001, s. 10.

⁽⁸⁾ Se EUT L 289, 28.10.1998, s. 28.

⁽⁹⁾ http://ec.europa.eu/internal_market/iprenforcement/docs/workshops/140919-workshop_en.pdf

4.7 Med tanke på hur viktig denna diskussion är skulle EESK vilja att kommissionens avdelningar analyserar denna fråga och delger de berörda parterna, inklusive det civila samhället, sina slutsatser.

5. "Följ pengarna"

5.1 Meddelandet är inriktat på såväl internet som fysiska distributionsnät. Det omfattar både digitala och andra produkter, eftersom kränkningar av immateriella rättigheter inverkar menligt på deras skapande, marknadsföring, distribution och användning. "Följ pengarna"-strategin går således ut på att avskräcka intrångsgörare från att bedriva olaglig handel med förfälskade varor.

5.2 Vid genomförandet av denna strategi kommer att man att se till att alla relevanta aktörer i kedjan med stort mervärde vad gäller immateriella rättigheter vidtar nödvändiga föregripande åtgärder för att bevara sin konkurrenskraft på marknaden. Den gemensamma nämnaren på dessa marknader måste förbli innovation för att stimulera investeringar i kreativ och nyskapande verksamhet.

5.3 Detta torde öka förtroendet för de digitala marknaderna och möjliggöra distribution av konkurrenskraftiga produkter med stort mervärde vad gäller immateriella rättigheter samt tillväxt och utveckling på dessa marknader. Det mål som eftersträvas är en övergång från en politik för immateriella rättigheter som bygger på beivrande av och gottgörelse för kränkningar av de immateriella rättigheterna till ett mer förebyggande och inkluderande perspektiv som garanterar och erbjuder konsumenterna på den inre marknaden ett omfattande och varierat utbud av produkter med stort mervärde vad gäller immateriella rättigheter.

5.4 Kommissionen föreslår att den vartannat år ska offentliggöra en övervakningsrapport om genomförandet av denna politik. EESK kommer att insistera på att den första rapporten innehåller giltiga indikatorer och offentliggörs i god tid.

5.5 Att förstärka betaltjänsters säkerhet genom möjlighet till rättelse vid oavsiktligt köp av förfälskade varor skulle också stärka skyddet av konsumenterna och deras förtroende för den inre marknaden. Kommissionen tillkännager i detta sammanhang ett offentligt samråd om konsumentskyddssystemens inverkan på kampen mot kränkningar av de immateriella rättigheterna i kommersiell skala.

5.6 Med tanke på den nära kopplingen mellan kommissionens båda initiativ och "följ pengarna"-strategins betydelse, skulle EESK vilja att kommissionen inleder ett omfattande samråd om den avgörande frågan om konsumentskyddet på betaltjänstområdet och att den även utvidgar samrådet till att omfatta "följ pengarna"-strategin i allmänhet.

5.7 EESK uppmanar också kommissionen att samråda med de ekonomiska aktörerna för att ta del av deras erfarenheter när det gäller beaktandet av den vinst som intrångsgöraren gjort i bedömningen av skadestånd i förfälskningsärenden ⁽¹⁰⁾.

6. Små och medelstora företag

6.1 I vissa medlemsstater är frågan om immateriella rättigheter endast viktig för hälften av de små och medelstora företagen (54 %), eller så är immateriella rättigheter ett känt ämne (46 %), men det betraktas som kostsamt, komplext och långdraget. Detta är förvånande i en ekonomi som domineras av kunskap och där immateriella faktorer såsom kunnande, anseende, formgivning och image har blivit ytterst viktiga ⁽¹¹⁾.

6.2 Vissa sifferuppgifter visar dessutom att de små och medelstora företag som inkluderar immateriella rättigheter i sin utvecklingsstrategi når bättre ekonomiska resultat än andra. Sålunda har de 32 vinnarna i Frankrike av INPI-utmärkelsen (Institut de la propriété industrielle – institutet för industriell äganderätt) för innovation i kategorin "små och medelstora företag" skapat 614 arbetstillfällen sedan 2006, femfaldigat sin omsättning mellan 2006 och 2009 och fördubblat sin exportomsättning. Samtidigt har dessa företag förstärkt sina forsknings- och utvecklingsinsatser med en budgetökning på 65,6 % ⁽¹²⁾.

⁽¹⁰⁾ I t.ex. Frankrike finns principen redan (se lag nr 2014-315 av den 11 mars 2014, som är i kraft sedan den 14 mars 2014). Enligt artikel L615-7 i den franska lagen om immateriella rättigheter (Code de la propriété intellectuelle – CPI) i dess ändrade lydelse enligt artikel 2 i förutnämnda lag ska domstolen vid beräkningen av skadeståndet hädanefter specifikt beakta de negativa ekonomiska konsekvenserna, den ideella skadan och den vinst som intrångsgöraren har gjort, inbegripet besparingar i fråga om immateriella, materiella och säljfrämjande investeringar. Det tycks dock vara svårt att tillämpa den, ofta p.g.a. att det är svårt att bevisa vilken vinst som intrångsgöraren har gjort.

⁽¹¹⁾ <http://www.picarre.be/assets/Documents/Rapport-PIPICARR-tlchargeable3.pdf>

⁽¹²⁾ <http://www.journaldunet.com/economie/magazine/propriete-industrielle.shtml>

6.3 EESK stöder därför kommissionens strategi som syftar till att förbättra de små och medelstora företagens tillgång till rättslig prövning i allmänhet ⁽¹³⁾, och särskilt vid tvister som rör immateriella rättigheter. De ekonomiska kostnaderna och de rättsliga förfarandenas komplexitet avskräcker nämligen ofta innovativa små och medelstora företag från att hävda sina immateriella rättigheter, även sådana som följer av viktiga patent.

6.4 Den ekonomiska kostnaden är en avgörande faktor för att de europeiska företagen ska investera i innovation. Således måste skyddet av immateriell egendom samt förlängning av immateriella rättigheter och skyddet av dem vara ekonomiskt överkomliga. Det enhetliga patentet skulle i detta avseende kunna uppmuntra företag, inklusive små och medelstora företag, unga företagare och nystartade företag, att skydda sina uppfinningar, förutsatt att kostnaderna för patenten är rimliga och inte oöverkomliga. Företagen bör också garanteras tillgång till rättslig prövning, inklusive till den enhetliga patentdomstolen, till en rimlig kostnad.

6.5 Små och medelstora företag måste även anta marknadsförings- eller distributionsstrategier, men många gör det inte på ett effektivt sätt eftersom de saknar den kompetens och den sakkunskap som krävs för att effektivt skydda och främja sina immateriella rättigheter, vilket med rätta understryks i kommissionens handlingsplan.

6.6 EESK stöder i detta sammanhang det europeiska IPorta-projektet, ett system för stöd ⁽¹⁴⁾ som behandlar frågor om skydd av immateriella rättigheter och samordnar det nationella stödet.

Bryssel den 10 december 2014.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE

⁽¹³⁾ Nyligen föreslog kommissionen stärkande och förbättring av det nuvarande europeiska småmålsförfarandet, vilket är ett enhetligt förfarande i medlemsstaterna (förordning (EG) nr 861/2007). Se EUT C 226, 16.7.2014, s. 43.

⁽¹⁴⁾ http://ec.europa.eu/enterprise/initiatives/ipr/what-are-iprs/index_en.htm

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Vitbok – Effektivare kontroll av företagskoncentrationer i EU

COM(2014) 449 final

(2015/C 230/12)

Föredragande: Juan MENDOZA CASTRO

Den 16 juli 2014 beslutade Europeiska kommissionen att i enlighet med artikel 304 i EUF-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

Vitbok – Effektivare kontroll av företagskoncentrationer i EU

COM(2014) 449 final.

Facksektionen för inre marknaden, produktion och konsumtion, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 19 november 2014.

Vid sin 503:e plenarsession den 10 och 11 december 2014 (sammanträdet den 10 december 2014) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 137 röster för, 1 röst emot och 1 nedlagd röst.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EESK välkomnar vitboken som förstärker en av pelarna i EU:s konkurrenspolitik och förenklar förfarandena.

1.2 I vitboken strävar kommissionen efter en balans mellan allmänintresset, nämligen att åtgärda en brist i regelverket, och företagens intresse av att kostnaderna hålls så låga som möjligt. Man måste emellertid undvika att de omfattande ändringarna av koncentrationsförordningen kommer i konflikt med detta syfte. Hänsyn bör också tas till den nytta som koncentrationer medför för företagen.

1.3 Med utgångspunkt i EU-domstolens rättspraxis och administrativ praxis föreslår EESK att den teori om skada som ligger till grund för vitboken ska kännetecknas av följande:

- a) Det måste fastställas hur konkurrensen, och i förlängningen konsumenterna, kan lida skada.
- b) Den ska vara internt konsekvent.
- c) Den ska ta hänsyn till fördelarna för de olika parterna.
- d) Den ska överensstämma med (eller åtminstone inte motsäga) empiriska bevis.

1.4 EESK rekommenderar att man inom det nya regelverket även ska ta hänsyn till de sociala konsekvenserna, särskilt vad gäller sysselsättning och företagens konkurrenskraft på världsmarknaden.

1.5 EESK anser man i det "riktade" transparensystem som föreslås av kommissionen ordentligt bör klargöra följande begrepp: "konkurrent" (enligt de kriterier som tillämpas i antitruståtgärder), "vertikalt relaterade företag" (vad gäller fastställande av tröskelvärden), vad "konkurrensmässigt betydande koppling" betyder med avseende på förvärv av andelar samt hur man ska hantera företagsgrupper med verksamhet inom många sektorer.

1.6 EESK anser att det är viktigt att upprätthålla eller till och med stärka den status som EU:s system för koncentrationskontroll har.

1.7 Vitboken innebär visserligen ett steg i rätt riktning, men man bör beakta det lämpliga i ett bredare angreppssätt med tanke på de förändringar som skett under de senaste 25 åren (fler fall och fler kontrollmyndigheter) och den europeiska ekonomins behov på 2000-talet.

1.8 För närvarande finns det 28 tillsynsmyndigheter i EU (31 om man ser till hela EES) och deras kriterier är inte enhetliga. EESK föreslår därför en omprövning av vitboken och efterlyser följande:

— Harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning.

- En översyn av kraven i fråga om anmälningsskyldigheten.
- Större framsteg i riktning mot ett system med en enda kontaktpunkt.

1.9 I vitboken aviseras ändringar i förfarandereglerne som förtjänar ett positivt bemötande från kommitténs sida. Dessa berör följande aspekter:

- Förenkling av mekanismen för hänskjutanden före anmälan från medlemsstaterna till kommissionen.
- Kravet på upplevt "inslag av självangivelse" försvinner i hänskjutanden före anmälan från kommissionen till en medlemsstat.
- Förändringar vad avser hänskjutanden efter anmälan från medlemsstaterna till kommissionen.

1.9.1 EESK välkomnar också den förenkling av förfaranden som utgör en fortsättning på de åtgärder som införts i "förenklingspaketet" från 2013, särskilt i fråga om gemensamma företag (*joint ventures*) utanför EES-området.

2. Vitbokens innehåll

2.1 I vitboken sammanfattar kommissionen, tio år efter den grundliga översynen av EU:s koncentrationsförordning 2004 ⁽¹⁾, hur substansstestet om "påtagligt hinder för effektiv konkurrens" har tillämpats och ger en prognos över hur man ska kunna främja ytterligare konvergens och samarbete mellan kommissionen och medlemsstaterna. Vidare lägger kommissionen fram förslag till specifika ändringar i syfte att göra EU:s kontroll av företagskoncentrationer mer effektiv.

2.2 För det första föreslås att man säkerställer att koncentrationsförordningen behandlar alla källor till eventuell skada för konkurrensen, och därmed konsumenterna, som orsakas av koncentrationer eller omstruktureringar av företag, inbegripet skada som härrör från förvärv av icke-kontrollerande minoritetsinnehav.

2.3 För det andra syftar förordningen till ett närmare samarbete mellan kommissionen och nationella konkurrensmyndigheter och en lämplig arbetsfördelning på området koncentrationskontroll, särskilt genom en effektivisering av reglerna för överföring av koncentrationsärenden från medlemsstaterna till kommissionen och tvärtom.

3. Allmänna kommentarer

3.1 EESK välkomnar vitboken eftersom de föreslagna reformerna innebär att man stärker en av grundpelarna för konkurrenspolitiken och framför allt eftersom den innehåller åtgärder som bidrar till en förenkling av förfarandena.

3.2 Kommissionen grundar det centrala förslaget i vitboken – en utvidgning av byråns befogenheter till att även kontrollera förvärv av minoritetsinnehav som skadar konkurrensen – på att förordning (EG) nr 139/2004 endast kan tillämpas om koncentrationerna medför "en varaktig förändring av kontroll" (artikel 3.1), vilket inte är fallet här. Kommittén anser emellertid att artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget inte är en tillräcklig rättslig grund för att reglera minoritetsinnehav.

3.3 I vitboken strävar kommissionen i princip efter en balans mellan allmänintresset, nämligen att åtgärda en brist i regelverket om företagskoncentrationer, och företagets intresse av att de administrativa kostnaderna hålls så låga som möjligt.

3.4 EESK anser dock att man bör undvika att omfattningen av förslagen i sin nuvarande lydelse i slutändan leder till en ökning av utgifterna. Detta bör emellertid bedömas med hänsyn till de fördelar för företag som de nya bestämmelserna innebär.

3.5 EESK anser också att det är nödvändigt att förtydliga vissa aspekter i vitboken för att undvika att resultatet blir oförenligt med målsättningen att underlätta kontrollen av företagskoncentrationer utan att öka den administrativa bördan.

⁽¹⁾ Förordning (EG) nr 139/2004 av den 20 januari 2004 om kontroll av företagskoncentrationer (EUT L 24, 29.1.2004).

3.6 Som ram för att bedöma koncentrationer används i vitboken den "skadeteori" som antogs av kommissionen 2002, efter rättsliga bakslag ⁽²⁾. Tillämpningen av skadeteorin förutsätter följande:

- a) Det måste fastställas hur konkurrensen, och i förlängningen konsumenterna, kan lida skada.
- b) Den ska vara internt konsekvent.
- c) Den ska ta hänsyn till fördelarna för de olika parterna.
- d) Den ska överensstämma med (eller åtminstone inte motsäga) empiriska bevis ⁽³⁾.

3.6.1 Dessa principer som stöds av EU-domstolens rättspraxis och kommissionens administrativa praxis ⁽⁴⁾ bör också gälla minoritetsinnehav.

3.7 Eftersom en avsevärd utvidgning av kommissionens befogenheter föreslås i vitboken rekommenderar EESK att man i analysen av koncentrationsprocesser även tar hänsyn till de sociala konsekvenserna, och i synnerhet sysselsättningen.

4. EU behöver ett europeiskt område för koncentrationskontroll som motsvarar den inre marknadens behov på 2000-talet

4.1 EU:s system för koncentrationskontroll har med tiden fått gott rykte och fungerar som förebild i andra världsdelar. EESK anser att det är av stor vikt att upprätthålla och till och med öka denna status.

4.2 EESK uppskattar vitbokens målsättning att förbättra samordningen mellan kommissionen och de nationella konkurrensmyndigheterna och att skapa ett europeiskt område för koncentrationskontroll för att underlätta en enhetlig behandling av transaktioner och bidra till rättssäkerheten. Men de föreslagna åtgärderna bör gå längre än de punktvisa reformerna i förordningen, och man bör i stället på ett bredare sätt genomföra en översyn av befintliga kontrollsystem.

4.3 Under de senaste 25 år har kontrollen av koncentrationer ökat avsevärt i EU, parallellt med de europeiska företagens ökade storlek och internationalisering. År 1989 fanns det endast tre behöriga nationella myndigheter på området. År 2000 fanns det 14 (inklusive kommissionen), och nu finns det 28 (31 om man ser till hela EES).

4.4 Skillnaderna i normer och tillämpningsbestämmelser medför ytterligare (och ofta onödiga) bördor för företagen: Mindre än 5 % av de koncentrationer som anmäls till kommissionen bedöms vara potentiellt skadliga för konkurrensen ⁽⁵⁾. Kontrollsystemet ska förena skyddet för konsumenter och användare med det nödvändiga behovet för europeiska företag att konkurrera på de globala marknaderna.

4.5 EESK föreslår följaktligen en omprövning av vitboken på en bredare bas som omfattar följande:

- Harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning för att undvika skillnader i tillämpningskriterierna.
- Översyn av kraven i fråga om anmälningsskyldighet eftersom erfarenheten visar att anmälan i många fall är onödig.
- Större framsteg i riktning mot ett system med en enda kontaktpunkt, mot bakgrund av det ökade antalet kontrollmyndigheter.

⁽²⁾ Särskilt följande mål: T-342/99 Airtours mot kommissionen, REG 2002, s. II-2585, Schneider Electric SA mot kommissionen, REG 2002, s. II-4071 och T-5/02 Tetra Laval mot kommissionen, REG 2002, s. II-4381.

⁽³⁾ V. Hans Zenger och Mike Walker: "Theories of Harm in European Competition Law" http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2009296

⁽⁴⁾ Ärende IV/M.938 Guinness/Grand Metropolitan (15.10.1997) och ärende IV/M.1524 Airtours/First Choice (22.9.1999).

⁽⁵⁾ <http://ec.europa.eu/competition/mergers/statistics.pdf>

5. Särskilda kommentarer

5.1 *Det "riktade" transparensystemet*

5.1.1 Kommissionen föreslår ett "riktat" transparensystem som bygger på två kumulativa kriterier för att bedöma om det finns "påtagliga hinder för effektiv konkurrens":

- a) Förvärv av en minoritetsandel i ett konkurrerande företag eller ett vertikalt relaterat företag.
- b) Kopplingen anses vara "betydande" om det förvärvade aktieinnehavet utgör "omkring" 20 % eller mellan 5 % och "omkring" 20 %, men i kombination med ytterligare faktorer såsom rättigheter som i praktiken ger den förvärvande parten en blockerande minoritet, en plats i styrelsen eller tillgång till kommersiellt känslig information i målföretaget.

5.1.2 EESK föreslår att man i ändringsförslagen till förordningen förtydligar följande aspekter:

- För det första: begreppet "konkurrent", som bör definieras på samma sätt som i antitruståtgärder på geografiskt avgränsade marknader.
- För det andra: de kriterier som ska beaktas vid tillämpningen av begreppet "vertikalt relaterade företag". Hänsyn bör tas till huruvida det är lämpligt att införa vissa trösklar, eftersom den allmänna lydelsen kan leda till en betydande ökning av antalet informationsmeddelanden som krävs enligt förordningen.
- För det tredje: den rättsliga art som förbindelserna ska ha för att förvärvet ska betraktas som "betydande".
- Slutligen: om analysen av påtagliga hinder för effektiv konkurrens även bör omfatta den generella verksamheten i de grupper av företag som är verksamma inom olika ekonomiska sektorer.

5.2 *Förenkling av mekanismen för hänskjutanden före anmälan från medlemsstaterna till kommissionen.*

5.2.1 EESK välkomnar förslaget att avskaffa det tvåstegsförfarande som krävs enligt artikel 4.5 i förordning 139/2004 (en motiverad skrivelse följd av en anmälan) och ersätta det med direkt anmälan till kommissionen. De få vetomöjligheter som medlemsstaterna har motiverar denna ändring, som kommer att påskynda förfarandena.

5.2.2 För att underlätta informationsutbytet mellan medlemsstaterna och kommissionen föreslår kommissionen att parternas ursprungliga rapport eller begäran om hänskjutande av ett ärende sänds till medlemsstaterna för att göra dem uppmärksamma på transaktionen i samband med kontakterna före anmälan. Detta förslag välkomnas av EESK.

5.3 *Hänskjutanden före anmälan från kommissionen till en medlemsstat*

5.3.1 Det föreslås att man avskaffar kravet på "inslag av självangivelse" i artikel 4.4 i förordning 139/2004, som innebär att de parter som berörs av en sammanslagning eller ett övertagande kan lämna in en motiverad skrivelse för att underrätta kommissionen om att koncentrationen påtagligt kan påverka konkurrensen på en avgränsad marknad i en medlemsstat. Med den ändringen skulle det räcka att visa att transaktionen kan få störst effekt på denna marknad.

5.3.2 Kommissionen anser att avskaffandet av detta avskräckande krav kan uppmuntra användningen av denna frivilliga förklaring, en uppfattning som EESK delar.

5.4 *Hänskjutanden efter anmälan från medlemsstaterna till kommissionen*

5.4.1 I vitboken föreslås att man ändrar artikel 22 i förordningen så att endast de medlemsstater som är behöriga att granska en transaktion (för närvarande kan "en eller flera" medlemsstater göra det) ska kunna begära ett hänskjutande till kommissionen inom 15 arbetsdagar och i enlighet med nationell lag. Kommissionen ska kunna avgöra om den ska godta en begäran om hänskjutande eller inte. Om kommissionen beslutar att godkänna en begäran om hänskjutande har den behörighet inom hela EES. Om en eller flera behöriga medlemsstater invänder mot hänskjutandet (ingen motivering av invändningen krävs) ska kommissionen emellertid avsäga sig sin behörighet inom hela EES och medlemsstaterna behåller sin behörighet.

5.4.2 EESK anser att förslaget visserligen skulle förenkla förfarandet, men att dess effektivitet är begränsad eftersom det i EU för närvarande endast är Tyskland, Österrike och Förenade kungariket som har befogenhet att pröva förvärv av icke-kontrollerande minoritetsandelar.

5.4.3 Förändringarna i fråga om hänskjutanden efter anmälan medför också en utvidgning av kommissionens befogenheter, vilket EESK välkomnar: Om de övriga medlemsstaterna inte har några invändningar och om kommissionen godtar rekommendationen får kommissionen befogenhet att granska transaktionen i hela EES, inte bara i den hänskjutande medlemsstaten (om inte myndigheten i en medlemsstat redan har godkänt transaktionen inom sitt territorium innan kommissionen övertar behörigheten).

5.5 Övriga ändringar

5.5.1 Efter antagandet av "förenklingspaketet" från 2013 ⁽⁶⁾ föreslås i vitboken andra åtgärder med samma syfte som förtjänar att välkomnas av EESK.

5.5.2 Den mest anmärkningsvärda avsikten är att avtal om gemensamma företag utanför EES-området som inte har konkurrenseffekter inom EES ska uteslutas från förordningens tillämpningsområde.

5.5.3 Man nämner också möjligheten för kommissionen att från anmälningsskyldigheten undanta vissa kategorier av transaktioner som vanligtvis inte ger upphov till några konkurrensproblem.

Bryssel den 10 december 2014.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE

⁽⁶⁾ Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1269/2013 av den 5 december 2013 (EUT L 336, 14.12.2013, s. 1) och kommissionens tillkännagivande om ett förenklat förfarande för handläggning av vissa koncentrationer enligt rådets förordning (EG) nr 139/2004 (EUT C 366, 14.12.2013, s. 5, rättelse: EUT C 11, 15.1.2014, s. 6.)

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén om EU:s strategiska ram för arbetsmiljö 2014–2020

COM(2014) 332 final

(2015/C 230/13)

Föredragande: Carlos TRINDADE

Den 6 juni 2014 beslutade Europeiska kommissionen att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén om EU:s strategiska ram för arbetsmiljö 2014–2020

COM(2014) 332 final.

Facksektionen för sysselsättning, sociala frågor och medborgarna, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 20 november 2014.

Vid sin 503:e plenarsession den 10 och 11 december 2014 (sammanträdet den 11 december) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 189 röster för, 23 röster emot och 20 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EESK välkomnar att EU har en omfattande ekonomiskt och socialt utvecklad ram som kompletteras av de fleråriga EU-strategier som medlemsstaterna anpassar till de nationella förhållandena. Kommittén vill dock samtidigt erinra om att det finns problem, brister och nya utmaningar som man måste ta itu med.

1.2 EESK ser positivt på kommissionens intention att fokusera på förebyggande åtgärder och förenkling av regler – utan att äventyra de befintliga skyddsnivåerna – och på att se till att dessa efterlevs på ett lämpligt sätt. Strategin bör garantera jämvikten mellan en hög skyddsnivå och företagens administrativa bördor.

1.3 EESK ser mycket positivt på att kommissionen fokuserar på de små och medelstora företagen genom att ge dem tillgång till samråd, information och riktlinjer, använda informations- och kommunikationsteknik och förbättra samordningen av offentliga tjänster till stöd för små och medelstora företag.

1.4 EESK anser att det är ytterst viktigt att man ger yrkesinspektörerna mer fortbildning och ökar deras antal, eftersom man i nästan hälften av medlemsstaterna inte når upp till den miniminivå som rekommenderas av ILO (en inspektör per 10 000 arbetstagare).

1.5 Med hänsyn till behovet av att sprida en förebyggande kultur bland ungdomar, nyutexaminerade, praktikanter och lärlingar rekommenderar EESK att kommissionen ska vidta åtgärder för att se till att dessa personer tillhandahålls lämplig praktisk information och fortbildning.

1.6 Kommittén är på samma sätt medveten om vikten av investeringar i förebyggande åtgärder och instämmer helt och hållet i att det inte bara är företagen utan även medlemsstaterna som måste göra sådana investeringar. Kommittén uppmanar företagen och medlemsstaterna att intensifiera sina investeringar och att garantera arbetstagarnas deltagande.

1.7 EESK erinrar om de svårigheter i fråga om befintliga uppgifter som har konstaterats inom EU och uppmanar kommissionen att så fort som möjligt ta fram statistik och indikatorer som särskilt fokuserar på arbetstagarnas könstillhörighet och livscykel. Förteckningen över arbetssjukdomar, inklusive olyckor under arbetstid, och reglerna om rapportering och statistisk analys av dessa uppgifter bör regleras och offentliggöras inom EU. Fackorganens arbete bör förstärkas och ges omfattande spridning, och genom att sprida information och exempel på bästa praxis kan man bidra till att stärka en förebyggande kultur. Man bör göra mer ingående studier av nya risker och utarbeta lämpliga åtgärder på basis av resultaten av dessa undersökningar (av lagstiftningskaraktär eller av annan typ).

1.8 EESK anser att det är mycket viktigt att involvera arbetstagare och alla arbetsmarknadsparter på alla nivåer, inklusive på arbetsplatsen, för att kunna genomföra strategin på ett effektivt sätt. Kommittén uppmanar kommissionen att intensifiera diskussionerna och samråden med arbetsmarknadsparterna samt att utarbeta samordnade åtgärder. Medlemsstaterna bör främja dialogen mellan arbetsmarknadens parter och kollektiva förhandlingar.

1.9 EESK kritiserar det faktum att kommissionen inte fastställer kvantifierade mål på EU-nivå för arbetsolyckor och arbetssjukdomar, och rekommenderar medlemsstaterna att inkludera denna typ av kvantifiering i sina nationella strategier.

2. Arbetsmiljöns betydelse

2.1 Arbetsmiljöns strategiska betydelse i Europa behandlas i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, där man tar upp denna aspekt i artiklarna 151 och 153, framför allt i syfte att harmonisera arbetsvillkorens utveckling.

2.2 I en nyligen genomförd Eurobarometer-undersökning uppgav en stor majoritet av de tillfrågade (85 %) att de är nöjda med arbetsmiljön, och 77 % bekräftar att arbetsplatsen tillhandahåller information och/eller fortbildning på detta område. Arbetsmiljön kan trots detta förbättras i EU, för i praktiken är den nuvarande situationen bekymmersam: Varje år avlider mer än 4 000 arbetstagare i EU på grund av arbetsolyckor och över tre miljoner råkar ut för allvarliga arbetsolyckor som leder till frånvaro från arbetet i över tre dagar. Nästan en fjärdedel av arbetstagarna anser att de riskerar sin hälsa och säkerhet på grund av sitt jobb eller att arbetet har en huvudsakligen negativ inverkan på deras hälsa. I Tyskland ledde 460 miljoner sjukfrånvarodagar till en beräknad produktivitetsförlust på 3,1 % av BNP, och i Förenade kungariket uppskattades kostnaden för staten under budgetåret 2010–2011 till 2 381 miljoner pund.

2.3 Enligt ILO inträffade närmare 160 000 dödsfall i EU på grund av arbetssjukdomar år 2008, varav cancer var den främsta dödsorsaken (nästan 96 000 fall). Man beräknar att det var 3,5:e minut dör en person i Europa till följd av arbetsolyckor eller arbetssjukdomar. Europa har ändå en ledande ställning på arbetsmiljöområdet.

2.4 Kostnader med koppling till arbetsmiljön bör ses som investeringar och inte bara som utgifter. Enligt kommissionen visar nya beräkningar att investeringar på detta område kan ge höga avkastningsnivåer på i genomsnitt 2,2, i ett intervall mellan 1,29 och 2,89. Man bör även notera att bristfälliga arbetsvillkor medför kostnader för företagen och att försäkringspremierna i vissa länder relativt sett är lägre för företag där det inte har inträffat arbetsolyckor.

2.5 Arbetsmiljöstrategin 2007–2012⁽¹⁾ ledde visserligen till vissa framsteg, till exempel i fråga om att klargöra EU:s regler och öka medlemsstaternas engagemang, men faktum är att man inte har nått målet om att minska förekomsten av arbetssjukdomar, och det finns fortfarande enorma brister inom de små och medelstora företagen, som har visat sig ha mycket svårt att uppfylla lagstiftningens krav på grund av bristande ekonomiska resurser eller otillräcklig teknisk kapacitet och personalkapacitet. Andra problem är till exempel otillräckliga insatser för att förebygga arbetssjukdomar; bristande statistiska uppgifter och övervakning, otillräcklig samverkan mellan arbetsmiljö, miljö och kemikalier; samt otillräckligt deltagande från arbetsmarknadsparternas sida. Kunskaperna är ännu mer begränsade om arbetsmiljön för personer som arbetar i sektorer där det förekommer odeklarerat och atypiskt arbete (bland annat på olika jordbruks-, industri- och tjänsteföretag), distansarbetare, egenföretagare och personer som arbetar med hushållsnära tjänster.

2.6 Vi vill påpeka att de senaste årens minskning av antalet arbetsolyckor i Europa till viss del kan bero på att sysselsättningen har minskat inom sektorer där det är vanligare med stora risker, eftersom de flesta medlemsstaterna har gjort omfattande nedskärningar på arbetsmiljöområdet, särskild när det gäller lagstiftning, inspektion och förebyggande åtgärder.

2.7 EESK instämmer i identifieringen av EU:s viktiga utmaningar och anser i likhet med kommissionen att det krävs kraftfulla strategier och åtgärder för att ta itu med dem: Man måste förbättra medlemsstaternas tillämpning av effektiva och ändamålsenliga riskförebyggande åtgärder genom att stärka de små och medelstora företagen, förbättra förebyggandet av arbetssjukdomar genom att minska befintliga, nya och framväxande risker, och sist men inte minst vidta samordnade och effektiva åtgärder för att hantera befolkningsförändringen.

⁽¹⁾ Mellan 2007 och 2011 minskade förekomsten av olycksfall som ledde till mer än tre dagars frånvaro med 27,9 % i EU.

2.8 Om medlemsstaternas samordnade insatser leder till mindre arbetssjukdomar och olycksfall i arbetet kommer de också att utgöra ett skydd för investeringar i mänskliga resurser eftersom de förebygger hälso- och sjukvårdsinsatser och ökade sociala kostnader, vilket i sin tur främjar ett europeiskt välfärdssamhälle.

3. Arbetsmiljöstrategin 2014–2020: Bakgrund

3.1 Världiga arbetsmiljöförhållanden, i linje med Europa 2020-strategin, kan bidra avsevärt till en smart och hållbar tillväxt för alla. EU:s strategiska ram och bestämmelser utgör tillsammans med de nationella strategierna och bestämmelserna en garanti för skyddet av arbetstagarnas hälsa och säkerhet. EESK beklagar att detta meddelande har försenats och att man inte har tagit hänsyn till förslagen i det yttrande som antogs enhälligt av rådgivande kommittén för arbetsmiljöfrågor, som på basis av ett trepartssystem företräder de olika intressena inom EU.

3.2 Vi noterar att man i kommissionens meddelande inte planerar för att öppna upp lagstiftningen, i synnerhet när det gäller muskel- och skelettproblem och översynen av det nuvarande direktivet om arbetstagarnas skydd mot carcinogener. Vi konstaterar också att det saknas hänvisningar till inrättandet av en rättslig ram för planeringen av förändringar, en fråga som även har uppmärksamats av Europaparlamentet. EESK uppmanar kommissionen att skyndsamt ta itu med denna situation.

3.3 EESK, som välkomnade EU:s mål om att minska antalet arbetsolyckor med 25 %⁽²⁾, beklagar att detta mål inte på något sätt kvantifieras för perioden 2014–2020. Kommittén har också kritiserat frånvaron av komparativa mål för minskade arbetssjukdomar, en brist som återkommer i detta meddelande och som därför fortfarande förtjänar att kritiserar på samma sätt. Det är ytterst viktigt att utveckla europeiska statistiska verktyg med koppling till arbetsolyckor, arbetssjukdomar och utsatthet för olika risker i arbetet.

3.4 Arbetsmarknadens parter och samhället inser i stor utsträckning att reglerna och bestämmelserna på EU-nivå och nationell nivå måste efterlevas bättre. EESK anser att det är mycket viktigt att stärka mikroföretagens och de små och medelstora företagens förmåga att vidta effektiva och ändamålsenliga riskförebyggande åtgärder för att se till att lagstiftningen efterlevs – prioriterade åtgärder som bör omfattas av offentliga strategier för mer stimulans, stöd och individuellt anpassad teknisk rådgivning.

3.5 Den tekniska utvecklingen och innovationer inom arbetsorganisationen, inte minst nya okonventionella arbetsmönster, ger upphov till nya situationer med nya utmaningar, men även nya risker som ännu inte har identifierats ordentligt. Identifieringen av dessa risker och metoder för att förebygga dem är, i likhet med kartläggningen av existerande och nya arbetssjukdomar, en brådskande uppgift. Det är viktigt att man så fort som möjligt hittar lösningar genom att uppdatera den befintliga lagstiftningen eller anta ny lagstiftning som är anpassad till de identifierade riskerna.

3.6 Framstegen när det gäller den förväntade livslängden förändrar den europeiska befolkningens demografiska struktur men innebär inte per automatik att vi kan förvänta oss att leva längre och samtidigt behålla en god hälsa. Arbetsförhållandena har stor inverkan på hälsoproblemen, som har en tendens att öka i takt med åldern, i synnerhet på grund av den ackumulerade effekten av olika risker i arbetet. Bättre förebyggande åtgärder redan i början av karriären och under hela det fortsatta yrkeslivet bidrar till hanteringen av de utmaningar som den demografiska utvecklingen ger upphov till. Dessutom är det viktigt att finansiera forskning på nationell och europeisk nivå för att identifiera viktiga frågor på detta område.

3.7 EESK anser att osäkerheten för arbetstagarna har ökat och att det har blivit allt vanligare med olika former av okonventionell sysselsättning inom EU, samt att den ekonomiska krisen har fått vissa medlemsstater och socialt oansvariga företag att göra omfattande nedskärningar i arbetsmiljörelaterad verksamhet. Denna situation är oacceptabel.

3.8 Samtidigt finns det anledning att påpeka att vissa företag, på frivillig basis och utöver deras lagliga skyldigheter, har utvecklat åtgärder och metoder för att stödja utvecklingen av arbetstagarnas hälsa, säkerhet och välbefinnande. Dessa företags syn på socialt ansvar bör erkännas och stödjas av kommissionen och medlemsstaterna för att sprida en kultur präglad av socialt och miljömässigt ansvarstagande till företag i hela Europa.

⁽²⁾ EUT C 224, 30.8.2008, s. 88.

3.9 EU befinner sig i en långvarig situation med ekonomisk stagnation och hög arbetslöshet. Arbetslöshet är ett särskilt område inom arbetshälsan, eftersom den i vissa fall är kopplad till psykisk ohälsa. Även arbetstagare som ägnar sig åt odeclarerat arbete är extra utsatta för höga risker och olycksfall i arbetet. Kommittén är övertygad om att det förutom strukturella investeringar krävs förbättrade levnadsvillkor, inte minst när det gäller arbetsmiljön, och att dessa åtgärder bidrar på ett mycket viktigt sätt till en hållbar ekonomisk tillväxt, främjandet av kvalitativt arbete och den sociala sammanhållningen.

4. Allmänna kommentarer

4.1 Utvecklingen av en övergripande arbetsmiljöram, och en effektiv tillämpning av denna i hela EU är av grundläggande betydelse för en hållbar ekonomisk tillväxt. En majoritet (93 %) av de tillfrågade i det offentliga samråd som EU har genomfört ⁽³⁾ bekräftade att det krävs ytterligare samordning på EU-nivå och stödde målet om att se till att efterlevnaden av arbetsmiljöprinciperna ligger på en hög nivå, oavsett företagets storlek.

4.2 De senaste åren har man konstaterat vissa förbättringar i medlemsstaterna, i synnerhet i fråga om arbetsolyckor, vilket till viss del också kan bero på den minskade sysselsättningen, men det har inte etablerats någon generell förebyggande kultur inom EU. De små och medelstora företagen har resurs- och kapacitetsrelaterade problem som man endast kan komma till rätta med om de offentliga organen vidtar åtgärder på områdena information, fortbildning, tekniskt stöd och rådgivning. De offentliga organens åtgärder bör vara anpassade till behoven inom de olika verksamhetssektorerna, och de bör vara specifika för varje sektor.

4.3 Ett mycket viktigt inslag i dialogen mellan arbetsmarknadens parter är att företrädare för arbetstagarna deltar i hanteringen av risker i arbetet – på företagsnivå och på arbetsplatserna. Företagen bör bara ges ekonomiskt stöd på villkor att arbetsmiljöreglerna respekteras. Erfarenheterna från olika europeiska länder visar att det är viktigt med avtal som gör det möjligt att inrätta olika former av regional eller sektoriell representation och uppmuntrar dialog mellan arbetsmarknadens parter och förebyggande åtgärder.

4.4 Samordningen mellan de olika offentliga tjänster som arbetar med arbetsmiljörelaterade frågor är otillräcklig. Mekanismerna för involvering av arbetsmarknadens parter på alla nivåer, förhandlingar och upprättande av sektorsspecifika avtal är i viss mån ineffektiva eller används inte i tillräcklig omfattning, och dessa aspekter bör förbättras. Ett mer systematiskt samarbete mellan den offentliga hälsovården och de tjänster som ansvarar för förebyggande insatser på arbetsplatsen bidrar till bättre förebyggande åtgärder och gör det möjligt att upptäcka arbetssjukdomar på ett bättre sätt. Gemensamma kontaktpunkter som underlättar kontakterna mellan de offentliga myndigheterna och de små och medelstora företagen bör skapas i medlemsstaterna.

4.5 På grund av budgetproblem har de flesta medlemsstaterna dragit ner på de ekonomiska och mänskliga resurserna för de institutioner och organ som arbetar med arbetsmiljöfrågor, inte minst yrkesinspektionerna, som har dragit ner avsevärt på sin inspektionsverksamhet och sitt stöd och sin rådgivning till företagen. EESK kräver att man vänder denna utveckling som är helt oacceptabel, i synnerhet som det har dykt upp nya allvarliga risker och arbetstagarnas levnadsvillkor och säkerhet har försämrats (de ökande psykosociala riskerna kan till viss del härledas till arbetslöshet och osäkra arbetsförhållanden).

4.6 Medlemsstaterna bör uppmuntra och främja förhandlingar och kollektivavtal och se till att arbetsmarknadens parter spelar en viktig och effektiv roll i utarbetandet och genomförandet av hälso- och säkerhetsstrategierna samt i främjandet av en säker och hälsosam miljö på arbetsplatsen.

4.7 EESK beklagar de knapphändiga framsteg som har gjorts i fråga om den europeiska hälso- och säkerhetsstatistiken och betonar att det är viktigt att man så fort som möjligt inför definitioner och enhetliga system för erkännande och rapportering på EU-nivå.

4.8 EESK anser i likhet med kommissionen att arbetsmarknadens parter måste involveras på alla nivåer för att garantera att politiken och strategierna på arbetsmiljöområdet utarbetas och genomförs på ett effektivt och ändamålsenligt sätt. I detta sammanhang bör de europeiska strukturerna för dialog mellan arbetsmarknadens parter och den rådgivande trepartskommittén för arbetsmiljöfrågor spela en central roll. Vid fastställandet av kommissionens prioriteringar bör man i större utsträckning beakta den rådgivande kommitténs förslag, som ofta antas enhälligt.

⁽³⁾ "Public consultation on the new occupational health and safety policy framework", Sysselsättning, socialpolitik och inkludering, juni 2014.

4.9 När det gäller ramavtal som ingåtts inom ramen för den sociala dialogen uppmanar EESK kommissionen att utan dröjsmål utreda om representativiteten och förenligheten med gemenskapsrätten säkerställs, och att åta sig att vidta nödvändiga åtgärder för att se till att avtalen respekteras.

4.10 EESK rekommenderar medlemsstaterna att utnyttja Europeiska socialfonden och andra europeiska struktur- och investeringsfonder för att finansiera arbetsmiljöåtgärder.

4.11 EESK håller med kommissionen om att synergieffekterna mellan arbetsmiljöpolitiken och andra offentliga åtgärdsområden bör undersökas mer aktivt. Kommittén är starkt övertygad om att de framsteg som har gjorts på detta område fortfarande är mycket begränsade i de flesta medlemsstaterna.

5. Särskilda kommentarer

5.1 Nationella strategier, tillämpning av lagstiftningen och övervakning:

5.1.1 EESK delar kommissionens inställning att medlemsstaterna, i samråd med arbetsmarknadens parter, måste se över de nationella strategierna i ljuset av EU:s nya strategiska ram. Kommittén rekommenderar emellertid att man gör en ingående utvärdering av den föregående nationella strategins konsekvenser. Alla medlemsstater bör dela uppfattningen att det är viktigt att arbetsmarknadens parter tar ansvar för strategin för perioden 2014–2020, och man bör ta fram homogena index och kriterier som på ett systematiskt sätt visar vilken nivå detta ansvar ligger på och som möjliggör systematisk övervakning och utvärdering.

5.1.2 EESK anser i likhet med kommissionen att det är nödvändigt att medlemsstaterna, i samarbete med Europeiska arbetsmiljöbyrån, skapar en databas med arbetsmiljörelaterade uppgifter och håller regelbundna möten (åtminstone två gånger om året) som involverar Europeiska arbetsmiljöbyrån, den rådgivande kommittén för arbetsmiljöfrågor och Yrkesinspektörskommittén (SLIC).

5.1.3 Tillhandahållandet av ekonomiskt och tekniskt stöd till de små och medelstora företagen när de ska införa OIRA och andra it-verktyg i medlemsstaterna bör ses som något mycket viktigt, och det bör inriktas på prioriterade sektorer. Europeiska arbetsmiljöbyrån bör förses med ytterligare ekonomiska och mänskliga resurser för att kunna spela en avgörande roll. EESK beklagar att man i medlemsstaterna endast i mycket begränsad omfattning har använt Europeiska socialfonden för att finansiera utbildning och fortbildning.

5.1.4 Identifieringen av bästa praxis och specifika riktlinjer, inte minst för de små och medelstora företagen, bör vara anpassad till sektorernas särskilda villkor och företagsverksamhetens karaktär. Europeiska arbetsmiljöbyrån bör utöka sina insatser på dessa områden och främja en förebyggande kultur.

5.1.5 Yrkesinspektionens verksamhet på företagen bör förbättras i de olika medlemsstaterna, i synnerhet på områdena information, samråd, nya risker, underlättad efterlevnad av lagstiftningen samt när det gäller att identifiera och motverka odeklarerat arbete. Därför är det mycket viktigt att man förbättrar yrkesinspektionernas resurser och kompetens.

5.1.6 EESK stöder åtgärderna för utvärdering av programmet för utbyte och fortbildning för yrkesinspektörer, samt de åtgärder som vidtas för att stärka samarbetet mellan yrkesinspektionerna inom ramen för Yrkesinspektörskommittén.

5.1.7 EESK stöder Yrkesinspektörskommitténs ståndpunkt att hälso- och säkerhetsrelaterade frågor bör vara strategiska prioriteringar för EU, inte minst muskel- och skelettproblem, sjukdomar som under lång tid är latenta (arbetsrelaterad cancer och kroniska sjukdomar såsom lungsjukdomar orsakade av arbetet) och en korrekt tillämpning av Reach-förordningen, samt psykosociala risker med koppling till arbetet⁽⁴⁾. När det gäller de små och medelstora företagen behöver man förbättra kompetensen på hälso- och säkerhetsområdet, förbättra efterlevnaden av kraven, tillhandahålla tillgänglig och uppdaterad information och vägledning, samt påverka de stora företagen att ta sitt ansvar för att se till att de små och medelstora företag som de samarbetar med presterar bättre.

⁽⁴⁾ EU strategic priorities 2013–2020, Doc. 2091_EN, februari 2012.

5.2 Förenkling av lagstiftningen:

5.2.1 EESK anser att en eventuell förenkling av den gällande lagstiftningen inte på något sätt får äventyra de europeiska arbetstagarnas nuvarande hälso- och säkerhetsnivåer på arbetsplatsen eller förhindra en kontinuerlig förbättring av deras arbetsmiljövillkor. EU:s offentliga samråd visar att det finns skillnader mellan arbetsmarknadens parter när det gäller förenklingen av den befintliga lagstiftning som ska inlemmas i ett nytt europeiskt politiskt instrument: 73,4 % av arbetstagarorganisationerna var emot en sådan förenkling, medan endast 4,3 % av arbetsgivarorganisationerna var emot den ⁽⁵⁾. Av de totalt sett 523 tillfrågade uttryckte 40,5 % sitt stöd för en förenkling, 46,1 % hade motsatt åsikt och 13,4 % hade ingen åsikt. EESK anser att företagens administrativa uppgifter kan minskas till viss del, men detta får aldrig äventyra arbetstagarernas arbetsmiljövillkor.

5.2.2 Det är värt att notera att man i den europeiska företagsundersökningen av nya och framväxande risker (Esener) anger att de viktigaste orsakerna till att man tar itu med arbetsmiljön på företagen är "fullgörandet av rättsliga skyldigheter" (90 %), "påtryckningar från arbetstagarerna" (76 %) och "påtryckningar från arbetsmiljöinspektioner" (60 %), samt att alla dessa faktorer sätter stark press på företagen. Dessutom visar undersökningen att det bara är 37 % av de företag som inte genomför regelbundna säkerhetskontroller som uppger att detta beror på "mycket komplicerade rättsliga skyldigheter".

5.2.3 EESK rekommenderar att identifieringen av eventuella förenklingar eller minskningar av onödiga administrativa bördor för företagen, som ska föregås av en analys av den gällande lagstiftningen, ska bygga på en bred debatt och deltagande av och förhandlingar med arbetsmarknadsparterna på alla nivåer. EESK erinrar om artikel 153 i fördraget, där det anges att EU-lagstiftningen ska fastställa minimivillkor och ge medlemsstaterna möjlighet att behålla eller anta regler som säkerställer ett bättre skydd för arbetstagarerna. Detta bidrar till en bättre utveckling och underlättar planeringen av europeiska initiativ, såsom framgår av exemplet med asbest, som förbjöds i många medlemsstater innan kommissionen antog ett liknande beslut.

5.3 Nya och framväxande risker:

5.3.1 Det finns ett starkt behov av att fördjupa de vetenskapliga kunskaperna om nya risker för att förebygga arbetsrelaterade sjukdomar och arbetssjukdomar, och insatserna bör fokuseras på EU-nivån. Det är viktigt med en bättre interaktion och samordning mellan de olika europeiska och nationella institutionerna, för att hitta lämpliga sätt att utarbeta strategier och lagstiftningsåtgärder i syfte att hantera nya och framväxande risker. Med hänsyn till de befintliga institutionerna anser EESK att det inte finns något behov av att inrätta ett nytt oberoende vetenskapligt rådgivande organ.

5.3.2 EESK har konsekvent påmint om att man måste se till att hälso- och säkerhetsvillkoren förbättras för särskilda grupper av arbetstagare (ungdomar, kvinnor, äldre arbetstagare, invandrare, arbetstagare med atypiska anställningsavtal och arbetstagare med funktionsnedsättning). Dessutom måste man hantera nya problem till följd av förändringar inom arbetsorganisationen (i synnerhet stress och arbetsrelaterad psykisk ohälsa) – aspekter som i stor utsträckning erkänns av medlemsstaterna, arbetsmarknadens parter och samhället. EESK anser att man måste ta itu med dessa problem, eftersom de är på väg att öka och leder till ekonomiska och sociala kostnader. Vi vill understryka att jämställdhetsaspekten gör det möjligt att skapa kopplingar mellan arbetsmiljöstrategierna och framstegen på jämställdhetsområdet.

5.4 Statistik:

5.4.1 Den stora bristen på tillförlitlig och jämförbar EU-omfattande statistik vid rätt tidpunkt är en av de viktigaste frågorna på arbetsmiljöområdet. Denna beklagliga situation, som obegripligt nog har kommit att pågå i flera år, måste lösas. EESK stöder kommissionens satsningar på att komma till rätta med dessa problem, som i högre grad bör prioriteras av kommissionen och medlemsstaterna, eftersom dessa vid behov kan ta fram ytterligare, mer detaljerad statistik som är anpassad till de nationella förhållandena. Ett samarbete med WHO när det gäller att utöka de tillgängliga uppgifterna om ICD-10 kan göra det möjligt att använda databaser med hälsovårdsuppgifter, vilket skulle underlätta en snabbare och effektivare insamling av data.

5.4.2 EESK beklagar att man har avbrutit behandlingen av europeisk statistik om arbetssjukdomar, och anser att man bör återuppta de statistiska undersökningarna av exponering för carcinogener i arbetet, i likhet med dem som utfördes på 90-talet inom ramen för CAREX-projektet. Vi välkomnar dock de ansträngningar som kommissionen har gjort på senare tid för att skapa en databas och utveckla en modell för att kartlägga exponeringen i arbetet för en rad farliga kemikalier i EU:s medlemsstater och Efta/EES-länderna (Hazchem-projektet).

⁽⁵⁾ "Public consultation on the new occupational health and safety policy framework", juni 2014.

5.5 *Samarbete med internationella institutioner:*

5.5.1 EESK anser att man bör prioritera en förstärkning av samarbetet med internationella organisationer, i synnerhet ILO, WHO och OECD, för att minska arbetsolyckorna och arbetssjukdomarna i hela världen.

5.5.2 Man bör särskilt fokusera på arbetsmiljöbrister i de globala leveranskedjorna och därmed bidra till tryggare arbetsplatser, inte bara i Europa utan i alla delar av världen. Man bör överväga att inkludera detta område i EU:s avtal för att se till att också EU:s olika partner efterlever ILO:s konventioner och rekommendationer. EESK erinrar om de tidigare yttrandena om asbest och uppmanar kommissionen att anta en konkret ståndpunkt för att åstadkomma ett globalt förbud mot asbest.

5.5.3 EESK rekommenderar medlemsstaterna att tillämpa internationella normer och konventioner, och anser att kommissionen bör utarbeta regelbundna rapporter om medlemsstaternas effektiva efterlevnad av dessa.

Bryssel den 11 december 2014.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE

BILAGA

till yttrandet från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén

Följande ändringsförslag avlogs, men fick minst en fjärdedel av de avgivna rösterna:

Punkt 1.8

Ändra enligt följande:

EESK anser att det är mycket viktigt att involvera arbetstagare och alla arbetsmarknadsparter på alla nivåer, inklusive på arbetsplatsen, för att kunna genomföra strategin på ett effektivt sätt. Kommittén uppmanar kommissionen att intensifiera diskussionerna och samråden med arbetsmarknadsparterna samt att utarbeta samordnade åtgärder. Medlemsstaterna bör ~~främja uppmuntra en social dialogen om hälso- och säkerhetsfrågor mellan arbetsmarknadens parter arbetsgivare och representanter för arbetstagarna och kollektiva förhandlingar.~~

Omröstningsresultat:

För: 66
Emot: 143
Nedlagda röster: 17

Punkt 3.2

Ändra enligt följande:

Vi noterar att man i kommissionens meddelande inte planerar för att öppna upp lagstiftningen, i synnerhet när det gäller muskel- och skelettproblem och översynen av det nuvarande direktivet om arbetstagarnas skydd mot carcinogener. ~~Vi konstaterar också att det saknas hänvisningar till inrättandet av en rättslig ram för planeringen av förändringar, en fråga som även har uppmärksamats av Europaparlamentet. EESK uppmanar kommissionen att skyndsamt ta itu med denna situation.~~

Omröstningsresultat:

För: 60
Emot: 141
Nedlagda röster: 13

Punkt 3.5

Ändra enligt följande:

Den tekniska utvecklingen och innovationer inom arbetsorganisationen, inte minst nya okonventionella arbetsmönster, ger upphov till nya situationer med nya utmaningar, ~~men kan ibland även innebära nya risker som ännu inte har identifierats ordentligt. Identifieringen av dessa risker och metoder för att förebygga dem är, i likhet med kartläggningen av existerande och nya arbetssjukdomar, en brådskande uppgift. Det är viktigt att man så fort som möjligt hittar lösningar för genom att uppdatera den befintliga lagstiftningen eller anta ny lagstiftning som är anpassad till de identifierade riskerna.~~

Omröstningsresultat:

För: 77
Emot: 140
Nedlagda röster: 10

Punkt 3.9

Ändra enligt följande:

EU befinner sig i en långvarig situation med ekonomisk stagnation och hög arbetslöshet. Arbetslöshet är ett särskilt område inom arbetshälsan, eftersom den i vissa fall är kopplad till psykisk ohälsa. Även arbetstagare som ägnar sig åt odeklarerat arbete ~~är~~ kan i vissa fall vara extra utsatta för höga risker och olycksfall i arbetet. Kommittén är övertygad om att det förutom strukturella investeringar krävs förbättrade levnadsvillkor, inte minst när det gäller arbetsmiljön, och att dessa åtgärder bidrar på ett mycket viktigt sätt till en hållbar ekonomisk tillväxt, främjandet av kvalitativt arbete och den sociala sammanhållningen.

Omröstningsresultat:

För:	62
Emot:	145
Nedlagda röster:	10

Punkt 4.6

Ändra enligt följande:

"Medlemsstaterna bör uppmuntra och främja en social dialog mellan arbetsgivare och representanter för arbetstagarna förhandlingar och kollektiva och se till att arbetsmarknadens parter spelar en viktig och effektiv roll i utarbetandet och genomförandet av hälso- och säkerhetsstrategierna samt i främjandet av en säker och hälsosam miljö på arbetsplatsen."

Omröstningsresultat:

För:	66
Emot:	141
Nedlagda röster:	17

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén om möjligheter till resurseffektivitet inom byggsektorn

COM(2014) 445 final

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – Mot ett kretsloppssamhälle: Program för ett avfallsfritt Europa

COM(2014) 398 final

och Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiven 2008/98/EG om avfall, 94/62/EG om förpackningar och förpackningsavfall, 1999/31/EG om deponering av avfall, 2000/53/EG om uttjänta fordon, 2006/66/EG om batterier och ackumulatorer och förbrukade batterier och ackumulatorer och 2012/19/EU om avfall som utgörs av eller innehåller elektriska och elektroniska produkter

COM(2014) 397 final – 2014/0201 (COD)

(2015/C 230/14)

Föredragande: An LE NOUAIL-MARLIÈRE

Den 14 juli 2014, den 28 juli 2014 och den 20 oktober 2014 beslutade kommissionen, Europaparlamentet respektive rådet att i enlighet med artiklarna 43.2 och 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén om möjligheter till resurseffektivitet inom byggsektorn

COM(2014) 445 final

och

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – Mot ett kretsloppssamhälle: Program för ett avfallsfritt Europa

COM(2014) 398 final

och

Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiven 2008/98/EG om avfall, 94/62/EG om förpackningar och förpackningsavfall, 1999/31/EG om deponering av avfall, 2000/53/EG om uttjänta fordon, 2006/66/EG om batterier och ackumulatorer och förbrukade batterier och ackumulatorer och 2012/19/EU om avfall som utgörs av eller innehåller elektriska och elektroniska produkter

COM(2014) 397 final – 2014/0201 (COD)

Facksektionen för jordbruk, landsbygdsutveckling och miljö, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 12 november 2014.

Vid sin 503:e plenarsession den 10 och 11 december 2014 (sammanträdet den 10 december) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 129 röster för, 3 röster emot och 5 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Kommittén välkomnar de två meddelandena och paketet med ändringar av avfallsdirektiven och stöder de insatser som gjorts för att göra alla företag och konsumenter uppmärksamma på vikten av att fasa ut den nuvarande linjära ekonomiska modellen, "utvinna, producera, konsumera och kassera", och påskynda övergången till en cirkulär modell som till sin utformning är återställande och syftar till att förlita sig på förnybar energi, i syfte att minimera användningen av naturresurser.

1.2 Kommittén stöder målet att skapa en stödjande ram för denna övergång som täcker hela livscykeln för produkter, från råvarutillgång till ekodesign, detaljhandel, affärsmodeller och konsumtionsmönster, återanvändning och återtillverkning, samt användning av avfall som en resurs.

1.3 Kommittén beklagar dock att de konkreta förslag som kommissionen lägger fram fokuserar alltför mycket på avfallspolitik och avfallslagstiftning, samtidigt som det saknas liknande specifika förslag "uppströms" i syfte att förbättra hela livscykeln för produkter. EESK förväntar sig att kommissionen lägger fram både en färdplan för sådana åtgärder, med tydligt angivande av tidsplan, process och budget, och förslag om användningen av innovativa finansieringsinstrument, t.ex. gröna obligationer.

1.4 Kommittén uppmanar kommissionen att integrera den stödjande ramen för en cirkulär ekonomi med andra europeiska politikområden, t.ex. energi- och klimatpolitiken och industripolitiken, inbegripet EU:s återindustrialiseringsmål. EESK stöder en komplettering av de överordnade målen i Europa 2020-strategin med ett resurseffektivitetsmål, som föreslagits av den europeiska plattformen för resurseffektivitet och som behandlas i meddelandet *Mot ett kretsloppssamhälle*.

1.5 Även om kommissionen har beaktat de allmänna sysselsättningsfördelarna och även lanserat ett initiativ för grön sysselsättning i åtgärds paketet för en cirkulär ekonomi, beklagar kommittén att möjligheten att närmare undersöka konsekvenserna, riskerna och fördelarna för sysselsättningen inte har utnyttjats. I synnerhet har ingen hänsyn tagits till sysselsättningspotentialen i verksamheten för avfallsförebyggande, återanvändning och återtillverkning. Å andra sidan bör större uppmärksamhet ägnas åt att garantera anständiga arbetsvillkor och förbättra hälso- och säkerhetsnormerna för de anställda som berörs.

1.6 I den ram som föreslagits av kommissionen bör arbetet med att sprida medvetenhet och ändra beteenden fördelas på ett rättvist sätt mellan de olika berörda parterna: man bör finna en balans mellan att blicka framåt, skapa vetenskapliga framsteg, införa innovativa tillämpningar och skydda Europas konkurrenskraft och det gemensamma intresset.

1.7 Både konsumenter och producenter måste uppmuntras att ta ett större ansvar. Konsumenterna måste vara medvetna för att kunna göra ansvarsfulla val vid inköp, spårbarheten måste vara optimal och producenterna måste hållas ansvariga.

1.8 En utfasning av deponeringen av återvinningsbart avfall och högre avfallsåtervinningsmål, som föreslagits av kommissionen, är en förutsättning för övergången till en cirkulär ekonomi och bör även fortsättningsvis eftersträvas. Kommissionen bör också försäkra sig om allmänhetens stöd genom att se till att målen utformas på ett trovärdigt sätt: de måste vara godtagbara, av hög kvalitet och proportionerliga.

1.9 Kommittén välkomnar också kommissionens åtgärder för att förbättra genomförandet av EU:s avfallslagstiftning, i synnerhet genom att införa bättre instrument för övervakning och styrning. Om EU ska kunna gå från dagens siffra för återvinning av kommunalt avfall, som ligger på 42 %, till att återvinna 50 % av avfallet år 2020 och 70 % år 2030, måste man se till att vissa länder gör större ansträngningar och tillämpar avancerade avfallshanteringslösningar. Åtgärder bör också vidtas för att förbättra kvaliteten på de ursprungliga produkterna och deras beståndsdelar samt kvaliteten på återvinningsprocessen som helhet.

1.10 Kommittén vill påpeka att kommissionen i sina förslag inte använder den avfallshierarki som presenteras i ramdirektivet om avfall och som fastställer en prioritetsordning för avfallsförebyggande, förberedelse för återanvändning, materialåtervinning, annan återvinning (energi) och bortskaffande. Det saknas en grundlig undersökning av möjligheterna att sätta upp mål för förebyggande av avfall och att vidta andra åtgärder för att förebygga avfall, bortsett från ett icke bindande minskningsmål för livsmedelsavfall. Långsiktigt bör den totala volymen använt material och restavfall kontrolleras och minskas för miljöns bästa.

1.11 På samma sätt som vid återanvändning (på produktnivå) innebär upprepad återvinning (på materialnivå) råvarubesparingar, lägre energiförbrukning och mindre växthusgasutsläpp. Översynen av avfallspaketet ger nu ett unikt tillfälle att börja tillämpa principen om upprepad återvinning för beständiga material.

1.12 I en cirkulär ekonomi bör man inte bara mäta framsteg i form av minskade avfallsmängder, utan även se till att materiella och mänskliga resurser längs hela värdekedjan skyddas samt sträva efter att avskaffa alla processer som är farliga för miljön eller människorna.

1.13 Kommittén rekommenderar att åtgärds paketet kompletteras med åtgärder som specifikt stöder förberedelse för återanvändning av begagnade produkter. Att placera förberedelse för återanvändning på samma nivå som materialåtervinning, som kommissionen gör i sina återvinningsmål, är inte förenligt med avfallshierarkin. Korta kretslopp måste prioriteras. Återanvändning av produkter, förberedelse för återanvändning och återtillverkning kan på bästa sätt utnyttja det värde som finns inbäddat i produkter, och ökar möjligheterna att bevara värdekedjor i EU, stödja territoriell utveckling och skapa nya arbetstillfällen.

1.14 Med detta i åtanke bör EU också uppmuntra samtliga medlemsstater att omvandla sina avfallshanteringsplaner till territoriella planer inom ramen för en cirkulär ekonomi, med fokus på åtgärder för minskad förbrukning av materiella resurser och skydd av människors välbefinnande.

1.15 Avslutningsvis rekommenderar kommittén också en breddad sektoriell strategi i syfte att främja en cirkulär ekonomi.

2. Inledning

2.1 Den 2 juli 2014 offentliggjorde kommissionen ett paket med fem förslag⁽¹⁾ som innehöll följande dokument:

- a) Meddelandet *Mot ett kretsloppssamhälle: Program för ett avfallsfritt Europa* (COM(2014) 398 final).
- b) Förslaget till ett nytt direktiv om ändring av direktiven 2008/98/EG om avfall, 94/62/EG om förpackningar och förpackningsavfall, 1999/31/EG om deponering av avfall, 2000/53/EG om uttjänta fordon, 2006/66/EG om batterier och ackumulatörer och förbrukade batterier och ackumulatörer och 2012/19/EU om avfall som utgörs av eller innehåller elektriska och elektroniska produkter (COM(2014) 397 final).
- c) Meddelandet om *möjligheter till resurseffektivitet inom byggsektorn* (COM(2014) 445 final).

Paketet innehöll dessutom följande två dokument, som EESK kommer att ägna ett separat yttrande⁽²⁾:

- d) Grön handlingsplan för små och medelstora företag (COM(2014) 440 final).
- e) Initiativ för grön sysselsättning (COM(2014) 446 final).

Kommissionen har också tillkännagett att man längre fram kommer att publicera ett meddelande om hållbara livsmedel.

3. Allmänna kommentarer

3.1 Hur ska vi kunna producera varor och tjänster samtidigt som vi begränsar förbrukningen av och slöseriet med råvaror och icke-förnybar energi? Vi kan till att börja med konstatera att kostnaderna för utvinning och exploatering av mineral- och energiresurser minskade stadigt under hela 1900-talet, främst på grund av allt högre produktivitet.

3.2 Nu, i början av 2000-talet, har denna linjära modell emellertid inte bara börjat kärva, utan den riskerar i längden att bli ohållbar, eftersom tillgången till naturresurser håller på att minska. Varningarnas tid är redan förbi: det handlar inte om att försöka föreställa sig en förändrad ekonomisk modell. Ställda mot väggen måste vi uppfinna en ny modell – och det snabbt.

3.3 Utvinna, producera, konsumera, slänga, återvinna – en djupgående förändring behövs för att säkra människors självförsörjning och den sociala och hållbara utvecklingen på lång sikt.

3.4 För närvarande bygger nästan alla mänskliga samhällen på en rovgirig – man skulle kunna säga ganska okontrollerad – utvecklingsmodell, som inte tar hänsyn till de befolkningar som är mest utsatta för exploatering och överutnyttjande av deras resurser, och inte heller till klimatförändringarnas och föroreningarnas effekter eller till riskerna för framtida generationer.

3.5 Vi bör alla ifrågasätta denna modell, vars svagheter har blivit uppenbara i den globala kris som vi nu genomgår på ett finansiellt, ekonomiskt, socialt, politiskt, energimässigt, ekologiskt och miljömässigt plan.

⁽¹⁾ <http://ec.europa.eu/environment/circular-economy/>

⁽²⁾ Se sidan 99 i detta nummer av EUT.

3.6 Kommissionen vill se en omställning av produktions- och konsumtionsmönstren till en cirkulär ekonomi. Det förutsätter att hela samhället involveras, men huvudparten av arbetet ligger ännu framför oss.

4. Särskilda kommentarer rörande dokumentet COM(2014) 398 final

4.1 I meddelandet "Mot ett kretsloppssamhälle" förklaras begreppet cirkulär ekonomi (kretsloppssamhälle), och modellens fördelar när det gäller ekonomisk utveckling och sysselsättning beskrivs.

4.2 De **allmänna målen** är tydliga, och det är nödvändigt att vi gör framsteg i riktning mot att nå dessa mål. Vår produktions- och konsumtionsmodell måste förändras radikalt. Vi måste minska användningen av resurser och material och därför övergå till en mer rationell användning.

4.3 Den grundläggande frågan är hur vi kan nå målen, och hur de ska införlivas i en övergripande och omfattande politisk ram. Marknadens svagheter och defekter kan och bör hanteras på olika sätt, genom marknadsincitament (prissignaler och skattemässiga signaler), lagstiftning (fastställande av bindande mål som aktörerna kan välja att nå på det sätt de själva finner lämpligast) och bindande normer för aktörerna.

4.4 En **övergripande politisk ram** förutsätter också att alla relevanta villkor uppfylls när det gäller ekonomiska och sociala aspekter, sysselsättning, hälsa och säkerhet.

4.5 I kommissionens dokument specificeras att målet är att utarbeta en politisk ram som främjar formgivning och innovation för en cirkulär ekonomi, frigörande av investeringar och mobilisering av företag och konsumenter.

4.6 Skapa en lämplig ram för den cirkulära ekonomin

4.6.1 EESK ser positivt på föresatsen att tillsammans med alla berörda aktörer utforma en lämplig ram för den cirkulära ekonomin. Ramen bör göra det möjligt att utveckla en ny ekonomisk modell som gradvis kan ersätta dagens modell för linjär ekonomisk tillväxt. En övergång till en cirkulär ekonomi kräver en övergripande strategi som täcker hela livscykeln för produkter, från råvarutillgång till ekodesign, detaljhandel, affärsmodeller och konsumtionsmönster, återanvändning och återtillverkning, samt avfallsåtervinning och bortskaffande. Kommissionens meddelande följer i princip en sådan övergripande strategi. I praktiken är dock kommissionens tillvägagångssätt inte balanserat, eftersom konkreta politiska förslag främst är begränsade till avfallssektorn. Kommissionen aviserar endast utformningen av en stödjande ram för den cirkulära ekonomin i framtiden⁽³⁾, utan att tydligt beskriva tidsplanen och processen. Vi förväntar oss att kommissionen lägger fram ett tydligt och transparent förslag för detta arbete utan dröjsmål.

4.6.2 Begreppet cirkulär ekonomi bygger på en livscykelanalys av resursanvändningen. Därigenom främjas konkreta åtgärder för återvinning, men även ersättning av vissa råvaror, hållbarhet och återanvändning av produkter, mindre slöseri i hela kedjan inbegripet vid källan, ekodesignade varor och tjänster, nya affärsmodeller osv. Syftet är att införa nya förvaltningsmetoder som omfattar alla aktörer i det civila samhället. Kommittén uppmanar kommissionen att lägga fram en utförlig politisk strategi för övergången till en cirkulär ekonomi. Dessutom förväntar vi oss att kommissionen ska vara mindre vag i sina politiska förslag om främjande av ekodesign, innovation och investeringsstimulans, och att man lägger fram tydliga förslag som innehåller information om den budget som ska anslås till stöd för cirkulär ekonomisk verksamhet och om användningen av innovativa finansieringsinstrument, t.ex. gröna obligationer. Kommissionen bör gå vidare och vidta följande åtgärder:

- a) Förtydliga förhållandet mellan den nya åtgärdsramen och EU:s övriga politik, särskilt när det gäller återindustrialiseringen (råvaror, innovation, arbetstagares hälsa och säkerhet, transporter osv.) och energi- och klimatpolitiken.
- b) Fastställa kvantifierade mål för resurseffektivitet inom ramen för den reviderade Europa 2020-strategin, med hjälp av förslagen från den europeiska plattformen för resurseffektivitet.

⁽³⁾ COM(2014) 398 final, s. 3.

- c) Förtydliga vilka åtgärder som ska vidtas för att åstadkomma verkliga förändringar av produktions- och konsumtionsmönstren, som minskad användning vid källan av vissa råvaror (med tanke på deras sällsynthet eller toxicitet), ett mindre materialistiskt och mer samarbetsinriktat samhälle och ökat välbefinnande för arbetstagare och övriga invånare.

4.6.3 I samband med detta påminner EESK om sitt yttrande från april 2012 om *Främjande av en hållbar produktion och konsumtion i EU*, där kommittén rekommenderar att man "utarbetar en ny gemensam vision av den ekonomiska modellen där alla aktörer inom det organiserade civila samhället samarbetar" ⁽⁴⁾.

4.7 Definition av ramarna

4.7.1 Kommissionens strategi för att utveckla den cirkulära ekonomin visar inte hur detta ska göras på lokal och regional nivå. EESK anser att en strategi för en cirkulär ekonomi bör utgå från den territoriella hierarkin, från lokala myndigheter till den övergripande nivån, inbegripet regionala, nationella och europeiska myndigheter, där korta kretslopp och leveranskedjor ges prioritet överallt och alltid när så är möjligt.

4.7.2 De potentiella socioekonomiska fördelarna med en cirkulär ekonomi återfinns i första hand på lokal nivå – hållbara stadsdelar, gröna städer – i andra hand på regional nivå (inom EU:s regioner) och därefter på nationell och internationell nivå.

4.7.3 Den territoriella aspekten hänger också samman med kampen mot den internationella sociala och miljömässiga dumpningen och därmed möjligheterna till en småskalig omlokalisering av en stor del av ekonomin. För att avfallshanteringen ska fungera optimalt krävs ett flertal initiativ från de ansvariga aktörerna på lokal och regional nivå. De måste organisera separat sophämtning och anlägga sopstationer och avfallssorteringsanläggningar samt inrätta nätverk för reparationer, återförsäljning och återanvändning osv. Vid hanteringen av biologiskt avfall är kretslopp i mindre skala att föredra, och detta gäller även för jobbskapandet inom denna sektor.

4.7.4 Med tanke på detta bör EU uppmuntra alla medlemsstater att stegvis utveckla sina avfallshanteringsplaner i riktning mot territoriella planer för en cirkulär ekonomi.

4.8 Kontrollera de socioekonomiska effekterna

4.8.1 Trots att kommissionens paket är avsett att skapa en koppling mellan miljön (avfallshantering) och ekonomin (gröna jobb, handlingsplan för små och medelstora företag) tar den inte på ett systematiskt sätt itu med följande frågor:

- De nya arbetstillfällen som skulle kunna skapas i olika skeden i genomförandet av avfallshierarkin, särskilt i samband med förebyggande av avfall och förberedande för återanvändning.
- De arbetstillfällen som kan skapas genom olika innovativa lösningar som den cirkulära ekonomin kan ge upphov till (ekodesign, industriella symbioser, en funktionalitets- eller delningsinriktad ekonomi osv.).
- Konsekvenserna för arbetstagarnas hälsa och säkerhet till följd av ekonomiska aktiviteter i samband med utvecklingen av den cirkulära ekonomin.

4.9 Tillägg till de sektorsspecifika åtgärderna

4.9.1 EESK anser att den sektorsbaserade avfallshanteringen i högre grad bör genomsyras av den nya visionen om en cirkulär ekonomi och vill se en sektorsbaserad utveckling även utanför sektorn för hållbart byggande.

4.9.2 Kommittén menar att det sektorsbaserade synsättet bör utökas genom förslag på området hållbara livsmedel och hållbart byggande, men även inom andra områden, t.ex. tillverkningsindustrin.

⁽⁴⁾ EUT C 191, 29.6.2012, s. 6–11.

5. Särskilda rekommendationer avseende dokumentet COM(2014) 397 final

5.1 Ett lagförslag som bör utvidgas

5.1.1 EESK ser positivt på den allmänna tanken bakom de ändringsförslag som syftar till

- ökad materialåtervinning av kommunalt avfall och förpackningsavfall samt begränsning av deponering av vissa typer av avfall,
- införande av ett system för tidig varning för att övervaka hur materialåtervinningsmålen uppfylls,
- införande av minimikrav för utökat producentansvar, standardisering av definitionerna,
- rationalisering av rapporteringsskyldigheterna.

5.1.2 Vissa kompletterande möjligheter (t.ex. uppställande av specifika mål för förebyggande och återanvändning av avfall eller en obligatorisk pantordning för vissa produkter) tycks emellertid ha avvisats alltför lättvindigt i konsekvensbedömningen. Kommissionens förslag uppfyller inte den avfallshierarki som presenteras i ramdirektivet om avfall⁽⁵⁾, med en prioritetsordning för avfallsförebyggande, förberedelse för återanvändning, materialåtervinning, annan återvinning och bortskaffande.

5.1.3 Enligt artikel 9 c i ramdirektivet om avfall ska kommissionen översända en rapport till Europaparlamentet och rådet. Rapporten ska vid behov kompletteras med förslag till nödvändiga åtgärder för att fastställa mål för 2020 om att förebygga avfall och bryta sambandet mellan ekonomisk tillväxt och negativ miljöpåverkan samt indikatorer för förebyggande av avfall. Med tanke på att förebyggande av avfall är en grundläggande del av en cirkulär ekonomi skulle det ha varit lämpligt att lägga fram denna rapport tillsammans med paketet om en cirkulär ekonomi. I konsekvensbedömningen som åtföljer det aktuella åtgärds paketet om en cirkulär ekonomi anges det att man har förkastat idén att fastställa ett övergripande mål för förebyggande av avfall, men man gör ingen mer ingående analys av frågan.

5.1.4 På samma sätt tycks det inte finnas tillräckliga garantier för att främja **ekodesign av produkter och tjänster** genom t.ex.

- särskilda villkor som ska införas i **offentliga upphandlingskontrakt**,
- föreskrifter om att vissa produkter bör främjas framför andra,
- krav på att produkter ska innehålla en viss andel återvunnet material,
- ekonomiska incitament som främjar återanvändningsbara/återvinningsbara produkter (t.ex. minskad mervärdesskatt).

5.1.5 EESK anser att en särskild strategi bör utformas för att hantera frågan om **planerat åldrande**, och att den bör omfatta åtgärder av olika slag gällande teknik, affärsmetoder, bestämmelser, utbildning och information⁽⁶⁾.

5.2 Komplettering av kvantifierade mål

5.2.1 Kvantifierade mål för förebyggande av avfall är i det närmaste ofrånkomliga för att avfallshierarkin ska kunna genomföras med lyckat resultat. Detta har redan påpekats av Europaparlamentet, Regionkommittén och revisionsrätten. Kommissionen bör använda sig av de nationella program för förebyggande som medlemsstaterna har överlämnat för att utforma liknande mål.

5.2.2 Målet om en tioprocentig minskning av det kommunala avfallet som förslagits av Regionkommittén bör undersökas noggrant⁽⁷⁾. På grundval av nationella och regionala erfarenheter av fastställande av en övre gräns för hushållsavfall bör man också överväga att fastställa en högsta gräns på EU-nivå (omkring 200–300 kg per år och invånare).

⁽⁵⁾ EUT L 312, 22.11.2008, s. 3.

⁽⁶⁾ EUT C 67, 6.3.2014, s. 23–26.

⁽⁷⁾ <http://cor.europa.eu/en/news/regional/Pages/cities-and-regions-eu-waste.aspx>

5.2.3 *Kommunalt avfall* (artikel 3 i ramdirektivet om avfall) bör definieras strikt som hushållsavfall och inte utvidgas till att omfatta kommersiellt avfall och industriavfall eller avfall som insamlas som en följd av utökat producentansvar, i syfte att säkerställa en tydlig definition av roller och ansvarsområden.

5.2.4 *Kommersiellt och industriellt avfall* bör definieras som avfall som inte betraktas som hushållsavfall, så att ett separat materialåtervinningsmål kan fastställas.

5.2.5 *Fyllmaterial* bör inte definieras som om det alltid anses vara en typ av "återvinning", och denna metod bör förbjudas för farligt avfall och begränsas till bygg- och rivningsavfall (artikel 3 i ramdirektivet om avfall).

5.2.6 Kommissionens förslag om ett kvantifierat mål för förebyggande av matavfall bör inkludera eller kopplas till ett kompletterande mål för **minskning av mängden förpackningar**.

5.2.7 Kommittén rekommenderar att åtgärds paketet kompletteras med åtgärder som specifikt stöder en förberedelse för återanvändning av begagnade produkter. Att placera förberedelse för återanvändning på samma nivå som materialåtervinning, som kommissionen gör i sina återvinningsmål, är inte förenligt med avfallshierarkin. Renovering av produkter och produkt delar ger inte bara betydande utrymme för effektivare användning av produkter och material, utan också viktiga möjligheter att skapa nya arbetstillfällen på lokal och regional nivå. Åtgärder för att möjliggöra återanvändning (t.ex. förberedelser för återanvändning av förpackningar, elektrisk/elektronisk utrustning eller andra varor som leksaker eller tygblöjor) bör för övrigt inte behandlas på samma sätt som återvinning: ett särskilt mål (t.ex. på 5 %) bör fastställas för denna verksamhet.

5.2.8 Enligt lagförslaget ska man fram till 2030 öka återvinningen/återanvändningen av kommunalt avfall till 70 % och återvinningen/återanvändningen av förpackningsavfall till 80 %, förbjuda deponering av återvinningsbart avfall senast 2025 och minska matavfallet med 30 % fram till 2025. Detta är viktiga mål som måste bibehållas.

5.2.9 De kvantifierade målen bör integreras i de ekonomiska aktörernas affärsmodeller (särskilt hos dem som är verksamma inom förpacknings- och handelssektorn) och det bör stå dem fritt att på egen hand hitta det effektivaste sättet att nå målen. Det måste emellertid garanteras att denna nödvändiga övergång genomförs med hänsyn till andra lika viktiga principer och kriterier. Det största orosmomentet är de berörda arbetstagarnas arbetsvillkor och bestämmelserna för hälsa och säkerhet. Förpacknings- och avfallshanteringsindustrierna är särskilt utsatta, eftersom det där förekommer tunga arbetsuppgifter, osäkra anställningar och hälso- och säkerhetsrisker. Det måste säkerställas att arbetet med att nå de ambitiösa målen inte leder till försämrade arbetsvillkor, utan i stället medför förbättrade villkor för arbetstagarna ⁽⁸⁾.

5.2.10 Ett **finansieringssystem bör upprättas för de lokala myndigheterna**. Den ekonomiska ramen bör ge de lokala myndigheterna tillgång till nödvändig finansiering för att nå de uppsatta målen. Om de offentliga myndigheterna tvingas följa strikta regler om skuldsättning kommer alla extra investeringar (t.ex. för avfallshantering) att leda till att kostnaderna för andra nödvändiga verksamheter måste minskas. Den politiska ramen bör därför garantera ett **lämpligt finansieringssystem**, vid behov med hjälp av särskilda budgetar, t.ex. EU:s strukturfonder och de medel som är tillgängliga för Europa 2020.

5.2.11 När det gäller minskningen av matavfallet är det viktigt att livsmedelssäkerheten inte offras och att konsumentskyddet respekteras. I detta hänseende bör man samarbeta med och rådfråga **konsumentskyddsorganisationer och livsmedelssäkerhetsorgan**.

5.2.12 Livsmedelsavfall består av organiska råvaror, som i största möjliga utsträckning bör antingen bearbetas eller återföras till lantbruksproduktionen i oförändrad form. Vissa typer av livsmedelsavfall är på grund av sin beskaffenhet särskilt väl lämpade för återanvändning, antingen som djurfoder eller för att förbättra jordens bördighet. För närvarande är detta uteslutet på grund av en rad restriktiva bestämmelser. Därför rekommenderar EESK kommissionen att undersöka om dessa restriktioner är ändamålsenliga.

⁽⁸⁾ I nummer 2014/9 av HesaMag från Europeiska fackföreningsinstitutet (ETUI) diskuteras avfallshantering mer ingående: <http://www.etui.org/en/Topics/Health-Safety/HesaMag>

6. Särskilda kommentarer avseende dokumentet COM(2014) 445 final

6.1 Meddelandet om möjligheterna till resurseffektivitet inom byggsektorn syftar till att främja en minskning av sektorns övergripande miljöpåverkan under hela livscykeln. Där föreslås en uppsättning indikatorer för bedömning av byggnaders miljöprestanda, för att formgivare, tillverkare, entreprenörer, myndigheter och användare ska kunna göra välgrundade val. Det är viktigt att ha tillgång till ett öppet system av indikatorer, i synnerhet **standardiserade statistiska uppgifter**, och en uppsättning indikatorer som är jämförbara och användarvänliga.

6.2 Paketet för en cirkulär ekonomi bör även omfatta lämpliga åtgärder som grundas på efterfrågan (pull measures), vilket skulle kunna bidra till att skapa en marknad som är självförsörjande när det gäller sekundära råvaror (t.ex. produkter tillverkade med en viss andel återvunnet material). Vi måste skapa en situation där man kan handla med avfall som råvaror med bra marknadslikviditet, med en prisbildning som beaktar ekonomiska, mänskliga och miljömässiga faktorer. Det vore det bästa incitamentet för avfallsinsamling.

6.3 *Utmaningar när det gäller produkternas klassificering – att förebygga risken för serieskador*

6.3.1 Att förebygga serieskador är en stor utmaning för försäkringsbolagen. Ett fel på ett föremål som används i tiotusentals exemplar kan, direkt eller indirekt, ge upphov till reparationskostnader på tiotals eller hundratals miljoner euro. Som exempel har några av serieskadorna under de senaste tjugo åren varit resultatet av en kemisk oförenlighet mellan byggmaterialets olika beståndsdelar.

6.3.2 Denna sorts serieskada beror i allmänhet på en reaktion som uppkommer efter lång tid på grund av externa faktorer (t.ex. fukt eller temperatur). En del av dessa skador kan också kopplas till importerade produkter för vilka vissa egenskaper ursprungligen inte hade angetts korrekt.

6.3.3 Att använda återvunna material i produktion av byggmaterial är inte i sig ett problem. Det är emellertid viktigt att det återvunna materialets fysikalisk-kemiska egenskaper är fullt kända för att undvika risker med inkompatibilitet vid återanvändningen. Svårigheten är att definiera och klassificera materialet som ska återvinnas på rätt sätt och att försäkra sig om att de produkter som ska återanvändas är homogena.

6.3.4 Översynen av avfallspaketet innebär ett unikt tillfälle att börja tillämpa principen om upprepad återvinning i syfte att stimulera resurseffektiviteten. Upprepad återvinning sker när (beständiga) material inte bryts ned strukturellt i återvinningsprocessen utan kan återinföras om och om igen och stärka den cirkulära ekonomin, vilket innebär en garanti för att funktionsdugliga material inte går förlorade eller försvinner vid förbränning eller deponering. Sådana beständiga material utgör en permanent tillgång för samhället.

6.3.5 Förbättrad spårbarhet hos byggmaterial under deras första livscykel skulle göra det enklare att återanvända materialet. Det behövs också bestämmelser för hur material ska klassificeras utifrån deras framtida användning, med fokus på stor biologisk nedbrytbarhet och införande av kvalitetsnormer.

6.4 Kommissionen bör överväga att införa bindande bestämmelser och påföljder för att undvika dumpning, som innebär att önskat material från EU exporteras till länder utanför unionen.

Bryssel den 10 december 2014.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: Grön handlingsplan för små och medelstora företag – Att hjälpa små och medelstora företag att omvandla miljöproblem till affärsmöjligheter

COM(2014) 440 final

och Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – Initiativ för grön sysselsättning: Ta vara på den gröna ekonomins jobbpotential

COM(2014) 446 final

(2015/C 230/15)

Föredragande: Antonello PEZZINI

Den 16 juli 2014 beslutade kommissionen att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: Grön handlingsplan för små och medelstora företag – Att hjälpa små och medelstora företag att omvandla miljöproblem till affärsmöjligheter

COM(2014) 440 final

och

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – Initiativ för grön sysselsättning: Ta vara på den gröna ekonomins jobbpotential

COM(2014) 446 final.

Facksektionen för jordbruk, landsbygdsutveckling och miljö, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 12 november 2014.

Vid sin 503:e plenarsession den 10 och 11 december 2014 (sammanträdet den 10 december 2014) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 135 röster för, 1 röst emot och 1 nedlagd röst.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) anser att en möjlig övergång till en kretsloppsekonomi är av stor betydelse för EU:s systemiska konkurrenskraft, om den baseras på en gemensam europeisk strategisk vision och om arbetslivet, regeringar, arbetsgivare och arbetstagare, konsumenter samt lagstiftande och reglerande myndigheter på olika nivåer aktivt deltar.

1.2 Kommittén är övertygad om att övergången till en europeisk kretsloppsekonomi kan förbättra utsikterna när det gäller att genomföra målen i Europa 2020-strategin. Den kan bli en drivkraft för tillväxt och generera nya gröna arbetstillfällen och grön kompetens genom att stärka kapaciteten att hållbart förvalta naturtillgångarna i en hållbar och konkurrenskraftig ekonomi.

1.3 Vi anser att man bör lansera ett initiativ för framtidsanalyser på EU-nivå som är deltagandebaserat och har som målsättning att utforma en gemensam vision för alla offentliga och privata aktörer i syfte att bana väg för en samförståndsbaserad övergång till en kretsloppsekonomi, med hjälp av enhetliga och effektiva strategier och instrument på europeisk, nationell och regional nivå, och för att ge konkreta impulser till agendan för grön innovation. Nätverk av civilsamhällsaktörer som förespråkar en övergång till en modell med en kretsloppsekonomi bör stödjas. Kommittén skulle kunna främja sådana nätverk aktivt och granska möjligheterna att inrätta och driva en europeisk plattform för kretsloppsekonomin.

1.4 Samtidigt anser kommittén att det är mycket viktigt att inleda en strukturerad dialog inom enskilda sektorer, där man kan lansera pilotprojekt som stöder experimenterande och kan ge vägledning och visa på potentialen hos mer hållbara metoder. Konsumentorganisationerna, mikroföretag och småföretag och den sociala ekonomin bör delta fullt ut i denna dialog.

1.5 Det är viktigt att man med hjälp av en kostnads-nyttoanalys utvärderar vem som kan ta på sig ansvaret för en systematisk omläggning av tillverknings-, handels-, distributions- och konsumtionssystemen, där praxisen med planerad föråldring ersätts av nya användnings- och konsumtionsformer för produkter och komponenter som behåller sitt mervärde och sina möjligheter till återanvändning så länge som möjligt.

1.6 Kommittén anser att övergången till den nya modellen med en kretsloppsekonomi, som omfattar *re-manufacturing* och *re-consuming*, måste gå hand i hand med en allmän spridning av konceptet socialt ansvarsfulla regioner, som bygger på utveckling av en gemensam, innovativ och deltagandebaserad kultur.

1.7 EU bör göra det möjligt att enligt på förhand fastställda kriterier kunna välja ut ett stort antal klart definierade områden där innovation bör underlättas – smarta städer, frihamnar, lokala kluster, den gröna given – som försöksområden när det gäller övergången till en kretsloppsekonomi, bland annat genom att använda de positiva erfarenheterna med EU-instrument såsom borgmästaravtalet.

1.8 Kommittén ser därför positivt på förslagen i den gröna handlingsplanen för små och medelstora företag och initiativet för grön sysselsättning, men vi saknar konkreta förslag och praktiska riktlinjer för att hjälpa de små och medelstora företagen att bli mer hållbara och gröna. Principen "tänk småskaligt först" bör stå i centrum för handlingsplanen, i linje med småföretagsakten.

1.9 Det är av grundläggande betydelse att arbetsmarknadens parter och det civila samhället spelar en aktiv roll, dels vid utformningen, genomförandet och övervakningen av den nationella politiken för hållbar utveckling, dels vid övergången till en kretsloppsekonomi med en hög grad av miljömässig hållbarhet, många nya företag och hög "grön" sysselsättning.

1.10 De åtgärder som föreslås för att åtgärda den nuvarande bristen på "grön" kompetens bör enligt EESK förstärkas genom en effektiv och målinriktad användning av strukturfonderna – särskilt Europeiska socialfonden, Europeiska regionala utvecklingsfonden och jordbruks- och fiskerifonderna – samt innovationsinstrument såsom Horisont 2020, Cosme och Life, men även EIB:s facilitet för grön mikrofinansiering.

1.10.1 Det vore också på sin plats att

- göra en kvantitativ bedömning av de reella möjligheterna till hållbar sysselsättning som inte kan utlokaliseras,
- se till att processen är rättvis och hållbar genom att inom ramen för en gemensam strategisk vision avvärja risken för fattigdom och energifattigdom med hjälp av en strukturerad social dialog på olika nivåer,
- främja en gemensam insats från arbetsmarknadsparternas sida för att informera och vägleda,
- ta initiativ till ett nära samarbete mellan arbetsmarknaden och utbildningssektorn, och dra mesta möjliga nytta av information från olika samhällsaktörer.

1.11 Kommittén är övertygad om att en samförstånds- och deltagandebaserad övergång till en europeisk kretsloppsekonomi kan skapa många möjligheter för mikroföretag och små och medelstora företag samt för den sociala ekonomin, och samtidigt bli en viktig drivkraft för tillväxt såväl på den inre som på den internationella marknaden. I detta sammanhang bör man prioritera följande:

- Förstärka och sprida den frivilliga mekanismen för grön revision av företag.
- Underlätta tillgången till krediter, särskilt med garantisystem.
- Finansiera miljöinnovation i mikroföretag och mindre företag, i synnerhet i områden som fungerar som demonstrationsområden för systemisk miljöinnovation.

- Stärka entreprenörsutbildning och coaching på företagen.
- Stödja en cirkulär EU-marknad för material, komponenter och mellanprodukter genom att bland annat lansera en "cirkulär eBay" på basis av europeiska och internationella tekniska standarder. Målet ska också vara att i Europa skapa ett stabilt utbud av dessa primära och sekundära resurser, som kan vara värdefulla för försörjningstryggheten och handelsbalansen.

1.12 Kommittén är övertygad om att omställningen till en kretsloppsekonomi förtjänar ett starkt stöd, särskilt i Europa. Detta innebär att det är nödvändigt att

- införliva denna integrerade politiska strategi med halvtidsöversynen av Europa 2020-strategin för smart och hållbar tillväxt för alla för att kunna utnyttja dess ekonomiska och sysselsättningsmässiga potential,
- fokusera på nya idéer och/eller mycket innovativa sektorer där praktisk teknik i hög grad genomförts, bland annat utnyttjande av existerande teknik och integrering av socialt hållbar innovation,
- vända tendensen i den politisk-lagstiftningsmässiga strategin på olika nivåer – EU, nationell och regional – så att den blir proaktiv i stället för repressiv. En vitbok om kretsloppsekonomi, sysselsättning och tillväxt i EU, som täcker alla de olika instrumenten och strategierna på området, skulle kunna bidra till detta.

2. Inledning

2.1 Begreppet kretsloppsekonomi som motsättning till den linjära ekonomin ("utvinning- produktion-användning-avfall") har uppstått ur behovet att få till stånd en hållbar tillväxt så att produkternas mervärde kan bevaras så länge som möjligt, och att deras komponenter i så stor utsträckning som möjligt kan återanvändas för produktiva ändamål för att minska avfallsmängden och avfallsdeponeringen samt trycket på miljön.

2.2 Enligt McKinsey går mellan 60 % och 80 % av resurserna förlorade i slutet av den linjära processen med "utvinning-produktion-användning-avfall". I en värld där tre miljarder konsumenter håller på att bli medelklass är detta inte längre hållbart.

2.3 Övergången till en kretsloppsekonomi kräver att producenternas, arbetstagarnas, konsumenternas och medborgarnas attityder förändras på ett genomgripande sätt när det gäller användningen av resurser och råvaror, produktutformning, marknads- och affärsmodeller, samt forskning för att få fram nya metoder för omvandling av avfall till resurser.

2.4 Den teknik som krävs för att kartlägga materialens livscykel i värdekedjans olika delar finns redan. Dessutom blir resurserna allt knappare och råvarupriserna är höga. För konsumenterna kan en tjänst utförd vid rätt tidpunkt vara intressantare än att äga en viss produkt.

2.5 En sådan modell för grön tillväxt kräver inte bara en verklig och djupgående kulturell förändring med ett kraftigt inslag av innovation och forskning utan också stora investeringar i teknik, utbildning, organisering och utveckling av nya kvalificerade yrkesprofiler, nya finansieringsmetoder och lämplig politik.

2.6 En integrerad politisk strategi är avgörande för att kunna utnyttja den sysselsättningspotential som är baserad på ett adekvat tillträde till de nya yrkena och för att kunna bemöta de utmaningar som följer av övergången till en icke linjär ekonomi. Det behövs en förstärkt kommunikation i syfte att hantera de många stora utmaningarna, bl.a. med hjälp av nya utbildnings-, arbets- och organisationsmodeller.

2.7 Det är mycket viktigt för EU:s framtida industriella konkurrenskraft att stärka kapaciteten att framställa hållbara produkter genom att använda färre råvaror, mindre energi och mindre vatten och genom att återvinna avfall. Därför är det nödvändigt att formge och producera produkter som kan återanvändas, repareras, regenereras och återvinnas, samt planera tjänster i detta syfte.

2.8 Avfall från bearbetningen bör omvandlas till resurser för en annan typ av aktivitet, eventuellt till gödning för jordbruken i området. Värmen bör inte gå till spillo utan återvinnas för annat bruk, exempelvis uppvärmning av bostäder eller drivhus.

2.9 Den cirkulära modellen: Det bör vara möjligt att få till stånd en ökad värdetillväxt och ett större utbyte från varje ton material, varje joule energi och varje hektar mark genom att begränsa materialanvändningen och genom återanvändning och återvinning av material.

2.10 För att kunna dra nytta av övergången till en kretsloppsekonomi är följande nödvändigt:

2.10.1 Avlägsna de systemiska barriärer som förhindrar införandet av cirkulära företagsmodeller i små och medelstora företag och effektivt utnyttja material från avfallsflöden och sektorsspecifika och sektorsövergripande informationsnätverk, även på EU-nivå.

2.10.2 Utveckla nya yrkesprofiler för den personal som ska förvalta dessa processer, eftersom utbildning och vidareutbildning för att göra arbetsplatserna grönare bygger på en god grundutbildning och ett livslångt lärande genom hela arbetslivet, vilket även omfattar utbildning för att skapa en ökad miljömedvetenhet ⁽¹⁾.

2.10.3 Disponera lämpliga finansieringsinstrument, framför allt för forskning och innovation, kapacitetsuppbyggnad och marknadsanalys, genom att använda instrument som Horisont 2020, strukturfonderna, EIB och offentlig-privata partnerskap.

2.10.4 Genomföra förenklingar och anpassningar av lagstiftningen på olika myndighetsnivåer så att förbudssystem avlöses av proaktiva åtgärder för att underlätta skapande och utveckling av gröna företag som genererar kvalificerad och hållbar sysselsättning i linje med småföretagsakten.

2.10.5 Utveckla en aktiv roll för arbetsmarknadens parter och det civila samhällets deltagande dels i utformningen, genomförandet och övervakningen av den nationella politiken för hållbar utveckling, dels i övergången till en kretsloppsekonomi med en hög grad av miljömässig hållbarhet och grön sysselsättning.

2.10.6 Ställa riktlinjer och konkret tekniskt stöd till förfogande för mikroföretag och små och medelstora företag samt kooperativ, i syfte att med hjälp av samhällskrafterna göra deras produktionsprocesser grönare. Detta bör ta formen av en "verktygslåda" för nya affärsmodeller och utbyte av god praxis.

2.10.7 Främja en kultur som präglas av dialog och samarbete på arbetsplatsen för att få till stånd en mer rationell användning av resurserna, minska avfallsmängden, använda rena och säkra teknikformer och arbetsmetoder, samt förbättra kvaliteten på sysselsättningen.

2.11 Att skapa grönare arbetsplatser och främja gröna jobb i såväl de traditionella som de framväxande sektorerna skulle kunna bana väg för en miljömässigt hållbar och konkurrenskraftig ekonomi med låga koldioxidutsläpp och hållbara konsumtions- och produktionsmönster, vilket kan bidra till att begränsa klimatförändringarna.

2.12 EESK har flera gånger behandlat denna omfattande fråga i olika yttranden ⁽²⁾, i vilka vi bland annat framhållit följande:

- Alla måste vara fullt införstådda med att vi står inför en ny industriell revolution, där livskvalitet och miljö står i centrum för utvecklingen, och att det krävs en ny, integrerad strategi för planering, produktion, konsumtion samt bevarande och förvaltning av naturtillgångarna.
- Det är viktigt att snarast möjligt gå från ett defensivt och reaktivt agerande till ett beslutsamt och proaktivt agerande.
- Man måste stödja initiativ för utveckling av en EU-politik för hållbar produktion och konsumtion som är fullständigt integrerad i EU:s andra politikområden med syfte att vända möjliga utmaningar till möjligheter så att EU:s industri blir konkurrenskraftig.
- Det behövs en seriös dialog med deltagande av EU-institutionerna, de nationella och regionala regeringarna samt arbetsmarknadens parter om möjligheterna att ändra konsumtionsmönstren och den övergripande ekonomiska och sociala modellen.

⁽¹⁾ EUT C 318, 29.10.2011, s. 142–149.

⁽²⁾ EUT C 224, 30.8.2008, s. 1–7, EUT C 226, 16.7.2014, s. 1–9, EUT C 67, 6.3.2014, s. 23–26, och EUT C 44, 11.2.2011, s. 110–117.

2.12.1 En stor del av de industriella framstegen under de senaste trettio åren beror på lagar och normer som har ålagt industriföretagen att begränsa föroreningarna och finna nya vägar för att omvandla avfall till vinster. Man måste införa nya skatteregler som skapar balans mellan besparingar och förbrukning av energi, samt lämpliga bestämmelser som ger industriföretagen möjlighet att påta sig ansvaret för produktens hela livscykel.

2.13 I ett nyligen antaget yttrande framhöll EESK att "de djupgående och nödvändiga förändringarna av våra produktions- och konsumtionssätt förutsätter att det civila samhället involveras under hela denna övergång till en inkluderande grön ekonomi, och detta måste göras på alla nivåer – framför allt på sektoriell och territoriell (europeisk, nationell och regional) nivå" ⁽³⁾.

2.14 Den 12 december 2013 antog Europaparlamentet i sin tur en resolution om miljöinnovation – sysselsättning och tillväxt med hjälp av miljöpolitik ⁽⁴⁾, där man

- bland annat framhöll de dubbla fördelarna för miljön och ekonomin med en övergång till en hållbar, grön ekonomi, eftersom hållbara arbetstillfällen därmed skapas,
- betonade att dessa möjligheter bör skapa hållbara arbetstillfällen av hög kvalitet för både kvalificerade och okvalificerade arbetstagare,
- uppmuntrade medlemsstaterna att ge företagen, särskilt de små och medelstora, incitament för att främja ökade investeringar i FoU-aktiviteter inom den privata sektorn.

2.15 I oktober 2011 antog Regionkommittén (ReK) ett yttrande om flaggskeppsinitiativet "Ett resurseffektivt Europa", där man uttryckte sitt stöd för inrättandet av en "övergångsplattform för multiaktörer för resurseffektivitet som sammanför institutioner, politiska beslutsfattare från olika administrativa nivåer, även den regionala och den lokala".

3. Allmänna kommentarer

3.1 Kommittén välkomnar offentliggörandet av paketet om kretsloppsekonomi, särskilt de båda initiativ som behandlas i detta yttrande, och som rör grön sysselsättning och den gröna handlingsplanen för små och medelstora företag vid övergången till en kretsloppsekonomi.

3.2 Samtidigt uttrycker EESK emellertid sin oro över dessa initiativ, särskilt handlingsplanen för små och medelstora företag, eftersom den innehåller en stor mängd information utan att ange konkreta åtgärder och praktisk vägledning för dessa företag och berörd personal om hur produktionsprocesser och tjänster kan göras grönare på ett effektivt sätt, med låga omkostnader och bättre arbets kvalitet utan att det drabbar konkurrenskraften.

3.3 Det kan inte ske en övergång till en kretsloppsekonomi utan att produktionssektorerna, arbetsmarknadsparterna och konsumenterna involveras, liksom de politiska beslutsfattarna och den offentliga förvaltningen på olika nivåer, först och främst på EU-nivå, som bör gå från en förbudsorienterad strategi till en konsekvent proaktiv strategi som stöder övergången, bland annat genom att införa "gröna" villkor i hela upphandlingssystemet.

3.4 Det är inte bara fråga om nya tillverkningskoncept och att företagsledare och anställda därför måste tillägna sig ny kompetens, eller om utveckling av innovativa organisations- och marknadssystem eller nya former för användning och konsumtion, utan det handlar kanske framför allt om utveckling av en helt ny industri- och tjänstekultur och i synnerhet en ny form av lagstiftningskultur och administrativ kultur.

3.5 Vi kräver med eftertryck att man inom ramen för Horisont 2020 lanserar ett omfattande initiativ för framtidsanalyser på EU-nivå, som är deltagandebaserat och har som målsättning att utforma en gemensam vision för alla offentliga och privata aktörer för att med hjälp av enhetliga och effektiva strategier och instrument på europeisk, nationell och regional nivå bana väg för en övergång till en kretsloppsekonomi byggd på samförstånd, utöver det positiva arbete som utförs inom plattformen för ett resurseffektivt Europa (EREP), i syfte att

⁽³⁾ EUT C 271, 19.9.2013, s. 18–22.

⁽⁴⁾ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2013-0584+0+DOC+XML+V0//SV>

3.5.1 involvera medborgarna, arbetstagarna, konsumenterna och företagen med hjälp av specifika, innovativa incitament, som även på ett individuellt plan uppmuntrar vissa beteenden och handlingar,

3.5.2 främja miljömässig och social hållbarhet och stimulera innovation och investeringar i mänskligt, socialt och miljömässigt kapital med hjälp av förenklade lagstiftningsramar och finansiella ramar på EU-nivå,

3.5.3 införa en konsekvent och förenklad institutionell ram, där företagen, arbetstagarna, investerarna och konsumenterna aktivt kan delta i övergångsprocessen,

3.5.4 säkerställa ett adekvat finansiellt stöd från EU, medlemsstater och regioner genom att underlätta tillgången till krediter, särskilt för mikroföretag,

3.5.5 främja riktade skattemässiga incitament, innovativa offentlig-privata partnerskap och strategier för grön offentlig upphandling, samt sprida god praxis som kan underlätta avsättningsmöjligheterna och göra arbetsmarknaderna mer inkluderande så att resurserna bevaras på regional nivå,

3.5.6 skapa en varaktig samverkan mellan arbetsmarknaden och näringslivet å ena sidan och utbildningsområdet för grön produktion, konsumtion och sysselsättning å den andra ⁽⁵⁾,

3.5.7 bistå mikroföretag och små och medelstora företag med stöd och handledning via europeiska expertnätverk och expertcentrum för kunskaps-, kompetens- och marknadsutveckling, men framför allt genom finansiellt och utbildningsmässigt stöd.

3.6 Samtidigt anser kommittén att det är mycket viktigt att inleda en strukturerad dialog med enskilda sektorer, där man kan lansera pilotprojekt till stöd för försöksverksamhet, som kan fungera som ett rättesnöre och visa på potentialen i mer hållbara metoder. De sociala aktörerna såsom konsumentorganisationer, mikroföretag och småföretag och den sociala ekonomin bör delta fullt ut i denna dialog.

3.7 Innan man genomför åtgärder för att skapa nya anständiga och hållbara gröna arbetstillfällen och utformar gröna handlingsplaner för de små och medelstora företagen borde man lansera en handlingsplan för att bekämpa den planerade föråldringen av produkter.

3.8 Omkostnaderna för återvinnings- och återanvändningsföretagen och kvaliteten och stabiliteten när det gäller de nya arbetsplatser som därigenom skapas kan inte bara betraktas som faktorer som är betingade av miljöpolitiken. Tvärtom kräver de komplexa, proaktiva förvaltningssystem med integrerade åtgärder på många strategiska områden, exempelvis på konsument-, transport-, jordbruks- och energiområdena ⁽⁶⁾.

3.9 Innovation på marknaderna för återvunna material måste kunna räkna med ett reviderat och samstämmigt europeiskt regelverk med incitament som sammankopplar produktinnovation med användningen av produkten i syfte att bekämpa det nuvarande flödet av skrot och komponenter för rekonditionering och bortskaffande i länder med låga bearbetningskostnader, där man inte tar någon större hänsyn till arbetstagarnas hälsa och säkerhet ⁽⁷⁾.

3.10 Kommittén anser att övergången till den nya modellen med en kretsloppsekonomi, som omfattar *re-manufacturing* och *re-consuming*, måste gå hand i hand med en allmän spridning av konceptet socialt ansvarsfulla regioner.

4. Kretsloppsekonomin och skapandet av arbetstillfällen

4.1 EESK anser att de åtgärder som föreslås för att täcka den nuvarande bristen på "grön" kompetens, nämligen utbyte av god praxis inom de existerande nätverken, inte tycks vara tillräckliga för att säkra en bättre bedömning av utvecklingen när det gäller kompetens och arbetstillfällen. En tydligare europeisk definition av "grön" kompetens och "gröna" jobb skulle möjliggöra tydligare analyser och mer målinriktade framtidsstudier och även bättre statistiska analyser, genom ett aktivt deltagande av arbetsmarknadens parter, de små och medelstora företagen och den sociala ekonomin. Detta skulle inte bara underlätta utarbetandet av nya yrkesprofiler utan också omvandlingen av föråldrade profiler, bland annat med hänsyn till flexicurity och införandet av den europeiska kvalitetsramen ⁽⁸⁾.

⁽⁵⁾ EUT C 311, 12.9.2014, s. 7–14.

⁽⁶⁾ EUT C 24, 28.1.2012, s. 11–17.

⁽⁷⁾ EUT C 107, 6.4.2011, s. 1

⁽⁸⁾ EUT C 451, 16.12.2014, s. 116.

4.2 Vi anser att en effektiv och målinriktad användning av strukturfonderna, samt av innovationsinstrument som Horisont 2020, Cosme och Life, men även EIB:s facilitet för grön mikrofinansiering, är avgörande för att främja kvalificerade arbetstillfällen, speciellt om stödet riktar sig till de små företagen och den sociala ekonomin och kopplas till den samförståndsbase och framtidsinriktade process som kommittén stöder.

Följaktligen är följande nödvändigt:

4.2.1 **Göra en korrekt kvantitativ beräkning av det antal hållbara arbetstillfällen som inte kan utlokaliseras** på lokal nivå, sektorsnivå och sektorsövergripande nivå som övergången till en kretsloppsekonomi skulle kunna generera, inte minst mot bakgrund av den europeiska ekonomins trängande behov av en hållbar tillväxt som kan generera arbetstillfällen.

4.2.2 **Säkra en rättvis och hållbar process.** Övergången till en kretsloppsekonomi får inte leda till sociala rättviseproblem för arbetstagarna, mikroföretagen och de små företagen samt den sociala ekonomin.

4.2.3 **En strukturerad social dialog på flera nivåer**, som möjliggör full medverkan av alla aktörer i samband med fastställandet av en gemensam strategisk vision och en integrerad politik, vars genomförande kommer att säkra att kretsloppsekonomin omedelbart förfogar över både den yrkesmässiga kompetens och den kvalificerade arbetskraft som den behöver för att utvecklas.

4.2.4 **Nära samverkan mellan arbetslivet och utbildningssystemen** för att få till stånd en positiv kompetensutveckling, samt robusta system för teknisk utbildning och yrkesutbildning, där de sociala intressegrupperna är direkt involverade⁽⁹⁾.

5. Den gröna handlingsplanen för små och medelstora företag

5.1 Kommittén är övertygad om att övergången till en europeisk kretsloppsekonomi kan skapa många möjligheter för mikroföretag och små och medelstora företag samt för den sociala ekonomin och bli en viktig drivkraft för tillväxt såväl på den inre som på den internationella marknaden genom att stärka deras kapacitet att förvalta naturresurserna på ett hållbart sätt och generera nya kvalificerade arbetstillfällen.

5.2 Vi anser att den gröna handlingsplanen för små och medelstora företag under hela reglerings- och genomförandeprocessen ska följa och främja principen om att tänka småskaligt först, särskilt i samband med lagstiftningen om resurseffektivitet i linje med småföretagsakten, så att testet för små och medelstora företag blir den utslagsgivande faktorn vid övergången till en kretsloppsekonomi.

5.3 De instrument som utformats för att stödja små företag och den sociala ekonomin bör följaktligen justeras, eftersom föregående uppsättning instrument, till exempel handlingsplanen för miljöinnovation, har uppnått begränsade resultat.

5.4 Av de 34 åtgärder som beskrivs i kommissionens arbetsdokument⁽¹⁰⁾, som bifogas förslaget, anser kommittén att följande bör prioriteras:

5.4.1 En förstärkning och **spridning av den frivilliga mekanismen för miljöteknikbedömning med miljörevision av små och medelstora företag**, som innebär en EU-subventionerad omfattande kontroll av miljöteknik och processer, eventuellt med en grön EU-märkning (av typen Ecolabel II).

5.4.2 **Förstärkt tillgång till kredit:** Utvidga EIB:s roll när det gäller företagens tillgång till krediter inför en övergång till kretsloppsekonomin genom en förstärkning av finansieringsmekanismen för naturkapital (NCFF), införande av specifika garantisystem för mikroföretag och små företag som syftar till snabb och enkel tillgång till krediter, mikrokrediter, riskkapital och privat finansiering för energieffektivisering (PF4EE) i hela EU.

5.4.3 **Finansiering av miljöinnovation i mikroföretag och små företag:** Underlätta användningen av de nya instrumenten för små och medelstora företag inom ramen för Horisont 2020, Eruf, EHFF, Life och Ejflu för innovativa demonstrationsförsök i EU-regi med en gemensam kontaktpunkt för flera program på klart definierade och avgränsade områden såsom **Systemic Eco-Innovation Demonstrator (Seidem)** – på områden som smarta städer, territoriella kluster och frizoner – där man kan koncentrera åtgärder, skatteförmåner och skattelättnader med kvantifierbara och mycket synliga delmål.

⁽⁹⁾ EUT C 311, 12.9.2014, s. 7–14.

⁽¹⁰⁾ SWD(2014) 213 final.

5.4.4 **Förstärkning av entreprenörsutbildning och handledning på företag:** Prioritera fortbildning på företag via digitala applikationer, med stöd av företagsnätverket Enterprise Europe Network (EEN) och det framtida expertcentrumet för resurseffektivitet, samt expertcoaching med EU-finansiering för branschsammanlutningar av lokala mikroföretag och små företag, där man kan utnyttja Erasmus Plus och Cosme till utvalda projekt.

5.4.5 Inrättande av en **cirkulär marknad för material, komponenter och mellanprodukter:** Lansering av en "cirkulär eBay" med lätt och säker tillgång för gröna mikroföretag och små företag samt den sociala ekonomin, med ett utbyte baserat på **förstärkta regleringsmässiga tekniska standarder** från CEN-Cenelec-Etsi och ISO.

Bryssel den 10 december 2014.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet – Ökad medvetenhet om situationen till sjöss genom ökat samarbete mellan sjöövervakningsmyndigheter: Nästa steg inom den gemensamma miljön för informationsutbyte för EU:s sjöbevakningsområde

COM(2014) 451 final

(2015/C 230/16)

Föredragande: Christos POLYZOGOPOULOS

Den 20 november 2013 beslutade Europeiska kommissionen att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet – Ökad medvetenhet om situationen till sjöss genom ökat samarbete mellan sjöövervakningsmyndigheter: Nästa steg inom den gemensamma miljön för informationsutbyte för EU:s sjöbevakningsområde

COM(2014) 451 final.

Facksektionen för transporter, energi, infrastruktur och informationssamhället, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 11 november 2014.

Vid sin 503:e plenarsession den 10 och 11 december 2014 (sammanträdet den 10 december 2014) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén enhälligt följande yttrande.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EESK välkomnar meddelandet som en logisk följd av försöken att genomföra en ändamålsenlig och mer kostnadseffektiv sjöbevakning, vilket utgör ett strategiskt mål i den integrerade havspolitik. Kommittén understryker att förbättringen av informationsutbytet mellan sjöbevakningsmyndigheterna i hög grad hör samman med skyddet, säkerheten, ekonomin och den framtida miljön inom EU.

EESK erkänner de framsteg som har gjorts på europeisk och nationell nivå efter inrättandet av färdplanen 2010 ⁽¹⁾, men anser emellertid att det skulle vara särskilt värdefullt med en mer korrekt bedömning av framstegen när det gäller målen och de sex stegen i färdplanen, samt meddelandet av den 15 oktober 2009 ⁽²⁾.

1.2 Kommittén har nyligen ⁽³⁾ framhållit de brännande geopolitiska, strategiska och miljömässiga utmaningarna på området för sjösäkerhet, och föreslår att kommissionen ska konkretisera omgående och eftersträva "att åter utreda genomförandet av EU:s sjöbevakningsområde och behovet av att vidta ytterligare åtgärder" ⁽⁴⁾, vilket ska ha inletts 2018.

1.3 I en ytterligare utveckling av EU:s sjöbevakningsområde (gemensamt utbyte av miljöinformation), rekommenderar EESK en bedömning av ett utvidgat område och de möjligheter som det nya gemensamma meddelandet om EU:s strategi för sjöfartsskydd ⁽⁵⁾ erbjuder, i syfte att skapa en aktuell, sammanhållen och heltäckande syn på sjöövervakning.

1.4 EESK uppmanar kommissionen att klargöra hur medlemsstaterna ska "uppmuntras att fortsätta sitt arbete med att vid behov modernisera sitt it-system för sjöövervakning" (informationsteknik) utan ytterligare resurser utöver "viss finansiering på EU-nivå till stöd för mindre förbättringar" ⁽⁶⁾. Vi rekommenderar att en del av de inbesparade resurserna öronmärks eller återinvesteras för att täppa till luckorna inom den gemensamma miljön för informationsutbyte för EU:s sjöbevakningsområde (CISE) och förbättra den i allmänhet.

⁽¹⁾ "Meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet om utkast till en färdplan för inrättandet av en gemensam miljö för informationsutbyte för övervakningen av EU:s sjöbevakningsområde" (COM(2010) 584 final).

⁽²⁾ "För en integrerad övervakning till sjöss: En gemensam miljö för informationsutbyte för EU:s sjöbevakningsområde" (COM(2009) 538 final).

⁽³⁾ EESK:s yttrande om "EU:s strategi för sjöfartsskydd" (EUT C 458, 19.12.2014, s. 61).

⁽⁴⁾ COM(2014) 451 final, s. 9.

⁽⁵⁾ "För ett öppet och säkert globalt sjöbevakningsområde – inslag i en EU-strategi för sjöfartsskydd" (JOIN(2014) 9 final).

⁽⁶⁾ COM(2014) 451 final, s. 8.

1.5 Med tanke på projektets frivilliga karaktär, den politiska viljans betydelse samt de politiska hinder som härrör från befästa beteenden, stereotyper, arbetsmetoder m.m. föreslår EESK att kommissionen ska sträva efter utbildningsinsatser och förtroendeskapande initiativ, med utnyttjande av befintliga framgångsrika erfarenheter såsom det nordatlantiska kustbevakningsforumet eller den internationella sammanslutningen för internationellt stöd till sjöfarten och fyrväsendet (International Association of Marine Aids to Navigation and Lighthouse Authorities – IALA).

1.6 Kommittén uppmanar dessutom kommissionen att på ett tydligare sätt avspeglar den mix av politik med vilken man på medellång och lång sikt föreslår att man ska hantera de rättsliga och tekniska hindren som försvårar inrättandet av ett effektivt CISE.

1.7 EESK understryker att den mycket snabba it-utvecklingen oundvikligen exponerar en gemensam informationsutbytesmiljö som CISE för cyberattacker⁽⁷⁾ och terroristattacker, med oberäkneliga konsekvenser för säkerheten i fråga om transporter, handel, hamnar, fartyg, besättningar och gods. Vi uppmanar kommissionen att ta sig an frågan om internetsäkerhet vid sjötransporter och utan dröjsmål utforma konkreta skyddsåtgärder för CISE. 2014 års rapport från det amerikanska riksrevisionsverket US Government Accountability Office om skydd av viktig sjöfartsinfrastruktur visar att situationen är akut (<http://gao.gov/products/GAO-14-459>).

1.8 Kommittén framhåller att en ökad medvetenhet om den aktuella situationen samt ett bättre samarbete från sjöövervakningsmyndigheternas sida via CISE också kommer att hjälpa till att säkerställa den ekologiska integriteten i EU:s marina miljö genom att tillhandahålla ett bättre skydd för den biologiska mångfalden och de marina resurserna mot kärnkraftsolyckor, olagliga utsläpp av giftiga ämnen och allvarliga olyckor i samband med förorenande ämnen och klimatförändringar. Dessutom kommer en förbättrad säkerhet för kablar och rörledningar under vattnet att förstärka energieffektiviteten.

2. Inledning

2.1 Tillgång till korrekt information i god tid och en gemensam, tillförlitlig beskrivning av situationen till havs är av grundläggande betydelse när det gäller att bemöta risker och hot. Integrering av olika uppgiftskällor och samordning mellan behöriga myndigheter bidrar till en mer fullständig förståelse av vad som inträffar till sjöss och skapar dessutom ett mervärde tack vare en effektiv användning av knappa resurser.

2.2 I det sammanhanget utgör optimalt informationsutbyte mellan sjöövervakningsmyndigheter ett av de strategiska målen för en integrerad havspolitik. Insatser för att utveckla en gemensam miljö för informationsutbyte för EU:s marina sektor har varit föremål för två meddelanden från kommissionen under 2009 och 2010⁽⁸⁾.

2.3 Förbättring av sjösäkerheten genom integrerad sjöbevakning under 2012 blev en nyckelkomponent i agendan för blå tillväxt, som syftar till att skapa tillväxt och nya arbetstillfällen inom den marina ekonomin⁽⁹⁾.

2.4 EU:s nyligen offentliggjorda gemensamma meddelande om en sjösäkerhetsstrategi för Europeiska unionen⁽¹⁰⁾ bekräftar och dokumenterar betydelsen av övervakning till havs och informationsutbyte om havsfrågor som en viktig byggsten i sjösäkerheten.

3. Sammanfattning av kommissionens meddelande

3.1 Meddelandet presenterar de framsteg som gjorts på europeisk och nationell nivå sedan färdplanen för CISE lanserades. Denna utgör en ständig samarbetsbaserad och frivillig process i syfte att förbättra medvetenheten, effektiviteten, kvaliteten, reaktionsförmågan och samordningen med avseende på övervakningsverksamheten inom EU:s sjöbevakningsområde med hjälp av innovationsfrämjande åtgärder.

3.2 Utöver det vanliga informationsutbytet, är CISE utformat för att uppnå flera syften och en effektiv informationsanvändning från flera användargrupperns sida utan överlappning. Systemet bygger på ett decentraliserat marint övervakningsnätverk som följer uppgiftsskyddsbestämmelserna och de internationella reglerna. Det ersätter inte befintliga system och plattformar för informationsutbyte, och det kommer inte att påverka medlemsstaternas system eller lagstiftning på området.

⁽⁷⁾ EESK:s yttrande på eget initiativ om "It-angrepp i EU" (EUT C 451, 16.12.2014, s. 31).

⁽⁸⁾ COM(2009) 538 final och COM(2010) 584 final.

⁽⁹⁾ COM(2012) 494 final.

⁽¹⁰⁾ JOIN(2014) 9 final, s. 8–10.

3.3 Mer specifikt fastställer färdplanen⁽¹¹⁾ sex olika steg i CISE:s utveckling: identifiering av användargrupperna, kartläggning av dataset och analys av luckor för datautbyte, gemensamma klassificeringsnivåer för data, utveckling av stöddramar, fastställande av åtkomsträtt samt skapande av klara rättsliga ramar.

3.4 CISE omfattar följande arbetsområden: 1) sjösäkerhet (inklusive söknings- och räddningsinsatser), sjöfartsskydd och förebyggande av förorenande utsläpp från båtar, 2) kontroll av fisket, 3) beredskap och reaktion i händelse av utsläppsincidenter samt skydd av havsmiljön, 4) tullverksamhet, 5) gränskontroller, 6) brottsbekämpning och 7) försvar.

3.5 Potentiella besparingar i administrativa kostnader och driftskostnader kan sammanlagt tillföra cirka 400 miljoner euro per år till den europeiska ekonomin, med en direkt vinst på ungefär 40 miljoner för offentliga myndigheter. Investeringskostnaderna på detta område uppskattas till 10 miljoner euro per år under de första tio åren.

4. Allmänna kommentarer

4.1 EESK betonar omfattningen och betydelsen av den europeiska sjöfarten såväl för sysselsättningen som för ekonomin. I tidigare yttranden har vi framfört en rad väsentliga kommentarer och rekommendationer om olika frågor som rör den europeiska havspolitikerna⁽¹²⁾. Vi har också lagt fram detaljerade synpunkter både på allmänna sjösäkerhetsfrågor och på särskilda aspekter av den integrerade övervakningen till sjöss, och därvid framhållit behovet av ett integrerat system för detta⁽¹³⁾.

4.2 Vi ställer oss bakom ett sektorsövergripande synsätt på havsförvaltningen och har framför allt betonat att en verkligt integrerad sjöfartsmarknad kräver ett närmare samarbete mellan medlemsländernas nationella tillsynsmyndigheter, kustbevakningsenheter och flottor. Detta skulle också förutsätta en gemensam struktur för informationsutbyte och ett integrerat sjöövervakningssystem⁽¹⁴⁾.

4.3 EESK stöder en övervakningsmekanism som är gemensam för hela EU och grundas på ett harmoniserat regelverk, och som möjliggör utbyte av såväl känslig som icke känslig information mellan olika myndigheter, organ och användare i EU:s medlemsstater⁽¹⁵⁾.

4.4 Kommittén fäster särskild vikt vid att man klargör och säkerställer styrstrukturer och resurser för att det nuvarande ytterst komplicerade och ambitiösa projektet ska bli framgångsrikt. Det omfattar cirka 400 olika organ och hanterar en enorm mängd olika uppgifter om sjöövervakning. Bland dessa organ återfinns bl.a. myndigheter i medlemsstaterna i EU och EES samt flera EU-byråer såsom Europeiska fiskerikontrollbyrån (EFCA), Frontex, Europeiska sjösäkerhetsbyrån (Emsa) och Europeiska försvarsbyrån (EDA).

4.5 Mot bakgrund av CISE:s frivilliga karaktär och subsidiaritetsprincipen vill vi påpeka att medlemsstaterna spelar en avgörande roll i en situation som präglas av budgettätstramningar och kriser. Detta lägger ytterligare bördor på deras behöriga myndigheter och medför betydande utgifter för att modernisera it-systemen och se till att de är kompatibla, eftersom en stor del av dessa system (ungefär en fjärdedel) baseras på en monolitisk och föråldrad struktur. (Se SWD(2014) 224 final. *Konsekvensbedömning och Gartner, 2013. Hållbarhet och effektivitet i synen på den gemensamma miljön för informationsutbyte (CISE)*. EU:s politik för havsfrågor och fiske).

⁽¹¹⁾ COM(2010) 584 final.

⁽¹²⁾ Bland annat: EUT C 211, 19.8.2008, s. 31–36; EUT C 128, 18.5.2010, s. 131–135; EUT C 107, 6.4.2011, s. 64–67; EUT C 161, 6.6.2013, s. 87–92; och EUT C 255, 22.9.2010, s. 103–109.

⁽¹³⁾ Bland annat: EUT C 44, 11.2.2011, s. 173–177; EUT C 67, 6.3.2014, s. 32–46; EUT C 76, 14.3.2013, s. 15–19; EUT C 168, 20.7.2007, s. 57–62; EUT C 32, 5.2.2004, s. 21–27; EUT C 61, 14.3.2003, s. 174–183, och EUT C 458, 19.12.2014, s. 61.

⁽¹⁴⁾ EUT C 107, 6.4.2011, s. 64–67.

⁽¹⁵⁾ EUT C 44, 11.2.2011, s. 173–177.

4.6 Med hänsyn till riskbedömningsstudien för EU:s havsområde för de kommande 15 åren anser EESK att man bör prioritera en effektiv identifiering av risker, hot och sårbara punkter inom de enskilda sektorerna när man rankar den information som ska utbytas. Det gäller både för havsregioner och mer generellt. (Se Wise Pens International, 2013. *Studie om riskbedömning som en integrerad del av konsekvensbedömningen för att stödja den gemensamma miljön för informationsutbyte* (CISE). EU:s politik för havsfrågor och fiske).

4.7 I alla händelser utgör den konfidentiella karaktären och skyddet av känsliga kommersiella uppgifter och personuppgifter mycket viktiga frågor. Enligt EESK förtjänar detta ämne uppmärksamhet och en mer ingående studie. I det sammanhanget hänvisar vi till våra tidigare kommentarer och förslag.

4.8 Kommittén är nöjd med de framsteg som har gjorts i genomförandet av färdplanen med hjälp av Bluemassmed-, Marsuno- and CoopP-programmen, som har bekräftat det operativa behovet av informationsutbyte över sektorsgränserna och bidragit till att skapa klarhet. Vi uppmanar kommissionen att bredda sina ansträngningar i det avseendet.

4.9 Vi finner det också uppmuntrande att man redan har gjort framsteg när det gäller att införa en rad system⁽¹⁶⁾ som gör det lättare att uppnå målen på olika politikområden och i vissa fall också täcker in fler än ett politikområde.

4.10 EESK betonar EU:s unika marina geografi med sex havsbassänger, randområden och öarnas speciella särdrag. I en situation som präglas av ökande globaliserade hot och risker är det knappast möjligt att förbättra medvetenheten och effektiviteten inom CISE utan att samtidigt främja internationellt, regionalt och gränsöverskridande samarbete och ta vederbörlig hänsyn till behovet av att utbyta utvald information med tredjeländer samt till frågor som rör säkerheten och ömsesidigheten i sådan information.

4.11 Vi anser att ett konsekvent synsätt på övervakning till sjöss inom EU och resten av världen också kräver att hänsyn tas till frågor som härrör från planering och lansering av uppdrag och insatser inom den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik (GSFP).

4.12 Kommittén välkomnar det avsevärt förbättrade informationsutbytet mellan civila och militära användargrupper, som hör till de främsta innehavarna av sjöbevakningsdata. Vi uppmanar kommissionen att överväga en målinriktad användning av Natos resurser. Vidare vill vi framhålla de mest förebildliga lösningarna inom det civil-militära samarbetet på nationell och europeisk nivå, som har utvecklats inom ramen för det europeiska gränsövervakningssystemet (Eurosur).

4.13 EESK uppmanar också kommissionen att i högre grad utnyttja rymdresurser och rymddata i arbetet med att utveckla CISE. Vi konstaterar att sjöövervakning är ett av de användningsområden som EU:s satellitsystem erbjuder. Sjöövervakningstjänsterna inom Copernicus (GMES-programmet – Global övervakning för miljö och säkerhet) hjälper exempelvis till med åtgärder för att bekämpa sjöröveri, narkotikasmuggling, olagligt fiske och giftiga avfallsutsläpp i samarbete med enheter som Frontex, Emsa eller Europeiska unionens satellitcentrum för övervakning av EU:s landgränser, och bidrar samtidigt till säkerhetstillämpningar för övervakning av EU:s yttre sjögränser.

4.14 EESK uppmanar kommissionen att undersöka frågan om it-säkerhet vid sjötransporter och att utan dröjsmål utforma konkreta skyddsåtgärder för CISE, men man måste beakta att detta kommer att kräva synnerligen aktiv horisontell samordning mellan de berörda myndigheterna.

5. Särskilda kommentarer

5.1 EESK uppmanar kommissionen att intensifiera sina ansträngningar på området för forskning, utveckling och innovation, i syfte att ta itu med de avsevärda tekniska svårigheterna i fråga om kompatibilitet och utformning av olika tillämpningar, system och tjänster, t.ex. med avseende på variationer i datakvalitet mellan olika mjukvaror och system, med en betydande inverkan på möjligheterna till ett effektivt genomförande av CISE och på systemets trovärdighet⁽¹⁷⁾.

⁽¹⁶⁾ COM(2014) 451 final, s. 5.

⁽¹⁷⁾ COM(2014) 451 final.

5.2 Genom att fastställa den gemensamma miljön för informationsutbyte inom EU:s havsområde skapar man möjligheter till sysselsättning och innovativt företagande, särskilt inom informations- och kommunikationsteknik (IKT). Vi uppmanar därför kommissionen att utveckla denna viktiga aspekt.

5.3 Vidare uppmanar vi kommissionen att öka sina insatser för att komma till rätta med kulturella hinder för utbyte och spridning av information. Vi anser inte att det räcker med att utarbeta en icke-bindande handbok med rekommendationer om bästa praxis i användningen av CISE för att bygga upp tillit och förståelse genom en "*care to share to be aware*"-metod inom och mellan olika sektorer.

5.4 Skillnaderna i integration över sektorsgränserna när det gäller sjöövervakningen i medlemsstaterna ger också upphov till uttalade skillnader i ansträngningarna att ansluta sig till CISE. En del länder har förenklat sina it-system på området, medan andra inte har gjort det. Ett antal länder har byggt upp robusta system med sektorsövergripande elektroniskt samarbete internt, medan olika sektorer fortsätter att tillämpa egna slutna it-system i andra länder.

5.5 EESK välkomnar kommissionens olika initiativ för att utveckla prototyper i syfte att utforma en gemensam datamodell, det vill säga en förteckning över termer, betydelser, namnkonventioner, dataformat och relationer mellan data, som ett verktyg för "översättning" mellan de olika informationssystemen för sjöövervakning, särskilt mellan civila och militära system.

5.6 Vi ser positivt på de framsteg som har gjorts när det gäller att inrätta nationella kontaktpunkter, som erbjuder centrala nationella utbytesplattformar för att förmedla och utväxla sjöfartsrelaterad information länkad till unionens system för informationsutbyte inom sjöfarten och till andra system. Exempel på bästa praxis på detta område har identifierats av FN:s ekonomiska kommission för Europa (Unece) i dess rekommendation nr 33 om att underlätta handel och transporter, och utgör en användbar referenspunkt för CISE.

5.7 EESK anser att man behöver ta itu med den allvarliga frågan om låsning till en leverantör för it-plattformar, eftersom detta lägger hinder i vägen för kompatibiliteten. I själva verket har cirka 85 % av de marina it-övervakningssystemen i medlemsstaterna sin egen specifika infrastruktur som inte är standardiserad. Det innebär att man måste förlita sig på en enda leverantör om systemen behöver uppgraderas eller justeras.

Bryssel den 10 december 2014.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Strategi för skydd och säkerställande av immateriella rättigheter i tredjeländer (meddelande)

COM(2014) 389 final

(2015/C 230/17)

Föredragande: Jacques LEMERCIER

Den 16 juli 2014 beslutade Europeiska kommissionen att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén: Handel, tillväxt och immateriella rättigheter – Strategi för skydd och säkerställande av immateriella rättigheter i tredjeländer

COM(2014) 389 final.

Facksektionen för yttre förbindelser, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 17 november 2014.

Vid sin 503:e plenarsession den 10 och 11 december 2014 (sammanträdet den 10 december) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 127 röster för, 0 röster emot och 4 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EESK stöder meddelandet som syftar till ett bättre skydd och säkerställande av immateriella rättigheter i tredjeländer.

1.2 EESK stöder i synnerhet kommissionens strategi för bekämpning av varumärkesförfalskning i tredjeländer, som den anser måste prioriteras.

1.3 EESK anser att det nya tillvägagångssättet vad beträffar tredjeländer skapar en balans mellan bevarandet av EU-stöd och planerade påföljder vid bekräftade bedrägerier.

1.4 EESK påminner om att den lokala befolkningen under inga omständigheter ska behöva lida för en möjlig minskning av vissa stöd från EU.

1.5 EESK betonar att det civila samhället i Europa och i tredjeländer måste informeras bättre och göras medvetet om konsekvenserna av att inte respektera immateriella rättigheter. Lyxsektorn är inte den enda som drabbas av varumärkesförfalskning. Varumärkesförfalskning rör olika sektorer, t.ex. sektorerna för bilar, luftfart, läkemedel, växtskyddsprodukter, hälsa och masskonsumtionsvaror såsom leksaker och elektrisk utrustning.

1.6 EESK är övertygat om att undertecknandet av bilaterala handelsavtal som kompletteras med tekniskt stöd till tredjeländer fortfarande är det bästa verktyget för att skydda de olika parternas intressen vid sidan av internationella avtal om skydd av immateriella rättigheter.

1.7 EESK stöder "följ pengarna"-strategin (*"Follow the money"*) som kommissionen tillämpar för immateriella rättigheter på EU-nivå, men ifrågasätter dess verkliga effektivitet utöver de exemplariska frivilliga steg som gjorts av de viktigaste mellanhänderna i internetekonomins värdekedja.

1.8 Slutligen anser EESK att kommissionen, som inte har lyckats informera allmänheten eller göra den medveten om vikten av att säkerställa immateriella rättigheter, bör vidta nya åtgärder för att rätta till detta.

2. Sammanfattning av kommissionens meddelande

2.1 Målet med detta meddelande är att se över den strategi som kommissionen antog år 2004 genom att föreslå en ny strategi för skydd och säkerställande av immateriella rättigheter i tredjeländer. Enligt kommissionen har det under de senaste tio åren inte bara skett betydande tekniska förändringar. Också de europeiska företagen och samhället i stort har ställts inför nya utmaningar och risker i samband med immateriella rättigheter. I meddelandet föreslås mer exakta och effektiva lösningar för skyddet av immateriella rättigheter i tredjeländer och för bekämpningen av varumärkesförfalskning.

2.2 En allvarlig observation: Intrång i immateriella rättigheter bromsar tillväxten.

2.2.1 Immaterialrättsintensiva sektorer står för cirka 39 % av EU:s BNP, dvs. ca 4,7 biljoner euro per år, och upp till 35 % av alla direkta och indirekta arbetstillfällen.

2.2.2 Enligt vissa uppskattningar som kommissionen nämner förlorar EU omkring 8 miljarder euro av sin BNP per år till följd av varumärkesförfalskning och piratkopiering. De globala kostnaderna kan 2015 komma att uppgå till 1,3 biljoner euro.

2.2.3 Med tanke på att Brik-ländernas ⁽¹⁾ andel av världshandeln ökade från 8 % år 2000 till 18,2 % år 2010 och att utvecklingsländerna beräknas stå för nästan 60 % av den globala BNP:n år 2030 finns det risk för att varumärkesförfalskning, piratkopiering, stöld och andra former av intrång i immateriella rättigheter utvecklas vidare.

2.2.4 Internet är oundgängligt för många sektorer. I G8-länderna beräknas internetekonomin ha stått för över 20 % av BNP-tillväxten mellan år 2006 och 2011. Den digitala teknikens uppsving har emellertid lett till att angreppen mot de immateriella rättigheterna nu är mer omfattande än någonsin. Enligt beräkningarna stod varumärkesförfalskning och piratkopierade varor för 2 % av världshandeln år 2008.

2.2.5 Intrång i de immateriella rättigheterna handlar inte bara om digitala varor utan även om fysiska varor som i allt större utsträckning köps och säljs på e-handelsplattformar.

2.3 Därför är det nödvändigt att inrätta en verklig immaterialrättslig "infrastruktur".

2.3.1 Många tredjeländer har visserligen genomfört omfattande lagstiftningsreformer till följd av WTO:s avtal om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter (Trips-avtalet). Ofta säkerställs skyddet dock inte på grund av en bristande politisk vilja, för att de lokala behöriga myndigheterna inte har tillräcklig utbildning, de rättsliga förfarandena är för långa och de påföljder som domstolarna utdömer är för svaga. Det faktum att internet, till skillnad från immaterialrätten, inte har några gränser gör det dessutom svårt att utforma en välbalanserad politik och väcker frågan om mellanhändernas ansvar, t. ex. när det gäller internetleverantörer som hyser webbplatser som gör intrång i immateriella rättigheter, i synnerhet om de är etablerade i tredjeländer som saknar lämplig lagstiftning och/eller inte är villiga att ingripa.

2.3.2 När det gäller den särskilda frågan om tillgången till prisvärda, säkra och verkningsfulla läkemedel för EU en politik som syftar till att främja handel med både innovativa och generiska läkemedel. Ett av dess mål är att bekämpa handeln med varumärkesförfalskade och förfalskade läkemedel som kan vara farliga för patienterna.

2.3.3 För att bekämpa dessa missförhållanden påminner meddelandet om att EU har tillgång till en rad verktyg, vars effektivitet allt för ofta är beroende av tredjeländernas vilja att säkerställa rättigheterna.

2.4 Förbättra kommunikationen med berörda parter.

2.4.1 Det bör noteras att respekten för de grundläggande rättigheterna och "internetfriheten" har lett till att man förkastat förslaget till ett handelsavtal om åtgärder mot varumärkesförfalskning i Europa och lagförslagen SOPA ("Stop Online Piracy Act") mot piratkopiering online samt PIPA ("PROTECT IP Act") för skyddet av immateriella rättigheter i Förenta staterna. Dessa misslyckanden visar hur svårt det är att ena säkerställandet av immateriella rättigheter och folkopinionen. Vissa delar av folkopinionen i Europa anser att varumärkesförfalskning och piratkopiering inte är brott, eller känner inte till de ekonomiska konsekvenserna av intrång i immateriella rättigheter.

Därför är det nödvändigt att bättre förklara EU:s mål, effekterna av intrång i immateriella rättigheter i tredjeländer och EU:s insatser för att säkerställa skyddet av immateriella rättigheter i dessa länder i syfte att skapa en miljö som främjar uppträffas rättigheter.

2.5 Tillhandahålla bättre uppgifter.

2.5.1 Vissa uppgifter, till exempel om hur omfattande intrången i de immateriella rättigheterna är och vilka konsekvenser intrången får, är fortfarande svåra att få tag i.

⁽¹⁾ Brasilien, Ryssland, Indien, Kina och Sydafrika.

2.5.2 Inrättandet av ett europeiskt observatorium avseende intrång i immateriella rättigheter är en viktig åtgärd. Det tillhandahåller information om säkerställandet av immateriella rättigheter i länder utanför EU för att fastställa prioriteringar och informera berörda parter.

2.6 Harmonisering av EU:s lagstiftning för större inflytande i tredjeländer

Det verkar som om en harmoniserad immaterialrättslig lagstiftning i EU gör att förhandlingarna med tredjeländer förenklas, eftersom den utgör en tydlig grund för EU:s förhandlingsposition.

2.7 Ökat samarbete inom EU.

Man bör undersöka möjligheterna att ytterligare förbättra samarbetet mellan kommissionen och medlemsstaterna (t.ex. när det gäller informationsutbyte), genom att bygga vidare på det partnerskap som t.ex. har upprättats mellan kommissionen, medlemsstaterna och näringslivet för att genomföra marknadstillträdesstrategin och därmed uppnå en effektivare resursanvändning.

2.8 Ökat skydd och säkerställande av immateriella rättigheter i tredjeländer.

I utvärderingsstudien från 2010 konstaterades att kommissionen aktivt har bidragit till att säkerställa skyddet av immateriella rättigheter på multilateral nivå, särskilt i WTO:s Trips-råd, men att framstegen har varit begränsade, framför allt på grund av motståndet från tredjeländer.

2.9 Tvistlösning och andra rättsmedel.

2.9.1 Det finns möjlighet att utnyttja WTO:s tvistlösningsförfaranden vid överträdelse av Trips-avtalet.

2.9.2 Om länder ständigt bryter mot internationella åtaganden om immaterialrättsliga regler kan kommissionen överväga att begränsa ländernas deltagande i eller finansieringen av vissa specifika EU-finansierade program för tekniskt stöd.

2.9.3 För att säkerställa en bättre dialog och ha expertis på plats har flera medlemsstater attachéer som arbetar med immaterialrättsliga frågor⁽²⁾ vid sina delegationer i viktiga länder. Målet är att tillhandahålla stöd till EU:s rättighetsinnehavare i tredjeländer.

2.10 Fastställa geografiska prioriteringar

Vartannat år uppdaterar EU sin förteckning över prioriterade länder där immateriella rättigheter kränks.

3. Särskilda kommentarer

3.1 I den senaste studien från Europeiska observatoriet avseende intrång i immateriella rättigheter och Europeiska patentverket undersöks de immaterialrättsintensiva industrierna i EU. Studien bedömer deras bidrag till ekonomiska resultat och handeln på EU-nivå och gör en analys på medlemsstatsnivå för perioden 2008–2010.

3.2 Under denna period stod de immaterialrättsintensiva industrierna för den största delen av EU:s handel med resten av världen och genererade ett handelsöverskott. 88 % av EU:s import bestod av immaterialrättsintensiva varor och 90 % av EU:s export bestod av immaterialrättsintensiva varor. Immaterialrättsintensiva industrier ger ett positivt bidrag till EU:s marknadsposition.

3.3 Enligt studien står immaterialrättsintensiva sektorer direkt för 26 % av alla arbetstillfällen i EU, dvs. omkring 56 miljoner direkta arbetstillfällen plus 20 miljoner indirekta. Sammanlagt finns en tredjedel av alla arbetstillfällen i EU i immaterialrättsintensiva sektorer.

3.4 På grund av de ekonomiska och sociala svårigheter som Europeiska unionen för närvarande genomgår skulle det vara viktigt att mäta de ekonomiska och sociala effekterna av att inte säkerställa immateriella rättigheter i EU:s medlemsstater och i tredjeländer.

⁽²⁾ På engelska "Intellectual Property Attachés".

3.5 Vissa sektorer är fortfarande mycket känsliga. Tillgången till läkemedel är ett exempel.

3.5.1 EESK uppmärksammar det särskilda fallet med obligatorisk licensiering inom den internationella handeln. Licenserna definieras i artikel 31 i Trips-avtalet och utgör en mekanism som gör det möjligt att använda den patentskyddade produkten utan samtycke från rättighetsinnehavaren, t.ex. i folkhälsosyfte.

3.5.2 I allmänhet är patenthavaren fri att personligen utnyttja den skyddade uppfinningen eller att godkänna att någon annan utnyttjar den. När samhälleliga intressen motiverar detta kan de nationella offentliga myndigheterna godkänna utnyttjande av ett patent av en tredje part utan patenthavarens samtycke.

3.5.3 Denna möjlighet kan tillämpas i ett tredjeland som undertecknat Trips-avtalet samt av EU:s medlemsstater när läkemedel som kan förbättra folkhälsan släpps ut på marknaden till ett alltför högt pris av företag i tredjeländer.

4. Kommentarer från EESK

4.1 EESK stöder meddelandet som syftar till ett bättre skydd och säkerställande av immateriella rättigheter i tredjeländer.

4.2 EESK välkomnar framför allt det nya tillvägagångssättet vad beträffar tredjeländer, som kommittén anser skapar en balans mellan bevarandet av EU-stöd och planerade påföljder för överträdelser av immateriella rättigheter.

4.3 EESK påminner om att den lokala befolkningen under inga omständigheter ska behöva lida för en möjlig minskning av vissa stöd från EU.

4.4 EESK stöder rådets påstående från mars 2014 att immateriella rättigheter är en viktig drivkraft för tillväxt och innovation.

4.5 EESK stöder därför kommissionen i dess kamp mot varumärkesförfalskning, som den anser måste prioriteras.

4.6 EESK påminner om att det inte enbart är lyxsektorerna som drabbas (kläder, parfym, lädervaror osv.). Varumärkesförfalskningen av maskindelar för bilindustrin, insektsmedel som ofta har en mycket farlig sammansättning och kroppsvårdsprodukter utvecklas i farlig takt och har omedelbara följder för hälsa och säkerhet.

4.7 EESK påminner om att 90 % av EU:s export sker inom immaterialrättsintensiva sektorer och att konsekvenserna för ekonomin och sysselsättningen är långt ifrån betydelselösa.

4.8 EESK noterar de nya åtgärderna för att bekämpa dessa snedvridningar i den internationella handelsrätten.

4.9 Kommittén ställer sig bakom principen om regelbundna och systematiska undersökningar för att identifiera företag eller stater som gör sig skyldiga till ett sådant beteende.

4.10 EESK välkomnar de proportionella åtgärderna inriktade på identifierade intrångsgörare som inte är benägna att följa reglerna.

4.11 EESK ställer sig alltså positiv till all politik som framför allt är inriktad på intrångsgörare med verksamhet i s.k. kommersiell skala, med målet att beröva dem de inkomster som de får genom olaglig handel som helt bryter mot immateriella rättigheter och som har förödande effekter på tillväxt, innovation och sysselsättning.

4.12 EESK hoppas därför att man så exakt som möjligt definierar begreppet "kommersiell skala" för att undvika att planerade påföljder får för begränsad omfattning eller att tidsfristerna för tillämpning förlängs betydligt.

4.13 EESK betonar vikten av ett bra samarbete med medlemsstaterna. EESK påminner i synnerhet om det arbete som medlemsstaterna utfört i fråga om skyddet och säkerställandet av immateriella rättigheter i tredjeländer.

4.14 Slutligen anser EESK att kommissionen inte har lyckats informera allmänheten eller göra den medveten om de immateriella rättigheterna, och anser att den bör vidta nya åtgärder för att rätta till detta.

Bryssel den 10 december 2014.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om import till unionen av jordbruksprodukter med ursprung i Turkiet (kodifiering)

COM(2014) 586 *final* – 2014/0272 (COD)

(2015/C 230/18)

Den 20 oktober 2014 beslutade Europaparlamentet att i enlighet med artikel 207.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om import till unionen av jordbruksprodukter med ursprung i Turkiet (kodifiering)

COM(2014) 586 *final* – 2014/0272 (COD).

Eftersom kommittén till fullo ställer sig bakom förslaget, som inte föranleder några särskilda kommentarer, beslutade EESK vid sin 503:e plenarsession den 10 och 11 december 2014 (sammanträdet den 10 december 2014) med 144 röster för, 3 röster emot och 2 nedlagda röster att avge ett positivt yttrande om förslaget.

Bryssel den 10 december 2014.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om tillfälligt upphävande av vissa koncessioner när det gäller import till unionen av jordbruksprodukter med ursprung i Turkiet (kodifiering)

COM(2014) 593 final – 2014/0275 (COD)

(2015/C 230/19)

Den 20 oktober 2014 beslutade Europaparlamentet att i enlighet med artikel 207.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om tillfälligt upphävande av vissa koncessioner när det gäller import till unionen av jordbruksprodukter med ursprung i Turkiet (kodifiering)

COM(2014) 593 final – 2014/0275 (COD).

Eftersom kommittén till fullo ställer sig bakom förslaget, som inte föranleder några särskilda kommentarer, beslutade EESK vid sin 503:e plenarsession den 10 och 11 december 2014 (sammanträdet den 10 december 2014) med 145 röster för, 2 röster emot och 5 nedlagda röster att avge ett positivt yttrande om förslaget.

Bryssel den 10 december 2014.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om öppnande och förvaltning av vissa unionstullkvoter för nötkött av hög kvalitet, griskött, fjäderfäkött, vete och blandsäd samt kli och andra restprodukter (kodifiering)

COM(2014) 594 final – 2014/0276 COD

(2015/C 230/20)

Den 20 oktober 2014 beslutade Europaparlamentet att i enlighet med artikel 207.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om öppnande och förvaltning av vissa unionstullkvoter för nötkött av hög kvalitet, griskött, fjäderfäkött, vete och blandsäd samt kli och andra restprodukter (kodifiering)

COM(2014) 594 final – 2014/0276 COD.

Eftersom kommittén till fullo ställer sig bakom förslaget, som inte föranleder några särskilda kommentarer, beslutade EESK vid sin 503:e plenarsession den 10 och 11 december 2014 (sammanträdet den 10 december 2014) med 150 röster för, 2 röster emot och 6 nedlagda röster att avge ett positivt yttrande om förslaget.

Bryssel den 10 december 2014.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om upprättande av en flerårig plan för bestånden av torsk, sill/strömming och skarpsill i Östersjön och det fiske som utnyttjar dessa bestånd, om ändring av rådets förordning (EG) nr 2187/2005 och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1098/2007

COM(2014) 614 final – 2014/0285 COD

(2015/C 230/21)

Den 20 oktober 2014 och den 27 oktober 2014 beslutade Europaparlamentet respektive rådet att i enlighet med artikel 43.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om upprättande av en flerårig plan för bestånden av torsk, sill/strömming och skarpsill i Östersjön och det fiske som utnyttjar dessa bestånd, om ändring av rådets förordning (EG) nr 2187/2005 och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1098/2007

COM(2014) 614 final – 2014/0285 COD.

Eftersom kommittén till fullo ställer sig bakom förslaget, som inte föranleder några särskilda kommentarer, beslutade EESK vid sin 503:e plenarsession den 10 och 11 december 2014 (sammanträdet den 10 december 2014) med 152 röster för, 1 röst emot och 2 nedlagda röster att avge ett positivt yttrande om förslaget.

Bryssel den 10 december 2014.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om de skyddsåtgärder som avses i avtalet mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen och Republiken Island (kodifiering)

COM(2014) 308 *final* – 2014/0160 (COD)

(2015/C 230/22)

Den 15 september 2014 beslutade Europaparlamentet att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om de skyddsåtgärder som avses i avtalet mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen och Republiken Island (kodifiering)

COM(2014) 308 *final* – 2014/0160 (COD).

Eftersom kommittén till fullo ställer sig bakom förslaget, som inte föranleder några särskilda kommentarer, beslutade EESK vid sin 503:e plenarsession den 10 och 11 december 2014 (sammanträdet den 10 december) med 157 röster för, 1 röst emot och 3 nedlagda röster att avge ett positivt yttrande om förslaget.

Bryssel den 10 december 2014.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om gemensamma importregler (kodifiering)

COM(2014) 322 final – 2014/0167 (COD)

(2015/C 230/23)

Den 15 september 2014 beslutade Europaparlamentet att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om gemensamma exportregler (kodifiering)

COM(2014) 322 final – 2014/0167 (COD).

Eftersom kommittén till fullo ställer sig bakom förslaget, som inte föranleder några särskilda kommentarer, beslutade EESK vid sin 503:e plenarsession den 10 och 11 december 2014 (sammanträdet den 10 december) med 147 röster för, 1 röst emot och 4 nedlagda röster att avge ett positivt yttrande om förslaget.

Bryssel den 10 december 2014.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om gemensamma importregler" (kodifiering)

COM(2014) 321 final – 2014/0166 (COD)

(2015/C 230/24)

Den 15 september 2014 beslutade Europaparlamentet att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om gemensamma importregler (kodifiering)

COM(2014) 321 final – 2014/0166 (COD).

Eftersom kommittén till fullo ställer sig bakom förslaget, som inte föranleder några särskilda kommentarer, beslutade EESK vid sin 503:e plenarsession den 10—11 december 2014 (sammanträdet den 10 december 2014) med 150 röster för, 1 röst emot och 5 nedlagda röster att avge ett positivt yttrande om förslaget.

Bryssel den 10 december 2014.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om gemensamma regler för import från vissa tredjeländer" (omarbetning)

COM(2014) 323 final – 2014/0168 (COD)

(2015/C 230/25)

Den 15 september 2014 och den 8 oktober 2014 beslutade Europaparlamentet respektive rådet att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om gemensamma regler för import från vissa tredjeländer (omarbetning)

COM(2014) 323 final – 2014/0168 (COD).

Eftersom kommittén till fullo ställer sig bakom förslaget, som inte föranleder några särskilda kommentarer, beslutade EESK vid sin 503:e plenarsession den 10–11 december 2014 (sammanträdet den 10 december 2014) med 145 röster för, 3 röster emot och 7 nedlagda röster att avge ett positivt yttrande om förslaget.

Bryssel den 10 december 2014.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om gemensamma bestämmelser för import av textilprodukter från vissa tredjeländer som inte omfattas av bilaterala avtal, protokoll eller andra överenskommelser eller av andra särskilda unionsbestämmelser för import" (omarbetning)

COM(2014) 345 final – 2014/0177 (COD)

(2015/C 230/26)

Den 8 oktober 2014 beslutade rådet att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om gemensamma bestämmelser för import av textilprodukter från vissa tredjeländer som inte omfattas av bilaterala avtal, protokoll eller andra överenskommelser eller av andra särskilda unionsbestämmelser för import

COM(2014) 345 final – 2014/0177 (COD).

Eftersom kommittén till fullo stöder förslaget, som inte föranleder några särskilda kommentarer, beslutade EESK vid sin 503:e plenarsession den 10—11 december 2014 (sammanträdet den 10 december 2014) med 151 röster för, 2 röster emot och 5 nedlagda röster att avge ett positivt yttrande om förslaget.

Bryssel den 10 december 2014.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av unionsförfaranden på den gemensamma handelspolitikens område i syfte att säkerställa unionens rättigheter enligt internationella handelsregler, särskilt regler som fastställts av Världshandelsorganisationen (WTO)" (kodifiering)

COM(2014) 341 final – 2014/0174 (COD)

(2015/C 230/27)

Den 15 september 2014 beslutade Europaparlamentet att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av unionsförfaranden på den gemensamma handelspolitikens område i syfte att säkerställa unionens rättigheter enligt internationella handelsregler, särskilt regler som fastställts av Världshandelsorganisationen (WTO) (kodifiering)

COM(2014) 341 final – 2014/0174 (COD).

Eftersom kommittén till fullo ställer sig bakom förslaget, som inte föranleder några särskilda kommentarer, beslutade EESK vid sin 503:e plenarsession den 10–11 december 2014 (sammanträdet den 10 december 2014) med 150 röster för, 3 röster emot och 1 nedlagd röst att avge ett positivt yttrande om förslaget.

Bryssel den 10 december 2014.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om de åtgärder som unionen får vidta till följd av rapporter som antagits av Världshandelsorganisationens tvistelösningsorgan när det gäller antidumpningsåtgärder eller antisubventionsåtgärder (kodifiering)

COM(2014) 317 final – 2014/0163 (COD)

(2015/C 230/28)

Den 20 oktober 2014 beslutade Europaparlamentet att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om de åtgärder som unionen får vidta till följd av rapporter som antagits av Världshandelsorganisationens tvistelösningsorgan när det gäller antidumpningsåtgärder eller antisubventionsåtgärder (kodifiering)

COM(2014) 317 final – 2014/0163 (COD).

Eftersom kommittén till fullo ställer sig bakom förslaget, som inte föranleder några särskilda kommentarer, beslutade EESK vid sin 503:e plenarsession den 10 och 11 december 2014 (sammanträdet den 10 december 2014) med 148 röster för, 3 röster emot och 6 nedlagda röster att avge ett positivt yttrande om förslaget.

Bryssel den 10 december 2014.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om vissa förfaranden för tillämpning av stabiliserings- och associeringsavtalet mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Montenegro, å andra sidan (kodifiering)"

COM(2014) 374 final – 2014/0190 (COD)

(2015/C 230/29)

Den 20 oktober 2014 beslutade Europaparlamentet att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

"Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om vissa förfaranden för tillämpning av stabiliserings- och associeringsavtalet mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Montenegro, å andra sidan (kodifiering)"

COM(2014) 374 final – 2014/0190 (COD).

Eftersom kommittén till fullo ställer sig bakom förslaget, som inte föranleder några särskilda kommentarer, beslutade EESK vid sin 503:e plenarsession den 10—11 december 2014 (sammanträdet den 10 december) med 152 röster för, 1 röst emot och 6 nedlagda röster att avge ett positivt yttrande om förslaget.

Bryssel den 10 december 2014.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om skydd mot subventionerad import från länder som inte är medlemmar i Europeiska unionen (kodifiering)

COM(2014) 660 final – 2014/0305 (COD)

(2015/C 230/30)

Den 12 november 2014 beslutade Europaparlamentet att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om skydd mot subventionerad import från länder som inte är medlemmar i Europeiska unionen (kodifiering)

COM(2014) 660 final – 2014/0305 (COD).

Eftersom kommittén till fullo ställer sig bakom förslaget, som inte föranleder några särskilda kommentarer, beslutade EESK vid sin 503:e plenarsession den 10 och 11 december 2014 (sammanträdet den 10 december) med 154 röster för, 3 röster emot och 5 nedlagda röster att avge ett positivt yttrande om förslaget.

Bryssel den 10 december 2014.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE

ISSN 1977-1061 (elektronisk utgåva)
ISSN 1725-2504 (pappersutgåva)

Europeiska unionens publikationsbyrå
2985 Luxemburg
LUXEMBURG

SV